032:1M44:11
F5

032:1M44:11 F5
UNNAYI VARIAR.
Giria Kalyanam.

44948

MUL
044948

RATHNAM PRESS
BINDERS
BADRIAN STREET
MADRAS.

DOCTRINA·VIM·PROMOVET·INSITAM

Madras University Library.

Call Number 032:1M44:11 F5

Accession Number 44948

Available for loan from

This book should be returned on or before the date last marked below.

NOV 1943

5 MAR 194

NOV 194

7 FEB 1958

20 JUN 1955

16 NOV 1976

O. 61

HE SRI MÛLAM MALAYÂLAM SERIES.

No. VIII.

GIRIJÂKALYÂNAM

GÎTÂPRABANDHAM

MAR 19

EDITED

WITH AN INTRODUCTION

AND

AN APPENDIX

BY

S. PARAMESVARA AIYAR, M. A., B. L.,
[KAVITILAKA]

Secretary to the Government of Travancore,
and
...r the publication of Malayalam Manuscripts.

ISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF
TRAVANCORE.

TRIVANDRUM:

44948
3225
032 : 1M4411
F5

അവതാരിക.

സുപ്രസിദ്ധമായ നളചരിതം നാലു ദിവസത്തെ കഥകളിപ്പാട്ടിന്റെ കൎത്താവായ മഹാകവി ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ, അത്രമാത്രം തന്നെ പ്രസിദ്ധി സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലാത്തതും എന്നാൽ സിദ്ധിക്കുവാൻ സൎവഥാ അൎഹതയുള്ളതുമായ, ഒരു വിശിഷ്ടകൃതിയാകുന്നു ഗിരിജാകല്യാണം ഗീതപ്രബന്ധം. ഈ കൃതി ആദ്യമായി ക്രി. പി. ൧൮൭൯-ൽ „പാൎവതിസ്വയംബരം അല്ലെങ്കിൽ ഗിരിജകല്യാണം" എന്ന പേരിൽ കൊച്ചിയിൽ സെന്തോമസ്സ് അച്ചുക്കൂടത്തിൽ അച്ചടിക്കപ്പെട്ടു. സ്ഖലിതദുഷ്ടമായ ആ പതിപ്പിനേപ്പററി ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സൎവാധികാൎയ്യക്കാർ അവർകൾ കൊല്ലം ൧൦൬൪-ൽ പരിഷ്കരിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ മലയാളഭാഷാചരിത്രം രണ്ടാം ഭാഗത്തിൽ ഒന്നും തന്നെ പ്രസ്താവിച്ചു കാണാത്ത സ്ഥിതിക്ക് അത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിഗോചരമായിരുന്നുവോ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ‚മലയാളസാഹിത്യചരിത്രസംഗ്രഹം' എന്ന പുസ്തകം ൧൦൯൭-ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ശ്രീമാൻ പി. ശങ്കരൻ നമ്പിയാർ എം. ഏ. ഗിരിജാകല്യാണത്തെ „കിളി (ഹംസ) പ്പാട്ട്" എന്നു വൎണ്ണിക്കുന്നതിൽനിന്ന് അക്കാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന് ആ ഗ്രന്ഥത്തേപ്പററി കേട്ടുകേൾവിയല്ലാതെ മറെറാരറിവുമുണ്ടായിരുന്നതായി വിചാരിക്കുവാൻ ന്യായം കാണുന്നില്ല. ഗിരിജാകല്യാണം ഒരു കിളിപ്പാട്ടോ ഹംസപ്പാട്ടോ അല്ലെന്നും കവി സ്വമേധയായി കഥ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പോകുന്നതും അദ്ദേഹം ഗീതപ്രബന്ധം എന്നു നാമകരണം ചെയ്തിട്ടുള്ളതുമായ ഒരു ഗാനമാണെന്നും പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. സെന്തോമസ്സ് അച്ചുക്കൂടക്കാരുടെ ആ പഴയപതിപ്പു ഞാൻ ബാല്യത്തിൽ എവിടെവച്ചോ വായിച്ചു ഒരോൎമ്മ അൎദ്ധവിസ്മൃതിയിൽ ആണ്ടുകിടന്നതിനാൽ വൎത്തമാനപ്പത്രം വഴി അതിനേപ്പററി തിരക്കുകയും അതിന്റെ ഫലമായി മാന്നാററു കുട്ടമ്പേരൂർ ശ്രീവിദ്യാപ്രകാശിനീസംസ്കൃതപാഠശാലയിൽ ഒരദ്ധ്യാപകനായ എന്റെ സ്നേഹിതൻ ശ്രീമാൻ

വി. ജി. കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാൻെറ കൈവശമുണ്ടായിരുന്ന അതിൻെറ ഒരു പ്രതി എനിക്കു കിട്ടുവാനിടവരികയും ചെയ്തു. എൻെറ പതിപ്പിൻെറ അച്ചടി കഴിഞ്ഞതിനുമേലാണ് എനിക്ക് ആ പുസ്തകം കിട്ടിയതെന്നുവരികിലും ഒരൊററ ഗ്രന്ഥത്തെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചതും ആരും തന്നെ പരിശോധിക്കാത്തതുമായ അതു മുൻകൂട്ടി ലഭിക്കാത്തത് ഒരു നഷ്ടമായി തോന്നിയില്ല. ഗിരിജാകല്യാണത്തിൻെറ പ്രഥമകാണ്ഡം (ഖണ്ഡമെന്നും ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്നു) പ്രശസ്തപണ്ഡിതനായ എൻെറ സ്നേഹിതൻ ശ്രീമാൻ പി. കെ. നാരായണപിള്ളയുടെ ഒരു ചെറിയ ടിപ്പണിയോടുകൂടി ചേർത്തല ദിവാൻബഹദൂർ കൃഷ്ണൻനായർ വായനശാലയുടെ ഭാരവാഹികൾ ൧൦൮൦-ൽ അച്ചടിപ്പിക്കയുണ്ടായി. എൻെറ പതിപ്പിനു ഞാൻ ഉദയമ്പേരൂർ മങ്ങലശ്ശേരി ഇല്ലത്തു ശ്രീമാൻ ശ്രീധരൻ കണ്ടൻ നമ്പൂരിയുടെ പക്കൽനിന്നും മററും മഹാമഹോപാദ്ധ്യായൻ ഗണപതിശാസ്ത്രി അവർകൾ സമ്പാദിച്ച രണ്ടും, കുളൂർകോട്ട കിഴക്കേടത്തു ശ്രീമാൻ ചന്ദ്രശേഖരവാരിയരുടെ ഗ്രന്ഥശാലയിൽനിന്നു പണ്ഡിതർ വടക്കുംകൂർ രാജരാജവൎമ്മരാജാവു കൊണ്ടുവന്ന ഒന്നും, ഇങ്ങനെ മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങളെ അവലംബിച്ചു. ഗണപതിശാസ്ത്രികൾ സമ്പാദിച്ചതിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥം

"കോപ്പതെല്ലാം കണ്ടു താൽപരിയം പൂണ്ടു
കൂപ്പിടാതേ നിന്നു ഗീഷ്പതി ചൊല്ലിനാൻ."

എന്ന ഭാഗത്തിൽ അവസാനിക്കുന്നു. മററു രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളും സമഗ്രങ്ങൾ തന്നെ. ഒന്നിലധികം ഘട്ടങ്ങളിൽ എൻെറ മനസ്സിനു നിർദ്ദോഷമെന്നു തോന്നിയ ഒരു പാഠം കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ഒട്ടുവളരെ പണിപ്പെടേണ്ടിവന്നു എന്നുപറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ കാലത്തേയും കവിതകളെയും പററി അനേകം അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തിയതിൻെറ ഫലമായി ഇതുവരെ കേരളീയരുടെ അറിവിൽപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത ഏതാനും ചില വിവരങ്ങൾ ലഭിക്കുവാൻ ഇടവന്നു. അവയെ ഈ അവസരത്തിൽ ഭാഷാഭിമാനികളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിന് എനിക്കു പ്രത്യേകം സന്തോഷമുണ്ട്. ഈ വിഷയത്തിൽ എനിക്ക് അമൂല്യങ്ങളായ പല സഹായങ്ങളും ചെയ്തുതന്നിട്ടുള്ള എൻെറ സ്നേഹിതൻ, കേരളപുത്രാദിഗ്രന്ഥകൎത്താവായ ശ്രീമാൻ അമ്പാടി നാരായ[illegible]പ്പു

ത്തുവാളുടെ പേരിൽ എനിക്കുള്ള കൃതജ്ഞത വാക്കുകളാൽ പരിച്ഛേദിക്കാവുന്നതല്ല.

കൊച്ചിശ്ശീമയിൽ പ്രസിദ്ധവും പാവനവും ആയ ഇരിങ്ങാലക്കുട കൂടൽമാണിക്യക്ഷേത്രത്തിന്റെ തെക്കേഗോപുരത്തോട് അടുത്തുകിടക്കുന്ന 'അകത്തൂട്ടു വാരിയ'ത്തിലാണ് നമ്മുടെ മഹാകവി ജനിച്ചത്. അകത്തൂട്ടു വാരിയന്മാക്കു പണ്ടേക്കുപണ്ടേ കൂടൽമാണിക്യക്ഷേത്രത്തിൽ കഴകമുണ്ട്. ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ സാക്ഷാൽ നാമധേയം രാമൻ എന്ന് ആയിരുന്നു. രാമൻ 'ഉണ്ണിരാമൻ' ആയും ഉണ്ണിരാമൻ (ഉണിരാമവാരിയർ—ഉൺരാമവാരിയർ—ഉൺരായിവാരിയർ—ഉണ്ണായിവാരിയർ) ഉണ്ണായിയായും പരിണമിച്ചാണ് രാമവാരിയർ ഉണ്ണായിവാരിയരായി തീൎന്നതു്. സ്വന്തം അമ്മാവൻ തന്നെയായിരുന്നു വാരിയരുടെ ഗുരുനാഥൻ. ബാല്യത്തിൽ ഒരിക്കൽ അമ്പലത്തിലെ കഴകപ്രവൃത്തിക്ക് എന്തോ വീഴ്ച വരുത്തുകയാൽ മാതുലനു മരുമകനെ ശാസിക്കേണ്ടിവന്നു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തിൽനിന്നു നിൎഗ്ഗമിച്ച ഒരു ദ്രുതകവനമാണ് താഴെക്കാണുന്ന ഭാഷാശ്ലോകം.

താഡിക്കേണ്ടെന്നു ചൊല്ലിക്കൊടിയ തടിയുമായ്
പ്രാണനിൎയ്യാണകാല-
ത്തോടിച്ചാടിക് കൃതാന്തത്തടിയനടിയനെ-
പ്പേടികാട്ടും ദശായാം
കോടക്കാർമേഘവൎണ്ണം തഴുകിയ വനമാ-
ലാവിഭൂഷാഞ്ചിതം തേ
കൂടക്കാണായ് വരേണം തിരുവുടലരികേ
കൂടൽമാണിക്യമേ! മേ.

'താഡിക്കേണ്ട്' എന്നുവച്ചാൽ 'താഡിക്കുന്നുണ്ട്' എന്നാണൎത്ഥം. ഇതുകൂടാതെ വാരിയരുടെ വകയായി ഒരു ഭാഷാശ്ലോകം കൂടി കേട്ടിട്ടുള്ളതു താഴെ ഉദ്ധരിക്കാം.

നില്ലപ്പാ! നിലനില്ല പൊത്തുമിവിടെ-
ത്തന്നേ മലർക്കന്ന്യയാം
വല്ലിക്കെട്ടുമണിഞ്ഞു മൂന്നുലകിലും
വിസ്താൎയ്യ പത്രാവലിം

തെല്ലുരംച്ചേൻറ കലീപിനീപരിസരേ
നില്ക്കുന്ന കല്പദ്രുമം
ചൊല്ലിക്കൊണ്ടതു നല്കും; എന്തിനു മന-
ക്കാമ്പേ! മഹീചങ്ക്രമം?

'കലീപിനി' ഇരങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രക്കുളത്തിൻേറ പേരാണത്രേ.

വാരിയരുടെ കവിതകളിൽ സർവ്വഥാ പ്രാധാന്യം വഹിക്കുന്നതു 'രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം' എന്ന സംസ്കൃതകാവ്യമാണ്. അതു മഹാകവി മേല്പുത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ ഗുരുവായുപുരേശസ്തവമായ 'നാരായണീയ'ത്തെ അനുകരിച്ചു നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതും അൻപതു ദശകങ്ങളിലായി അഞ്ഞൂറിൽപ്പരം ശ്ലോകങ്ങളടങ്ങിയതുമായ ഒരു സാരസ്വതപ്രവാഹമാകുന്നു. രാമായണമാണ് കാവ്യത്തിലെ പ്രതിപാദ്യവിഷയം; രാമനാണ് കാവ്യകത്താവ്. അതിനാൽ ഭട്ടതിരിയുടെ കാവ്യം എങ്ങനെ 'ഭേദാ നാരായണീയ'മോ അതുപോലെ വാരിയരുടെ കാവ്യവും 'ഭേദാ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം' തന്നെ. പരിണതപ്രജ്ഞനും ഭാവനാകുശലനും ആയ വാരിയർ ഈ കാവ്യത്തിൽ ശബ്ദവിഷയകമായി പ്രസാദംകൊണ്ടല്ലെങ്കിലും പ്രൌഢതകൊണ്ടു ഭട്ടതിരിയേക്കൂടി ഒന്നു തല കുനിപ്പിക്കുന്നില്ലയോ എന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. ഉദാഹരണത്തിനായി ആദ്യത്തെ ദശകം ഉദ്ധരിക്കാം.

ആനന്ദോദയഹേതുരിന്ദുലഷദാ-
മിന്ദുമ്മുനീനാം ധിയാ-
മാവൃന്ദാരകമാപിപീലികമിഹ
സ്രക്സൂത്രനീത്യാ സ്ഥിതഃ
ശ്രീവത്സാദ്ഭുതകൌസ്തുഭോജ്ജ്വലവപുഃ
ശ്രീവാസുദേവസ്സ്വയം
ശ്രീമത്സംഗമമന്ദിരേ വിഹരതേ
ശ്രേയഃപ്രദായീ നൃണാം.

ശൃണ്വൻ യദ്ഗുണമുദ്ഗൃണൻ യതമനാ
യം ചിന്തയൻ സന്തതം
തന്വന്നർച്ചനവന്ദനേ ഭജതി യോ
യസ്യൈവ ദാസ്യം ഗതഃ

ധന്യോഽസ്യ മനുജഃ കദാപി ന പുനഃ
സ്തന്യം ജനന്യാഃ പിബേൽ;
തം നാഥം ജഗതാം നമാമി ശിരസാ
ശ്രീസംഗമേശം ഹരിം.

മഞ്ജുസ്വർണ്ണകിരീടമഞ്ജനശിലാ-
ഭാളീകചഞ്ചൽകചം
കിഞ്ജല്ക്കോപമചില്ലിവല്ലിവലനൈ-
ർവ്യഞ്ജൽപ്രപഞ്ചസ്ഥിതിം
കഞ്ജാന്തർദ്ദളനേത്രമുന്നസമഭി-
ന്യഞ്ചന്മണീകുണ്ഡലം
സഞ്ജല്പാമൃതഫേനപുഞ്ജഹസിതം
സഞ്ചിന്തയേ തേ മുഖം.

കണ്ഠാലംകൃതകൌസ്തുഭം കരലഗൽ-
കൌമോദകീകംബുരാൾ-
കുണ്ഠാരാതിസുദർശനാക്ഷഗുഡികം
ശ്രീവത്സലക്ഷ്മാങ്കിതം
നിക്ഷിപ്തത്രിജഗൽകൃശോദരലസ-
ന്നാഭിസ്ഥനാളീകജ-
ന്യക്ഷോദീരിതവേദമാനദതു മേ
ഖേദം തവേദം വപുഃ

പ്രീതം ഗാഢനിവീതപീതവസന-
വ്യാസംഗികാഞ്ചീകലം-
ബാധിപ്രാപ്രപദീനനീവിനിഭൃതം
പീനോരുമാരാധ്നമഃ
ആസീദൽസനകാദ്ഭുതം പദയുഗോ-
പാസീനധാത്രീരമാ-
ദാസീചാരിതചാമരം വയമിമേ
ത്വാം സംഗമാധീശ്വര!

പൂവ്വം പുഷ്കരവിഷ്ടരഃ പുനരഹോ
വിഷ്ണുഃ പുനാരുദ്ര ഇ-
ത്യേവം ധൂവ്വഹതാം പൃഥഗ്വ്യഹസി കിം
സർഗ്ഗസ്ഥിതിധ്വംസനേ?

സൃഷ്ടം രക്ഷസി; രക്ഷ; രക്ഷിതമലം
സംഹൃത്യ; കൃത്യാദിതോ
ദൃഷ്ട്വാത്തിഷ്ഠ വിരമ്യ; സമ്യഗിതി കിം
പിത്രാസി വിത്രാസിതഃ?

ന്യസ്തം ചേതസി യദ്യദദ്യ യതിതും
നിസ്തന്ദ്രചിത്തൈർന്നൃഭി-
സ്തത്തൽ സ്മര്യത ഏവ സുപ്തബുധിതൈ-
ർദ്ദത്തം ത്വയൈവൈഹികം;

വിത്തം വസ്ത്രമപത്യമിത്രദയിതാ-
ഭൃത്യാദി വാ ഭക്തയേ
പ്രത്തം ഭക്തജനായ തത്തദവിതും
യത്തോഽസി തത്തോഷിതഃ.

ഏനഃപുണ്യപരമ്പരാമിഹ ജനോ
ജാനാതി മർത്ത്യോ ന താം
പൌനഃപുന്യചിതാം പുരാതനജനോ
സ്വപനാതിയത്നേന യഃ

പ്രീണാതി ശ്രവണത്വഗക്ഷിരസനാ-
ഘ്രാണാനി യേനാനിശം
പ്രാണാതഃ പ്രണയാവശേ ബത പശൌ
ദേവേ ദയാർദ്രേ ദൃശൌ.

ആയൂരത്നമയോഹലനോസ്തുച്ചപാഹലനോ
രായോംബുധാരാസമാ
ജായാപുത്രമുഖാ ജനാശ്ച ബഹവ-
സ്സന്ത്യന്തികേ യദ്യപി

മായൂരച്ഛദവൽ തഥാപി മമ ഭ്രൂ-
ന്മാലിന്യമന്യത്ര മാ;
പീയൂഷപ്രവഹാത്തം ബിഭൃഷ്വ നയനേ
സ്ഥീതാന്തകമ്പാഹലനേ.

ഹീനപ്രായമവൈരിതോഽന്യദഫലം
ജാനദ്ഭിരേവാഖിലം
ധ്യാനപ്രാഹ്ലുണികീകൃതം യദതസീ-
സൂനപ്രഭം യോഗിഭിഃ

ഏനൽ പാവനതാസുധാകതശശ്ശ്രൽ
ഭാനപ്രകാശാംശ്ശുസ-
ഹ്യാനല്പാമൃതമീക്ഷിതും തവ വപുഃ
പ്രാണപ്രയാണേ വൃണേ.

ആരണ്യകാണ്ഡത്തിൽ നിന്ന് ഒരു പദ്യം താഴെ ചേൎത്തുകൊള്ളുന്നു.

നിരവർണ്ണയൽ സ്വവരവർണ്ണിനീമുഖം
മതിനിർണ്ണയായ യതിവർണ്ണയാ ദൃശാ
സമവർണ്ണയച്ചരണഷണ്ഡതാം തവ
സ്വരവർണ്ണശുദ്ധപദഷണ്ഡയാ ഗിരാ.

താഴെ കാണുന്നതു സുന്ദരകാണ്ഡത്തിലെ ഒരു പദ്യമാണ്.

സൌധേ ഹർമ്മ്യേ സഞ്ജവനേ ചാപ്യവരോധേ
സീതാദേവീമേഷ വിചിന്വന്നവലോക്യ
കങ്കേളീനാം കല്പതരൂണാം വിപിനേ/സൌ
ക്ലാന്തോ മദ്ധ്യേശിംശപമാസ്ത ക്ഷണമാത്രം.

യുദ്ധകാണ്ഡത്തിൽനിന്ന് ഒരു ശ്ലോകംകൂടി ഉദ്ധരിക്കട്ടേ.

തദ്ബാണൌഘൈസ്സുബിഭ്യത്ത്വരിതമവരജം
ബോധയൻ കുംഭകർണ്ണം
തദ്ബാഹൂക്ഷേപഭയയാർത്തൻ സ്വരിപുമുപശമ-
യ്യാസ്ത പുത്രേണ സാർദ്ധം;
കല്പാന്തോന്നിദ്രരുദ്രപ്രതിഭടവപുഷാ
ശൂലിനാ തേന തേനേ
ദുർബാധാ യാ കപീനാമശനിരജനി സാ
പാദപാതാ തവാന്തേ.

നാല്പത്തൊൻപതാമത്തെ ദശകത്തിൽ ഗ്രന്ഥകർത്താവു തന്നെപ്പററി പ്രകടമായി ചില വിവരങ്ങൾ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്.

ഭവന്മാലാകാരോ ഭജനവിമലാകാരകരണോ-
സ്മ്യഹം രാമോ രാമായണമഭണമേവം തവ പുരാ;
സുഖം മാലേവൈതൽ സരസപദപുഷ്പൈരുപരചിതാ
ജഗന്മാതുർമ്മോദം ദിശതു സഹവാസാത്തവ ഹൃദി.

ഇതിൽനിന്നു കവിയുടെ നാമധേയം രാമനെന്നും അദ്ദേഹത്തിൻെറ വൃത്തി ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രത്തിൽ മാലകെട്ടെന്നും വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ആ ദശകത്തിൽ തന്നെയുള്ള മറെറാരു ശ്ലോകമാണ് താഴെ കുറിക്കുന്നതു്.

"ബുധോ വാ മൂഢോ വാസ്ത്വിഹ കവയിതാ സ്യാൽ കിമിയതാ?
ശ്രുത്വാ വാത്മീകീയാദ്രഘുപതികഥാ യേന ഹി യഥാ
തഥേയം തസ്യാ യദ്രസകലനകാലേ പരിണമേത്
പ്രസത്ത്യൈ ശ്രോതൄണാം ഫലമിദമൃതേ കിം കവികൃതേ?"

ഗ്രന്ഥസമാപ്തിയിലുള്ളതാണ് അധോലിഖിതമായ പദ്യം.

"ശതം നാതി സഹേ ന ചോഷ്ണമപി ച
ശ്രീസംഗമാധീശ്വര!
സ്വാതന്ത്ര്യേ ചകിതസ്തദസ്മി; സുഖിത-
സ്ത്വൽപാരതന്ത്ര്യേ സ്മൃതേ;
ദേഹേ ധാതുഷു ചേന്ദ്രിയേഷു ശിരസി
സ്വാന്തേ തഥാന്തർബ്ബഹി-
സ്സർവാംഗേഷ്വപി മേ തവൈവ കരുണാ
പീയൂഷധാരായതാം."

ഈ സ്തോത്രത്തിൽ പ്രഥമശതകം കൂടൽമാണിക്യസ്വാമിയുടെ കേശാദിപാദമാണെന്നു കണ്ടുവല്ലോ. അന്ത്യദശകം പാദാദികേശമാണ്. ഈ വിഷയത്തിൽ വാരിയർ ഭട്ടതിരിപ്പാട്ടിലെ അനുകരിക്കുന്നില്ല. ഭട്ടതിരി തൻെറ കാവ്യം ഒരു കേശാദിപാദംകൊണ്ടത്രേ സമാപിപ്പിക്കുന്നതു്.

രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രത്തിനു പത്തുനൂറു കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുൻപു രാമൻനമ്പിടി എന്നൊരു വിദ്വാൻ ഒരു ലഘുവ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അത് അന്ന് ഇരിങ്ങാലക്കുടവാരിയത്തിൽ മൂപ്പായിരുന്ന പ്രസിദ്ധജ്യോതിഷികൻ ശങ്കുവാരിയരുടെ ആവശ്യപ്രകാരം ആയിരുന്നു എന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന വ്യാഖ്യാതൃപദ്യത്തിൽനിന്നു വെളിവാകും.

ധീമാൻ പാരശവാഗ്രണീർവ്വിജയതേ
ജ്യോതിർവ്വിദഗ്രേസരഃ
ഖ്യാതോ ദക്ഷിണമന്ദരന്ത്വധിവസൻ
യശ്ശങ്കരാഖ്യോƒമലഃ

രാമസ്തസ്യ ഗിരാ൦ വികല്പിതമതി
സ്വല്പസ്യ ചാത്മാമിത-
സ്യേമാം പഞ്ചശതീസ്തവസ്യ വിവൃതിം
കുർവ്വേ യഥാമത്യഹം.

ഏറെക്കാലം ഇരിഞ്ഞാലക്കുടയിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടിയതിനു ശേഷം വാരിയർ കുറെനാൾ തൃശ്ശിവപേരൂർ താമസിച്ചു വടക്കുന്നാഥസ്വാമിയെ ഭജിക്കുകയുണ്ടായി. അക്കാലത്ത് അദ്ദേഹം വടക്കുന്നാഥസ്തുതിയായി പല കീർത്തനങ്ങളും നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ ഏതാനും ചിലത് എൻെറ കൈവശം വന്നുചേർന്നിട്ടുണ്ട്. അവ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ അനുബന്ധമായി ഒടുവിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നു. ആ അവസരത്തിൽ അന്നു തൃശ്ശൂരിലും മററും നാട്ടുവാഴിസ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്ന ചങ്ങരൻകോതക്കർത്താവുമായി വാരിയർക്കു പരിചയപ്പെടുവാൻ ഇടയാകുകയും കർത്താവിൻെറ ആജ്ഞാനുസാരം വടക്കുന്നാഥക്ഷേത്രത്തിലേക്കു തൻെറ ഒരു വഴിപാടെന്ന നിലയിൽ ആ മഹാകവി ഗിരിജാകല്യാണം ഗീതപ്രബന്ധം നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തു ഇത് എൻെറ കൈവശം കിട്ടീട്ടുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ അവസാനത്തിൽ ഗ്രന്ഥകർത്താവു തന്നെ കുറിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പദ്യത്തിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു

„ഗിരിജാകല്യാണമിദം
നിരമാദലിഖച്ച രാമപാരശവഃ
സങ്കടമോചനഹേതോ-
ശ്ശങ്കരഗോദപ്രഭോർന്നിദേശേന."

ഇതിൽനിന്നു ഗിരിജാകല്യാണം കവിതന്നെ നിർമ്മിച്ച് ആദ്യം ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ എഴുതിയതായി കാണുന്നു.

നളചരിതം കഥകളിപ്പാട്ടു വാരിയരുടെ ഒടുവിലത്തെ കൃതി എന്ന് ഊഹിക്കുന്നു.

ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ ജീവിതകാലത്തെപ്പററി ഒരഭിപ്രായം പറയുന്നതിനു വളരെ ആലോചിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വാരിയർ കൊല്ലം ൯൨ ൫-ാ മാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു എന്നും ൯൫൫-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നു കാർത്തികതിരുനാൾ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ മുഖംകാണിച്ചു എന്നും അന്നു ഇവിടെ വച്ചു മഹാകവി കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുമായി പരിചയപ്പെട്ടു എന്നും ടിപ്പുവുമായുള്ള യുദ്ധത്തെപ്പററി

ചില മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിയെന്നും ൯൨൧-ാമാണ്ട് ഇരിങ്ങാലക്കുടവച്ച് ൬൫-ാമത്തെ വയസ്സിൽ മരിച്ചു എന്നും സൂക്ഷ്മം പോലെ ൧൦൭൬-ലെ ഭാഷാചരിത്രം ഒന്നാംപതിപ്പിൽ പറഞ്ഞു കാണുന്നതു യാതൊരു രേഖയേയും അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയല്ലെന്നു തെളിയിക്കുവാൻ പ്രയാസമില്ല. രണ്ടാംപതിപ്പിൽ ൯൭൭-ന് ഇടയ്ക്ക്, അല്ല ൯൪൦-ന് ഇടയ്ക്കാണ് വാരിയർ കാർത്തികതിരുനാൾ തിരുമേനിയെ മുഖംകാണിച്ചത് എന്നു പഴയ ഐതിഹ്യത്തെ സ്വല്പം ഭേദപ്പെടുത്തി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതും വിശ്വാസയോഗ്യമല്ല.

“അപി ച മമ ദയിതാ
കളിയല്ലനതിചിരസൂതാ
പ്രാണൻ കളയുമതിവിധുരാ
എന്നാൽ കുലമിതഖിലവുമറുതിവന്നിതു”.

എന്ന നളചരിതം ഒന്നാംദിവസത്തെ കഥയിലെ പദഖണ്ഡം അറമാണ് എന്നൊരൈതിഹ്യമുണ്ടു് എന്നും ഉണ്ണായിവാരിയർ സമീപസന്തതിയില്ലാതെയാണ് മരിച്ചത് എന്നും ഉള്ളതു നിർവിവാദമാണ്. വാരിയരുടെ മരണശേഷം അകന്ന ഒരു ശാഖയിൽ ഒററയായി ശേഷിച്ച ഒരനന്തരവൻ തൃശ്ശൂരിനടുത്തു കുട്ടനല്ലൂർ വാരിയത്തുനിന്ന് അകത്തൂട്ടുവാരിയത്തേക്കു ദത്തുവച്ചു. അതിനും രണ്ടു തലമുറയ്ക്കുമേലാണ് ഒരു പ്രസിദ്ധജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനായ ഇട്ടുണ്ണിക്കണ്ടവാരിയർ കുടുംബത്തിൽ മൂപ്പനായതെന്നത്രേ ഐതിഹ്യം. ഇട്ടുണ്ണിക്കണ്ടവാരിയർ ൯൯൨-ൽ തന്റെ മകൻ തൃപ്പൊൽക്കടത്തു ശങ്കുവാരിയരെ അമ്മയോടുകൂടി ദത്തെടുത്തു കുടുംബത്തേക്ക് അവകാശിയാക്കിത്തീർത്തു. ആ ദത്തുപത്രം ഇപ്പോഴും ഉണ്ട്. അദ്ദേഹം ൭൦-ൽ ചില്വാനം വയസ്സു ജീവിച്ചിരുന്നതിനു ശേഷം കൊല്ലം ൧൭൨൦-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു കാലധർമ്മത്തെ പ്രാപിച്ചു. പിന്നീടു രാമൻനമ്പിടിയെക്കൊണ്ടു രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം വ്യാഖ്യാനിപ്പിച്ച ശങ്കുവാരിയർ മൂപ്പനായി. അദ്ദേഹം ൭൪-വയസ്സോളം ജീവിച്ചിരുന്ന് ൧൦൬൪-ൽ അന്തരിച്ചു. ശങ്കുവാരിയർ ശ്രാദ്ധം ഊട്ടിവന്ന പൂർവികന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ രാമൻ എന്നൊരു പേർ കാണുന്നില്ല. ഉണ്ണായിവാരിയർ ഇട്ടുണ്ണിക്കണ്ടവാരിയരുടെ അടുത്ത പൂർവികനായിരുന്നില്ല എന്നുള്ളത് ഇതിൽനിന്നു വിശദമാകും. ശങ്കുവാരിയരുടെ കാലത്തിനിപ്പുറം കുറേക്കൊല്ലം ജ്യോതി

ഷ്വിദ്വാൻ കുട്ടൻവാരിയർ കുലമഹിമയെ പരിപാലിച്ചു പോന്നിരുന്നു. ഇപ്പോഴത്തെ കാരണവൻ ഈശ്വരവാരിയരാണ്.

കുഞ്ചൻനമ്പിയാർക്ക് എന്നതുപോലെ യാതൊരു ക്ഷേത്രാനുഭവവും കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഉണ്ണായിവാരിയർക്കു പതിച്ചുകൊടുത്തതായി കാണുന്നില്ല. കായംകുളം രാജ്യം പിടിച്ചടക്കിയ അവകാശവഴിയാണല്ലോ തിരുവിതാംകൂറിലേക്ക് ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രത്തിലെ മേൽക്കോയിമ്മസ്ഥാനം സിദ്ധിച്ചത്. പണ്ഡിതപക്ഷപാതിയായ കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രത്തിലെ കഴകപ്രവൃത്തിക്കാരനായ ഒരു മഹാകവി തന്നെ സന്ദർശിച്ചിരുന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിനു വല്ല പ്രത്യേകാനുഭവങ്ങളും ആ ക്ഷേത്രത്തിൽത്തന്നെ പതിച്ചുകൊടുത്തിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടു. അവിടുന്നു സ്ഥാപിച്ച വലിയകൊട്ടാരം ഗ്രന്ഥപ്പുരയിൽ ഗിരിജാകല്യാണം ഗീതപ്രബന്ധത്തിന്റെയോ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രത്തിന്റെയോ ഒരു താളിയോലപ്രതിപോലും കാണുന്നില്ല. നളചരിതം കഥകളി തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ചു നിർമ്മിച്ചു എന്നുള്ളതിനു യാതൊരു തെളിവുമില്ല. നേരെമറിച്ചു ൯൫൫-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു വാരിയർ ഇവിടെ വരികയും കുറേക്കാലം താമസിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു എങ്കിൽ വലിയ ഒരു സംസ്കൃത പണ്ഡിതനായ അദ്ദേഹം മഹാകവി അശ്വതിതിരുനാൾ തിരുമേനിയെ അനുകരിച്ചു സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ കൊണ്ടു തന്നെ ആദ്യന്തം തന്റെ കഥകളി പൂരിപ്പിച്ചിരുന്നിരിക്കുവാനാണ് എളുപ്പമുള്ളതു്. "കോതിലോലാ; നല്ലതാളി" "കേറി കലക്കിയ കുളം; കളഭം കലക്കിയ കുളം" "ചേററിൽക്കിടക്കുന്ന പന്നിത്തടിയനും; പങ്കേ ശയിക്കുന്ന പോത്രിപ്രവരനും"; ഈ മൂന്ന് ഐതിഹ്യങ്ങൾക്കും വലിയ വിലയൊന്നും വയ്ക്കേണ്ടതില്ല. കാളിദാസനേയും ഭവഭൂതിയേയുമോ എഴുത്തച്ഛനേയും കണ്ണശ്ശനേയുമോ പററിയുള്ള ഐതിഹ്യങ്ങളേയും, "പരിപതതി പയോനിധൌ പതംഗഃ" "ചൂടായ്കിൽത്തുളസീദളം യമഭടത്തല്ലിങ്ങു ചൂടായ്‌വരും" മുതലായ പദ്യങ്ങളുടെ കർത്തൃത്വത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള പഴങ്കഥകളേയും, ഇക്കാലത്ത് ആർ വിശ്വസിക്കുന്നു? ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾക്കും കാക്കശ്ശേരിഭട്ടതിരിക്കും തമ്മിൽ നടന്നതായി കേരളീയൈതിഹ്യം ഘോഷിക്കുന്ന "ആകാരോ ഹ്രസ്വഃ; നഹി നഹ്യാകാരോ ദീഘഃ" ഇത്യാദി സംഭാഷണം ചോളദേശ

ത്തിൽ വേദാന്തദേശികൎക്കും ഒരു അദ്വൈതിക്കും നടന്നതായത്രേ ഐതിഹ്യം. വേദാന്തദേശികർ ഉദ്ദണ്ഡനെ അപേക്ഷിച്ചു പ്രാക്തനനായിരുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

മേൽ വിവരിച്ച ന്യായങ്ങളാൽ ഉണ്ണായിവാരിയർ കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ സമകാലികനായിരുന്നു എന്നുള്ള വിശ്വാസത്തിനു സാരമായ ഉടവു തട്ടുന്നുണ്ട്. ഇനി കൊല്ലം പത്താംശതകത്തിന്റെ മദ്ധ്യകാലത്തല്ല അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ പിന്നെ ഏതുകാലത്തായിരുന്നു എന്നു നോക്കാം. രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം ൪൯-ാം ദശകത്തിൽനിന്നു ഞാൻ ഉപരി ഉദ്ധരിച്ച ഒരു പദ്യത്തിൽ "അനുകലനകാലേ പരിണമേൽ പ്രസത്യൈ" എന്നൊരു ഭാഗം കാണുന്നുണ്ടല്ലോ. അതിൽ "പരിണമേൽ പ്രസത്യൈ" എന്നുള്ളത് അനുകലനകാലമായ കലിദിനത്തെ കാണിക്കുന്നു എന്നത്രേ ചില പണ്ഡിതന്മാരുടെ പക്ഷം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ കൊല്ലം ൭൯൮ ഇടവമാസം ൫൫-ാനു വെള്ളിയാഴ്ച നാൾ ആ ശ്ലോകം നിൎമ്മിച്ചതായി വരുന്നു. എന്നാൽ ആ ഭാഗം കലിസംഖ്യയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായി രാമൻനമ്പിടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ പറഞ്ഞുകാണുന്നില്ല.

രാമനാട്ടത്തിന്റെ ഉദയം കൃഷ്ണനാട്ടത്തിന്റെ ആവിൎഭാവത്തിനു മേലായിരുന്നു എന്നുള്ളതു നിസ്തൎക്കമാണല്ലോ. കൃഷ്ണനാട്ടത്തിന്റെയും പൂൎവ്വഭാരതചമ്പുവിന്റേയും കൎത്താവായ മഹാകവി കോഴിക്കോട്ടു മാനവേദൻ രാജാവ് ആ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളും നിൎമ്മിച്ച കാലം അവയിൽത്തന്നെ കലിസംഖ്യകളാൽ കുറിച്ചിട്ടുണ്ട്. "പാപാദല്ലാലസോഽയം കലിഃ" എന്നു പൂൎവ്വഭാരതചമ്പുവിൽ കാണുന്നതിൽ നിന്ന് ആ ഗ്രന്ഥം കൊല്ലം ൮൨൩-ലും "ഗ്രാഹ്യാസ്തുതിൎഗ്ഗാഥകൈഃ" എന്നു കൃഷ്ണനാട്ടത്തിൽ കാണുന്നതിൽ നിന്ന് ആ ഗ്രന്ഥം കൊല്ലം ൮൨൯-ാമാണ്ടു ധനുമാസം ൨൦-ാനു ഞായറാഴ്ച ദിവസത്തിലും ആണ് അവസാനിച്ചതെന്ന് ഊഹിക്കാം. കവി തന്റെ ഗുരുവായ ആനായത്തു കൃഷ്ണപ്പിഷാരടിയെ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും സ്തുതിച്ചിട്ടുമുണ്ട്.

അംഘ്രിവിഹതികരാണാം കൃഷ്ണനാമ്നാം ഗുരൂണാ-
മനവരതമപാംഗപ്രാവൃഷേണ്യാംബുവാഹഃ
പ്രവിസരദനുകമ്പാവാരിസംഭാരസാന്ദ്രോ
മമ ഹൃദയമയൂരം നൎത്തയേദാത്തമോദം.

(പൂൎവ്വഭാരതചമ്പു,

പ്രേമ്ണാലം ലാള്യമാനഃ സദയമിഹ സദാ-
നന്ദനന്ദേന പിത്രാ
രാമേണ ജ്യായസാ വാ വിവശമതി യശോ-
ദാഖ്യയാ വാ ജനന്യാ
ആദീവൃത്തിവ്യഗ്രാ വിബുധപരിവൃഢാ-
ഭീഷ്ടദാതാഘമോക്ഷം
പുഷ്ണൻ കൃഷ്ണോ ഗുരുർമേ പരമതമപദോ-
ദ്ഭാസകോ ബോഭവീതു.

(കൃഷ്ണനാട്ടം)

എല്ലാംകൊണ്ടും

"സ്ഥായദ്ഭക്തിഭരേണ നന്നമനസാ
ശ്രീമാനവേദാഭിധ-
ക്ഷോണീന്ദ്രേണ കൃതാ നിരാകൃതകലിർ-
ഗ്രാഹ്യാ സ്തുതിർഗാഥകൈഃ."

ഇത്യാദി പദ്യം കലിസൂചകമാണെന്നുള്ളതിനേപ്പററി ആരും സംശയിക്കണമെന്നില്ല. കൊട്ടാരക്കരതമ്പുരാൻ മാനവേദരാജാവിൻെറ സമകാലികനും രോഹിണീനക്ഷത്രത്തിൽ തിരുവവതാരമാന്ന തിരുവിതാംകൂർ ഉണ്ണിക്കേരളവമ്മ മഹാരാജാവിൻെറ സപത്നീയനും ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹം രാമനാട്ടം ഏർപ്പെടുത്തിയതും രാമായണവിഷയകമായി എട്ട് ആട്ടക്കഥ നിമ്മിച്ചതും ഉണ്ണിക്കേരളവമ്മ മഹാരാജാവു നാടുനീങ്ങിയ കൊല്ലം ൮൩൫-നു മുൻപായിരിക്കണം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ നളചരിതം നാലുദിവസത്തെ കഥകളി ആ പ്രസ്ഥാനത്തെ അനുകരിച്ച് ഉണ്ണായിവാരിയർ ൮൪൦-നു മുൻപു നിമ്മിച്ചു എന്നു വരാൻ പാടില്ലായ്കയില്ല. കൊച്ചിരാജ്യത്തിലെ ഒരു പ്രഭുവിനെ ആശ്രയിച്ചുപാത്തിരുന്ന ഒരു മഹാകവി കൊച്ചിയുടെ ജന്മശത്രുവായ സാമൂതിരിമഹാരാജകുടുംബത്തിലെ ഒരംഗത്തോടുള്ള സാഹിത്യമത്സരത്തിൽ ഭാഗഭാക്കാകുന്നത് അസംഭവവുമല്ല. നളചരിത്തിലേയും ഗിരിജാകല്യാണത്തിലേയും പല ഭാഗങ്ങളിലെ ഭാഷാരീതി പരിശോധിക്കുന്ന പക്ഷം ആ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ കൊല്ലം പത്താം ശതവർഷത്തിൻെറ ഉത്തരാദ്ധത്തേക്കാൾ ഒൻപതാം ശതവർഷത്തിൻെറ പൂവാർദ്ധത്തിലോ ഉത്തരാദ്ധത്തിലോ നിമ്മിക്കപ്പെട്ടു എന്നു വരാനാണ് ന്യായം അധികമുള്ളത്. 'പരിണമേൽ പ്രസത്ത്യൈ' എന്ന

വാക്യം 'അനുകലനകാലേ' എന്ന പദത്തെ പിൻതുടൎന്നു വരുന്നതിനാൽ അതു കലിസംഖ്യാസൂചകമല്ലെന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറവാൻ നിവൃത്തിയുമില്ല. അതു കലിസംഖ്യതന്നെയാണെങ്കിൽ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം വാരിയരുടെ യൌവനത്തിലേയും നളചരിതം വാൎദ്ധക്യത്തിലേയും കവിതയാണെന്ന് ഇതിൽ കൂടുതൽ തെളിവുകൾ നമുക്കു കിട്ടുന്നതുവരെ വിശ്വസിക്കുന്നതിൽ അനൌചിത്യമില്ല.

ഈ മഹാകവിയുടെ കവിതാരീതിയേപ്പററി പരേതനായ പ്രൊഫസർ എ. ആർ. രാജരാജവൎമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ തൻെറ നളചരിതത്തിൻെറ പ്രൌഢവ്യാഖ്യയായ കാന്താരതാരകത്തിൻെറ അവതാരികയിൽ രേഖപ്പെടുത്തിട്ടുള്ളതിൽനിന്ന് അധികമായി ഒന്നും ഈ അവസരത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കണമെന്നു ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. ഉണ്ണായിവാരിയരും ഗ്രന്ഥാന്തത്തിൽ,

ഗ്രന്ഥഗ്രന്ഥിരിഹ കചചിൽ കചചിദപി
ന്യാസി പ്രയത്നാന്മയാ
പ്രാജ്ഞമ്മന്യമനാ ഹഠേന പഠിതി
മാസ്മിൻ ഖലഃ ഖേലതു
ശ്രദ്ധാരാദ്ധഗുരുശ്ലഥീകൃതദൃഢ-
ഗ്രന്ഥിസ്സമാസാദയ-
ത്വേതൽകാവ്യരസോൎമ്മിമജ്ജനസുഖ-
വ്യാസജ്ജനം സജ്ജനഃ.

എന്നു തൻെറ ഉദ്ദേശത്തെ വിളിച്ചുപറയാമായിരുന്നു എന്നു പ്രൊഫെസർ തമ്പുരാൻ ആ അവതാരികയിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുതന്നെ ഗിരിജാകല്യാണത്തിൻെറ അവസാനത്തിൽ കവി മുക്തകണ്ഠം ഘോഷിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതു സ്മരണീയമാണ്.

"കഠിനതയുമിടയിടയിൽ വരുവതുമിരുമ്പിനാൽ
കപ്പൽ മരംകൊണ്ടു കല്പിക്കിലേവനും.
അഭയമിതു ഭവജലധിനടുവിലടിതും കപ്പ-
ലഭ്യസിച്ചീടിനാലത്ഭുതമുണ്ടാം ബഹു.
മറുകരയിലണവതിനുമരികിൽ മതിയായ്വരും
മല്ലോകരേ! ഘോരസംസാരസാഗരേ."

എന്ന ഭാഗം നോക്കുക.

ഗിരിജാകല്യാണം ദ്വിതീയഖണ്ഡത്തിൽ പാർവ്വതീദേവിയുടെ സൌന്ദര്യവർണ്ണനാഘട്ടത്തിലും മററും കാണുന്ന കാഠിന്യത്തിനു കണക്കില്ല. ഗ്രന്ഥിജടിലമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനു വിസ്തരിച്ചു 'കാന്താരതാരകം' പോലെ ഒരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ടായാൽ മാത്രമേ സാമാന്യന്മാരായ വായനക്കാൎക്കു പൂൎണ്ണമായി അൎത്ഥബോധം സിദ്ധിക്കുകയുള്ളൂ. അതു് എന്റെ ഉദ്യോഗകൃത്യപരിധിയിൽപ്പെടുന്നതല്ലാത്തതിനാൽ അതിലേക്കായി ഈ സന്ദൎഭത്തിൽ ഒരുങ്ങുന്നില്ല.

ഉണ്ണായിവാരിയരേക്കാൾ മഹാനുഭാവനായ ഒരു കവി കേരളത്തിൽ ഒരുകാലത്തും ജനിച്ചിട്ടില്ലെന്നു നളചരിതംപോലെ തന്നെ ഗിരിജാകല്യാണവും തുറന്നു പറയുന്നുണ്ടു്.

„ജയ ജനനി! ജഗദുദയഭരണഹരണേക്ഷണേ!
ജംഗമാജംഗമബ്രഹ്മവിദ്യാമയി!
ജയ ജനനി! ശിവകമനി! ജയ ഭഗവതി! ശിവേ!
ജന്തുസന്താനസന്തോഷചിന്താമണേ!
തവ ഭവതു പരമശിവനിനി മഴവനിഷ്ടദൻ
ശാരദബ്രഹ്മശരച്ചന്ദ്രചന്ദ്രികേ!
ജനനി! തവ മഹിമയിതു ജഗതി തതമെങ്കിലും
ജന്മാദി ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ടി വേണ്ടിത്തവ;
ശരണമിഹ തവ ചരണയുഗളമിതു മാദൃശാം
ശങ്കരാലങ്കാരശൃംഗാരശൃംഖലേ!"

ഇത്യാദി ഭാഗങ്ങളിൽ കാണുന്ന ശബ്ദധോരണിയുടെ സൌന്ദര്യം പരമാനന്ദപ്രദമായിരിക്കുന്നു. ശ്രീപരമേശ്വരൻ കാമദേവനെ ദഹിപ്പിക്കുവാൻ അഗ്നിനേത്രം തുറക്കുന്ന

„എന്നേവമുണ്ടായൊരിന്ദ്രിയക്ഷോഭത്തി-
നെന്തു നിമിത്തമെന്നാത്മനി ചിന്തിച്ചു
തൃക്കണ്ണടച്ചങ്ങരയ്ക്കാൽ വിനാഴിക
നിഷ്കമ്പഗംഭീരിമാ ദിവ്യചക്ഷുഷാ
നില്ക്കുന്ന മാരനേക്കണ്ടു സമീപത്തു-
ദിക്കുന്ന കോപാങ്കുരത്തെക്കരുത്തോഴും
സൽകൃപാവജ്രടങ്കംകൊണ്ടു ഖണ്ഡിച്ചു
തച്ചങ്ങരച്ചു പരാണുവായ്നേർപ്പിച്ചു

വരച്ചാളിപ്പാനായ്ത്തുനിഞ്ഞതുളവെത്രയും
സൂക്ഷ്മമായോരു പരാണു പുറത്തു ഫാ-
ലേക്ഷണദ്വാരം കടന്നപോരും വിധൌ
റ്എൺമണിയെട്ടുക്കുറിട്ടതിലൊന്നോള-
മമ്മിഴിവഹ്നികണവും തുണയായി.
വിസ്മയമെന്തു പറയാവു കാൽക്ഷണാൽ
ഭസ്മാവശേഷനായ്ത്തീൻ മനോഭവൻ".

എന്നഭാഗം "ഭസ്മാവശേഷം മദനം ചകാര" എന്ന പാദത്തിൽ അവസാനിക്കുന്ന കുമാരസംഭവത്തിലെ കാളിദാസവൎണ്ണനത്തെപ്പോലും ജയിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. "പോരുമേതാഗിരോ വാരുമേ മാധവ" മുതലായ ദിക്കുകളിൽ കവി പ്രദൎശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന നിരങ്കുശത്വത്തെ നമസ്കരിക്കുകതന്നെ വേണം. ഈ നിരങ്കുശത്വം ഇതുപോലേ തന്നെയോ ഇതിലുമധികമായോ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രത്തിലും കാണാം. കേരളീയരായ സംസ്കൃതകവികളിൽ ഇത്ര നിരങ്കുശനായി മഹാകവി ഇലത്തൂർ രാമശാസ്ത്രികൾ ഒരാൾ മാത്രമേ എന്റെ സ്മൃതിപഥത്തെ പ്രവേശിക്കുന്നുള്ളു. "വിഭക്തിയുണ്ടെന്നാകിൽ പടിച്ചു പാടിക്കൊൾവിൻ" എന്നു കവി പറയുന്നതിൽനിന്നു ഗിരിജാകല്യാണം സാമാന്യസ്ത്രീകളുടെ ആവശ്യത്തെ പുരസ്കരിച്ചു നിൎമ്മിച്ചതല്ലെന്നു വെളിവാകുന്നു.

"കനക്കുമൎത്ഥവും സുധ കണക്കേപ്പദനിരയും
അനൎഗ്ഗളം യമകവുമനുപ്രാസമുപമാദി
ഇണക്കം കലൎന്നു രമ്യം ജനിക്കും നൽസാരസ്വതം
നിനക്കും നിൻദയിതക്കും നിനയ്ക്കുന്നവൎക്കും പിന്നെ".

എന്നു നളചരിതത്തിൽ സരസ്വതീദേവി നളചക്രവൎത്തിക്കു കൊടുക്കുന്ന വരം വാരിയരുടെ ഒരു പ്രബന്ധകടാക്ഷമെന്നത്രേ ഞാൻ കരുതുന്നത്. ആമാതിരിയിലുള്ള ഒരു വരപ്രദാനത്തിനു ഗിരിജാകല്യാണസരസ്വതിയും സന്നദ്ധയായിത്തന്നെ നിലകൊള്ളുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം,
൧൯൨൮-൧൧-൨൦ }

എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ.

ഗിരിജാകല്യാണം.

പ്രഥമഖണ്ഡം.

കനകനിറംപൂണ്ട ഘനകാരുണ്യമൂൎത്തെ!
മനകാമ്പിങ്കൽ വാണീടനഘ! കരിമുഖ!
ഗണനാസരണിയിലണയാഗുണഗണ!
ഗണനായക! പോററി! തുണയായിരിക്ക നീ.
ഭണിതിമാതാവേ! നീ പിണിതീൎത്തരുളുവാൻ
മണിദീപികപോലെന്മനസി വിളങ്ങുക.
പരിഭൂതികളെന്തും വരുമൊ, നമുക്കില്ലേ
ഗുരുഭൂതന്മാർ തുണ മരുഭൂമിയിങ്കലും?
ഗുരുഭാരതീഗുണപരിപാകങ്ങളോൎത്താൽ
സുരപാദപം തൃണം; സുരഭി കരഭിയാം.
സുരമാമുനിനവഗ്രഹകാരുണ്യമിപ്പോ-
ളൊരുമകലൎന്നിങ്ങു പെരുമാറണമെങ്കൽ.
ശരണം പ്രാപിക്കുന്നേൻ ധരണീസുരന്മാരെ-
ക്കരുണാനിധികളാം കവികൾ പലരേയും.
ആധിമാററുവാനെന്തു മേദിനീതലേ മരു-
ന്നാദിമകവിവചസ്സാദിമാവൊന്നേയുള്ളു.
ആ രസമറിഞ്ഞല്ലോ ഭാരതം വ്യാസൻ ചൊല്ലി;
ദൂരതൊ ഗിരാമതിൻ ചാരുത വിചാരിച്ചാൽ.
ആളുകളിവരെന്നു മൂളുവിനനുവാദം
കാളിദാസാദികളേ! കേളികേൾപ്പാനും പാരിൽ.
സൽപുരാണാദികേട്ടു മുപ്പുരാരാതികഥ
തപ്പുകൂടാതെ നിത്യമുൾപ്പൂവിലുറപ്പിച്ചാൽ
ഉൾപ്പരിതാപം നീങ്ങു;മഭ്യുദയങ്ങൾവരും;
സൽപുരുഷാൎത്ഥലാഭമപ്പുറം ദൂരമല്ല.
ഹര ശങ്കരേത്യാദി തിരുനാമങ്ങൾ കേട്ടാ-
ലുരിയാടാതെ തൂഷ്ണീമിരിയെന്നാരും ചൊല്ലാ.

G. P. T. 4472. 1000. 26-2-1100. B

പെരിയ സൂരികൾക്കുമരിശമുണ്ടായ് വരാ;
പരമാർത്ഥിയാമെന്നിൽപ്പരിതോഷമേ വരൂ.
പരിചോടേവം ചിന്തിച്ചരിയ ഭാഷയായി-
ഗ്ഗിരിജാകല്യാണം ഞാനരചെയ്യുന്നേനെന്നാൽ.

എങ്കിലോ കേൾക്ക പണ്ടു ശംകരൻതിരുവടി-
യങ്കിലോചനനരൻ പുംഗവകേതു പുരാൻ
അംഗനാനാശംകൊണ്ടു തിങ്ങിന വിഷാദത്താൽ
മങ്ങിന മനസ്സിങ്കൽപ്പൊങ്ങിന വിരക്തിയാൽ
തുംഗമാം ഹിമാദ്രിമേലങ്ങൊരു ഭാഗത്തിങ്കൽ
*തങ്കലേ തന്നെക്കണ്ടു തിങ്കൾമൌലിയും വാണു.
നന്ദികേശപരഭൃംഗിപുംഗവാദികൾ ഭൃത-
വൃന്ദവും തപസ്സിന്നു തന്നെയങ്ങൊരുമ്പെട്ടാർ.
തന്നുടേ തപംകണ്ടങ്ങന്യചിന്തയും വിട്ടു
സന്തതമിരുന്നിതങ്ങന്തകാന്തകൻ ചിരം
കപർദ്ദിതന്നെക്കാൺമാൻ തരത്തിലവസരം
തപസിജനങ്ങൾക്കും പ്രയത്നം ചെയ്തു വരൂ.
കനത്ത സന്ദേഹങ്ങൾ സമസ്തശാസ്ത്രത്തില-
മുണർത്തുമവർക്കു മററനർത്ഥ†മേകിക്കൂടാ.
ഒട്ടനേകം നാളേവം നഷ്ടലൌകികചിന്ത-
മഷ്ടമൂർത്തിതാൻ തപോനിഷ്ഠനായ് മരുവുന്നാൾ
വിഷ്ടപവാസികൾക്കു പെട്ടപാടെന്തു ചൊല്വൂ;
കഷ്ടമായ് ലോകതന്ത്രം; ഭ്രഷ്ടമായ് കാമതന്ത്രം;
ആർക്കുമേ കാമരസമോർക്കിലുമില്ലാതെയായ്
വാർകുഴലിമാരെല്ലാം ദീർഘമാധിയാൽ മേവി.
ദേവനനവമധുസേവനരതിയില്ല-
ന്നേവനും നാവിൽ മഹാദേവനാമമേയുള്ളൂ.
ദേവകൾ മുനികളെന്നേവമില്ലന്നു ഭേദം;
കേവലം മുനികളായേവരുമെന്നേ വേണ്ടൂ.
ദേവനാരിമാർ ശിവഭാവനാപരമാരായ്
മേവിനാർ മന്ദാകിനീപാവനതീരങ്ങളിൽ.
നിഷ്ഫലബഹുഫലപുഷ്പപല്ലവങ്ങളായ്-

* 'ആത്മാനമാത്മന്യവലോകയന്തം' കുമാരസംഭവം. †'എങ്കിലക്കൂടാ' (പാഠാന്തരം)

കല്പവൃക്ഷങ്ങൾ വളഞ്ഞെതപ്പൊഴും വശംകെട്ടു.
കേവലം കാമനനും കൈവെടിഞ്ഞില്ലവില്ലും
ദേവപൂജയ്ക്കുകൊള്ളാം പൂവിതെന്നുറയ്ക്കയാൽ.
ഓരംവണ്ണമുള്ളവസ്ഥ മൂവുലകിലും കണ്ടു
ജീവനനന്തരംചെയ്തു ദേവരാജനോടേവം:
"ഇന്ദ്ര! നീയെന്തീവണ്ണം മന്ദനായിരുന്നതും;
വന്നിതു വിപര്യാസം മന്നിടം മൂന്നിങ്കലും.
ഐഹികമാക്കുംവേണ്ടാ ദേഹികൾക്കെന്നാലുണ്ടാ
ലോകമീരേഴും നില പൂ പാകശാസന! പാർക്ക.
വൈകരുതിനിയേതും പോക നാം സത്യലോകേ
വൈകൃതം ലോകേ വന്നതാകെ നാമുണർത്തണം.
നൈഷ്ഠികനായ സുരജ്യേഷ്ഠനോടിന്നേചെന്നു
പാട്ടിൽ നാമുണർത്താഞ്ഞാൽ കാട്ടിയതെല്ലാം കുററം".
ഗീഷ്പതിമൊഴികേട്ടു വായ്പോടേ മഹേന്ദ്രനും
തീപ്പതർത്തുകും വജ്രം ദീപ്രമക്കക്ഷേ വച്ചു
കുപ്പിനാൻ ഗുരുപാദം; നോക്കിനാൻ സുരന്മാരെ;
തീപ്പതിനാമിക്കുററം കോപ്പോടേ പുറപ്പെട്ടു
സത്യലോകവും പുക്കു ഹൃദ്യമാം സഭാമദ്ധ്യേ
സുസ്ഥിതം പത്മാസനം ഭക്ത്യാ ചെന്നുപാസിച്ചു.
"ഇന്ദ്രാദികളേ! നിങ്ങൾക്കിന്നഹോ സൌഖ്യമല്ലീ -
യെന്നുകേട്ടുണർത്തിച്ചാനിന്ദ്രൻ ബ്രഹ്മനോടേ:
"സമ്പ്രതി സൌഖ്യംതന്നേ; കിം പരമുണർത്തിപ്പൂ?
തമ്പുരാൻ നീതാനേകനൻപരാം ഞങ്ങൾക്കെല്ലാം.
ശർമ്മമാരുണർത്തിപ്പൂ പത്മജ! ഭവാനോടു?
അല്പമല്ലൊരുതാപമിപ്പൊഴുണ്ടതു കേൾക്ക.
മാലിയന്നെങ്ങൾചെന്നു ശൂലിതൻപാദംപുക്കാൽ
പാലകനല്ലോ മുന്നം ബാലമാമതിചൂഡൻ;
നീലകന്ധരൻ പരൻ കാലകാലനങ്ങിപ്പോൾ
നാളനേകംനാളായി പാളയം വേറേ പുക്കാൻ.
ആരെയും വേണ്ടാ തനിക്കാരോടും കോപമില്ല;
ധീരമൈത്രയും ചിത്തം നീരസം ലോകതന്ത്രേ.
കാരുണികത്വം മുനിമാരിലേ കാണ്മാനുള്ളൂ;
താരണികഴൽ കാൺമാനാരുമാളല്ല ഞങ്ങൾ.

ശോകമിന്നാക്കുമില്ല ലോകവാസികൾക്കിനി-
ശ്ശോകമേകദാ വന്നാൽ നാകനാഥന്നു ദോഷം.
ആകുലം മറെറാന്നില്ലാ; ലോകമിങ്ങനേ നില്ലാ;
നീ കനിഞ്ഞരുളണം ലോകരക്ഷോപായത്തെ."
ആവലാതികളേവമാവതങ്ങുണർത്തിന
ദേവരാജനെക്കരുണാവലോകനം കൊണ്ടു
പാവനംചെയ്തു ബ്രഹ്മദേവനൊന്നരുൾചെയ്തു:
„ജീവശിഷ്യരേ! നിങ്ങൾ ജീവത ചിര"മെന്നു.
ഖിന്നത തീൎത്തു സുഖമുന്നതം വരുമാറ-
ക്കണ്ണുകളെട്ടുംകൊണ്ടു വിണ്ണവരെയും നോക്കി
കണ്ണടച്ചൊന്നങ്ങോൎത്തു പിന്നെയൊന്നരുൾചെയ്തു.
"വന്നതു നന്നായ് നിങ്ങളൊന്നറിയണമിതിൽ.
ചൊന്നതു മറെറാന്നല്ല: ഖിന്നതയുണ്ടാകേണ്ടാ;
നന്നായ നിമിത്തങ്ങളെന്നിയേ കാണ്മാനില്ല;
ചന്ദ്രശേഖരപ്രിയാ സുന്ദരീ സതീദേവി-
തന്നുടേ പിതാ മമ നന്ദനനായ ദക്ഷൻ
ഉന്നതശിവദ്വേഷി മുന്നമേ ചെയ്ത കൎമ്മം
നിന്ദിതമതിൻഫലമിന്നുമൊട്ടൊടുങ്ങീല.
നാഥനാരുലകിന്നെന്നേതുമേ നിനയാതെ
വാസനാബലാൽ പ്രജാപാലനമിവ,നപ-
രാധവാനായ നീചനേതുനാൾ വരും സുഖം?
താതനോടാക്കൊല്ലാ ശാസനമെന്നുകണ്ടു
കാതരാക്ഷിയാം സതി ചെയ്തതിനില്ല കുററം;
പാതകഭിയാ പതിപാദപങ്കജേ ചേൎന്നു.
നാരദഗിരാ ശൂലധാരിയക്കഥകേട്ടു
വീരഭദ്രനേ വിട്ടു; നൂറസമെന്തു ചൊല്വൂ;
ധാരണ നിങ്ങൾക്കില്ലേ ദാരുണഭൂതവൃന്ദ-
ഘോരത കേട്ടും കണ്ടും ഭീരുതയുണ്ടായതും.?
ഓടിവന്നെല്ലാരുമെന്നോടതുപറഞ്ഞതും
പീഡയാ നിങ്ങളോടുകൂടേ ഞാൻ പുറപ്പെട്ടു
തേടിച്ചെന്നീഡിച്ചീശനാടോപം *വാടിച്ചതു-
മാടിൻെറ താടി ഭൃഗുമോടുകൾ മേടിച്ചതും;
മിത്രനേത്രത്താൽ ഭഗനിത്രനാൾ കാണുന്നതും;

* 'പാടിച്ചതും' (പാഠാന്തരം.)

വക്ത്രവും പൊത്തിപ്പൂഷാ സത്രപം മേവുന്നതും;
ഒട്ടൊഴിയാതെ പാർത്താൽ കഷ്ടമക്കർമ്മദോഷം
നഷ്ടമായ്വന്നി,ല്ലതിൻശിഷ്ടമിന്നനുഭവം.
മാരിതനായ ദക്ഷൻ ജീവിതനായി; പിന്നെ-
പ്പൂരിതമായി യാഗം നേരിനു തക്കവണ്ണം.
ദാരിതം പാപദാരുവേരിതെന്നോരാതെപോയ്;
ഗൌരിതൻവിരഹത്താൽപ്പാരിടമനാഥമായ്.
ഓതുവനുപായം ഞാനാദിതേയരേ! നിങ്ങൾ
ചെയ്തുകൊള്ളണം ലോകമാതാവിൻ പാദാർച്ചനം.
മാധവസഹോദരി മാതാവായതു മമ
ഭൂതനായകപ്രിയ പ്രീതയായ് വരുമെന്നാൽ.
സാദരമുടൻ ദേവി ഭൂധരസുതയായി-
ച്ചെയ്തീടുമവതാരമാധിപോമന്നു പാരിൽ.
നാഥനോടവൾചേർന്നാലേതുമില്ലാർക്കും ഭയം;
ഭൂതനാഥനോടവൾ പാതിമെയ് വാങ്ങിക്കൊള്ളും.
ചൂതബാണനിൽ പ്രീതചേതനനായിപ്പാര-
മാദരിച്ചീടും രതിചാതുരീവിധികളെ.
പിച്ചകബാണനിന്നു വാച്ചൊരാധികൾ വീളു-
മുജ്ജ്വലരസമേറ്റമുജ്ജ്വലമെന്നും വരും.
ഹൃജ്ജ്വരം നീക്കി നിങ്ങൾ നിർജ്ജരന്മാരേ! നിത്യ-
മർച്ചനം ചെയ്തീടുവിൻ വിശ്വമാതാവിൻ പദം.
ഖിച്ചയല്ലയോ ദേവീനൽച്ചരിതങ്ങളോർത്താൽ
പച്ചയാമുണങ്ങിയ:തുച്ഛമാം കുഴിഞ്ഞതും;
കച്ചതും മധുരമാം;മുച്ചയാം നിശീഥവും;
തച്ചു തിന്നുന്ന മൃഗം നിശ്ചയം സഹായമാം;
കച്ചൂരം പടച്ചരം വച്ചരമറച്ചുടൻ
ദുശ്ചരം ചൊറി ചുണങ്ങച്ചിരങ്ങിത്യാദിയാൽ
പിച്ചയേറ്റുണ്ണുന്നവനർച്ച്യനാമെല്ലാരാലും;
വിശ്വസിപ്പവർക്കമ്മ നിശ്ചയം കല്പവല്ലി."

ചതുരാനനൻചൊന്ന മധുരാലാപമേവ-
മസുരവിരോധിനാം വിധുരഭാവംപോക്കി.
അമരാവതീപതി കമലാസനനോടു
വിമലമുപദേശം സകലം വീണ്ടുപോന്നു.

അമൃതാശനപതി സുമതി ശചീപതി
ക്രമമേദുരഭക്ത്യാ സമുപാസിച്ചു ദേവീം.
സമയാ മന്ദാകിനീമമലേ മണിഗൃഹേ
മതിമാൻ ചിന്താമണിപ്രതിമാം പ്രതിഷ്ഠിച്ചു,
സുരഭിയുടെപാൽകൊണ്ടഭിഷേചനം ചെയ്തു;
സുരഭിധൂപദീപാദ്യുപഹാരങ്ങൾ നല്കി;
വലവൈരികൾ ചെയ്തു പലതും പരികർമ്മം;
കുലിശായുധൻ സുധാകലശം നിവേദിച്ചു.
സുരവീരന്മാർ നാലുപുറവും തൊഴുതിരു-
ന്നിരവുപകൽചെയ്തു നിരവേ പുഷ്പാഞ്ജലിം.
ഭുജിക്ക സുഖമെന്നു രുചിക്കായവർമനം;
വശംകെട്ടുപോയ് വാനിൽ വസിക്കും മരങ്ങൾക്കും
അശക്യമായഭാരം ത്യജിക്കായ് വന്നു പാട്ടി-
ലമർത്ത്യനാരിമാൎക്കും പ്രവൃത്തിയതൊന്നായി.
അടിച്ചുതളി ചിലർ; പടിച്ചു പാടി ഗീതം;
നടിച്ചു നാട്യം ചിലർ; മടിച്ചീലാരുമൊന്നും;
സിദ്ധഗന്ധൎവ്വമുഖഹസ്തവാദിതവേണു-
മദ്ദളവാദ്യഘോഷം പത്തുദിക്കിലും ചെന്നു.
ഇത്തരം കോലാഹലം വിസ്തരമെന്നേവേണ്ടു;
വൃത്രവൈരികൾ നിത്യമുദിതം മറെറാന്നില്ല.
ഭക്തിവന്നുദിച്ചതിൽ സക്തിയും വന്നു; നന്നാ-
യുൾത്തെളിവോടേ വാഴ്ത്തി നിത്യവും നതിചെയ്തു.
വരദേ! നിരുപമചരിത്രേ! മഹേശ്വരി!
പെരിയദുഃഖാൎണ്ണവകര കാട്ടണമമ്മേ!
പരമശിവപ്രിയേ! ഹര മേ ദുരിതം നീ
ചിരമെങ്ങളെപ്പാലിച്ചരുളു കാമപ്രദേ!
ചതിചെയ്യുതിന്നതിചതുരേ! തായേ! ജഗ-
ത്ത്രിതയോദയസ്ഥിതിക്ഷയകാരിണി! മായേ!
മധുകൈടഭാസുരമഥനപ്രരോചിതേ!
മദനവധൂമധുമദവൈഭവപ്രദേ!
മഹിഷനിഷ്പേഷണേ! നിഹതധൂമ്രേക്ഷണേ!
മഹിഷാസനപുരപ്രഹിതചണ്ഡമുണ്ഡേ!
രുധിരബീജവ്രജഖലിതാനലജ്വാലേ!

നഖരായുധാസനേ! മുഖരശരാസനേ!
അതുലമഹാഹവകുതുകാദനേകധാ
ഭിദുരീകൃതാകൃതേ! ബധിരീകൃതശ്രുതേ!
നിലിമ്പവിരോധിനാം ബലം ബാധിതും യുധി
വിളംബാസഹമതേ! നിതംബാലസഗതേ!
കളംബനിപാതിതനിസുംഭാസുരപുരേ!
ന സംഭാവിതാ പുരാ ത്വമംബാധുനാ പരാ.
സംഭൃതാടോപം യുധി സ്തംഭിതഭുജസ്തംഭ-
സുംഭദാനവം ഹത്വാ ലംഭിതസുഖലോകേ!
കിമ്പുനരൌദാസീന്യം സമ്പ്രതി തമ്പുരാട്ടി!
ത്ര്യംബകേ! ശരണ്യേ! നീ നമ്മെയെന്തുപേക്ഷിപ്പാൻ?
ചിന്മയേ! ശിശുക്കളോടമ്മയീവണ്ണംചെയ്താൽ
നന്മയല്ലെന്നോരാഞ്ഞാൽ ധർമ്മമര്യാദയാകാ.
പന്നഗവിഭൂഷണനന്വഹമകതാരിൽ
നിന്നുടൽകാണാഞ്ഞതിഖിന്നനായ് മരുവുന്നു.
നിർണ്ണയമപർണ്ണേ! നീ ചെന്നു ചേർന്നിരിയാഞ്ഞാ-
ലിന്ദുചൂഡനു മററില്ലൊന്നിലും കുതൂഹലം.
വിശ്വമോഹനവിദ്യവച്ചു മന്മഥനിന്നു
നിർജ്ജനേ ശിവലിംഗമർച്ചനം ചെയ്തീടുന്നു.
ഈയുലകിങ്കൽവന്നു നീയവതരിയാഞ്ഞാൽ
പോയി കേളിന്നേ ലോകനായികേ! ലോകസ്ഥിതി.
നാമഗതികളീശകാമിനി! ഞങ്ങൾക്കിനി
സ്വാമിനി! നിന്നെയ്ക്കാണാഞ്ഞാമയാവികൾ ഞങ്ങൾ.
ഒരിടത്തൊരുതരു മുരട്ടുപോയാൽ നില്ലാ;
ചരടില്ലെന്നാൽ മണി തരമായണിയാമോ?
ഭുവനമശേഷവുമവിതും നീയില്ലെന്നാ-
ലെവനുള്ളിതു സത്യം നവനമിതോ തവ?
വഴികാണാഞ്ഞു ഞങ്ങളുഴലാൽ കഴൽപൂക്കാർ
പിഴകൾ മുന്നേചെയ്തതഴകാക്കണം ദേവി!
ഒഴുകീടുന്ന കൃപ പൊഴിയും കടാക്ഷത്താൽ
കഴുകിദ്ദോഷംനീക്കി വഴിയിൽ കൂട്ടീടുക.
സ്വഭക്തജനം വിപത്സമുദ്രനടുവീന്നു
സമുത്തരണംചെയ്വാൻ സമർത്ഥേ! ജയജയ!

പുമത്ഥചതുഷ്ടയനിമിത്തനതേ! ജയ
സമസ്തശംകരി! ജയ നമസ്തേ നമോസ്തു തേ!
ഇത്തരം പുരുഹൂതനത്തമഭക്തിയോടേ
ശക്തിപൂജനസ്തുതിസക്തനായിരിക്കുമ്പോൾ
മദ്ദളമൃദംഗാദിശബ്ദമേളിതഗീത-
നൃത്തകോലാഹലങ്ങൾ നിൎത്തുന്ന നേരത്തിങ്കൽ
മത്തകോകിലാലാപമത്തൽപൂണ്ടോട്ടുമാറു
നിസ്തുലമാധുൎയ്യമായ് സുസ്വരവൎണ്ണപദ-
വ്യക്തതകൊണ്ടുമൎത്ഥഹൃദ്യതകൊണ്ടും മനോ-
മുത്തുവന്നെത്തുമാറു തത്ര കേൾക്കായി വാക്യം:
"അദിതിസുത, ഗുണവിതതിനികേതമേ!
ഭവതു തവ സുഖം സുമുഖ, ശതമഖ!
മഥിതദിതിസുത, മരുതാമധിപതേ!
മയി തേ ഭക്തികണ്ടിന്നതിനാൽ പ്രസാദിച്ചേൻ.
ഉദിതസ്തുതികേട്ടു വിദിതം മനോരഥം;
തദിദം മഹാരസം യദിദം തവോചിതം;
ഹിമവൽസുതയായി ക്രമവദ്ധിതയായി
സമവൎത്തുരിക്കുഞാൻ പ്രമദാപദംകെട്ടി
ശ്രമവജ്ജിതയായിസ്സമവസ്ഥിതയായി
മദുപസ്ഥിതിഫലമഖിലം വരുത്തുവൻ.
അത്രയുമല്ല നിന്നാലുക്തമിസ്തവമെനി-
ക്കെത്രെയും പ്രിയം ഹൃദി; തൃപ്തിയില്ലിതുകേട്ടാൽ
വത്സ, വാസവ! ഞാനോ വത്സല നിന്നിൽപ്പാരം
തൽസുഖംവരുന്നതൊന്നുത്സവം പണ്ടേ മമ.
അസ്ഥിരയല്ലിന്നു ഞാൻ പത്തുരണ്ടാണ്ടിന്നുള്ളിൽ
പത്യുരങ്കസ്ഥയാവാൻ സത്യമിന്നൊരുമ്പെട്ടേൻ.
വസ്തുതയെല്ലാം ചൊന്നേൻ; ബുദ്ധിമാനല്ലോ നീയു-
മസ്തു തേ വാസ്തോഷ്പതേ, സ്വസ്തി വിസ്തീൎണ്ണകീൎത്തേ!
അമിതരസം വാക്യമശരീരമായേവ-
മമരാധിപൻതാനുമമരന്മാരും കേട്ടു.
"കിമഹോ കണ്ണേ വീണതമൃതോ പരിചിതം?
സ്വമതാനുകൂലാൎത്ഥപ്രമിതം ഭണിതമോ?
മുദിതാ നമ്മിൽ ദേവി; ഗദിതം തയൈവേദം;

കഥിതം ധാതാവിനാൽ വിതഥമായീടുമോ?
ഇയതാ വന്നു സുഖം നിയതമെന്നാകിലും
ക്രിയ താൻ കാണ്മോളവും ക്രിയതാം ദേവീപൂജാ."
എന്നെല്ലാം നിനച്ചുറച്ചിന്ദ്രാദിസുരന്മാരു-
മുന്നതാനന്ദം ഭക്ത്യാ പിന്നെയും ചെയ്തു സേവ.
നാകഭോഗങ്ങളെല്ലാമാകവേ ദേവിക്കാക്കി-
പ്പാകശാസനൻ പാരിലേകശാസനം വാണു.

വിണ്ണവർസേവകണ്ടു തിണ്ണമാനന്ദംപൂണ്ടു
ചണ്ഡിക ജനിപ്പതിനൊന്നങ്ങു മതിന്നുടൻ
കണ്ണടച്ചിരുന്നുള്ളമിന്ദുചൂഡൻെറ മുന്നിൽ
കന്യകാവേഷംപൂണ്ടു നിന്നാളങ്ങൊരുദിനം.
സുന്ദരകായകാന്തികന്ദളംചെന്നുചേൎന്നു
കണ്ണിണയുണൎത്തുമാറെന്നറച്ചുണയുമ്പോൾ
ഒന്നങ്ങു കുളുൎത്തുള്ളം മന്ദമസ്സമാധിയിൽ
നിന്നിറങ്ങിച്ചു ചിത്തം കണ്ണുകൾകൊണ്ടുസുഖം
മുന്നിലേ വിനീതയായ് വന്ദിച്ചു മന്ദാക്ഷിണി
കന്നൽനേർമിഴിയായ കന്യകതന്നെക്കണ്ടു
നിണ്ണയമിയം പ്രിയാ സുന്ദരി ദാക്ഷായണി
നിന്നതെന്നിന്ദുമൌലിക്കന്നേരമുള്ളിൽത്തോന്നി.

"വന്നതാരാരോമലേ! നിന്നതെന്തെടോ! ദൂരേ
നിന്നുടൽ കാണാഞ്ഞെൻെറ കണ്ണുകൾക്കെത്ര ഖേദം!"
എന്നതുകേട്ടു ലജ്ജവന്നതും നീക്കി വന്ദി-
ച്ചൊന്നുണൎത്തിനാൾ ദേവി മന്ദഹാസവും തൂകി.
"ചന്ദ്രശേഖര! വന്ദേ നിന്നെ; നിൻപാദദ്വയം
മന്ദിരമെനിക്കെന്നാലൊന്നിരക്കുന്നേനിന്നു.
നിന്ദകൾ കണ്ടേൻ നിങ്കലെന്നുടേ പിതാവിനു
വന്നകപ്പെട്ടതെല്ലാമിന്നഹംകൃതിമൂലം.
പന്നഗാഭരണ, കേളെന്തതുപറഞ്ഞിട്ടു?
ഛിന്നകണ്ഠനായവൻ പിന്നെജ്ജീവിതനായി.
മംഗളാകൃതേ! ശിവ! ശങ്കര! കൃപാങ്കുര-
മെങ്കലുണ്ടെന്നു വന്നു; സങ്കടംതീൎന്നു പാരിൽ.
നിൻവശേ നില്ക്കേണം ഞാനെൻവശേ മറ്റല്ലാരു-
മെന്നതു ബോധിക്കായി വന്നിതു; പോരുമിനി.

എന്തൊരുകുലേ പിറന്നന്തകാന്തക! നിന്നെ-
സ്സന്തതം സേവിക്കാവൂയെന്നരുൾചെയ്തീടണം.
സ്വാതന്ത്ര്യമെനിക്കരുൾകാക്കെങ്കൽ സ്നേഹത്തിനാൽ
ഭീതം താവകം ചിത്തം പൂതം തേ കൃപയാലെ.
ജാതം കേവലമെനിക്കാതങ്കമേതെങ്കിലും
പാദങ്ങൾ ശുശ്രൂഷിപ്പാൻ നീ തരികനുജ്ഞയേ.
തന്നീലെന്നാകിൽച്ചൊല്ലാം വന്നീടുമനത്ഥവും
നന്ദീശപ്രിയ! നിനക്കെന്നാലുമില്ല ഖേദം.
എന്നെയും നിന്നെയും നീയൊന്നെന്നു നിനച്ചീടും;
പിന്നെയാരുള്ളൂ ലോകേ; വന്നീടും പ്രളയവും.
ഒന്നൊഴിയാതെ ചൊന്നേനെന്നഴലെല്ലാമിപ്പോൾ;
നിന്നഭിമതം മമ സന്ദേഹമില്ല കേൾപ്പാൻ."

ഈവണ്ണം ദേവീഗിരം ദേവദേവേശൻ കേട്ടു
താപവുമുൾക്കൊണ്ടുടൻ പ്രീതിയോടരുൾചെയ്തു.
"സേവതേ നമ്മെപ്പതിദേവതേ! ഹിമഗിരി,
ദേവതാമൂർത്തി, മേനാദേവിതൻ പ്രിയതമൻ.
ആഗ്രഹമവർക്കുണ്ടു കേൾക്ക നീ പുത്രിയാവാൻ
കാൽക്ഷണംപോലും വൃഥാ പാർക്കരുതിനിയെന്നാൽ.
ആക്കമോടവർക്കിന്നു യോഗ്യയാം കുമാരിയായ്
ശീഘ്രം നീ ജനിക്കണം മാർഗ്ഗമിന്നതു നല്ലൂ.
ഇക്കഥയിപ്പോളാരും കേൾക്കയും വേണ്ടാതാനും;
സാക്ഷാൽഞാൻ നിന്മെയ് കണ്ടാലോർക്കുമച്ചൊന്നതെല്ലാം."
എങ്കിലങ്ങനെയെന്നു തങ്ങളിൽ പറഞ്ഞൊത്തു
പുംഗവാസനൻ സർവ്വമംഗലാദേവിതാനും
സ്പർശനാദികൾ പുനർദ്ദർശനത്തിങ്കലെന്നു
ദർശനംവച്ചു താപകർശനം ലഭിച്ചവർ
പിരിഞ്ഞ വൃത്തമേതുമറിഞ്ഞീലാരുമത്ര
വിരിഞ്ചവിരചിതപ്രപഞ്ചസാക്ഷികളിൽ.

അക്കാലം ചിൽക്കാതലിൻ തൃക്കാൽവിന്യാസംകൊണ്ടു
സൽകാരയോഗ്യൻ മഹാഭാഗ്യവാൻ ഹിമഗിരി
ആചന്ദ്രതാരം മേലിലാശയേ തനിക്കൊരു
ലേശവും ക്ലേശാങ്കുരമേശരുതെന്നു നിത്യം
ആശയുണ്ടാകുന്നതുമീശങ്കൽ സമർപ്പിച്ചു

പൂജിച്ചു ഭൂതേശനെ മേനയാ സാകം വാണു;
സ്ഥാവരരാജനിവൻ; ദേവതകളിലേകൻ;
ദേവരാജനു സമൻ; ധീവരഗുണഭൂമി;
ശ്രീപതി, ശിവനതിദീപദീപിതചിത്തൻ,
ശേവധിപതിക്കാപ്തൻ, പാവനാചാരവൃത്തൻ,
ബ്രഹ്മവാത്സല്യശുദ്ധൻ, സമ്മതതപോവൃദ്ധൻ,
ജിഹ്മവാഗ്ഭേദ*ബുദ്ധനമ്മഹേശ്വരഭക്തൻ.
പാഴ്വരാതേ സുഖം വാഴ്വാനവന്നങ്ങു-
ണ്ടോഷധിസാരാകരമോഷധിപ്രസ്ഥം പുരം.
ദ്വേഷമാത്സര്യാസൂയാദോഷവർജ്ജിതം പരം
പൂഷഭാസ്വരമണീഭീഷിതാന്തരധ്വാന്തം.
അമരാവതി സഖി, മധുരാഽയോദ്ധ്യാ ചേട്യാ-
വിതരാസ്തച്ചേടികൾ; നിതരാം നന്നപ്പുരി.
ഉദരേ വാഴുന്നവരജരാമരർ; തേഷാം
മുദിരമാർഗ്ഗം പാർശ്വേ നദരാജനും പാർശ്വേ.
സുതരാം ദുരാസദമസുരാദികൾക്കതെ-
മിതരൊന്നിരിക്കട്ടേ; കഥയാമ്യഹം കഥാം.
മാനനീയോരുഗുണൻ സാനുമാനൊരുദിനം
ഭാനുമാനുദിക്കുമ്പോൾ സ്നാനസംഭ്രമവശാൽ
മാനസം സരോവരം മീനസംഘട്ടോജ്ജ്വലൽ-
ഫേനസംഭിന്നവീചീലീനസംഡീനപ്രഡീ-
നാനുസഞ്ചാരിഹംസസ്വാനസമ്പദാ മൃദു-
സ്ഥാനസംപ്രദർശനമാനസല്ലാപപരം
ഘ്രാണസമ്പുടദ്വന്ദ്വപ്രീണനഗന്ധവാഹ-
ദാനസമ്മാനകരം മാനസദോഷഹരം
മേനാവല്ലഭൻ പ്രാപിച്ചൂനാതിരേകഹീനം
പീനഗംഭീരപൂരം പാനകസുധാസ്വാദു-
ശീതനിർമ്മലജലം പൂതസന്മണിതീർത്ഥ-
മാതപജ്യോൽസ്നാവാതപാതപാവിതം നിത്യം.
ഏനോമർഷണജപസ്നാനസപര്യാദാന-
ധ്യാനതർപ്പണസ്വാദ്ധ്യായാദികനിത്യകർമ്മം
ചെയ്തു സംപ്രീതനായ് നൽച്ചേലസംവീതനായി-
പ്പൂതനായ് നികേതനം യാത്രമാരംഭിച്ചപ്പോൾ
പഞ്ചയജ്ഞാദിപുണ്യസഞ്ചയം സ്വയം വാ കിം?

* 'വാഃഗ്വേദ' (പാഠാന്തരം).

കിഞ്ചന നോക്കിനിന്നു കൊഞ്ചുന്ന മൊഴികേട്ടു.
അമ്മൊഴി തേടിച്ചെന്നു കണ്മുന മനസ്സുമാ-
യുന്മനായിതം ക്ഷണം തൺമയും വന്നു ഘനം.
കല്പകവല്ലീപുഷ്പതല്പശായിതൻ കായ-
മത്ഭുതം കന്യാരത്നമക്ഷിഗോചരമായി.
ദൃഷ്ടികൾക്കതു സുധാവൃഷ്ടിയെന്നതു തോന്നി;
തുഷ്ടിയും പൂണ്ടു നിധികിട്ടിയപോലെ മനം.
എന്നപ്പോൾ ഹിമഗിരിമന്നനാനന്ദമന്ദം
തന്നെത്താനറിയാതെ നിന്നുപോയ് വിസ്മരനായ്.
ചെന്നപ്പെൺകിടാവിനെസ്സന്നിധൌ നിന്നുകണ്ടു
കന്ദർപ്പബീജകാന്തികന്ദളവിളനിലം.

"എന്നപ്പാ! നന്നേ! നല്ലൊരുണ്ണിപ്പെണ്ണിന്റെ രൂപം;
വർണ്ണിപ്പാനാരാലാവൂ? കണ്ണിപ്പോൾക്കണ്ണായി മേ.
ചന്ദ്രബിംബായുതാഭം സുന്ദരമുഖാംബുജം
കുന്ദമന്ദാരോദാരമന്ദഹാസാലംകൃതം.
ചാരുപാദങ്ങൾ കണ്ടു തീരു ഞാൻരചെയ്യാം
പാരിജാതങ്ങളെല്ലാം ക്രൂരജാതികൾ പാരിൽ.
പാരിജാതങ്ങളെന്നാൽ മേരുജാതങ്ങളെന്നാം;
മേരുജാ താനേപോയി: തീരുമെന്നാധിശേഷം.
ഭൂരിശോഭാലവാലം വാരിലേ രൂഢമൂലം
താരിലേ ഗാഢവൈരം സാരലാവണ്യപൂരം.
ഭ്രൂവിശോ ബാല്യോചിതസ്വൈരചാലനേ പദേ
മാറിലാമ്മാറു ചേർപ്പാൻ പാരമാരോരായ്വൂ പോൽ!
ഭൂരജോമേളമുണ്ടോ പാരമെന്നാലും കോളേ;
ഹീരശോഭയ്ക്കോ ഹാനി ഹീ! രജോരാജിമേളേ?
ദാരികാകാരാ സേയം ദൂരദൂരാഭാ ഗിരാ,-
മാരഹോ? ജാനേ കഥം താരകാകാരോരുഭാം?
കാ രതിശചീരംഭാമേനകോർവ്വശ്യാദികൾ?
ഭാരതീലക്ഷ്മീധാത്രിമാരിലാരെന്നോർക്കണം.
വെണ്മതിത്തെല്ലൊന്നല്ലീ നന്മലരല്ലോ മൌലൌ
കിമ്മുഖേ കാൺമ,തെന്നാൽ മന്മഹേ മഹേശ്വരീ."

അദ്രിരാജന്യൻ. ധന്യൻ ചിദ്രസായനം പിബൻ
ക്ഷുദ്രസംസാരഭ്രമനിദ്രയും കളഞ്ഞേവം

ഹൃദ്രുജാദരിദ്രാണൻ മുദ്രസ്ദരിദ്രാണൻ
രുദ്രകാമിനീമറിഞ്ഞുദ്രസം ക്ലൃപ്പി വാഴ്ത്തി.
“ഷമ്മദേ നമസ്കാരമംബ! ദേവി! പ്രസീദ മേ,
സുംഭഹേവാകിലോകസ്തംഭഹേതവേ തുഭ്യം.
നിർമ്മലേ! നിത്യോന്നതേ! ശർമ്മദേ! ശോണാധരേ!
ധർമ്മദേവതേ! കംബുനിർമ്മലാശയേ! ജയ.
പാരിൽ നീളെയും വ്യാപ്താ പാലിൽ നെയ്‌പോലെ പാ-
നീലരത്നാഭാ ദീപ്താ ബാലികാരൂപം പ്രാപ്താ.
ഭ്രൂലതാസൃഷ്ടലോകപാലനത്തിനോ ചൊൽ നീ
നീലലോഹിതവാമേ! കാലമോ ലീലായിതേ?
പാലമോ ഭവാർണ്ണവേ കോലമിക്കാണായതും?
ശീലമോ നിൻചില്ലികൾ പാലനം ജഗത്തിന്റെ?
തൽകാലോചിതയുക്തിതക്കാലോചിതം വേദം
ഭർഗ്ഗലാളിതം തവ തൃക്കാല്ലോ തിരവതും?
അർക്കാദിപ്രിയമാണം ദിക്കാലനിവേദനം
സൽക്കാരപൂർവ്വം ത്വയാ ദൃക്കാലോ നിയോജിതം?
തൃക്കാലോടണവതോ തിക്കാലാവതല്ല മേ;
ദുഃഖാലാവതു കേണെൻ; വെക്ക ലോചനമെങ്കൽ.
ദുർഗ്ഗേ! ദുർഗ്ഗവ്ദൈത്യവർഗ്ഗവിച്ഛേദിഖഡ്ഗേ!
മൽഗേഹം പാഹി ഭദ്രേ! മുൽഗരശ്ശൂലോദഗ്രേ!
അംബികേ! മമ ഹൃദി ചിന്മയമിദം രൂപ-
മുന്മിഷേദനാരതം കന്മഷവിഷൌഷധം
ധൌമ്യനാരദാദീനാം ബ്രാഹ്മണദേവർഷീണാം
ചാർമ്മണം കൺകൊണ്ടാകിൽ കാണ്മാനും കിട്ടാ നിന്നെ.
വാങ്മനസാതിഭ്രമിം ത്വാം മനീഷികൾ ചൊല്ലു;
ഞാൻ മഹാജാല്മനിന്നു കാണ്മതിന്നാളാസ്സുന്നു.
ആണ്മയെന്നമ്മേ കിം മേ? കാണ്മനോ? മൌഢ്യം ദൃഢം;
തീർമ്മ കേളളോന്നോ യാചേ; മാം മഹേശ്വരി! പാഹി!
പ്രാക്ശുദ്ധം മനോ; മമ വാക്ശുദ്ധിയിപ്പോൾ വന്നു;
ദ്രാക് ശാധി ദേഹശുദ്ധ്യൈ ദാക്ഷിണ്യദയാനിധേ!”

ഇപ്രകാരത്തിലോരോന്നുൾപ്രകാശേന ചൊല്ലി-
ത്തൽപ്പദേ വീണു തൊഴുതല്പകാലം നില്ക്കുമ്പോൾ
നില്ലൊരു ഗിരീന്ദ്രനോടപ്പോഴുതരുൾചെയ്താ-

ളുൽപലദളശ്യാമാ ചിൽപരിവൃഢാരാമാ.
"സജ്ജനശിരോമണേ! നിർജ്ജനവനേ കിട-
ന്നിജ്ജനം മുഷിയുന്നു; വർജ്ജനം ചെയ്യായ്ക നീ.
മച്ചരിതങ്ങൾ ചൊല്ലാം, മച്ഛനില്ലമ്മയില്ല;
മിച്ചമില്ലൊരു ബന്ധു; പശ്യ ഞാനേകാകിനി.
അർച്ചിതൻ വിശേഷകനാമച്യുതേശാനപ്രിയ-
നച്ഛനായതു ഭവാനിജ്ജനത്തിനെന്നോർക്ക.
സത്യമെന്നമ്മ നിന്റെ പത്നിയാം മേനാദേവി;
ന്യസ്യ മാമംബോത്സംഗേ കൃത്യങ്ങളെല്ലാം ചെയ്ക."
ശാശ്വതി ഭഗവതി ചാച്ചിവച്ചൊരു വാചാ
വാച്ചൊരു തപത്തിന്റെ കാഴ്ചപോയ് രാജാവിനും.
ചേർച്ചയോടെടുത്തുകൊണ്ടാശ്വസിപ്പിച്ചു കൊഞ്ചി
മാർജ്ജയൻ മുഖേ ചേർത്തു വീഴ്ച വാരാതെ മാർവ്വിൽ
ഊർജ്ജിതാനന്ദവേഗമൂർച്ഛയാ വേഗം പോന്നു
ധൂർജ്ജടിഭക്തൻ ഭാര്യാമൈച്ഛരമപ്പോഴേ കാണ്മാൻ.
"പ്രേയസി! പിതൃകന്യേ! നീയതിദയാഹീനാ;
പ്രിയസേ മറേറാരോന്നിൽ; പായിതാ നേയം കുചൌ.
തന്നുടേ ചെറുപൈതൽ കണ്ണുനീർ തൂകിത്തൂകി
നെണ്ണിനെണ്ണിക്കൊണ്ടഗ്രേ തിണ്ണമാക്രന്ദിക്കുമ്പോൾ
വന്നെടുത്തംഗേ ചേർത്തു സ്തന്യദാനവുമെന്നി-
യന്യതോ നോക്കും വാക്കും നന്നുനന്നാരംഭവും!"
ഇങ്ങനേ ദൂരത്തുന്നേ തിങ്ങുമുൾക്കോപം വമൻ
ജംഗമേതരരാജൻ ഭംഗുരഭ്രൂകുടിയായ്
അങ്ങു ചെന്നണയുമ്പോൾ "ളെങ്ങുയെൻ കാവിങ്ങുവാ-
യിങ്ങു കാണട്ടെ"യെന്നാളംഗനാശിരോമണി.
ഓടിച്ചെന്നുദ്ധാതങ്കം മേടിച്ചു മേനാദേവി
ഗാഢം നാലഞ്ചു പുല്കി മാടഞ്ചും മുല നൽകി.
കൈതവപ്പെട്ടലപ്പോൾ പ്രീതിഗദ്ഗദരോദം
മാതുരാനനം നോക്കിച്ചെയ്തു തൽസ്തന്യപാനം.
കണ്ടിരിക്കവേ താതൻ കന്യകാമണിയപ്പോൾ
കണ്ണുമക്കെയും രണ്ടായ് കാണായി ദിഗംബരാ.
വിണ്ണിൽ നിന്നപ്പോൾ വീണു തിണ്ണമായ് പുഷ്പവൃഷ്ടി
കണ്ണിൽ പൂമ്പൊടി പററി; പെണ്ണിനും കണ്ണീർ വന്നു

ശംഖമദ്ദളനാദം മംഗളമാശീർവാദം
തുംഗസംഗീതമേളമംഗനോല്ലൂലധ്വനി.
അപ്സരോലാസ്യം ദിവി; ഝർഝരവാദ്യം ഭുവി;
നിർജ്ജരോപാസ്തി ദിവി; ഗർജ്ജിതവ്യാപ്തി ഭുവി;
ഉദ്ധാതനാട്യം ദിവി; പുസ്തകവാച്യം ഭുവി;
താനദാനാദി ദിവി; ദാനമാനാദി ഭുവി;
ഭാനുമാനേകൻ ദിവി; സാനുമാനേകൻ ഭുവി;
ചന്ദ്രികാപൂർത്തി ദിവി; ചണ്ഡികാമൂർത്തി ഭുവി;
താപസഗോഷ്ഠി ദിവി; താപസമ്മാർഷ്ടി ഭുവി;
ദേവയാനാളി ദിവി; സേവകപാളി ഭുവി;
അംബികാജന്മോത്സവസമ്മിതം കോലാഹല-
മമ്മഹാഭോഗീന്ദ്രനുമുണ്മയോടോതീടുമൊ?

അന്നഹോ ഗിരിഗൃഹേ ചെന്നവർക്കെല്ലാം കാണായ്-
വന്നിതാകാശദേശം പൊൻനിറം മിന്നൽ പോലെ.
പന്നഗരിപു സുഖം വന്നിറങ്ങുന്നനേരം
മന്ദരസഖൻ മുദാ ചെന്നെതിരേല്ക്കുന്നതും;
സന്നിധൌ നാരായണനണ്ണവകാന്തിയോടു-
മിന്ദിരാദേവിയോടും വന്നകംപൂകുന്നതും.
ബ്രഹ്മാവിങ്ങെഴുന്നള്ളി നിർമ്മായം ഗിരീന്ദ്രനാ-
ലുന്മേഷത്തോടു ബഹുധർമ്മസംപ്രശ്നോത്തര-
സമ്മാനനർമ്മാലാപസമ്മോദസമ്മേളന-
മമ്ലാനബ്രഹ്മാനന്ദനിർമ്മാണമംബാലബ്ധം.
„ദിക്പാലന്മാരെല്ലാം ചെററിപ്പാലേ പോന്നീടുവി-
നിപ്പോൾ നല്ലവസരം; നില്പാനാമെന്നാകിലോ.
മൽബാല! മൈനാകമേ! മുൽപ്പാടേ ചെല്ലുക നീ-
യഭ്യാശേ സഭ്യന്മാരെയൊപ്പമങ്ങിരുത്തുക.
ഇപ്രായം സൽകർമ്മസു തപ്പാതേ നടക്കണം;
ദർപ്പാദി തടുക്കണം; സത്ഭാവമെടുക്കണം.
ഉൽപാതങ്ങളും ബഹുകല്പാന്തങ്ങളും കണ്ടേ-
നൽപ്രീതിപൂണ്ടേ; നിന്നെന്തും ഭ്രാന്തിക്കൊരുമൂലം?„
ഇത്യാദി സുതനോടു കൃത്യാദി പറകയും
തത്യാഗം പടിയാഞ്ഞൊട്ടുദ്യോഗാൽ നടകയും.
"നിരൃതിയമാനിലവരുണന്മാരേ കനി-

ഞ്ഞരുളേണമേ,യിരുന്നരുളേണമേ സുഖം.
സുരന്മാർപരിവൃഢൻ വരുന്നാകിലോ കാണാം;
പരന്ന സഭയിൽ നാമിരുന്നാലല്ലോ സുഖം.
ജ്വലന! ഭവാനിനിപ്പുലനാൾ പിരിയൊല്ലാ;
നിലവും നിന്റേതു കേൾ കുലവും കുബേര! മേ;
രംശ! കൈതൊഴുതേൻ ഞാൻ ക്ലേശാദി കളക നീ-
യാശാധിപതിക്കോ ഞാനാചാരം പടിക്കേണ്ടു.
കോശാനാം ക്ഷയമെനിക്കേത്തുകിൽ ക്ലേശമില്ല;
നാശമില്ലാത്ത സമ്പത്താശയതുഷ്ടിയല്ലോ."
ഇങ്ങനേ യഥോചിതം മംഗലസമ്മാനങ്ങ-
ളെങ്ങുമേ; രസഭംഗസംഗതിയാർക്കുണ്ടാവൂ.
ചിൽപതിശക്തിയെന്ന കല്പകവല്ലി വന്നി-
ങ്ങുതടവിച്ചതിൽ സുഖമല്പമല്ലോരോവക.
താന കുംവണ്ണമെല്ലാം മൈനാകകുമാരനും
മാനിച്ചാനെല്ലാരെയും പ്രീണിച്ചു സൌജന്യത്താൽ:
"മലയ! മഹേന്ദ്രമേ! വലിയ ചിത്രകൂട!
വിളയാടുക; വൃഥാ കളയായ്കെടോ കാലം;
നിലയാർക്കുറപ്പേറ്റം? തലയാർക്കേറെ പൊക്കം?
ഞെളിക ക്രൂനാ ചെറവു; തെളിക കുണിക *നീ;
വെളിവെന്തേറെവന്നതളികേക്ഷണപ്രിയ!
കളികാൺ! കൈലാസമേ! തെളികേ വരിക നീ;
ഫലമില്ലയാതുള്ള കളിയും വേണ്ടാ വൃഥാ;
പലരുമിതിൽപ്പെട്ടേറവുലയുള്ളവർ ഞങ്ങൾ.
ചാരുവാം കാന്തിപൂണ്ടിങ്ങാരുവാൻ വരുന്നതു?
മെരുവോ? പിന്നാലെയപ്പാരിയാത്രമോ കൂടെ?"
സമ്മദംപൂണ്ടിങ്ങനെ വന്മലത്തലവന്മാർ
നന്മസല്ലാപം കളിനന്മയിൽ മേളംകൂട്ടി.
വസിഷ്ഠനത്രി ഭൃഗു വിശിഷ്ടൻ പുലസ്ത്യനും
ഹസിഷ്ഠനഗസ്ത്യനുമരിഷ്ടൻ നാരദനും
സാധിഷ്ഠൻ മരീചിയും കോപിഷ്ഠൻ ദുർവാസാവും
ഭൂയിഷ്ഠം മുനിജനമാവിഷ്ടം മഹാമുദാ.
പടുധീകളാമവർ ഝടിതി വന്നു പല
വടുകൾ ദണ്ഡും മെതിയടികൾ കൃഷ്ണാജിനം

* 'ഞെളിയാ കുന്നിക നീ' (പാഠാന്തരം).

മടിയിൽ വൈക്ക ചിലർ; കടന്നാലടിപിടി
രടിതം നിർഭത്സനമിടയിലഭിവാദ്യം;
ഉടനങ്ങനുഗ്രഹം ദൃഢമായാലിംഗനം
ഘടിതബഹുശ്രുതിപഠനസ്തുതിനതി;
നടനമവതാളമുടനേ നിപതനം
ത്രുടിതയജ്ഞസൂത്രഘടനം വിലോഡനം.
മുഹുരിങ്ങനേ മഹാമുനിസംസദാ തദാ
മൃഗരാശിയെജ്ജയിച്ചതികൌതുകാന്ധയാ
മുഖരീകൃതം ചിരം ശിഖരീശ്വരപുരം;
സുഖരീതികൾ വേറെ നഗരീവരോ ദധേ.
× കവ്യവാഹനൻ സോമനര്യമാവഗ്നിഷ്വാത്തൻ
ഭവ്യരാം മറ്റാർകളും നവ്യമാം സുഖോദയാൽ
ഊഹിച്ചങ്ങറിഞ്ഞുടൻ ദൌഹിത്രീജന്മം നിജ-
ലോകത്തിൽ നിന്നു മണ്ടി വേഗത്തിൽപ്പിതൃഗണം.
സ്നേഹിച്ചുസ്വധാദേവി മേടിച്ചു കുമാരിയെ
ആകൃത്യാ നന്മകണ്ടു മോഹിച്ചു മനോരാജ്യം.
ദാഹിച്ചു തിലോദകം യോജിച്ചു കുടിച്ചിരു-
ന്നേകിച്ചു ഹിമാലയേ പൂകിച്ചാരാശീസ്സുകൾ.
അദിതി ലോപാമുദ്രാപ്യനസൂയാരുന്ധതീ
ധരണീ ലക്ഷ്മീ വാണീ സംജ്ഞയും സാവിത്രിയും
യമുനാ ഗംഗാ സരസ്വതിയും ഗോദാവരീ
വിനതാ സ്വാഹാദേവീ ദേവഹൂത്യാദികളും
പെരിയ പതിവ്രതാപരിഷൽ കൂടിപ്പുരേ
പരിരംഭണം തമ്മിൽ പരിതോഷാഭാഷണം.
പരമന്നവരുടേ ചരിതം മനോഹരം
പരമശിവ! മമ പറയാവതല്ലേതും.
പരിതോ മേനാദേവിക്കരികേ ചുഴന്നിരു-
ന്നൊരുമിച്ചാശീർവ്വാദം നിരവേ ബഹുവിധം;
കരതാരിലേ മേടിച്ചരിയോരാലാളനം;
ചിരസാന്ത്വനം; പുനരുരസാ സംഭാവനം;
മൃദുഹാസസാക്ഷ്യാദി കണ്ടിതരേതരം പാദ-
മിതരകരാർപ്പണം മൃദുഗാത്രാമർശനം.
കളിച്ചു വളരെന്നും ഖലരേ മുടിയെന്നും
ഗതി നീ സതാമെന്നും ഘനശ്യാമളയെന്നും

ചതുരാഭ്രയാ എന്നും മരലയാരാതിമെന്നും
ജനനിജയിക്കെന്നും ഝടിതി വദ്ധിക്കെന്നും.
-ടാഢഢായും ഫ്രായും പാ; വാമാ; വാ മമ
ഞമങ്ങണനപ്രായേ ഭണിതേ കൊതിയെന്നും
തരളാ മാസ്യാ ബാലേ തവ ഞാൻ മാതാവെന്നും
ദളിതാജ്ഞാനകായേ ദയിതം ജയിക്കെന്നും.
ധവവത്സലാ ഭവ; ധയ മേ കുചമെന്നും
നതവത്സലേ തപയാ ന വയം ഫേയാ എന്നും
പരമശിവഭക്ത്യാ പാ നീ വിദ്യയെന്നും
ഫലിയാ പാപമെന്നും ഫലിതം ജന്മമെന്നും
ബലവാൻ ഭാരസ്തവ ബഹു ബന്ധുതയെന്നും
ഭഗവൽപ്രിയാ ഭവ ഭജ കാരുണ്യമെന്നും
മദനാശിനീ ഭവ മഹിഷീ ശിവന്നെന്നും
യമനിർഭയാ ചിരം യശസാ വത്തിക്കെന്നും
രസവിൽപ്രിയാദൃതാ രതിമാ ന ഫഹിയെന്നും
ലലനാച്ചിതാ ഭവ ലളിതാകൃതേ! യെന്നും
വശഗാ പദജുഷാം വരദാ ഭവയെന്നും
ശശിമൌലിവത്സതാം ശരണം ഭൂയാ എന്നും
ഷഡ്പദല്ലതേ ഭവ ഷഡ്ഗുണാസ്പദമെന്നും
സത്യസംഗരേ ഭവ സത്വശാലിനീയെന്നും
ഹര നോ ദുഃഖതതി ഹരവല്ലഭേ! യെന്നും
പരമാശീർവ്വാദങ്ങൾ പരയാ മുദാ ചെയ്തു.
പരിചിൽ കരാൽകരം പകന്നു മുകക്കയും
പരചിന്മയിയായ പരമേശ്വരിയെക്കൊ-
ണ്ടരുസന്തോഷാലവർ പരമാനന്ദം പൂണ്ടാർ.
സഹസ്രേക്ഷണൻ വന്നു സമസ്തസുരന്മാരും
ബഹു പ്രാഭൃതം കെട്ടിവഹിപ്പിച്ചോരോതരം
നിബിഡം ഗിരിവരനികടേ നിറഞ്ഞുനി-
"ന്നെവിടേ തവ മകളിവിടേ കാണാകണം"
പുരന്ദരോക്തികേട്ടു ധരേന്ദ്രനിയോഗത്താൽ-
പ്പുറന്നു മൈനാകം പോയ്പ്പറഞ്ഞ വാർത്താമാത്രേ
സകലേശ്വരിയായ മകളെയെടുത്തുകൊ-
ണ്ടകലേ നിന്നു മാതാ മാറിളാജനമദ്ധ്യേ

ഒഴിഞ്ഞു വഴിനീളെപ്പൊഴിഞ്ഞു നറുമലർ;
വഴിഞ്ഞ മോദാലിന്ദ്രനുഴിഞ്ഞു നീരാജനം.
ജനകൻമുമ്പിൽ സുരജനങ്ങൾ വച്ചു കാഴ്ച
മണികൾ ജാംബൂനദം കനകപട്ടാംബരം.
സാനേകഭേദം ബഹുവാനോർകൾ വച്ചു കാഴ്ച
താനേകൻ തെരുതെരെ മൈനാകമെട്ടുത്തുതേ.
നാനാഗന്ധർവസിദ്ധസേനാ കുതുചിൽ കപാപി
സ്ഥാനേ യക്ഷരും നിന്നു കോണ്ടേ കിമ്പുരുഷരും.
മേനക തിലോത്തമ മാനിനീ രംഭ മുമ്പാം
വാനവനാരിമാരും പ്രീണിതാ പൌലോമിയും
ക്ഷീണത കളഞ്ഞിഹ ക്ഷോണിയിൽ വന്നു മെല്ലേ
മേനതൻ ചുഴലവുമാനതിചെയ്തു നിന്നു.
"അമ്മേ! കേൾ മേനാദേവി നിന്മകൾ ജയിക്കണം;
ചിന്മയി ജയിക്കുമ്പോൾ നന്മയാം നമുക്കെല്ലാം.
പെണ്മയും വപുസ്സിങ്കൽ വെണ്മയും കർമ്മങ്ങളിൽ
തണ്മയും മനസ്സിങ്കൽ നിന്മകൾ തന്നീടണം.
ഭംഗികൾ പറകയല്ലെങ്ങൾക്കു വിശേഷിച്ചും
തൊങ്ങല്ക്കും പൊടിപ്പിനും ഭംഗം വന്നിരിക്കുന്നു.
സംഗരേ ഭഗ്നദന്തൻ വൻകരിയെന്നപോലെ
ശങ്കിച്ചു പങ്ങിപ്പങ്ങി മങ്ങുന്നു മനോഭവൻ.
പൊന്മലമീതെ മേവുമിമ്മഹാലോകരെല്ലാം
നിന്മകൾക്കടിമയായ്ക്കൺമുന കൊതിക്കുന്നു.
മന്മഥൻ തനിക്കുള്ള കർമ്മവും മതിയാക്കി-
ദ്ധർമ്മമൊട്ടേറെച്ചെയ്തു നിന്മകളുണ്ടാവാനായ്.
ചെററുമില്ലവനിനി മററൊരാലംബമമ്മേ!
മുററും നീ ഗതി മകളുററതാനറിവോളം.
മുററമിങ്ങടിക്കുമേ വിററുതിന്നീടും ഞങ്ങ-
ളുററുപോകാതെ ദാസ്യം പററിയാലാരും വിടാ
ധർമ്മചാരിണിമാർക്കോ ധർമ്മമുണ്ടവലംബം;
നർമ്മകാരിണിമാർക്കോ നിന്മകൾ പരദൈവം."

ഇങ്ങനെ നാകസ്ത്രീകൾ തങ്ങടേ വാക്യമദ്ധ്യേ
ശങ്കയാ ദൂരേനിന്നിട്ടംഗജൻ കഴൽകൂപ്പി.
പങ്കജബാണനുള്ളിൽ സങ്കടം പോമാറപ്പോൾ

പെൺകിടാവൊന്നു നോക്കി തൻകടാക്ഷത്താൽ മെല്ലെ.
നിന്നവർക്കെല്ലാമുള്ളിൽ വന്നിതാശ്ചര്യമപ്പോൾ;
വന്ദിച്ചാനലർശരൻ മുന്നൂറുവട്ടം തദാ.
മുരളുന്നൊരു ഞാണും മധുരമായ വില്ലും
സുരഭിതരങ്ങളാം ശരങ്ങളഞ്ചും കൂട്ടി
സുരവല്ലഭ രതിയരികിൽക്കൊണ്ടുചെന്നു
ഗിരിജാദേവിമുദ്ധ രണം തൊടിയിച്ചു.
പരിചിൽ മദനൻെറ കരതാരിലേ നല്കി;
ശിരസാ നമിച്ചവൻ തരസാ വാങ്ങിക്കൊണ്ടാൻ.
ഇടവും വലവും ഞാൻ വിടുമേ ശരമിനി-
ത്തടവാനാരെന്നൊരു മിടമപൂണ്ടു മാരൻ.
മധുമാസവും മുഴുമതിയും മദനനും
മധുരോക്തികരം പികസ്തുതിപാഠകന്മാരും
മലയസമീരനും പദനാരംകൂടിത്തമ്മിൽ
ബലവത്തുക്കളിവർ നിലയൊത്തൊരുമിച്ചു.
അമരിമാക്കും ഏദി ക്രമരീതിയില്ലൊരു
ദമരിതിയേ പാരിൽട്ടമരിഭാവം ചേൻറു.
ഭുവനജനനിതൻ സവിധേ വിവിധമായ്
നവനാടകനാട്യമവരങ്ങാരംഭിച്ചു.
തദനു ശൃംഗാരമാം രസരാജനും തൻെറ
സചിവന്മാരുമായിസ്സദസി പെരുമാറി
ജഗദീശപരിയുടേ ജനനദിനോത്സവം
ജല്പനെന്തറിവൂ ഞാൻ? ജയതാം ജല്പാകതാ.
ബഹുധാ സമുച്ഛ്രിതമുപദാധനോച്ചയം
ഹിമവാൻ നല്കീടിനാൻ സമവേതന്മാർക്കെല്ലാം.
ബഹുതസ്സമ്മാനങ്ങൾ ബഹുധാ ലഭിച്ചിതു
സകലജനങ്ങൾക്കും സ്വഗുണോചിതാധികം.
ഹിമവാനത്രേ പാരിൽട്ടമവാൻ ഗുണോന്നതൻ
സമവാക്കിവണ്ണമായ്; കിമിവാത്ഭുതം പരം?
ശിവദേ! ശിവേ! ജയ തവ ദാസോഽഹം ദേവി!
ശിവശങ്കര! ഹര! വിവശം പാഹീശ മാം.
സുംഭശാസ്നിയുടെ സംഭവകഥയിതു
സംഭവിച്ചുണ്ടമെന്നാലിമ്പമോടുകതമായി.

കിം ഫലമെന്നു ചോദ്യം സംപ്രതി കലിയുഗേ;
ലുമ്പതി ഭൂരിതാപം തമ്പുരാനെന്നുത്തരം.
ഇത്തരം നന്നു ശേഷം വക്തുമർഹതിയെന്നാൽ
വക്തവ്യം നിർവ്വാഹവുമെത്തുമങ്ങൊരുവണ്ണം.
ദുരിതക്ഷയം കൊതി, കവിതയ്ക്കില്ലെന്നാലും;
ഹരമാഹാത്മ്യം ചൊന്നാൽ വിവിധം ഗുണോദയം.
ശിശുവിന്നായുസ്സുണ്ടാം; രസവേദിയാം യുവാ;
വശഗം വർഷീയസോ മരണരോഗൌഷധം;
ദുരിതഹരം പരം; പുരുഷാർത്ഥാകർഷണം;
സരസം നാരിമാർക്കും ഹരമാഹാത്മ്യം ദൃഢം.
പഠിച്ചു പാടുന്നോർക്കും രസിച്ചു കേൾക്കുന്നോർക്കും
ഫലത്തിന്നില്ല ഭേദം പലർക്കുമൊരുപോലെ;
കുലസ്ത്രീകൾക്കും യോഗ്യം വിമുക്തിഫലപ്രദം;
*വിശുദ്ധി പോരായ്കിലും വിരുദ്ധമല്ല കേൾക്കിൽ.
വിഭക്തിയുണ്ടെന്നാകിൽ പഠിച്ചു പാടിക്കൊൾവിൻ
വിഭക്തിബോധത്തിന്നും വിശുദ്ധിലാഭത്തിന്നും.
വിഭക്തഭാവത്തിന്നും വിദഗ്ധഭാവത്തിന്നും
നിവൃത്തിസാദ്ധ്യത്തിന്നും നിമിത്തം മോക്ഷത്തിന്നും.

ഇതി ഗിരിജാകല്യാണേ സംഭവഖണ്ഡം സമാപ്തം.

ദ്വിതീയഖണ്ഡം.

എങ്കിലോ പണ്ടു ജഗൽപിതാവായൊരു
ശങ്കരൻ ശാശ്വതനീശൻ മഹേശ്വരൻ
ഭാർയ്യാവിയോഗജം ശോകം ത്വലൌകികം
ധൈർയ്യവിരോധീതി ദേഹിനാം ബോധയൻ
സർവ്വസംഗങ്ങൾ വെടിഞ്ഞു ഹിമാലയ-
പർവ്വതദേശേ തപസ്സു ചെയ്യുന്ന നാൾ
ഭോഗികൾക്കൊക്കയും ഭോഗവിരാഗേണ
ലോകസ്ഥിതിക്കുമിളക്കം വരികയാൽ
ലോകേശവാചാ ശതമഖസേവിതാ

---

* 'വിശുദ്ധിയുണ്ടെന്നാകിൽ പരസ്ത്രീകൾക്കും യോഗ്യം' എന്ന് ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ കൂടുതലായി ഒരു വരി കാണുന്നു.

ലോകമാതാവായ മായാഭഗവതി
ആദരപൂർവ്വകം നാഥൻമതമറി-
ഞ്ഞാധി ലോകത്തിനു വന്നതു പോക്കുവാൻ
ഭൂധരരാജനു പുത്രിയായിങ്ങനെ
ഭൂതലത്തിങ്കൽ പിറന്നോരനന്തരം
പൂതപാദയൊരു ഭുവനമരാമരം
കാതലായ്ക്കാണായി കാൽക്ഷണം കൊണ്ടഹോ.
പാർത്തലങ്ങൾക്കു പതിന്നാലിനുമുള്ളൊ-
രാർത്തികെടുപ്പാനഖിലാണ്ഡനായികാ
ധാത്രീധരേന്ദ്രൻ പുത്രിയായ് വന്നതു
കാർത്തികീപൌർണ്ണമാസിയിങ്കലാകയാൽ
രാത്രിന്ദിവമന്നു കൂരിരുൾക്കൂട്ടങ്ങ-
ളിത്രിലോകത്തിലിരുന്നുകൂടായ്കയാൽ
ആർത്തിയെയുള്ളിലൊളിച്ചുവച്ചുംകൊണ്ടു
ത്തുത്തുടച്ചൊഴിച്ചോടിവാങ്ങിച്ചിരം
ഒത്തൊരുമിച്ചു തന്നാശ്രയം കാണാഞ്ഞു
ദൈത്യജനത്തിൻ മനസ്സിലകംപുക്കു.
പാൽത്തിരപോലെ പരമേശ്വരിയുടെ
കീർത്തികൾ ചെന്നങ്ങലച്ചിതവിടെയും.

മൂർത്തികണ്ടാലെത്ര മോഹനം; കാരുണ്യ-
വാർദ്ധിതന്നെ മനം; കാൽത്തളിർ കല്പകം;
നേത്രാമൃതം പാരിലീദൃശമാക്കുമേ
നാസ്തി നോദേഷ്യതി നാഭൂൽ കദാചന.
മിണ്ടാതെ നിന്നതുകണ്ട പരിഷയിൽ-
ക്കണ്ടുമതിയെന്നു തോന്നിയതാർക്കുപോൽ!
„തണ്ടാരിൽ മാതിനു നേരായ നാരിയാ-
രുണ്ടായതു പാരിൽ നാരിമാർ ജാതിയിൽ?
കണ്ടാലുമിന്നിപ്പനിമലമാതവാം
വേണ്ടാ വിവാദമിവളെ ജ്ജയിക്കുമോ?
അത്രയല്ലെത്ര മഹാഭാഗ്യയോഗവാ-
നദ്രികുലപ്പെരുമാളെന്നതോർക്ക നാം."
ഇത്ഥമോരോന്നേ നിനച്ചുമുരച്ചു വ-
ന്നിച്ഛയാ പോയിതു വന്നവരൊക്കയും.

ചിത്രമവിടുന്നു പോയവരാരുമേ
ചിത്തമാളായീല കൊണ്ടുപൊയ്ക്കൊള്ളുവാൻ.
"കാറൊളികാന്തിയും ക്രൂരിരുൾകുന്തളം
ഭൂരികാരുണ്യധാരാളകടാക്ഷവും
ചാരു മൃദുഹാസമെന്നിവ കണ്ടങ്ങു
പാരമാനന്ദിച്ചു നിന്നോരളവഹോ!
ആരു ശാസിച്ചിട്ടു ദൂരത്തു പോന്നു നാം
നീരസമായിനി നേരവും പോകുമോ?
പെട്ടെന്നിനിയുമവിടെയ്ക്കു പോകെന്ന-
തൊട്ടല്ലലൌകികം നാളയെന്നേ വരൂ."
വിഷ്ടപവാസികൾക്കിങ്ങനേ സന്തത-
മൊട്ടല്ലൊരൌൽസുക്യമെന്നു പറയാവൂ.
നീരദശ്യാമളകോമളഗാത്രിയെ
മാറിലെടുത്തു ചേർത്താരോമലിച്ചുടൻ
പാരം ചുരന്ന മുലകൊടുത്താനനം
ചാരുസ്മിതം കണ്ടിരുന്നിതു മേനയും.
പുണ്യവാനായോരു പർവ്വതരാജനും
കണ്ണുകൾ കൊണ്ടു മകളെയും കണ്ടിരു-
ന്നന്തമില്ലാതൊരാനന്ദവാരാന്നിധൌ
മന്ദരംപോലെ മറിഞ്ഞു മുഴുകിനാൻ.
കാലേ യഥോചിതം പുത്രിക്കു മന്നവൻ
കാളിയെന്നിങ്ങനേ പേരിട്ടു കൌതുകാൽ.
പാർവ്വണചന്ദ്രാതിശായിമുഖിതന്നെ-
പ്പാർവ്വതിയെന്നു വിളിപ്പുരെല്ലാവരും.
മേനയാം ദേവി വിളിപ്പതുമയെന്നും;
മാനിനിമാരെല്ലാമുണ്ണിയുമയെന്നും.
നാരായണൻേറ ഭഗിനിയെന്നോക്കയാൽ
നാരായണിയെന്നു നാകനിവാസികൾ.
ദുർഗ്രഹമാഹാത്മ്യശാലിനിയെന്നിട്ടു
ദുർഗ്ഗയെന്നോതി മുനികളെല്ലാവരും.
സീമയില്ലാതഗ്ഗുണഗണനിമ്മിത-
നാമസഹസ്രമവൾക്കായി മേൽക്കുമേൽ.
നന്നായ്ക്കളിപ്പിച്ചു ഭസ്മം തൊടീയിച്ചു

കണ്ണെഴുതിച്ചു വയമ്പും കൊടുത്തുടൻ
പിന്നെ മുലയും കൊടുത്തു കിടത്തിനാർ;
കണ്ണുകൾക്കാനന്ദമെന്തു പറവതും?
ഒട്ടൊട്ടറിവും മമതാപവും തോന്നിച്ച
ദൃഷ്ടിവിലാസങ്ങൾ ചെറ്റററ പുഞ്ചിരി
നിശ്ചലഭാവവും കൈകാൽകുടച്ചില്ല-
മിച്ഛര മുലയിലുൾക്കൊണ്ടു കരച്ചിലും.
അച്ഛനെന്നമ്മയെന്നോരോ സമയത്തി-
ലുച്ചാരണച്ഛായ തോന്നിച്ചൊരൊച്ചയും
നിച്ചലും കണ്ടങ്ങനുഭവിച്ചമ്മയു-
മച്ഛനും മററുള്ള ബന്ധുജനങ്ങളും
ഉച്ചൈരനാരതം വച്ചന്യകൌതുക-
മച്ചോ! രമിച്ചതുരച്ചാലൊടുങ്ങുമോ?
ചെന്നു പലനാളനന്തരമേകദാ
മന്ദം കമിഴ്ന്നു; നിവിർന്നീല കണ്ടുമോ.
ചെന്നങ്ങു മാതാവുയർത്തിക്കഴുത്തുടൻ
മന്ദമെടുത്തു മുല കൊടുത്തീടിനാൾ.
പെണ്ണിനോ പിന്നെയതഭ്യാസമായ്‌വന്നു;
നന്നായ്ക്കമിഴ്ന്നും കിടത്തിയാലപ്പൊഴേ.
എത്തിയെത്താതെ സമീപത്തുവച്ചത-
ങ്ങെത്തിപ്പിടിപ്പാൻ പടുത്വമുണ്ടായ്‌വന്നു.
നാലഞ്ചുനാൾ കഴിഞ്ഞപ്പോളതിൽപ്പരം
മേളം തുടങ്ങിയതെന്തു ചൊല്ലാവതും.
കാന്തികലന്നൊരു കണ്മയപ്പെൺപൈതൽ
നീന്തിനടന്നിതു നീളെ നിരാകുലം
"നിമ്നോന്നതങ്ങളറികയില്ലേതുമേ;
നിന്നോരപായങ്ങൾ നോക്കുകെന്നേ വരൂ.
കണ്ണൊരേടത്തു വഴുതിയെന്നാകിലോ
പെണ്ണവൾ വീഴുമേ വല്ലകണക്കിലും
ചെററു മുലകുടിച്ചീടിനാലപ്പൊഴേ
മുററത്തു പോവാനിവൾക്കു കുതൂഹലം.
പല്ലവപുഷ്പാദി ചാരത്തു കാൺകിലും
നില്ലാ കൊതി;യെങ്ങു ദൂരത്തു കണ്ടതിൽ?

നെല്ലുമരിയുമുമിയുമിരിപ്പതിൽ
നല്ല രസമിവൾക്കേകീ *കരിക്കയിൽ.
പല്ലു നാലഞ്ചുണ്ടു വന്നിട്ടതുകൊണ്ടു
കല്ലും കടിപ്പാൻ മടിയില്ല കിട്ടുകിൽ."
ഇങ്ങനേ കൌതുകവാത്സല്യസംഭ്രമാ-
ദംഗനമാർകളോടമ്മ പറകയും
തിങ്ങിന മോദാലവർ ചെന്നൊട്ടുകയു-
മിംഗിതം പൈതല്ക്കു മറ്റൊന്നു കാൺകയും;
മണ്ടി മറ്റെങ്ങാൻ കൊണ്ടെക്കളിപ്പിച്ചു
കൊണ്ടുവന്നമ്മതൻ കൈയിൽ കൊടുക്കയും;
കൊഞ്ചിയും വച്ചുമെടുത്തും കളിപ്പിച്ചു-
മഞ്ചുമാസം കഴിഞ്ഞന്നു ഗിരിവരൻ
മോദസമ്മേളിതം ജ്യോതിജ്ഞസന്മാനമോ-
ടോദനപ്രാശനം ചെയ്തു യഥാവിധി.
ദേവതായക്ഷഗന്ധർവ്വാദിദത്തമാം
കൈവള മോതിരം കാഞ്ചികൾ നൂപുരം
മെയ്മേൽ തൊടുവിച്ചു വച്ചതങ്ങുച്ചത്തിൽ
മാമേരു വേറെയൊന്നെന്നു തോന്നീ തദാ.
ഒട്ടുമേ വൈകീല മുട്ടുകുത്തിനട-
ന്നിഷ്ടമായ്പ്പിച്ചനിന്നൊട്ടു വീണന്തരാ
ഒട്ടുനടക്ക,മെട്ടുകളെന്നതപ്രിയം;
പെട്ടെന്നു മണ്ടിനടന്നു തുടങ്ങിനാൾ.
കഷ്ടം ജനനമെടുത്തതു മൂലമായ്
വിഷ്ടപമാതാവുമൊട്ടുപെട്ടു പണ്ടു!
അവ്യക്തവർണ്ണവചനങ്ങൾ പുഞ്ചിരി;
നിർവ്യാജകാരുണ്യമെല്ലാജനത്തിലും.
സവ്യാപസവ്യദിഗ്ഭേദവിഭാഗവു-
മുർവ്വീധരേന്ദ്രസുതയ്ക്കുളവായ്വന്നു.
കങ്കണകിങ്കിണീകാഞ്ചികാനൂപുര-
ഝംക്വണിതാകൃഷ്ടസർവ്വലോകരൊരാ
അങ്കണംതോറുമങ്ങാളീസമാവൃതാ
രിംഖണം ചെയ്തു കളിച്ചു തതഃപരം.

അവ്വണ്ണമാണ്ടു രണ്ടെത്തിയനന്തരം

* 'കരി കൈയിൽ' (പാഠാന്തരം).

സൌവൎണ്ണമാടയും ചാൎത്തി ശുഭദിനേ.
അഞ്ജനവൎണ്ണയും ചേൎന്നതിരുന്നിട്ടു
മഞ്ഞത്തുകിൽ പലരും വച്ചു കാഴ്ചയും.
വച്ചുമൊളിച്ചുമെടുത്തുമുടുത്തുമ-
ങ്ങച്ചേലയെല്ലാം മുഷിച്ചിതു നിച്ചലും.
അച്ഛന്റെ മടിയിൽച്ചെന്നിരുന്നുകൊ-
ണ്ടിച്ഛപറഞ്ഞു ലഭിച്ചുകൊള്ളും സദാ.
സമ്മോദസല്ലാപഭേദങ്ങൾ ചെയ്തുകൊ-
ണ്ടമ്മയുമുന്മേഷമുള്ളിൽ വിളയിക്കും.
നിത്യവുംവന്നു സേവിക്കുവോൎക്കൊക്കയും
ഹൃദ്യവസ്തുക്കൾ കൊടുക്കുമയന്ത്രിതം.
നൃത്തഗീതാദികൾ ചെയ്തു സേവിച്ചുകൊ-
ണ്ടപ്സരസ്ത്രീകൾ പോവാൻ തുടങ്ങും വിധൌ
അച്ഛനോടച്ചെവി തന്നിലറിയിച്ചു
പൊൽച്ചേലകഞ്ചുളീദിവ്യാഭരണാദി
വിശ്രാണനംചെയ്തു നാളേ വരികെന്നു
വിശേഷകമാതാവയച്ചാളവൎകളെ.

എത്രയും പ്രീതിപൂണ്ടങ്ങവർ പോയാലൊ-
രുദ്യോഗമാളിമാരോടുമൊരുമിച്ചു
നിത്യമായ്ക്കണ്ടതും കേട്ടതും കുത്രചിൽ
നൃത്തഗീതാദ്യമനുകരിച്ചീടുവാൻ.
ത്ച്ചരിതങ്ങളൊട്ടമ്മതൻ മുമ്പിലാ-
മച്ഛനറിയരുതെന്നുണ്ടു നിശ്ചയം.
തൽക്ഷണമക്കോപ്പറിഞ്ഞു പതീമുഖാ-
ദക്ഷീണവാസനാം വിദ്യാസു താം സുതാം
ശിക്ഷയിഷ്യൻ പിതാ സൻമുഹൂൎത്തത്തിങ്ക-
ലക്ഷരാഭ്യാസമയ്യാണ്ടിൽ തുടങ്ങിച്ചു.
സൎവ്വലിപികൾ പഠിച്ചു ദൃഢമുട-
നവ്വയസ്സിങ്കലിറക്കി തിരുമുടി.
ഉൾവ്വരാഭൎത്താവു താനേ പഠിപ്പിച്ചു
സൎവ്വസാഹിത്യസംഗീതകലകളെ.
വാസനയെല്ലാററിനും കണ്ടു പ്രീതനായ്;
വേധനം ചെയ്തു കാതേഴാം വയസ്സിങ്കൽ

പാട്ടിൽപ്പഴുപ്പിച്ചുണക്കിക്കരടിട്ടു;
നീട്ടിത്തുടങ്ങി തിരുമുടി മെല്ലവേ.

ചൊല്ലിക്കൊടുക്കണമേകവാരം തദാ
കില്ലില്ലവൾ പഠിച്ചീടുമതപ്പൊഴേ.
ഇല്ലാ മറവിയും സംശയലേശവും;
കല്ലിന്മേലുള്ള കീററിന്നതു തുല്യമാം.
കേൾപ്പാൻ കൊതിച്ചവ കേട്ടാൽ ഗ്രഹിച്ചുകൊ-
ണ്ടോർപ്പവൾ താനേ വികല്പവും തീർപ്പവൾ;
താൽപര്യവുമതിൻ തത്ത്വവും കാണ്മവൾ;
നൈഷ്ഫല്യമെങ്ങു തദഭ്യാസസമ്പദാം?
ലക്ഷസംഖ്യം തദാ ഗന്ധർവകിന്നര-
യക്ഷവിദ്യാധരരാജകുമാരിമാർ
ശിക്ഷാദിഭിക്ഷാദിസൽഗുണദക്ഷമാർ;
പക്ഷപാതംപൂണ്ടവരിലെല്ലാവരും
ഒട്ടല്ല വാത്സല്യകാരുണ്യമുള്ളില-
ങ്ങൊട്ടല്ലവൾക്കുമിങ്ങോട്ടും പ്രതിപത്തി.
സഖ്യാ സഖികൾ ചേടിത്വം സഖിത്വവും
മുഖ്യസംബന്ധമിയന്നവരുമതിൽ
ഒട്ടൊട്ടറിഞ്ഞുതാൻ മുട്ടുകളിച്ചുന്നു
വിട്ടുപോകാതെ സഹോദരസ്നേഹേന
പൂഴിക്കളത്തിലെഴുത്തുപാഠത്തിലും
തോഴികളായിപ്പലരുണ്ടതെങ്കിലും
എന്നതിൽവെച്ചു വിശേഷിച്ചു തൽഗുണ-
മൊന്നിലേ സക്തമാരായിതു രണ്ടുപേർ.
ഒന്നു വിജയയെന്നന്യ ജയയെന്നും
ധന്യധന്യേ ദിവ്യകന്യേ ഉഭേ ച തേ.
തന്നേ നിധിപോലെയെന്നുമേ കാത്തവർ
സന്നിധിയിന്നൊരു നേരം പിരിയാതെ
താതൻ മടിയിലേ താൻ ചെന്നിരിക്കുമ്പോൾ
പാദം തൊഴുതങ്ങു * താഴത്തു വാഴ്വവർ;
കർമ്മകുശലമാരമ്മയ്ക്കുമിഷ്ടമാർ
നർമ്മനിപുണമാർ നിർമ്മലചിത്തമാർ;

* 'ചാരത്തവർകളും' (പാഠഭേദം).

വിദ്യാവിനോദേ വിദഗ്ദ്ധമാരെത്രയും
ഭൃത്യാഭിമാനം വിടാതേ നടപ്പവർ;
പൌരുഷാദേവ സമ്പത്തുകളും നല്ല
ചാരുതാസൌഭാഗ്യസിദ്ധികളും തഥാ
കണ്ണു കൈകാൽ ചെവിയെണ്ണമിരട്ടിയാ-*
മെന്നതൊന്നുംവണ്ണമുണ്ണിയുമയ്ക്കേറാ!
നിത്യവും കാലേ കുളിച്ചു നിയമേന
ഹൃദ്യം ചെറുചേല ചാർത്തിക്കുറിയിട്ടു
ഭക്തിയോടേ ശിവപൂജ നമസ്കാര-
മിത്യാദി കൃത്യങ്ങളോരോ വ്രതങ്ങളും
വിദ്യാപരിശ്രമം വിദ്വൽസഭാജനം
ഭൃത്യസംഭാവനം മദ്ധ്യേ കളികളും
ഇത്തരമുദ്യമം വേണ്ടുന്നതൊന്നിലേ-
വ്യർത്ഥമൊരുക്ഷണം പോലുമില്ലാതെയായ്.
പിന്നിച്ചിതറിച്ചുരുണ്ടിരുൾക്കുന്തളം
പിന്നിൽക്കഴുത്തു കവിഞ്ഞു വളരവേ
പൊന്നുംമണിക്കുരടിട്ടിരുകാതിലും
മിന്നും മണിമോതിരം പൂണ്ട കണ്ഠവും;
തോൾവള കൈവള രത്നാംഗുലീയങ്ങ-
ളാവോളം ചേർന്നതികോമളം കൈയിണ;
സഞ്ജാതഗുഞ്ജാർദ്ധശങ്കാങ്കുരം കുചം
പൊൻചായമായ തിരുവുടയാടയും;
മഞ്ജുമണികാഞ്ചി പാദകടകവും
ശിഞ്ജാനമാകവേ സഞ്ചാരചാതുരി
കണ്ടവർക്കെല്ലാം കുതൂഹലവിസ്മയം
പണ്ടേതിലേറെയുമുണ്ടായിതന്നേരം.
കണ്ടവർ കൊണ്ടാടിയോരോന്നു ചോദിക്കിൽ
മിണ്ടാതെ നില്ക്കും; കുറയെപ്പുറകിലാം;
ലജ്ജാവിവശതയുള്ളിൽ മുളച്ചിതു
ത്തച്ചാതിമുഗ്ദ്ധമൊളിച്ചായി ഭാവവും.
ഒന്നുരണ്ടാണ്ടിടനിങ്ങനേ ചെന്നപ്പോൾ
വന്നിതു കാലം വയോരാജിമദ്ധ്യഗം.
ഈശപരക്ഷണപ്പൂക്രമാതിക്രമം വെട്ടി-

* 'ഇരട്ടിയോ' (പാഠാന്തരം).

ഞ്ഞാശ്രയിച്ചംഗം ചരാചരദേഹിനാം
ഭ്രാന്തികൊണ്ടുണ്ടായ താന്തി പോക്കീടുവാൻ
താൻ തീരുറച്ചാനിതു നല്ലതെന്നവൻ.
വന്നു ഹിമഗിരികന്യകാമാനാല്യ
വന്ദനംചെയ്തു കാലുന്നതകൌതുകാൽ
"എന്നെയുമെന്നമ്മ ലാളിച്ചു വാഴിക്കെ"-
ന്നനന്തരം വന്നങ്ങിരന്നു നിന്നു ചിരം
"നിന്നുടെന്നുടേ രാജ്യമായ്ക്കൊള്ളുവാൻ
വന്നേനവകാശി ഞാനിനിമേലെന്നും.
എന്നെബ്ഭരിക്കണമന്യജനതുല്യ-
മെന്നും വെടിയരുതെന്നെ നീ"യെന്നതും.
"മുന്നമിരുന്നോനെയിന്നു വെടിഞ്ഞു ഞാൻ
നിന്നെയിരുത്തുന്നതന്യായമായ് വരും.
എന്നാലവനോടു മേളിച്ചിരുന്നുകൊൾ-"
കെന്നങ്ങു ദേവീമതമറിഞ്ഞേകദാ
നല്ലോരുനേരവും നോക്കിക്കടിപ്പുക്ക
തെല്ലങ്ങൊഴികെന്നു മെല്ലവേ സല്ലപൻ
കല്പനയാ കടന്നുൾപ്പൂക്ക യൌവനം
മൽപുരമിപ്പൂവൽമെയ്യെന്നു കല്പയൻ.
"ഒട്ടുനാൾ വാണിതു; വിട്ടുപോയാൽ മമ
കിട്ടുമേ കീർത്തികേ"ടെന്നായി ബാല്യവും.
ധൃഷ്ടൻ കടന്നുവന്നൊട്ടും മടിയാതെ
മുട്ടസ്ഥലംവച്ചു വട്ടവും കൂട്ടിനാൻ.
ബാല്യനിർമ്മാല്യമംഗം വധൂമൌലിമേൽ
മാല്യമായ് വച്ചു പകർത്തി ദിനംപ്രതി.
അന്നേരമങ്ങതിൻമുന്നമേ കണ്ടോർകൾ-
ക്കെന്നോ രസമേറെ *ന്നൊന്നു തോന്നീ മുദാ.

നേർവരാ മെയ്യിൽ നിന്നാൽ പറഞ്ഞാലെന്തു
കാർവര്യനമ്മോടു പോരിനെന്നാത്തുടൻ
ദിഗ്ജയം ചെയ്തിന്നിച്ഛയും മാനസേ
വച്ചു സന്നാഹവും നിശ്ചയം നിശ്ചലം
കാർഷ്ണ്യമെഴും കചം തുഷ്ണീമിഹ സഞ്ചയം
പാർഷ്ണിനംശോധനം ചെയ്തു നിയന്ത്രണം.

* 'എന്നെ രസമുകയെന്ന തോന്നി' (പാഠാന്തരം).

നെററിരംഗേ നെറിവുററ ലാസ്യക്രമം
പററി ചില്ലീനടിക്കററമില്ലാരസം.
എപ്പൊഴു മുദമിച്ചുല്ലലമാല്യങ്ങൾ
ചെപ്പടിതൽപരം കോപ്പിടയും മിഴി.
പാടവാരൂഢവാൻ ഭേദവാദീവിടൻ
കേടകന്നാനനഛേദകൃത്യം ശശി
ഈടണഞ്ഞങ്ങിരുപാടും ദപിമൂത്തിയായ്;
തോടയെന്നേ നിനച്ചീടുവോർ കേവി തം.
നൈകദാസകതമുകതാമോദവണ്ണിനീ
ലോകലോകാശോകസൂചകവത്തിനീ
വണ്ണ്യാ കഥം ഗിരികന്യകായാ മയാ
പുണ്യമുഖാംബുജകണ്ണികാ നാസികാ?
ദിക്കാലഭൂതികൾ മിക്കവൊറന്തരാ
പക്ഷപാതം പൂണ്ടിരക്കയാൽ വന്നുടൻ
പുഷ്കരബാണനും തൽകാമിനിയുമായ്
നൽക്കഴപ്പൊന്നുയലിൽക്കളിയാട്ടമായ്.
തൽക്കാലമേതദോർവ്വിഗ്രഹഭംഗികൾ
ണ്ടുൾക്കുതുകം നല്കുമത്ഭുതദപ്പണം
വല്ഗുഹാസോദയേ വല്ഗിതം തേടുമാ
റക്കപോലദ്വയം പുഷ്കലം ശോഭയാ.
പദ്മരാഗം പതുപ്പിച്ചതുകൊണ്ടതി-
വിസ്മയനീയമല്ലുക്ക നിമ്മിച്ചതിൽ
പീയൂഷസാരാംശമീശഭോഗ്യം വച്ചു
ഭൂയസാ യത്നേന രക്ഷിച്ചു മന്മഥൻ;
ആയതേ ദേവിതന്നോഷ്ഠങ്ങളെന്നപ-
ഗീയതേ ലോകേന മോഹാന്ധചേതസം.
ഷേഡ്യവിധി നിജശാസ്ത്രത്തിലുണ്ടതിൻ
കത്താക്കളായിട്ടു മുക്താമണികളെ
ദത്താക്കിവച്ചതുമെത്രയും ചേന്നിതു;
ചിത്തജനെന്നിയാക്കിത്തരം കൌശലം?
ഭക്തജനത്തിനു ചിത്തതിമിരങ്ങ-
ളസ്തമിപ്പിച്ചിട്ടും മുഗ്ദ്ധഹാസക്രമം
നേത്രകുമുദങ്ങളെപ്പുലത്തീടുന്നു;

ചൈത്രേന്ദുകൌമുദിക്കിത്തൊഴിലെത്തുമോ?
ജാതോദ്യമം തങ്ങൾതങ്ങളേ ഗാന്ധൎവ്വ-
വേദോക്തലക്ഷണം സപ്തസ്വരങ്ങൾക്ക
ധൂതാദ്ധ്വഭേദം നടപ്പാനൊരുവഴി
വീതാൎത്തിവൈഖരി നാരിമാൎക്കും സുഖം.
ദൈൎഘ്യാൎത്ഥമല്ലിഹ രേഖാത്രയം പാരി-
ലേകോത്ര സൂത്രദൻ ഭ്രൂയാൽ ത്രിണേത്രനെ-
ന്നേതാനമൊന്നിനെന്നോതാവൂ തുല്യമി-
ന്നെതാദൃശം ജഗന്മാതാവുതൻ ഗളം.
കൈ തദാ രണ്ടുമുരുണ്ടു മൃദ്ദക്കളായ്;
കൈതവമസ്തോത്രമിവിടെയുണ്ടായ്വരാ.
മാൎദ്ദവമേറിയാൽപ്പാരമുരുളുമെ-
ന്നോൎത്തവരൎത്ഥശാസ്ത്രോപദേശോദ്യമാൽ
പാൎത്തുവയല്ല ദീനാൎത്തിസന്തോഷണ
പാൎത്ഥിവപുത്ര്യാ നതാൎത്തിമോഷത്തിലും.
ശേഷം പലൎക്കു സന്തോഷമെങ്കിൽ കപചി-
ന്മോഷണം ദോഷമല്ലേഷണാശാലിനാ;
ഈഷലില്ലീഹ കൊണ്ടേഷണിയിങ്ങനെ
ദൂഷണായ സതാം ഭാഷമാണങ്ങളോ!
ഭൂഷണകങ്കണഘോഷണവ്യാജേന
പാഷണ്ഡസംസദാം ഭീഷണി ചോകയോ?
ശൈശവയൌവനസൈന്യദ്വയത്തിനു
പേശലമെക്കൈകകേതുദണ്ഡങ്ങളോ?
നീചാസുരയൂഥകാലദണ്ഡങ്ങളോ!
ഈശാനകാമധുക്കണ്ടപാശങ്ങളോ?
ആദ്യം ചതുൎത്ഥം ച ദാതും പുമൎത്ഥമൊ-
ന്നാസ്ഥയാ മററതിങ്ങൎത്ഥകാമപ്രദം
പാണിതലം മൃദുശോണതലാംഗുലീ-
വീണാവിരാവണപ്രീണിതവിഷ്ടപം,
നാനാനഖമണിശ്രേണീരുചിതാന-
ഫേനിലരത്നാംഗുലീയദ്യുതിജലം
വാൎത്തു നമ്രാൎത്തിമൂൎച്ഛാചികിത്സോൽസുകം
പേൎത്തു ഞാൻ വാഴ്ത്തുവാനോൎത്തതെൻ കൌതുകം.

മാനസം പാവനം മാനിതമായതു
നൂനമാധാരമതിനിങ്ങുരസ്ഥലം
പീനകാരുണ്യപൂരാനുകൂലാന്വിത-
ശോണാബ്ജകുഡ്മളയുഗ്മമിഹ സ്ഫുടം.
കാമദിങ്നാഗകുംഭദ്വയം വാരിജ-
കോമളമായ കുചാങ്കുരശങ്കകൾ.
ബ്രഹ്മനായുസ്സുമങ്ങീശന്റെ തേജസ്സും
ശംബരവൈരിക്കു ചാതിലാധിക്യവും
ജംഭാരിമുമ്പാം നിലിമ്പക്കാരിമ്പവും
കമ്പവും ത്രിപുസമ്പന്നരാമസുരരാൽ
മുമ്പെട്ടൊരുമ്പെട്ടു ജൃംഭണാരംഭണ-
സമ്പ്രദായം പഠിപ്പിച്ചു കവിയ ഗുരു.
നിഷ്ഠുരഭാരേണ വെട്ടുപിഞ്ഞി ഭൃശം
മുഷ്ടിമിതമദ്ധ്യയഷ്ടി ദിനംപ്രതി;
പൊട്ടുമിതെന്നിട്ടു മട്ടാർബാണനും
നട്ടിതായോ യഷ്ടി രോമാവലീമിഷാ?
തൃംബകപുണ്യകദംബപുഷ്പോദ്ഗതി-
ക്കംബുളമമ്പൊന്നിതംബബിംബം ഘനം;
വന്മലരമ്പനിതെൻപടവീടെന്നു
പൊൻപടമാം പ്രതിസീരവും ബന്ധിച്ചു
രമ്യകാഞ്ചീമണിപ്പൂമതിലും വച്ചു
ധർമ്മയുദ്ധത്തിനായ് പാർത്താൻ മഹേശനെ.
അംബികതൻതുട സമ്പന്നസൌന്ദര്യ-
മൻപോടു കണ്ടിട്ടിടംപെട്ടു പിൻപെട്ടു
വമ്പെട്ടു കമ്പിച്ചു തൺപെട്ടു പൊൻപെട്ടു
തുമ്പിക്കരങ്ങളും വിതുമ്പിക്കരവത്തും
ചെമ്പോൽക്കദളി തൊടുമ്പോൾപ്പൊളിവത്തും
ശംഭോ! ശിവ! ബഹു കിംപോലഹം ബ്രൂവെ!
ആശ്ചര്യമെന്തുപറയാവു! ജാനുകൾ
ചേർച്ചയുണ്ടേ തച്ചരിതാചരണത്തിൽ;
ആശ്രയിക്കുന്നോർക്കൈശ്യം കൊടുപ്പതി-
ന്നൈശ്വര്യപൂർണ്ണം മണിച്ചെല്ലമല്ലയോ?
അക്കണങ്കാലിണയ്ക്കുള്ളക്കനം വാഴ്ച്ചയും

ചിക്കനേ വന്നിടംപുക്കനേരം ഭിയാ
രുക്മരുക്കേതകീകുഗ്മളങ്ങൾ മാറാ-
തിഗ്മമുൾദുർഗ്ഗമൾപ്പൂക്കൊളളിക്കുന്നതും
കോമളത്വം കണ്ടു കാണ്മാനിതെപ്പൊഴും
കാമനിതുപോലെ തീർത്തു തൂണീയുഗം.
വജ്രിതൻ മൌലിമേൽ വച്ച കിരീടത്തി-
ലുജ്ജ്വലയായുള്ള വജ്രരത്നാവലി
തച്ചെടുപ്പിച്ചുടൻ തച്ചരിൽ മുമ്പനാം
വിശ്വകർമ്മാവിനോടിച്ഛ കേൾപ്പിച്ചുടൻ
മെച്ചമായ് വച്ചു ചമച്ച മണിച്ചില-
മ്പുജ്ജ്വലം തീർച്ചയിൽ ചേർച്ചയും വാഴ്ചയും;
ഉച്ചമൊന്നിൽ സ്വരം ഷഡ്ജമിണയിലും
നിശ്ചലേപി സ്ഥിതം നിച്ചലും ശിഞ്ജിതം;
പിച്ചയായ്ക്കൊണ്ടന്നു കാഴ്ചയായ് വച്ചതേ
നിശ്ചയം ദേവിതൻ തൃച്ചരണാംബുജേ.
വച്ചലംകൃത്യ സോമമൈച്ചരനുഗ്രഹി-
ച്ചർച്ചയും നേർച്ചയും വേഴ്ചയിൽ കൈക്കൊണ്ടു
മജ്ജളയ സജ്ജയായ് വിശ്വനാഥേ! വിര-
ഞ്ചുൾച്ചിരിവച്ചലംഘ്യാച്ചലൽക്കാരുണ്യ-
ഹിച്ഛരിലമാനസം, ശശ്വന്നിരാശ്രയ-
മിജ്ജനമാനന്ദമജ്ജനം തന്നു ക-
ല്പിച്ചരുളായ്കിലെന്നൊച്ചപോം നിശ്ചയം.'
ലജ്ജയാ മേവുന്ന സജ്ജനസംസദീ-
ത്യച്ചുതസോദരീ ദൃശ്യവനാർത്ഥിതാ
തൃച്ചെവിക്കൊൾകയാൽ തച്ചിരോപാസിതാ
വർജ്ജ്യമല്ലെന്നുവച്ചച്ചെരത്താദരി-
ച്ചച്ഛന്നെക്കൊണ്ടണിയിച്ചു പാദദ്വയേ
ഉച്ചൈസ്തരോദ്ധൃതദച്ഛച്ഛവിച്ഛടാ-
ഗുച്ഛച്ഛുരണരണച്ചാരുചാരിണീ
വിശ്വം തണുപ്പിച്ചു വിജ്വരമാക്കിനാ-
ളാശ്വാസവും വന്നു നിർജ്ജരാണാം തദാ.
അപ്പുരം പാക്കിലോമൽപ്പുറങ്കാലതാ-
മപ്പുറം തോൽക്കുമാറത്ഭുതാകാരമാ-
ചൊൽപ്പെറും കല്പകനൽപ്പൂത്തുപ്പൂങ്കുല.

പ്പൊൽപലാശങ്ങൾക്കു നിഷ്കൃതീകാരമാം
ഉൾപ്പുരിവയ്യോരു ശുഭ്രാംഗുലികളി-
ലർപ്പിതമഗ്രേ സമുല്പന്നകൌതുകം
ശില്പിനാ വിശ്വസ്യ പുഷ്പബാണേന വാ
സൽപർവതാരേശനെപ്പത്തുഖണ്ഡിച്ചു-
തൊപ്പമായൊപ്പവും ശില്പവും കല്പിച്ചു
ദീപ്രനഖനിര താൽപര്യശാലിനാ?
കെഞ്ചാതെ വഞ്ചിച്ചു മഞ്ചാടിതഞ്ചായ-
മഞ്ചാതെ ഗുഞ്ജാരുചം ചാപി ബന്ധൂക-
പുഞ്ജാഭിമാനഞ്ച സഞ്ചാരവേലാസു
സഞ്ജാതസൌഭാഗ്യമഞ്ചാരു രേഖയും
തഞ്ചുന്ന തൃക്കാൽത്തലം ചാരുലാവണ്യ-
മുഞ്ഛാർജ്ജനംചെയ്തു സഞ്ചരിച്ചന്വഹം
കഞ്ജാതജാതികൾ നെഞ്ചാകെ വേകിച്ചു
പിഞ്ഛാതപത്രപ്രപഞ്ചാനതിജ്ജൂഷാം
ശിഞ്ജാനമഞ്ജീരമഞ്ജുസ്വനംകൊണ്ടു
തൻചാട്ടു താനേ തുനിഞ്ഞാലതും ഞായം;
എന്നാകിൽ നന്നായി നിന്ദാപദം നാസ്തി
തൻനേരു ചൊന്നാലസന്ദേഹമേവനും
ചൊന്നാലൊടുങ്ങാ ജഗന്നായികാരൂപ-
സൌന്ദര്യസമ്പത്തനന്തമനന്തനും.

വന്നോരു യൌവനം തന്നോടനാസ്ഥയാ
സന്നാഹമീദൃശം നന്നായ്ത്തുടർന്നാൾ
എന്നാലൊരാവതെന്തെന്നായി കൌമാര-
"മന്ദാദൃശമംഗവിന്യാസമെന്തിതെ-
ന്തന്യായമമ്മേ ചിരം നാമിരുന്നേട-
മിന്നേഷ വന്നാശു താരുണ്യപാഷണ്ഡ-
നൊന്നാകുലീകരിച്ചെന്നാശ്രയം പോക്കി-
യെന്നാലടിയനെന്തന്യഗതിയെന്നു
നന്നായരുൾചെയ്കിലിന്നേ വിടകൊൾവ-
നെന്താവതിഞ്ഞാനധന്യാഗ്രണീ"രെന്നു
സന്താപഭാഷിതം *കന്തായിതം ചെവി-
ക്കന്നേരമാകർണ്ണ്യ ഖിന്നാപി പാർവ്വതീ

* 'സന്താപവാചികം' (പാഠാന്തരം).

"വന്നവനിന്നിവണ്ണപരാധം ചെയ്തു
നിന്നോടല്ലെന്നോടത്രേ നിനയ്ക്കും വിധൌ
നിന്നെ ഞാനെന്നുമേ നിർണ്ണയം കൈവിടാ
ഖിന്നതയ്ക്കെന്തെടോ ഹന്ത തേ ബന്ധോ',മെ-
ന്നന്തരംഗം തണുപ്പിച്ചു സാന്ത്വാമൃതൈ-
സ്സന്തതമന്തികേവച്ചഭിഷിഞ്ചതി
ജാതു നൊ മുഞ്ചതി പോതഭാവം ച്യുതം
ജാതഗംഭീരതാ താതസംഭാവിതാ
പ്രീതസദ്ബന്ധുതാ സ്ഫീതനാനാശ്രുതാ
മാധുരീപൂരിതാ മാതൃഭിർല്ലാളിതാ
ആപ്തസഖീയുതാ ദീപ്തകാന്ത്യാവൃതാ
മൂർത്തിത്രയേശപരവാർത്താസകൌതുകാ
നിത്യം പിതൃസ്സഭായാം ചെന്നിരുന്നുകൊ-
ണ്ടത്യന്തരമ്യം മുനിവരഭാഷിതം
തത്തൽകഥാന്തരേ ശങ്കരമാഹാത്മ്യ-
മത്തൽക്കൊരൌഷധം കേൾക്കും കുതൂഹലാൽ.
നിത്യം മുനികൾ പലരും വരും തത്ര;
ഭക്ത്യാ ഗിരിവരൻ മാനിച്ചിരുത്തിയാൽ
ഹൃദ്യം ത്രിഭുവനവൃത്താന്തമോരോന്നു
സത്യമായ്ച്ചൊല്ലും സഭയിലിരുന്നവർ.
വിദ്യാപ്രസംഗങ്ങൾ മർത്ത്യാദിചേഷ്ടിത-
മത്യത്ഭുതേശതപസ്യാവിധിക്രമം;
ഇത്യാദികൾ ബഹുവിസ്താരസംക്ഷേപ-
യുക്തിയുക്തങ്ങൾ നിമിത്തഭേദങ്ങളും;
നിത്യേശചരിതങ്ങൾ കേൾക്കയിൽ കൌതുക-
മത്യന്തമുണ്ടായി ചിത്തേ നിരന്തരം.
കൌതുകം ഭക്തിയായ് ഭക്തിയും സക്തിയായ്;
ചേതോമഹാസക്തി തത്വവിജ്ഞാനമായ്;
തത്വബോധം ഹൃദി പ്രത്യഭിജ്ഞാനമായ്;
പ്രത്യഭിജ്ഞാ ചിരം മൃത്യുഞ്ജയൈക്യമായ്;
ചിത്തേ ശിവൈക്യം സമാധിയായ് ദേവിക്കു;
മദ്ധ്യേ കഥാവസാനം വിരഹാധിയായ്
വാസം വിവിക്തേ ശിവധ്യാനശീലനം

ചേതനാവേദനാനോദനേ സാധനം.
ഏവം ചിലദിനം ചെന്നനാളേകദാ
വൈപഞ്ചികൻ മുനി ധീരൻ ചിരന്തനൻ
ചീരം ജടാഭാരമാരഞ്ജിതം വഹൻ
വൈരിഞ്ചി നാരദൻ വന്നാനൊരുദിനം.
ചെന്നങ്ങെതിരേററു സൽകരിച്ചു ഗിരി-
മന്നൻ പ്രസന്നനിരുന്നു തത്സന്നിധൌ.
"നന്നിവിടെയ്ക്കെഴുന്നള്ളിയവാറിന്നു
ധന്യനായേൻ ഞാനതിനില്ല സംശയം.
ആത്മവൃത്താന്തം മനസ്സറിയുംപോലെ
യുഷ്മാകമൈശ്വരം തത്വം ഹൃദിസ്ഥമാം.
ബാഹ്യേന്ദ്രിയങ്ങൾപോലെ വയം ത്വാദൃശാം
സാഹ്യമുണ്ടെങ്കിൽ സ്വകർമ്മമനുഷ്ഠിപ്പൂ.
ഉണ്ടൊരാതങ്കമെന്നുള്ളിലിക്കാലത്തു
കണ്ടുണർത്തിപ്പാൻ കൊതിച്ചിരിക്കുന്നു ഞാൻ.
പണ്ടുമിന്നും മേലുമെന്നൊരു കാലമേ
ഖണ്ഡിപ്പരെങ്ങൾ ഭവാനതിനൊന്നുമേ.
പുത്രീ മമാധുനാ പൂർണ്ണതാരുണ്യയാ,-
യിത്രിലോകത്തിങ്കലാർക്കു നല്കാവു താം?
ദൈവഗതിയോർത്തു യാതൊന്നുമേവനും
ചെയ്വതുചിതമാം; നോചേദനുചിതം.
ഏവമെൻ ജാമാതൃഭാവേ വിധിയെന്തു
ദേവമുനേ! പാർക്ക യാവന്മതിബലം.
ഇന്നേ കളയണമെന്നുള്ളിൽനിന്നു നി
കന്യാപിതാവിന്നു വന്നീടുമാധികൾ."
കുന്നിൻ മൊഴികേട്ടിരുന്നോരു നാരദൻ
മന്ദം ക്വണതീം മഹതിയാം വീണയെ
തന്നങ്കദേശേ വിലങ്ങത്തിൽ വച്ചുകൊ-
ണ്ടൊന്നങ്ങു നോക്കി നിന്നോരെയെല്ലാരെയും,
തന്നന്തികേ വന്നിരുന്ന ഗിരീന്ദ്രന്റെ
സന്നിധൌ ചെന്നോരു കന്യാമണിയെയും,
ശോഭാവിനീതിസമ്മേളപൂർണ്ണാം ചിരാ-

ദാപാദചൂഡമാലോകയന്നാനതാം,
ഉൾക്കാമ്പിലാക്കിയത്തൃക്കാൽ "മഹേശ്വരി!
ദുൎഗ്ഗേ! ശിവേ! പാഹി"യെന്നുള്ളിലോൎത്തുടൻ
"എൻപോററി ശംഭോ! മഹാദേവ! പാഹീ"തി
സംഭാവ്യ സാന്മാനോട്ടു ചൊല്ലീടിനാൻ.
"കീൎത്തിയുമാനന്ദപൂൎത്തിയും വൎദ്ധിക്ക;
ഗോത്രഗോത്രാൎത്തംസ! ശാസ്ത്രതത്ത്വജ്ഞ! തേ
ആൎത്തസ്വരം നിനക്കോൎത്താലസംഗതം;
പീൎത്തൊരു പുണ്യവാനിത്രിലോക്യാം ഭവാൻ.
കാൎത്തസ്വരാദി നിൻ കാൽത്താർ പണിയുമേ
വാൎത്താസു നിൻഗുണം വാഴ്ത്തുമേ സജ്ജനം;
ചേൎത്തു നീ ചോദിച്ചതോൎത്തറിഞ്ഞിന്നു ഞാൻ;
ധൂൎത്തല്ല കേൾ; പരമാൎത്ഥം മയോച്യതേ.
മൂൎത്തികൾ മൂവൎക്കുമാൎത്തിപോക്കീടുവാൻ
മൂൎത്തിതാനൊട്ടെടുത്തോൎത്തോളം പ്രത്യക്ഷം
ആൎത്തലീലാവിനോദാൎത്ഥമിപ്പാൎത്ഥം
തീൎത്തു കാത്തുള്ളിലേ ചേൎത്തുകൊള്ളുന്നവൻ;
സാത്വികമൂൎത്തി കപൎദ്ദി മൃത്യുഞ്ജയൻ
നേൎത്ത രാത്രീശനെ മൂൎദ്ധ്നി കോൎത്തവൻ;
ആൎത്തവബാണനു നൽത്തിരുക്കണ്ണുകൊ-
ണ്ടാൎത്തി വളൎപ്പവൻ; ഭേത്താ ദുരാത്മനാം;
ദീപ്തതേജോമൂൎത്തം വാൎത്ത കടാക്ഷവാ-
നാൎത്തപരായണനാൎത്താഹിഭൂഷണൻ;
പീൎത്തൊരു വൻവിഷമാൎത്തു കുടിച്ചവൻ
കൈത്താരിലൊന്നിൽ മൃഗത്തെദ്ധരിച്ചവൻ;
വസ്ത്രാദികൂടാതെ നൃത്തം നടിച്ചവൻ;
മൂൎത്ത മഴുകൊണ്ടും ക്രൂൎത്ത ശൂലംകൊണ്ടും
പാൎത്തലേ ദുഷ്ടരാം ദൈത്യരോടാൎത്തണ-
ഞ്ഞാൎത്തരോഷം ചേൎത്തു കാൎത്താന്തമന്തികം
സ്വാസ്ഥ്യം നിലിമ്പൎക്കരുളുന്ന തമ്പുരാൻ;
കൃത്യാന്തരേ ഹസ്തികൃത്തിയുടുത്തവൻ;
വൃത്രാന്തകാദികൾക്കത്തൽ കെടുത്തവൻ;
കൃതാന്തകൻ പാശിശുദ്ധാന്തവത്സലൻ;

ദ്ദാന്തഹാ വേദസിദ്ധാന്തവിഗ്രഹൻ;
വിത്താധിപസഖൻ വിദ്യാമഹാനിധി;
വിധ്വസ്തപാപൻ വിചിത്രപരാക്രമൻ;
ഗീർദ്ദേവതേശജനാർത്തനദഗ്ഗ്മൻ;
ശാസ്ത്രപ്രമേയൻ ശരദിന്ദുകാന്തിമാൻ;
വ്യാപ്തൻ ജഗദ്ഭാസിനാമുള്ളിലക്ഷയൻ;
ക്ഷേത്രജ്ഞനാദ്യന്തഹീനൻ പരൻ പുമാൻ;
പൂർത്തേഷ്ടദത്താദിനാനാസുകൃതിനാം
പ്രാപ്തവ്യദാസ്യൻ പരബ്രഹ്മനിഷ്കളൻ;
ശ്രീമഹാദേവൻ ഗിരീശൻ സദാശിവൻ
ജാമാതൃഭാവം തവാംഗീകരിഷ്യതി.
ക്ഷേമായ ലോകസ്യ കാമാരിയോട്ടമാ
വാമാംഗവും വാങ്ങുമാമോദപൂർവ്വകം.
മാ മാസ്തു തേ ഖേദമേതാദൃശോത്സവം
കാണ്മാൻ ഭവാനും നമുക്കും തരം വരും.
സാമോദമിഷ്ടം നിനക്കും വരം തരും
നീ മാനനീയനാം ധീമാൻ; പ്രസീദ നീ."

ഈവണ്ണമീരിതം ദേവമുനീന്ദ്രനാ-
ലാകർണ്ണ്യ കന്യകാ നിന്നാളധോമുഖീ.
കാമന്നരാതിപോലാപന്നവത്സല-
നേവം നണിച്ചെന്തുകേട്ടതെന്നോർമ്മയാ
ഭാവം നിറംകേട്ടു യാവന്നഗാത്മജ
യ്ക്കാവന്നശങ്ക തത്താതനമുടംപ്പൃക്ക;
താവന്നമിച്ചു തദ്ഭാവം നിരീക്ഷിച്ചു
മേവുന്ന യോഗിയോടേവമുണർത്തിച്ചു.
"ആവുന്നതാനന്ദമേകി നിൻ വാക്കുകൾ;
നോവുന്നവാറെന്തു കേട്ടതു രണ്ടുരു?
കാമന്നപായമുണ്ടോ വന്നു? ശങ്കരൻ
ഭീമൻ നിജനാമമിപ്പോളെടുത്തിതോ?
ജീവൻ കെടുത്തിതോ ജീവലോകത്തിനു?
പൂവമ്പനോടീശനേവം തുടങ്ങുമോ?
ശൈവൻ നറുമലർസായകനെത്രയും
ദേവങ്കലെന്തു പിഴച്ചിതവനഹോ?

സൂനൃതാ നിൻഗിരോ നാനൃതാ ജാതുചിൽ
ഞാനതു ചിന്തിച്ചു ദീനതയ്ക്കൌഷധം
സ്ഥാനമല്ലാഞ്ഞുദാസീനതായാ മുനേ!
സ്വാനതേ തേ മയി ജ്ഞാനതേജോനിധേ!
ഉത്തമസത്തമനദ്ധേന്ദുശേഖരൻ
ചിത്തജശത്രുവെന്നിത്ഥമിപ്പോൾ ഭവാൻ
ഉക്തവാനായതിന്നത്ഥമരുൾചെയ്തു
തപ്തം തണുപ്പിക്ക ചിത്തമെന്നത്ഥയേ."
ഇങ്ങനേ കേട്ടളവിംഗിതജ്ഞൻ മുനി
ശങ്കിതം പൃഷ്ടം തുടന്നിതറിയിപ്പാൻ.
"സങ്കേതഭ്രുമേ! ഗുണങ്ങൾക്ക ഹേ സഖേ!
ശങ്കയുണ്ടായതു സംഗതം തന്നെ കേൾ.
ഭംഗം മനോഭവനങ്ങുവന്നു ഭൃശം;
തിങ്ങൾ തികഞ്ഞില്ലതെങ്കിലും നിന്നോടു
വല്ലവരും വന്നു ചൊല്ലാതിരിക്കയി-
ല്ലല്ലോ നിനച്ചു ഞാൻ ചൊല്ലിയതിങ്ങനെ.
സങ്കടം വന്നു പറവാൻ മടികൊണ്ടു
ശങ്കേ ധരിച്ചവരാരും വരാഞ്ഞതും.
എങ്കിലതാദിയേ ചൊല്ലാം ചുരുക്കി ഞാ-
നംഗജഭംഗ,മസംഗതി സംഗതം.
ദൂരെ മനസ്സിനും വാക്കിനും വാഴുന്ന
കാരുണ്യവാരിധി നാരായണപ്രിയൻ
വാരാണസീപതി പാരം പ്രസാദിച്ചു
ശൂരപത്മാസുരഘോരതപസ്സിനാൽ
ആയിരത്തെട്ടു ബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങൾ നല്കിനാ-
നാധിപത്യത്തിനവനുള്ള നാളെയും.
അത്രയെല്ലാം ചെയ്തതെന്തയും കഷ്ടമെ-
ന്നത്ര നീയോരായ്ക; രുദ്രദോഷം മൃഷാ.
സന്തതം രോമകൂപങ്ങളോരോന്നിലു-
ണ്ടന്തമില്ലാതോളം ബ്രഹ്മാണ്ഡമീദൃശം.
താൻതന്നെ കല്പിച്ചവരതിലൊക്കയും;
ഭ്രാന്തെന്നു തോന്നായ്ക നേരു ചൊല്ലുന്നു ഞാൻ.
ആയിരത്തെട്ടതിലേകനു നല്കിയാൽ

പോയതങ്ങെത്രവാനെത്രനാളെയ്ക്കുവാൻ?
തന്നെയും ഭക്തർക്കു വേണ്ടുകിൽ നല്കുന്ന
ചന്ദ്രചൂഡന്നിതിലെന്തു ചേതം വരും?
ദൈതേയനെത്രയും പ്രീതനായായതിൽ-
പ്പാതിയും സോദരന്മാർക്കു നല്കീടിനാൻ.
ക്രൂരകർമ്മോദ്യതൻ സിംഹവക്ത്രനെന്നും
താരകനെന്നും സഹോദരന്മാർക്കു പേർ
പാരം പരപ്പിൽ പറയുന്നതെന്തിനു
താരകനായതി ബ്രഹ്മാണ്ഡനായകൻ
ക്രൗഞ്ചഗിരിമേലവനു നിവാസമായ്;
വാഞ്ഛയോ വാനോരെ വെല്ലുവാനെപ്പൊഴും.
കാമരൂപൻ ബലൻ മായാവിശാരദൻ
ഗ്രാമനഗരാദിഭൂമിം വിനാശയൻ
ദേവലോകം നിജഭൃത്യരെക്കൊണ്ടവ-*
നാകുലമാക്കിനാനിക്കാലമൊക്കവേ.
നിർജ്ജരന്മാരെയും തച്ചുപായിച്ചു പ-
റിച്ചടക്കീടിനാൻ നാകമത്താരകൻ.
സ്വാധികാരം വെടിഞ്ഞാദിതേയന്മാരു-
മാധിപൂണ്ടോടി വിധാതാവിനെക്കണ്ടു.
വൃത്താന്തമോതുവാൻ ബ്രഹ്മാദികൾ ചെന്നു
ദുഗ്ദ്ധാംബുധിപുരം പുക്കു തിരഞ്ഞനാൾ
വിഷ്ണുഭഗവാനെയെങ്ങുമേ കാണാഞ്ഞു
വിഷ്ടപം തോറും തിരഞ്ഞു പലരുമായ്.
മേരുഗിരിഗുഹതന്നിലൊരേടത്തു
നാരായണൻ കിടക്കുന്നതു കണ്ടതി-
സന്തോഷമോടടുത്തണഞ്ഞു "ജഗത്ത്രയീ-
ബന്ധോ! ജയി"ക്കെന്നു പത്മജന്മാദികൾ
വാഴ്ത്തിയവസ്ഥകളെല്ലാമുണർത്തിച്ചു
കാത്തീടുകെന്നു ശരണവും പ്രാപിച്ചു.
പത്മനാഭൻ തദാ പത്മജന്മാവുമാ-
യല്പകാലം ഗുണദോഷം വിചാരിച്ചു
പഞ്ചശരനേ വരുത്തുവാൻ കല്പിച്ചു
സംസ്മാര കാമം സഹസ്രനേത്രൻ തദാ.

* 'വരുവാൻ നിയോഗിച്ചു' (പാഠാന്തരം).

മന്മഥനപ്പോഴേ വന്നാനവിടേയ്ക്കു
ധർമ്മപത്നീമധുസമ്മേളകോമളൻ.
ഇന്ദ്രനവനോടേ കൈപിടിച്ചുംകൊണ്ടു
ചെന്നു വന്ദിച്ചു മുകുന്ദവിധികളെ.
പത്മജനപ്പോളരുൾചെയ്തു കാമനോ-
„ടിപ്പോൾ മദന! നിന്നുതക്ക കാട്ടേണമേ.
ലോകങ്ങളെല്ലാമസുരക്കടക്കമായ്;
നാകികളോടിയൊളിച്ചു ഗുഹയിലായ്.
വൻപങ്ങവൎക്കോ പരം; പരമേശ്വരൻ
തമ്പുരാൻ ഞങ്ങൾക്കിദാനീം ദുരാസദൻ;
കിം പുനരേറെപ്പറഞ്ഞിട്ടൊരു ഫലം?
ശംഭുചിത്തം നീ വശീകരിച്ചീടുക.
ദക്ഷജാംഗക്ഷയാൽ ബുദ്ധിക്ഷമമുള്ളി-
ലക്ഷവാഹനനുപലക്ഷ്യതേ മേല്ക്കുമേൽ.
ദക്ഷിണാമൂൎത്തി മുനികളോടും വട-
വൃക്ഷമൂലേ വാണു വിദ്യാവിനോദമായ്.
നീയാകിലിന്നു ശിവനു വരുത്തുക
ഭൂയോ വിവാഹായ സത്വരമുദ്യമം."
പൂമകൻവാക്കുകളിങ്ങനേ കേട്ടിട്ടു
കാമനടിതൊഴുതപ്പോളുണൎത്തിനാൻ.
"എൻപോററി പങ്കജസംഭവ! നിൻപദം
തമ്പുരാനേ ഞാൻ തൊഴുന്നേൻ; പ്രസീദ മേ.
അൻപോടരുൾചെയ്ത കാൎയ്യമെനിക്കിന്നു
നിൻപാദമാണ നിനച്ചാലസാദ്ധ്യമാം.
ശംഭോസ്സമീപേ സമീഹിതസിദ്ധയേ
വൻപോ പിണക്കമോ കൊണ്ടു ചെല്ലാവു ഞാൻ?
സമ്പ്രതി രണ്ടും ഫലിക്കയില്ലെന്നുള്ള
കമ്പമെനിക്കല്ല നിങ്ങൾക്കുമുണ്ടുള്ളിൽ.
വിൽക്കുലച്ചന്തികേ പൂക്കു ഞാനമ്പുതൊ-
ടുക്കുമന്നേരമേ ഭഗ്നനെന്മെയ് രുഷാ
തൃക്കണ്ണിൽ ദഹിച്ചു കളകിലാം
ഗുല്ഗുലുസജ്ജരസാഗുരുധൂളിപോൽ.
നില്ക്കുതങ്ങൊക്കെയുമുൾക്കമ്പമെന്തിനു?
നിഷ്കരിഷിച്ചവർ നിങ്ങൾക്കുമൊക്കുമേ.

ഏറെയും മേ ഭയം വേറെയൊന്നുണ്ടതും
ചീറരുതാരുമെ തീരെ ഞാനോത്തുവൻ.
വന്നു ശിവദ്രോഹമെന്നാലവൻ പുന-
രെന്നും നരകത്തിൽ നിന്നു കരേറുമോ?
എന്നതിൽവച്ചെനിക്കെന്നുടേ തമ്പുരാൻ
തന്നെതല്ലാതെയില്ലൊന്നുമേ വൈഭവം.
സ്ഥാനവും മാനവും രൂപവും ചാപവും
ബാണവും ത്രാണവും സൌഭഗാദ്ഭോഗവും
സർവം മറന്നു ഞാൻ ഗർവിതനായ്ച്ചെന്നു
തപ്പറിഞ്ഞെയ്‌വതും ശർവനോ വേണ്ടതോ?
ക്ഷേമമെങ്ങു മമ? പ്രേമമാക്കു മയി?
സ്വാമിയെ ദ്രോഹിച്ച പാഴ്മഹാപാപി ഞാൻ!
ഈശ്വരന്മാരെനിക്കെല്ലാരുമിന്നിങ്ങ,-
ളീശ്വരൻ നിങ്ങൾക്കെനിക്കും മഹേശ്വരൻ
തിങ്ങുമാക്കാരുണ്യമെങ്കൽ നിങ്ങൾക്കുണ്ടു;
ഭംഗമില്ലാത ശരങ്ങളഞ്ചുണ്ടു മേ;
കൈകളിൽച്ചേർത്തു ഞാനതെന്നിരിക്കിലോ
പുൽകരുതാത്തവരെപ്പുൽകുമേവനും.
മേനിയോ ചൊന്നതു വാണീരമണ്! ഞാൻ?
ത്തുണിയെൻപ്രേയസീവേണിയല്ലോ മമ.
ലജ്ജയും വിട്ടു താൻ മെച്ചമിച്ചെയ്യതു
സജ്ജനാഗ്രത്തിൽ വിധിച്ചതല്ലാക്കുമേ.
നിശ്ചയിച്ചോന്നരുളിച്ചെയ്കിൽ ഞാനതെ-
ന്നാച്ഛനാണമ്മാവനാണു ചെയ്തീടുവൻ.”
ശൂർപ്പകാരാതിവക്ത്രാൽപ്രതോദംകൊണ്ടു
ബാഷ്പതോയേഷു വാസ്തോഷ്പതി മുങ്ങിനാൻ.
നാല്പതോളം ഹരി നാല്പതോടെൺപതോ-
ടൊപ്പത്തുമന്തരാ വീർപ്പതും കാണായി.
വാക്പതിതാനഥ വാൾപ്പുലിയോടു ചെ-
ന്നേൽപ്പരേ സർവ്വദാ തോല്പരെന്നോതിനാൻ.
പാൽപ്പയോരാശൌ ശയിപ്പവനംഗജൻ
തീപ്പെട്ടുമെന്നാധിയാൽപ്പുനരൂചിവാൻ.
„പാർപ്പതെല്ലാം പണി; ക്രൂപ്പതല്ലെന്മതി;

ഗീഷ്പതേ! ചൊല്ലുന്നീ കീൾപ്പെടായ്‌വും നയം.”
കോപ്പതെല്ലാം കണ്ടുതാല്പരിയം പൂണ്ടു
ക്രുപ്പിടാതേ നിന്ന ഗീഷ്പതി ചൊല്ലിനാൻ.
„സേവയൊന്നേ നമുക്കാവൃതാവോളവും
ദേവദേവപ്രസാദാവലോകാവധി.
ധീവശക്രോധകാമാവലേപേ ശിവേ
ശൈവവശ്യേ നയം നൈവ ശക്യം ബ്രുവേ.
സേവചെയ്താൽ മഹാദേവനങ്ങേവനും
ഭാവനാവശ്യനില്ലാൾവിശേഷം കചചിൽ.”
ജീവവാക്യം വാസുദേവനും കൊണ്ടാടി;
ജീവ വാതേസതി ധാതാവുമോതീടിനാൻ.
താവതാ നിശ്ചയം ദേവകൾക്കും വന്നു
സാവധാനം മഹാദേവസേവാവിധൌ.
പത്മനാഭൻ തെളിഞ്ഞപ്പോളരുൾ ചെയ്തു:
“സൽപ്രമാണം നാസ്തി വിപ്രവാക്യാൽ പരം.
എപ്പൊഴും സേവചെയ്യേണ്ടും പ്രഭുവിന-
ങ്ങപ്രിയം കണ്ടാലുമില്ല ബഹുമതി.
അപ്രകാരം സുരന്മാൎക്കുണ്ടു ദുശ്ശീല-
മിപ്രകാരം വരുമ്പോളതി സാധുക്കൾ;
തൽപ്രമാണം വിട്ടു ദൎപ്പാൽ നടന്നതു
തൽപ്രണാമം കൊണ്ടു പോക്കുവാൻ നോക്കുവിൻ.
ഭ്രംശിതസ്ഥാനമാനന്മാർ തികഞ്ഞിനി
ത്വം ശരണമെന്നു ചൊല്ലുവാൻ ചെല്ലുവിൻ:
അന്തികേ നിങ്ങളങ്ങാരുമേ നില്ലാഞ്ഞു
രാന്ധ്രവും കണ്ടു കടന്നാരസുരകൾ.
മണ്ടി നാടുംവിട്ടു കണ്ടു നമ്മെ നിങ്ങൾ;
കണ്ടീല ഞാനും സുഖമായിരുന്നനാൾ.
താഴ്ചയില്ലാത പ്രഭുത്വം നമുക്കുണ്ടു;
കാഴ്ച വരുന്നതു കണ്ണുനീരെപ്പൊഴും;
വാശ്ശുതുമീൎച്ചയിൽച്ചേൎച്ചയായ് ചൊല്ലിനേൻ;
തീൎച്ചചൊല്ലാമിനിക്കേൾക്ക ശതക്രതോ!
പല്ലവകോമളയല്ലോ ഫണിശയ്യ;
തെല്ലുമുറങ്ങുമാറില്ല ഞാനെന്നുമേ.

ചെമ്പൻചിടമുടി ശുംഭൽഫണിവിധു-
തുമ്പപ്പൂത്തുമലരുമ്പർധുനീജലം
ശംഭുപദസ്ഥോടമിമ്പത്തിനാസ്പദം
സംഭരിച്ചിട്ടുണ്ടു സമ്പൽപ്രദം നിധി.
തൽപദമാർജ്ജനം പുഷ്പൈസ്സമർച്ചനം
തദ്ഭാവനം ഹൃദി തല്ലേയുറക്കമാം.
തല്ലേ കിടക്കിലെന്തെപ്പോഴുമിത്തരം
തൽപാദമൂലേ മനസ്സു രമിക്കിലോ.
ക്ലേശപ്രമാർജ്ജനേ ചെന്നു യത്നം ചെയ്ക;
വാചസ്പതി തവ ദേശികനല്ലയോ?
മേരുഗുഹയിൽ കിടക്കുന്നു ഞാൻ പരം;
ക്ഷീരാംബുധിപുരേ താരകബാധയാ.
കണ്ടുകൂടാതൊരു ദേശം ദനുജർക്കു
പണ്ടുപണ്ടേയിതു ശങ്കരശാസനാൽ.
യോഗം പിരിയാതെ പോകട്ടോ വൈകാതെ;
ചെയ്ക ശിവസേവ പങ്കവിഭേദനം.
ശ്രീകൈലമാമല പൂകചെന്നേവരും;
സാഹസംപൂണ്ടുപോയ് പൂകായ്ക സന്നിധൌ.
തണ്ടാർശരനെന്തു മിണ്ടാതെ നിന്നതു?
കൊണ്ടുപോകെന്നുണ്ണി വിണ്ണോരെയൊക്കെയും.
സാകമിഞ്ഞാനുണ്ടു സാഹായ്യകത്തിനു
സാഹസം ചെയ്കിലൊന്നാകാതെയും വരും.
മൂർത്തിതു പാരിലിന്നാർത്തിയതുചൊല്ലി
മൂർത്തി കളകിലും കീർത്തി കളയൊലാ.
മൂർത്തിപോയാൽ മററു മൂർത്തിയുണ്ടാം; പിന്നെ
കീർത്തിപൊയ്പോകിലകീർത്തി നരകമാം.
ത്യക്തവ്യനേകൻ കുലത്തിനാപത്തെങ്കിൽ;
ക്ലിപ്തമാം ഗ്രാമമെങ്കിൽക്കുലം ത്യാജ്യമാം;
രാജ്യരക്ഷാർത്ഥമായ് ത്യാജ്യമാം ഗ്രാമവും;
രാജ്യവും നോക്കരുതാത്മനാശോദയേ.
ആത്മാവു ദേഹമെന്നാസ്ഥ്യമല്ലോ, പര-
മാത്മതത്വം ചെററനുഭവവേദ്യമാം.
സാധുരക്ഷാർത്ഥം ശരീരം വഹാമി ഞാൻ;
ബോധിക്ക കാര്യം ബുധന്മാർക്കു സമ്മതം.

സ്ത്രീപുംസസമ്മേളനത്തിന്നാളായ്നിന-
ക്കേവൻ സഹായൻ മധുമാധവാവൃതേ?
തൽക്കർമ്മമിന്നഹോ സൽക്കർമ്മമാർഗ്ഗന്നു;
നില്ക്കും മഹേശൻ നിനക്കെങ്കിലോ വശേ.
ഒന്നു ഞാൻ ചൊല്ലുവനുണ്ണീ ധരിക്ക നീ
ബ്രഹ്മനുമിന്ദ്രനും കേൾക്കണം ജീവനും.
തമ്മിൽപ്പിരിഞ്ഞു ജഗൽപതിദമ്പതീ;
നമ്മെച്ചതിപ്പതിന്നിമ്മഹേശോദ്യമം.
ജന്മം നമുക്കിതു കണ്ണാക്ഷിഹീനമാം
സമ്മിശ്രഭാവമവർക്കു വരായ്കിലോ.
മന്മഥനെന്നിയേ മറ്റാരധികാരി
കർമ്മത്തിനിന്നിതിലോക്കിലിന്നെങ്കിലും
നാളെ വേണ്ടുന്നതിന്നിന്നെങ്കിലുത്തമം;
കാലമാവോളവും പാർക്കാമശക്തിയിൽ.
കോലിടുന്നാകിലോ തോലിവന്നാലൊകാ;
കാലൊടിഞ്ഞിട്ടും പിടിക്കണമണ്ണാനെ.
പംഗുവെന്നാരവനെപ്പറവൂ? പാരി-
ലംഗഭംഗം മാനഭംഗമൊന്നല്ലയോ?
ദൈതേയക്രൂരികൾപ്പാതിരാവിൽച്ചന്ദ്ര-
നാതിരനാൾവന്നു ജാതൻ മഹേശ്വരൻ
കാർത്തികനാൾ പുറന്നോരു കമനിയിൽ
ക്കാർത്തികനക്കെദിപ്പോളും സേവ്യതാം.
അത്തൽ മതി; മതി ചിത്തപരിഭ്രമം;
കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്കിലോ സിദ്ധമാമിഷ്ടവും.
യാതൊരേടത്തും തുണയുണ്ടു നിങ്ങൾക്കു
സാദരം ബ്രഹ്മനും ഞാനുമിക്കർമ്മണി.
നിങ്ങളും സേവിക്കിൽ ഞങ്ങളുടേ മത-
മംഗീകരിക്കുമവശ്യം മഹേശ്വരൻ."

ഈവണ്ണമെല്ലാമരുൾചെയ്തിരിക്കവേ
കാർവർണ്ണനങ്ങു മറഞ്ഞു വിരിഞ്ചനും.
പിന്നെയുള്ളോർ പിരിയാതേ നടകൊണ്ടു
ചെന്നു കൈലാസേ ശിവാർച്ചനചെയ്തഥ
നന്നായനുധ്യാനവും പൂണ്ടനാൾ ചിരാൽ
പൊന്നിധി കിട്ടിയപോലെ ദരിദ്രർക്കു

നന്ദീശ്വരൻ ദ്വാരി നിന്നതു കാണായി
വന്ദിച്ചു നിന്നു വിവശതാശാന്തയേ.
"ചന്ദ്രചൂഡപ്രിയ! നന്ദീശ്വര! തവ
വന്ദാമഹേ പദം വൃന്ദാരകാ വയം.
നാഥന്നു മൂർത്തി നവമി നീതാനഹോ;
ദാസജനത്തിന്നു നീതാൻ മഹേശ്വരൻ.
നേത്രം ചതുർത്ഥം ത്രിണേത്രന്നു നീയല്ലൊ;
നേത്രഭാജാം ശിവസൂത്രധാരുണോ ഭവാൻ.
പാത്രമീഞങ്ങൾ കൃപാകടാക്ഷത്തിന്നു;
മൈത്രി ഭവാനുള്ളിൽ ഞങ്ങളിൽ വേണമെ;
വേത്രിയായ് നീ വാതിൽ കാത്തിങ്ങു നില്ക്കയും
പാർത്തലമെല്ലാം മുടിക്കയും ചെയ്യയൊ?
ഈശ്വരദ്വാത്തിങ്കൽ ഭവാനെന്തൊരു ഭാവ-
മാർത്തകാരുണ്യപുണ്യാർജ്ജനമെന്നിയേ?
ഓർത്താലൊട്ടങ്ങാത്തൊരാർത്തിയുണ്ടങ്ങൾക്കു;
കാൽത്തളിർ കണ്ടുണർത്തിപ്പാൻ കഴിവരാ.
പേർത്തതു സാധിച്ചൊഴിഞ്ഞൊഴിയാ ഞങ്ങൾ;
മാത്രം മനസ്സിൽ ഭവാനതുവേണമേ.
ശാസ്ത്രം പഠിച്ചീല* യോഗികൾക്കെങ്കിലും
നേത്രകോണം വരുത്തേണമേ ഞങ്ങളിൽ.
ഖണ്ഡേന്ദുശേഖരകാരുണ്യപൂരേണ
പണ്ടേ നദീമാതൃകം ജഗത്തൊക്കയും.
കണ്ടാലുമിന്നിഹ വന്നൊരു ദുർഭിക്ഷ-
മുണ്ടുവാഴുന്നവരുണ്ടോ ജഗത്ത്രയെ?
ഉന്നതദേശോപകാരിയാം വാരിപോയ്
ചെന്നു പാടീ സുഖം നീചദേശേ കഥം?
ക്ഷേത്രമുഴുതു കൃഷികൾ തരംകെട്ടു
പാത്തിരിക്കുന്നു മദനൻ കൃഷീവലൻ.
വാസ്തവം ചെറരുണ്ടാത്തണമവസരേ;
ദ്വാസ്ഥനല്ലോ നീ ജഗത്സ്വാമിമന്ദിരേ."
എന്നിവണ്ണം ഞങ്ങൾ ചൊന്ന മൊഴി കേട്ടു

* 'ശാസ്ത്രം പറഞ്ഞീല' (പാഠാന്തരം).

നന്ദി നിനച്ചു നിന്നൊന്നു ചൊന്നാൻ തദാ.
"നിൽപ്പിൻ നികടേ; പരിഭ്രമമെന്തിനു?
നിഷ്ഫലമെന്നോടു ജല്പിതമീദൃശം.
അപ്രതികാരമായൊന്നില്ലധീശനോ; ।
വിപ്രതീസാരമിന്നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടതും. ।
മത്തരം മററൊന്നുവേണ്ടു വിശേഷിച്ചു;
പിൽപ്പതിസേവയ്ക്കവസരം ചൊല്ലുവൻ,
പുഷ്പബാണന്നോ കടപ്പാൻ തടവില്ല
നില്പതെന്തേ പുറത്തെന്നുടേ ദോഷമോ?"
ചെററങ്ങവസരം കണ്ടാലുണർത്തിച്ചു
മററുള്ളവരെ ഞാനേററു കടത്തുവൻ.
കാവലായ് വാതുക്കൽ നിൽക്കുന്നവനൊടെ-
ന്താവലാതിപ്രകാരം പറഞ്ഞീടുന്നു!"
    ശങ്കരകിങ്കരവാക്കു കേട്ടിങ്ങനേ
ശങ്കിച്ചു തന്നെത്രെ ഞങ്ങൾ നിൽക്കും വിധൌ
ശങ്കാവിഹീനനായ് തൻകാമിനിയോടു-
മംഗജൻ വില്ലുമായങ്ങു കടന്നുപോയ്.
"സാഹസം ചെയ്യൊല്ലാ കാന്ത! നീ"യെന്നവൾ;
"സാഹസമല്ലിതെൻ കാര്യ"മെന്നാനവൻ.
ന്യഗ്രോധമൂലേ സനകാദികളോടും
തെക്കുനോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ദേവന്റെ
മിക്കതുമന്തികേ പുക്കു വലത്തുചെ-
ന്നഗ്രേ സമീപത്തു കണ്ടു തദ്രൂപവും.
പിംഗജടാഭരം തിങ്കൾശകലവു-
മങ്കിമിഴിയും ഭുജംഗകുഴയിണ
രാപ്പകൽമൂലമാമീക്ഷണയുഗ്മവും
ശ്രുപ്യകലാചികദീപ്രയാം നാസയും
ഹൃദ്യരത്നാദർശതുല്യകപോലങ്ങൾ
വിദ്രുമകാന്തിവിശിഷ്ടമോഷ്ഠദ്വയം
നീലമാം കണ്ഠവും നാലു തൃക്കൈകളും
ബാലമൃഗടങ്കശൂലചിന്മുദ്രയും
മാലാഭസിതസമ്മേളിതം മാർവ്വിടം
ചേലയായ്ച്ചേർത്ത ശാർദ്ദൂലചർമ്മാഭയും

നാഗഭോഗോൽക്കൃഷ്ടയോഗപട്ടോജ്ജ്വലം
യോഗാസനം പൂണ്ടിരിപ്പു ഗാംഭീര്യവും
സൌന്ദര്യസൌഭാഗ്യമാധുര്യധൈര്യാദി-
സന്ദോഹസങ്കേതമന്ദിരം ശങ്കരം
ചന്ദ്രധവളം സനന്ദാദിസേവിത-
മന്തികേ ദക്ഷിണാമൂർത്തിയെക്കണ്ടവൻ
കർത്തവ്യമൂഢനായിത്തിരിനേരമ-
ങ്ങത്തൽ പൂണ്ടാൻ പുനരുത്തമഭക്തിമാൻ.
പൃഥ്വീതലേ നമസ്കൃത്യ തൊഴുതുനി-
ന്നത്യുൽസുകം കണ്ടൊരത്യത്ഭുതാകൃതിം
ചിത്തത്തിലാക്കിയക്ഷിദ്വയമാമീല്യ
രുദ്രാക്ഷമാലികാം കൈയിലുമുദ്വഹൻ
മൃത്യുഞ്ജയമന്ത്രരുദ്രസൂക്താദിയും
ഭദ്രനാമങ്ങളും ഭക്ത്യാ ജപിച്ചുടൻ
ബുദ്ധ്യാ വിചാരിച്ചു കൃത്യം വിനിശ്ചിത്യ
പുത്തൻ കരിമ്പുവിൽ കുത്തിക്കുഴിയവേ
സുസ്ഥിരമായ്ക്കുലച്ചത്യന്തമുദ്യമം
ഹൃദ്യം ചെറുഞാണൊലിയിട്ടൊരുമ്പെട്ടു
നൽത്താർശരമൊന്നെടുത്തു പട്ടാപമോ-
ടത്ര തൊട്ടത്തഭിമന്ത്രിച്ചു മന്ത്രവും.
„ശ്രീപുരുഷോത്തമശ്രീപുത്രനേഷ ഞാൻ
കാപുരുഷാദ്ധ്വനി സഞ്ചരിച്ചീടിലും
സ്ത്രീപുരുഷദ്വന്ദ്വമേളനകർമ്മണി
നൈപുണം മേ തന്നതീശ്വരനെങ്കിലോ
രൂപലാവണ്യമേറുന്നോരു നാരിയിൽ-
ച്ചാപലം പൂണ്ടു രമിക്കേണമീശനും."
എന്നു മൊഴിയും പറഞ്ഞു വലിച്ചവൻ
കർണ്ണാന്തമാനീയ മുക്തവാൻ സായകം.
മന്ദേതരമതു ചെന്നു തിരുമാറി-
ലന്യൂനശൃംഗാരസാരം മഹാശരം
ഉന്നം പിഴയാതെ തന്നേ രസധാതു
ഭിന്നമാക്കാതെ കടന്നു പുക്ക ഹൃദി.
മുന്നിലിരുന്ന സനകാദികളില്ല-

മെന്നേ പിശാചങ്ങളേയെന്നൊരീർഷ്യയായ്.
അന്യായമെന്നു തോന്നിച്ചു തപസ്യയെ-
പ്പിണ്യാകമെന്നു തോന്നിച്ചിതദ്വൈതവും.
വന്യനിവാസം കമന്യാ വിയോഗമെ-
ന്നന്യാദൃശം ബഹു പിന്നെയും തോന്നിച്ചു.
പൂർണ്ണോസ്മ്യഹം; ഗതാ തന്വീ വിഹായ മാം;
ചൂർണ്ണോസ്മി; മാമകം ധൈര്യം മനോഭവം;
ഈശോസ്മ്യഹം; ക്വ സാ മൽപ്രാണനായികാ?
ക്ലേശോऽസ്മിതാ; ഹന്ത വീതോസ്മി കാന്തയാ!
സന്യാസി ഞാൻ; ശുഭകന്യാ ക്വ ലഭ്യതേ?
എന്നേവമുണ്ടായോരിന്ദ്രിയക്ഷോഭത്തി-
നെന്തേ നിമിത്തമെന്നാത്മനി ചിന്തിച്ചു
തൃക്കണ്ണടച്ചുങ്ങരയ്ക്കാൽ വിനാഴിക
നിഷ്കമ്പഗംഭീരിമാ ദിവ്യചക്ഷുഷാ
നിൽക്കുന്ന മാരനെക്കണ്ടു സമീപത്തു-
ദിക്കുന്ന കോപാങ്കുരത്തെക്കരുത്തെഴും
സൽകൃപാവജ്രടങ്കംകൊണ്ടു ഖണ്ഡിച്ചു
തച്ചുങ്ങരച്ചു പരാണുവായ് നേർപ്പിച്ചു
വച്ചൊളിപ്പാനായ്ത്തുനിഞ്ഞതളവെത്രയും
സൂക്ഷ്മമായോരു പരാണു പുറത്തു ഫാ-
ലേക്ഷണദ്വാരം കടന്നുപോരും വിധൌ
എൺമണിയെട്ടുകൂറിട്ടതിലൊന്നോള-
മമ്മിഴിവഹ്നികണാവും തുണയായി.
വിസ്മയമെന്തു പറയാവൂ! കാൽക്ഷണാൽ
ഭസ്മാവശേഷനായ്ത്തീർന്നു മനോഭവൻ.

ഇത്ഥം വിചാരിച്ചിരുന്നോരു യോഗിക-
ളിത്തൊഴിലൊന്നുമറിഞ്ഞില്ല തെല്ലുമേ.
ചിത്തനാഥാംഗം വെളുത്തുപോയെന്തെന്നു
ചിത്തേ വിചാരിച്ചു ഹസ്തേ പിടിച്ചുടൻ
തപ്തഭസ്മോദ്ധൂളിതാംഗി, രതി, ശുചാ
തത്തദ്വിലാപം തുടങ്ങി ശിവാന്തികേ.
"മൽപ്രാണനാഥ! ചതിച്ചിതോ ദാസിയേ?

പുഷ്പായുധ! കഥം ന പ്രതിഭാഷസേ?
മൽപാലനത്തിനാരെപ്പറഞ്ഞാക്കി നീ?
വിഷ്ടാരമെന്തു കേളാത്തു ധനുസ്സിൻെറ?
ഓരോ പ്രണയകലഹപ്രശാന്തിയിൽ
മാറണച്ചെന്നെ മേലാരു ലാളിപ്പതും?
ചാരു സൌന്ദര്യമിവണ്ണമെന്നാക്കാനു-
മാരുപമാനത്തിനുള്ളു ജഗത് ത്രയേ?
നാരിമാക്കെല്ലാമുദാരവിലാസങ്ങ-
ളാരൊരുവൻ പടിപ്പിപ്പതു യൌവനേ?
ദൂരേയിരുന്നാലെരിപൊരികൊള്ളിച്ചു
നേരേ തരുണക്കു മേളകനാരിനി?
ധാരകനാരിനിത്താരമ്പിനഞ്ചിനും?
പ്രേരകനാരിനി പ്രേമകോപങ്ങൾക്കും?
താരേശനാക്കു കൂടയായിരിക്കേണ്ട?-
താരേ തുണയഭിസാരികാണാം നിശി?
നീരസമായി സംസാരമിന്നാകിലോ;
ചാരു ഫലിതം സനകാദികാമിതം.
ആരു വസന്തത്തിനുള്ളതിന്നിബ്ബന്ധു?
ക്രൂരമവൻ തീർത്തതാക്കിനി വേണ്ടു പോൽ?
തവൽപാദമേ ഗതിയല്ലം മഹേശ്വര!
തൽഫാലവഹ്നി ചെററിപ്പാൽ വിട്ടുക നീ.
ഇപ്പോഴി ഞാനോ മരിപ്പാൻ പുറന്നവൾ;
കല്പാഗ്നിപോലും തണുപ്പായ് വരും മമ.
ഉദ് ബന്ധനമോ വിഷപ്രാശനാദിയോ
നിഷ്പ്രയാസം മേ മരിപ്പാനിനി നല്ലു?
ഉററുമെൻകാന്ത! നീ ചെററു പാർത്തീടുകിൽ
കുററമെന്തൊന്നിച്ചു തെററെന്നു പോകിലാം.
വിട്ടുകളഞ്ഞു നീയെന്നേ നടക്കിലോ
മററൊരുനാരിയുണ്ടാകുമോ കാന്തയായ്?"

ഇപ്രകാരേണ രതിപ്രലാപം കേട്ടു
സപ്പവിഭൂഷണൻ ചെററു കൃപാലുവായ്
നന്ദിയോടൊന്നു കണ്ണത്തിലരുൾചെയ്തു;
ചെന്നവന്തുചിവ്വാൻ കന്ദപ്പകാമിനീം.

„ഭദ്രേ! രതിദേവി! രുദ്രനരുൾചെയ്തു
ഹൃദ്രുജാം ചെറദ വെടിഞ്ഞു നീ വാഴ്വവാൻ.
രുദ്രാണി ദാക്ഷായണി സതീദേവി താൻ
വത്തതേ ഭൂഭർത്തൃപുത്രിയായ്യൂഴിയിൽ.
തദ്വിവാഹം ചെയ്തു ഞാനിരിക്കുന്ന നാ-
ളെത്തുക നീയെന്നോടിത്തരമോതുവാൻ.
തല്പ്രിയനംഗം തരുന്നുണ്ടു ഞാനന്ന-
തിപ്പോഴതേതില്ലമത്യന്തരമ്യമാം.
നിശ്ചയമുണ്ടതു വിശ്വസിച്ചിന്നുപോയ്
നിശ്ചലമെന്നെബ്ഭജിച്ചു വാണീടു നീ.
അല്പകാലം നീ വിരഹം പൊറുക്കേണ-
മിപ്രകാരം *ഞാനിരന്നതുപോലവേ.
ഇപ്പോഴിവിടെ വിലാപമോ നിഷ്ഫല-
മപ്പോൾ വിലപിതം ക്ഷിപ്രം ഫലിതമാം.
ഉദ്ബന്ധനാദികൾ ചെയ്യൊലാ സാഹസാൽ;
പുഷ്പബാണപ്രിയേ! യാഹി നീ മന്ദിരം."
 ശൈലാദിവാക്യമതുകേട്ടവൾ പോയി
നീലകണ്ഠാച്ഛനവ്യഗ്രാ വിരഹിണീ
കാലമക്ഷേട്ടതേ പാത്തുവാണു കൃശാ
ബാലേന്ദുലേഖേവ സന്ധ്യാസമാഗമം.
പിന്നെപ്പിനാകി സനകാദികളോടു
സന്നാഹഭേദമരുൾചെയ്തു സംഗതം
നന്നായവക്കു വേണ്ടുന്നതരുൾചെയ്തു
പിന്നയോ നാളയോയെന്നുമരുൾചെയ്തു.
നന്ദിച്ചു വന്ദിച്ചു പോയി സനകസ-
നന്ദാദിയോഗികൾ ലൌകികജ്ഞാനികൾ.
 നന്ദീശ്വരനോടരുൾചെയ്തു: "ലോകത്തി-
ലെന്തുള്ളു വാത്തയെന്നുണ്ടോ ധരിച്ചു നീ?"
എന്നതുകേട്ടുണത്തിച്ചു നന്ദീശ്വരൻ
വന്ദിച്ചു വിച്ഛായിതാസ്യം വിനീതനായ്.
 നാകികൾ വന്നു ബഹുകാലമായിഹ
ശോകമുണത്തുവാനാകവേ നില്ക്കുന്നു-
ലൂകവിഭീഷിതകാകാനകാരികൾ;
പോകെന്നു ചൊല്ലിയാൽപ്പോകയില്ലാരുമേ.

* 'ഞാനിരുന്നതുപോലവേ' (പാഠാന്തരം).

ദ്രോഹമിവിടെക്കളെക്കെന്നുറച്ചിതു
മാകന്ദബാണനെപ്പോലേ വർകളും.
വൈകുണ്ഠകുണ്ഠിതന്മാർ കണ്ടിതെത്രയെ-
ന്നേകദേശം? ഭിയാ ലോകേശനോ കൃശൻ.
പാകാരിയാകിലോ ചാകാതെ ചത്തവൻ;
യാഗാംശഭോജികൾക്കാകാത കാലമായ്."
ഈവണ്ണമാകർണ്ണ്യ മേവുന്ന ദേവന്നൊ-
രാപന്നകാരുണ്യപൂർണ്ണമായ് മാനസം.
"നല്ല ചിത്രം; ദോഷമെല്ലാം നമുക്കായി;-
തെല്ലാരുമായാന്തു; ചൊല്ലാശു ചൊല്ലു നീ."
എന്നിപ്രഭോരാജ്ഞ വന്നിപ്പുറം ചൊന്ന
നന്ദിപ്രഭാവത്തെ വർണ്ണിപ്പതാരുപോൽ!
മുന്നേ കടന്നു മുകുന്ദനെഴുന്നള്ളി;
പിന്നാലെ ബ്രഹ്മനും പിന്നേ മഹേന്ദ്രനും;
പിൻപാട്ട വഹ്ന്യാദിദിക്പാലകന്മാരു-
മപ്പോലെയെല്ലാരുമപ്പേതരത്പരം.
മുല്പാട്ട ചെന്നു ശരൽപാണ്ഡുമേഘഭാ-
കല്പനിരിപ്പൊരു കാരുണ്യവിഗ്രഹം
ഉൽപാടിതാശേഷദുഷ്പാപശഷ്പം സ-
മുൽപാദിതാനന്ദചിൽപ്രാഭവപ്രഭം
അഭ്രാപഗാതോയവിഭ്രാജികോടീര-
സർപ്പാവലീലീഢശുഭ്രാംശുശേഖരം
ദർപ്പകാംഗാസ്പദതൃപ്തഫാലേക്ഷണം
നിർഭരാനുക്രോശഗർഭിതാക്ഷിദ്വയം
അല്പഹാസാക്ഷിപ്തകർപ്പൂരവിഭ്രമം
വിഷ്ഫുരൽകുണ്ഡലം സുപ്രസന്നാനനം
സസ്മിതാലാപലീലാപരം നന്ദിനാ
ഭസ്മഭാസംക്രാന്തികർബുരകന്ധരം
ഹൃൽപരിചിൽപരിപാകപരിമള-
ലുബ്ധവക്ഷോലഗദ്രുദ്രാക്ഷമക്ഷികം
ദോർഭിസ്ത്രിശൂലം കുഠാരം മൃഗം ചാപി
ബിഭ്രാണമശ്രാന്തജല്പാകകങ്കണം
*സുസ്ഥിതം മൃത്യുഞ്ജയം കൃത്തിവാസസം

* 'സുസ്ഥിരം' (പാഠാന്തരം).

ഭുക്തിമുക്തിപ്രദപാദകല്പദ്രുമം
ശിക്ഷണരക്ഷണദക്ഷിണം ദേഹിനാ-
മക്ഷീണരക്ഷ്യദാക്ഷിണ്യപുണ്യാകൃതിം
അക്ഷോഭ്യഗാംഭീര്യമക്ഷാമവീക്ഷണൈ-
ർദക്ഷിണാമൂർത്തിം ശിവം വിശ്വസാക്ഷിണം
‘ശംഭോ! മഹാദേവ! സമ്പൂർണ്ണരൂപായ
സംഭോഗകൈവല്യസമ്പന്മയാത്മനേ!
സംഭാവനീയായ സമ്പന്നകാരുണ്യ-
സംഭാരസാരായ നിത്യം നമോസ്തു തേ!
ലോകോസി ദേശോസി ജീവോസി കാലോസി;
ജായസേ ത്രായസേ സ്ത്യായസേ ക്ഷീയസേ;
കർത്താസി ഭർത്താസി ഹർത്താസി ഭോക്താസി;
ഗീയസേ സ്തൂയസേ ലീയസേ ശ്രീയസേ;
സ്വാതന്ത്ര്യജാതസാന്ദ്രാനന്ദശീധുസാ-
രാമന്ദപീതിസാദ്ധ്യാമോദമേദസേ;
ദൂരതോധൂതസാംസാരികസ്രോതസേ
ഭീനദീരോധസേ തേ നമോ വേധസേ.
അഷ്ടമൂർത്തേ! ഭവാൻ വിഷ്ടപാനാം കഥം
സൃഷ്ടിരക്ഷാക്ഷയേഷ്വിഷ്ടവച്ചേഷ്ടസേ?
ദുഷ്ടദോഷേ പദേ ശിഷ്ടവാഞ്ഛാ കഥം?
ദുഷ്ടതാ നാസ്തി കിം വിഷ്ടപേഷേ സതാം?
ഹർഷകാമക്രോധഗർവവൈരാമോദ-
സർവലോകാതീത ശർവ! തേജോനിധേ!
നിർവിളംബം വീര്യദർവ്വിധാൻ ഗർവിതാൻ
കുർവനക്രോശബുദ്ധ്യാദ്യ നോ നിർവൃതാൻ.
നാഥ! താവൽ പുരാ നാഥതാ ദേഹിനാം;
നാഥ വേദാദ്രുതേ; നാദേന നാഥ കിം?
നാഥ! സാ നോചിതാ ഹാതുമേകാ; കൃപാ-
പാഥസാ പൂരിതാ ചേതസോദാരതാ;
പ്രീയസേ കർമ്മണാ; ത്രായസേ നർമ്മണാ;
ധീയസേ ചേതസി ശ്രേയസേ ഭൂയസേ;
സ്വീയസേവാക്ഷയേ ദൂയസേ ചേൽ സ്വയം
നീയസേ കേന? കാമീയസേ വാ കഥം?

സ്വാദശാലിൻ! യഥാ സ്വാ ദശാ ചേന്മതാ
വാദചാപല്യശല്യേന കല്പ്യേത കിം?
ഈദൃശം മാദൃശാം ചാതിശാന്തം മഹോ;
ദ്വാദശാന്തസ്ഥമസ്ത്യേവ തൻമൃഗ്യതേ.
സർവലോകൈകകന്ദം ശരണ്യം ശിവം
സന്തതം സന്തമന്തസ്സമന്താദപി
ശങ്കരം ശാശ്വതം ചന്ദ്രചൂഡം മൃഡം
ശംഭുമവ്യാഹതൈശ്വര്യമാശാസ്മഹേ."
നേരായ ഗീരായ താരാലൊരോരോ പ്ര-
കാരാദരൂരാൽ സമാരാദ്ധ്യ സന്നതാൻ
മാരാരി ചാരുസ്മിതംചെയ്തുരുംചെയ്തു
നാരായണബ്രഹ്മശക്രജീവാദികാൻ:
"പോരുമേതാ ഗിരോ; വാരുമേ മാധവ!
നീരജാവാസ! കിം നാസനേ സ്ഥീയസേ?
നാരദാദ്യാശ്ശുനാസീരമുഖ്യാസ്സുഖം
ദൂരതോ വന്നിതെല്ലാരുമൊന്നിച്ചഹോ!
പാരമെന്തേ രുജാ? നേരു ചൊല്ലീടുവിൻ;
താരകോപദ്രവം തീരുമാറാക്കുവൻ.
പൂരിതാ മേ ബ്രഹ്മചാരിതാ; ചാരു സ-
ന്മാരനെപ്പാരണയ്ക്കാരണച്ചാർ മമ?
നീരസം ചെററതും നേരു ക്രീഡവൻ;
ചാരു വെണ്ണീരു ഞാൻ കോരുവൻ പൂശുവൻ;
ചാരുവാം പൌരുഷം മാരനുണ്ടാക്കുവൻ;
പാരമൊട്ടേറെയെന്നോരായ്ക താമസം.
ദാരമാപത്തു സമ്പത്തിനെന്നാക്കുവൻ;
പാരമേറുന്നു ദേവാരിദുശ്ചേഷ്ടിതം.
നാവെരിക്കുന്നിതോ നാരദ! ചാരെ വാ!
നാവെരിക്കപ്പഴം തിന്ന മൂഷികിലോ
നൽവരിക്കയ്ക്കുണ്ടു തവ്വൊരുക്കുന്നു ഞാ-
നർവിട്ടൽക്കനഹി പെററുണ്ണിയാളാം വിധൌ.
കാലം കലഹപ്രിയ! കുറയപ്പാക്ക്;
വേലൻ വിലാസം കിലാസന്നസംഗതം.
തൂലങ്ങൾ പോവതും ശാലഭം ചാവതും

പോലേ ഭയലീനലോലാസുരാഹവം.''

ഇത്തരമോരോന്നരുളിട്ടയാനിധി
തത്രൈവ ചിത്രം മറഞ്ഞു മഹേശ്വരൻ.
മൂർത്തികൾ മററിരുപേരെയും കണ്ടീല
വിദ്ധ്യയറിയരുതീശ്വരന്മാരുടെ.
ഉള്ളിൽബ്ഭയം പോയി നല്ല സന്തോഷമായ്;
തെല്ലിനിയും പാർക്ക വല്ലതുമെന്നായി
വെള്ളിമലയിൽ മറെറല്ലാവരും വാണു;
കൊല്ലുമേ മേരുമേൽച്ചെല്ലുകിൽ ദാനവൻ.
അല്ലേ ഹിമാലയ! വല്ലനാളെങ്കില്ലും
കല്ലെഴുത്തായിനിക്കല്യാണസംഗതി.
മല്ലീഷുവൈരീതി ചൊല്ലീ ഭവാനോട-
തല്ലീ വചോഹേതു? കില്ലീഷലെന്തിനി?
ചില്ലാനമല്ലിനിത്തെല്ല പലതുണ്ടു
സല്ലാപലീലയ്ക്കിതല്ലാ സമയമോ.
വല്ലാതെ ലോകങ്ങളെല്ലാമലയ്ക്കുന്ന
വില്ലാളി മന്മഥൻ നല്ലാൾ മരിക്കയാൽ.
എല്ലാരെയുംപോലെയല്ലാ നമുക്കിനി.
ച്ചൊല്ലാമിനിക്കേൾക്ക നല്ലോരു സാരവും.
എല്ലായിലും വേണ്ടതൊല്ലാ മനോഭംഗ-
മല്ലാസശീലന്നു തെല്ലാകിലും തവ.
ഇല്ലോകസൌന്ദര്യകല്ലോലസാഗര-
മല്ലോ ഹരാംഗമിതെല്ലാക്കണക്കിലും;
ഫുല്ലായിതം നഗമെല്ലാമിരുന്നിട്ടു-
മില്ലാ ഫലമെന്നു മല്ലാരിനന്ദനൻ
ശല്യവ്യഥകൊണ്ടു കല്യമുടൽവെടി-
ഞ്ഞുള്ളിൽക്കുടികൊണ്ടിതല്ലോ ശിവന്നവൻ.
തെല്ലല്ലധീശന്നു വില്ലങ്കമത്തപം
തല്ലിക്കളെയുമന്നല്ലംഘ്യവിക്രമൻ.
കൊല്ലുമേ വൈരിയെന്നല്ലയോ സംഭ്രമ-
മില്ലതെന്നാലവൻചൊല്ലിലാമേവരും.
ഇല്ലന്തരമതോർത്തുള്ളം തണുക്ക നി-
ന്നില്ലം തണുക്കഹോ; വല്ലന്തിയെന്തിനി?

കല്പത്തു നെല്ലിത്തേന്നല്ലാം വിട്ടത്ത്വ-
ച്ചുല്ലാഘനായ് വാഴ്ക നിർല്ലാഘവം സഖേ!
ഫുല്ലാരവിന്ദനൽക്കല്ഹാരമാലതീ-
തുല്യകീർത്തേ! നിനക്കില്ല മാൽമൂല്യവും.
ചൊല്ലാമെനിക്കിനി നില്ലാ കുതൂഹലം
ചൊല്ലാതെ ഞാനെങ്കിലെല്ലാരൊടും തഥാ."
ചൊല്ലിനാനിങ്ങനേ വല്ലകി തോളേററി
മെല്ലേ നടകൊണ്ടു നല്ലോർക്കു നാരദൻ.

അത്ഭുതവീരശാന്താദിരസമയ-
കല്പ്പടയേറിന ശൃംഗാരമാം രസം
അപ്രമേയാഭോഗപുഷ്പകിസലയ-
കല്പവൃക്ഷാഭമായ് പോരുന്ന സൽക്കഥാം
സർവജനങ്ങളും ചർവ്വണം ചെയ്തതി-
നിർവൃതികൈക്കൊണ്ടു പർവതരാജനും.
ദുർവഹകൌതുകസംവിധാനന്ദാഗ്ര-
പർവമേറിച്ചിരം നിർവികാരാന്തരം
സർവതോ ഭിത്തിയിൽ ചിത്രമതുപോലെ
നിർവികല്പം മരുവീടിനാരേവരും.

അദ്രികന്യയ്ക്കു സച്ചിദ്രസരൂപിണി-
ക്കെത്രയെല്ലാപ്രകാരം വികാരം തദാ.
വിച്ഛയും വാഞ്ഛയും നിശ്ചയഭാവവും
പൃച്ഛയിലിച്ഛയുമുച്ഛ്രിതലജ്ജയും
ഉച്ചവൈവശ്യവും നിശ്വസിതം മുല-
ക്കച്ചയിലന്തരാ വിശ്ലഥീഭാവവും
കാശ്യരോമാഞ്ചനൈരാശ്യമനോരാജ്യ-
കൈശ്യശൈഥില്യഫലമ്മോദസമ്മോദാദി
മിശ്രം സഖീമുഖേ ത്ര്യശ്രം കടാക്ഷവു-
മശ്രുപാതം മുഹുരശ്രുതിനാട്യവും
ശശ്വദുചിതബാല്യാശ്രിതചേഷ്ടയും
പ്രശ്രയഗാംഭീര്യവിശ്വാസദാർഢ്യവും
ഇത്യാദിഭാവങ്ങൾ; മദ്ധ്യേ സഖിമാരി-
ലത്യാദരം; നിജബുദ്ധ്യാ വിവേചനം;
ദുഃഖമല്ലൊട്ടും സുഖമല്ല മോഹമ-

ല്ലുൾക്കാമ്പിലെന്തെന്നു തങ്കലില്ലാ പിടി.
പൊയ്ക്കോൾകിതമല്ല* നിച്ചരുതൊട്ടുമേ
കൈക്കലെല്ലാ മനം തസ്കരൻ കൊണ്ടുപോയ്;
സൂക്ഷ്മതക്കൂടാതെ കാല്ക്കലായീ ദൃഷ്ടി;
ചിൽക്കലാകൌമുദി നില്ക്കലായിങ്ങനെ.
തൽ കില കാഴ്ച ജയയ്ക്കും വിജയയ്ക്കും,-
മക്ഷികൾക്കില്ലന്നവൎക്കന്യദുത്സവം.
അക്കിഴിയെന്നിയവൎക്കെന്തൊരു ധനം?
തൽഗ്ഗുണഭോഗമവൎക്കൊന്നനുഗ്രഹം.
ഒക്കെയും ദേവിയവൎക്കറിയിക്കുമേ
കിക്കിളി കൈവിട്ടു മിക്കതും തന്മതം.

തൽക്ഷണം താതസഭയീന്നു പോയങ്ങു
പുക്കു വിജനേ സഖിമാരുമായുമ.
"ത്വക്കാൽ തളൎന്നിതോ നില്ക്കയാലല്ലയോ കി-
ടക്കമേലേറിശ്ശയിക്കാതെ"ല്ലെന്നവർ.
"നില്ക്കയാലല്ല നിനയ്ക്കയാലാലസ്യ-
മിക്കാലിണയ്ക്കല്ലൊരുൾക്കാമ്പിലാളി! കേൾ.
ഉൾക്കാമ്പിനുണ്ടോ കിടക്ക വിരിച്ചു നീ?
യക്കഥ കേട്ടെന്തു ദുഃഖമില്ലാത്തുവാം?"
"കണ്ടവരോ ഞങ്ങൾ? നിന്മനക്കാമ്പിനോ
പണ്ടേ കിടക്ക പരമശിവൻമടി."
"അക്കാമനെച്ചുട്ട നിഷ്കാരണദ്വേഷി
സൽക്കാരവശ്യനല്ലിക്കാലമാക്കുമേ."
"അത്യന്തധിക്കാരിയെത്തിയെസ്സാനെങ്കി-
ലെത്രയും കഷ്ടമോ കത്തിച്ചതീശ്വരൻ?"
"കോകിലകാകലൊലേ ഹതേ മന്മഥേ
വ്യാകുലേ വിഷ്ടപേ ചാകിലേ നല്ലതും."
"നാരദോദീരിതസാരവും കേട്ടു നീ
നീരജാക്ഷി! കഥം നീരുജാ നാധുനാ?"
"നാരദൻ സൂചകൻ പോരിലേ കൌതുകി
സാരമായ്ച്ചൊന്നതിങ്ങാരു ബോധിച്ചഹോ?"
"ഒന്നു നേരല്ല മറെറാന്നു നേരെന്നുമ-
ച്ചൊന്നതല്ലത്ര നന്നന്യഥാ നിൎണ്ണയം."

* 'പൊയ്ക്കോൾകതാമല്ല' (പാഠാന്തരം).

“മൂകത്ത്വമം മദ്ധ്യമത്തർക്കുമില്ലഹോ
ദുസ്തർക്കദാക്ഷ്യമൊരുത്തർക്കു നിന്നോളം.
കേൾപ്പതേ സാരമെന്നോർപ്പവർ നന്നു നീ;
താൽപര്യമൊ ഗിരാം പാർപ്പതായാസമാം.
പേച്ചിലോരൊന്നിലേ വാച്യമാദായ പോയ്
പാച്ചിൽ വച്ചീടിനാൽ കാഴ്ച്ചയെങ്ങു ധിയാം?
ഇച്ഛയാ കേട്ടു ചിന്തിച്ചു യാവന്മതി
നിശ്ചയിച്ചോർക്കുമാരുച്യതാമുത്തരം.
ഉച്ചമായുജ്ജ്വലിച്ചൊച്ച കേട്ടപ്പൊഴേ
തച്ചു മൂക്കും പറിച്ചിച്ഛയാ പോകിലോ
നിശ്ചയം ചൊല്ലുവൻ പുച്ഛമില്ലായ്കയാ-
ലച്ഛഭല്ലം നമുക്കച്ഛനല്ലെന്നതും.”
“ചന്താട്ടവിദ്യയല്ലന്താദിപദ്യമ-
ല്ലെൻതോഴിമാർക്കാക സന്തോഷസംഭ്രമം.
നിർണ്ണേത്രിമാർ നിങ്ങളെന്നോർത്തു ചോദ്യമ,-
ല്ലെന്നാധിചൊല്ലുന്നു നിന്നോടും നിന്നോടും.
എന്തപ്രവൃത്തന്നു കന്ദർപ്പനംഗവും
വെന്തപ്പൊളെൻപദം വന്ദിപ്പതന്തരം!
എന്തിപ്രകാരങ്ങൾ ചിന്തിപ്പതേറെ ഞാ-
നെന്നിൽ പ്രഭുവിനു നന്നിപ്രമോദവും!
ഇന്നിപ്പതിനാലു മന്നിൽപ്പലർക്കെന്നെ
നന്ദിപ്പതിൻ വഴി സന്ദിഗ്ദ്ധമെന്തിനി?
മർമ്മവും നൊന്തിനിജ്ജന്മവും വേണമോ
ശർമ്മവും ധർമ്മവും നർമ്മവും പോയനാൾ?
ദുഷ്ടദൈത്യന്മാർക്കു വിഷ്ടപം നല്കിയ-
ന്നിഷ്ടനാം കാമനെച്ചുട്ടവനുത്തമൻ!
ഒട്ടു നന്നോർക്കിൽ ത്രിവിഷ്ടപവാസിനാ-
മൊട്ടുനാൾ മാം ഭജിച്ചിട്ടു വന്നു സുഖം!
വിഷ്ടരാദിഗ്രനും ഭ്രഷ്ടനായ്; ദേവകൾ
നഷ്ടരാ,യിശ്ശിപിവിഷ്ടനനിഷ്ടദൻ.
പാരമിങ്ങില്ല വിസ്താരമോ ബുദ്ധിക്കു;
ധീരത തോഴിയു,ണ്ടാരു കാത്തീടു താം?
നേരൊരു ബന്ധുവുണ്ടാരവനെച്ചുട്ടു?
നേരണീയം ബഹു; സ്വൈരിണിയല്ല ഞാൻ;

തീരുമച്ചേ,നിതൊന്നാരിളക്കീട്ടുവാൻ?
മാരദൂമ്മാരണകാരണം കീദൃശം?
നേരു ചൊല്ലേണമെൻ ചാരെ വന്നീശപരൻ;
ഘോരഘോരം തപസ്സാരഭേ താദൃശം.
ചീരയുഗ്മം വടക്ഷീരവും ഭസ്മവും
നീരപാത്രം നല്ല സാരംഗചർമ്മവും
കോപ്പിതെല്ലാം വച്ചു പാർപ്പിനെൻ നിർഗ്ഗമം;
മാൽപ്രതികാരേഷു ബാഷ്പമസംഗതം.
താൽപര്യമമ്മയേക്കേൾപ്പിച്ചു താതനെ-
ക്കുപ്പിത്തൊഴുതു പുറപ്പെട്ടം ഞാൻ ദ്രുതം.
ഇപ്രകാരം പരമാത്ഭുതരൂപിണീ
തോല്പിച്ചു തോഴിമാക്കേല്പിച്ചു നിശ്ചയം
ക്രൂർപ്പിച്ചു ബുദ്ധിയെക്കാല്പയോജം ചൂടി
വായ്പൊടേ മാതാവൊടീപ്സിതം ചൊല്ലിനാൾ.
"അമ്മേ! തവ സ്നേഹമെന്മേലധികമു-
ണ്ടന്മേഷമോടെങ്കിൽ നന്മയാമേററവും.
അമ്മതന്നന്നമൊട്ടുണ്മതുണ്ടനപാഹം;
സന്മതം നിർമ്മിതം നമ്മമുണ്ടെപ്പൊഴും.
എന്മകൾക്കെപ്പൊഴും നന്മയാകേണമെ-
ന്നമ്മ നേരുന്നതേ നന്മയുള്ളൂ മമ.
ധർമ്മമൊട്ടിന്നിമേലെന്മകൾക്കാവൊളം
സംഭരിച്ചീടുകെന്നമ്മ ചൊല്ലും വിധൌ
നൻമുനിവാക്കിലുമിമ്മൊഴി തോന്നുന്നു;
ധർമ്മതത്ത്വം ചെറുതു കാണ്മതും വേലയാം.
ഇന്നുതൊട്ടിന്നിമേലൊന്നെനിക്കാഗ്രഹ-
മനപാഹം നിന്നുടെ സന്നിധിസന്നിധൌ
മന്ത്രവും ചൊല്ലുമച്ചരൻതരുമാജ്ഞയും;
ചന്ദ്രചൂഡാർച്ചനേ നന്നു മേ കൌതുകം;
അമ്മ താനേ പറഞ്ഞമ്മതമച്ചരനും
സമ്മതമാകുകിൽ പൊൻ മണം കാണുമേ.
നന്മയും തിന്മയും കിം മയാ വർണ്ണ്യതേ?
മന്മതിക്കീദൃശം കർമ്മമിച്ചരാപദം.
സാധിയാഞ്ഞാലിതങ്ങാധിയാം വ്യാധിയാം;
ശാധി മാം ...തിയതോല്വതാം."

MUL
044948

ഇങ്ങനേ തന്മകൾക്കിംഗിതം മേന കേ-
ട്ടങ്ങതിൽ ഭംഗയത്നങ്ങളേലായ്കയാൽ
സങ്കടം തൻകണവങ്കലോതീ; ഗിരി-
പുംഗവൻ ചൊല്ലിനാൻ തിങ്ങുമൽക്കൌതുകാൽ.
„എൻകിടാവിൻ മതമിങ്ങനെയെങ്കിലോ
ശങ്കയെന്തിങ്ങതിൽ സങ്കടം തീരുമേ.
മംഗളമായ് വരും മങ്ങരുതോമലേ!
ശങ്കരശഃശ്രൂഭാവം കൊതിച്ചീട്ട നീ.
നാരദോമീരിതം ഭൂരി ഞാൻ കേട്ടിതൊ-
ട്ടേറെയോതീ മുനി ഗൌരിതൻ വൈഭവം.
ആസുരീബാധവന്നാധിയാൽ വാനവ-
ക്കാതുരീഭാവവും ചാതുരീഹാനിയും
മാധവീയം മതം സാധു പൈതാമഹം
ചൂതായുധാംഗദാഹാദിയും കേട്ടു ഞാൻ.
ഏതൊരു ജാതിയും ശീതാംശുശേഖരൻ
പാദശുശ്രൂഷയാലേ തദായത്തനാം.
പന്നഗചൂഡനിൽച്ചെന്നുചേന്നീട്ടുവാൻ
വന്നു പുറന്നപോൽ നമ്മുടെ നന്ദനാ.
അണ്ണവേ ഗംഗപോയ്ച്ചെന്നുപുക്കീലയോ-
യെന്നപോലെയിവൾ ചന്ദ്രചൂഡാത്ഥിനീ.
നന്നു രണ്ടും നമുക്കുന്നതകീത്തിക്കു-
മെന്നമാനന്ദാനുഭൂതിക്കുമോക്ക നീ.
അന്നദീവേഗവും നിന്നതല്ലി,ന്നിനി-
യിന്നിവൾ ഭാവമൊട്ടെന്നതിലും വരം.
നന്നായനുഗ്രഹിച്ചിങ്ങയച്ചീട്ട നീ;
മന്ത്രവും ഞാൻ പറയുന്നുണ്ടു പൂജയും."
എന്നോരോ വാക്കിനാൽക്കുന്നരശൻ പ്രിയാം
നന്നായ്ത്തണുപ്പിച്ചു, നന്ദനയെ സ്വയം
വേറേ വിളിച്ചു വരുത്തിയിരുത്തി മ-
റ്റാരുമേ കേളാതെ മന്ത്രം പഠിപ്പിച്ചു
ചാരുസേവാപ്രകാരത്തെദ്ധരിപ്പിച്ചു
പാരം പ്രസാദിച്ചനുഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ.

താതാനുശാസനം ജാതമോദം കേട്ടു
മാതാവിനും ചെയ്തു പാദാഭിവന്ദനം

ധർമ്മദേവാർച്ചനം ബ്രാഹ്മണപ്രീണനം
ചെമ്മേ പിതൃപൂജ ദേവതാരാധനം
ഇത്യാദി മററു സൽകൃത്യങ്ങളും ചെയ്തു
ബദ്ധാശുകശാരികാദിവിമോക്ഷവും
സ്നിഗ്ദ്ധജനങ്ങൾക്കു ചിത്തം കുളുക്കവേ
പ്രത്യേകമോരോന്നു ഹൃദ്യമരുൾചെയ്തു
ലഗ്നേ ശുഭേ ഗൃഹാൽ പ്രസ്ഥാനവും ചെയ്തു
സസ്നേഹബന്ധുതാക്ഷ്ണ പ്പാൻയാത്രയായ്
യത്നേന സർവാൻ നിവർത്തനം ചെയ്യിച്ചു
മഗ്നേന ചേതസാ തുഷ്ട്വാ മഹേശ്വരേ
വിസ്തീർണ്ണമായ ശിഖരം ഹിമഗിരേ-
രത്യന്തപാവനം പ്രാപിച്ചു ശോഭനം
സത്തീർത്ഥവാരി തപോവൃദ്ധസേവിത-
മുത്തമദേശമധിവസിച്ചാളുമ.
ആളിമാരുള്ളവരെല്ലാരുമങ്ങായി
കേളീശുകശാരികാദികളൊക്കയും.
ഭൃത്യജനങ്ങളുമെത്തീതവിടേയ്ക്കു
"ചെയ്യേണ്ടതെന്തു? തളിക്കേണ്ടതെങ്ങു ചൊൽ?"
കുദ്ദാലവുമൊരു കത്തിയും കൈക്കൊണ്ടു
തത്ര വേണുന്നതെന്നദ്രിജാശാസനം
വ്യക്തം പറഞ്ഞു-വിജയ തൊഴിയിച്ചു
ഭൃത്യരങ്ങോഷധിപ്രസ്ഥമകംപുക്കു.
തീർത്ഥേ കുളിച്ചുമ നേർത്തൊരു നൽച്ചേല
വീഴ്ത്തര തന്നിലേ ചേർത്താൾ മരവിരി.
ന്യസ്താണ്ഡഭോഗിനീ പൊത്തിന്നൊഴിയുമോ?
തത്താദൃശീ തദാ രത്നകാഞ്ചീദശാ.
ധീരമിഴികൊണ്ടു തീരരുൾകണ്ടതും
ദൂരീകരിച്ചാരരയിൽ നിന്നാളിമാർ.
"ഞാൻ കേളുടൻ വരും; നീങ്ങാ മമ പദം;
കാൺകാ"ണിതെന്നോതി ക്രേങ്കാരി കാഞ്ചിയും.
ഞങ്ങളും വൈകാതെയിങ്ങണയു"മെന്നു
കങ്കണാദ്യാഭരണങ്ങൾ വാങ്ങും വിധൌ
സംക്രന്ദനാപ്പിതേ മങ്ങാത നൂപുരേ

ചങ്ങാതമായവർക്കങ്ങയച്ചു സമം.
പാദാന്തപാതിനീ വേണിയഴിച്ചിട്ടു
ഖേദാന്തമൂകമാരായ് നിന്നിതാളിമാർ.
സേകവും ചെയ്തങ്ങനേ വടപ്പാൽകൊണ്ടു
കൈകളാൽ കുത്തിപ്പിരിച്ചു ജടകളും.
കോടീരവും ചീരശാടീയുഗളവും
കൂടി മേളം ഭസ്മപാടീരപുണ്ഡ്രവും
രുദ്രാക്ഷമാലയും വേഷമേതാദൃശം
നിദ്രാക്ഷയമേകി താപസചേതസാം.
ഒന്നങ്ങരുൾചെയ്തു പിന്നെയയച്ചു സാ-
ലന്യസഖീജനം ചെന്നു പുക്കു പുരേ.
അത്ര ജയയും വിജയയുമെന്നിയേ
സത്രമാകാ; തപോവിഘ്നമെന്നാളുമ.
താനുമവരുമായ് കെട്ടിച്ചമച്ചിതു .
പാനീയസന്നിധൌ നല്ലോരുടജവും.
സ്നാനമരുണോദയത്തിനു മുന്നമേ
ദീനതയെന്നിയേ നിത്യം നിയമമായ്.
ധ്യാനം ജപം ഹോമദേവപൂജാതിഥി-
മാനനം നിത്യം ത്രിഷവണസ്നാനവും
നാനാവിടപിലതാബീജവാപവും
ദീനമൃഗപക്ഷിയൂഥസൌഹാർദ്ദവും
കന്ദഫലമൂലനീവാരസഞ്ചയ-
മെന്നുവേണ്ടാ ബഹുകൃത്യം നിരാകുലം
ഒട്ടാവതോരോന്നു മുട്ടാതെ ചെയ്തുകൊ-
ണ്ടിഷ്ടാന്തരായൌഘകുട്ടാകചേഷ്ടിതാ
പട്ടാംഗപാശേന പെട്ടാൾ പിടി മുനി-
ദൃഷ്ടാന്തനാനാർത്ഥമഷ്ടാംഗയോഗവും.
നിത്യം യമങ്ങൾ നിയമങ്ങളാസനം
പ്രത്യേകശീലനം പ്രാണായമനവും
പ്രത്യാഹരണവും പ്രത്യക്ഷസിദ്ധമായ്
സിദ്ധാന്തധാരണാ ധ്യാനം സമാധിയും.
പഥ്യം തനിക്കിതെന്ന*ത്യന്തമാസ്ഥയാ
ശക്ത്യാനുഗുണ്യേന നിത്യാനുശാസനാൽ

* 'തനിക്കിരന്നു്' (പാഠഭേദം).

ഹൃദ്യാ തതോ യോഗവിദ്യാ വശത്തായി;
നിത്യാനവദ്യാംഗി നക്തംദിവം തയാ
നിധ്യഞ്ജനത്താൽ നിധികൾ കാണുംപോലെ
ബുദ്ധ്യന്തരീശം ദ്വിധോദ്യന്തമദ്വയം
നിഷ്കമ്പരൂപം സകളം ച നിഷ്കളം
ചിൽകന്ദളം കണ്ടിതക്കുന്നിൽമാതഹോ.
വശ്യമായ്‌വന്നു വിളിച്ചാൽ വെളിച്ചത്തു
ദൃശ്യവുമായ്‌വന്നു ശശ്വത്സമാധിയും.
നിശ്ശങ്കമെപ്പൊഴുമശ്ശങ്കരൻമേനി
വച്ചന്തരംഗേ ഭജിച്ചാൾ ഭഗവതീ.
ഉപ്തബീജങ്ങൾ മുളച്ചീരിലയിട്ടു
ക്ലുപ്തസേകത്താൽ വളൎന്നു വലുതായു-
രത്ത ശാഖോപശാഖാവിടപോത്സേധ-
ബദ്ധപ്രവാളമുകുളപുഷ്പങ്ങളായ്
തത്തല്ലതാമേളസിദ്ധസൌഭാഗ്യം കു-
ളുത്തു സപൎയ്യോപയുക്തങ്ങളായ് ചിരം.
നിസ്തന്ദ്രമൎദ്ധേന്ദുചൂഡങ്കൽ മേവുന്ന
ചിത്തത്തിലന്യാ വളൎത്തിയുൽകണ്ഠയും.
വന്നന്നിവിടെപ്പുറന്ന കുരംഗങ്ങൾ
തന്നാൽ വിടപ്പെട്ട പുണ്യാംബുതൃണ്യാബ-
ലിന്യാസനീവാരപിണ്ഡാദിഭോഗേന
നന്നായിണങ്ങിവളൎന്നിണമേളിച്ചു
മന്ദമന്ദം നിജച്ഛന്ദോവിഹൃതി ക-
ലൎന്നപൎണ്ണയ്ക്കു തന്നിലും നിന്ദയായ്.
പിന്നെയും തന്നുടൽതന്നേ തപോമയ-
വഹ്നിയിൽ വാടിച്ചു തേടീ തപോധനം.
കന്ദഫലാദിയും പൎണ്ണവും കൈവെടി-
ഞ്ഞപൎണ്ണാപി നിന്നിതു വായുഭക്ഷാ ചിരം.
പഞ്ചാഗ്നിമദ്ധ്യേ തപസ്യാ തപാതപേ;
മഞ്ഞുകാലം നീരിൽ, വൎഷകാലത്തിലും;
ഉദ്ദീപനേഷു ശരദ്വസന്തങ്ങളിൽ
മൃത്യവേ നിത്യവും മൃത്യുഞ്ജയപ്രിയാ
മൎഷിതദ്വന്ദ്വാ മഹൎഷിബഹുമതാ

തഷ്ഠഹഷാദ്യൈരധഷ്ഠിതമാനസാ
ദർശയന്തീ ക്രമോൽകഷ്മവിഭ്രമം
കർശയന്തീ തനും ഹർഷയന്തീ സുരാൻ.

ഇങ്ങനേ പാർവതീ തിങ്ങിന ധൈര്യേണ
തുംഗനൈരാശ്യമിണങ്ങിയ ഭംഗുരം
തിങ്ങൾതോറും ദിവസങ്ങൾതോറും കരേ-
ററങ്ങൾ കാണക്കാണ വിങ്ങി ജഗദണ്ഡ-
മങ്ങലിക്കള്ള ധൂമങ്ങളിൽ മങ്ങുമാ-
റംഗഖിലാഢ്യ തപസ്സു മുതിൎന്നാൾ
ചങ്ങലജാലം നടതളയും പൂണ്ടു
ഭൃംഗാവലീഢോത്തരംഗമദം പററി
മങ്ങി മയങ്ങിപ്പുരുങ്ങിച്ചുരുങ്ങിപ്പി-
ണങ്ങിടുവാനെന്തനങ്ങീടവല്ലാഞ്ഞി-
ണങ്ങിവണങ്ങിപ്പുഴുങ്ങി വഴങ്ങിപ്പ-
ഴങ്ങൾ ഫലങ്ങൾ പുഴുങ്ങും കിഴങ്ങും ഗു-
ളങ്ങൾ കരിമ്പും പനങ്കൊമ്പുമെല്ലാം ത-
ൎക്കകണ്ഠണഞ്ഞതക്ഷരംകൊണ്ടു വായിൽക്കൊ-
ടുത്താലതെല്ലാം പിടഞ്ഞങ്ങിറക്കിച്ചെ-
റുക്കാതെ നോക്കിപ്പണിക്കും സൃണിക്കും നി-
ശേശാദ്ധ്ചൂഡൻ വശാനാഥനേകൻ വി-
ശേഷിച്ചെനിക്കോ വശേ നിൽക്കുമെന്നിട്ടു-
ശാന്താവലേപോ ദൃശാ ദഗ്ദ്ധദേഹോച്ച്യ-
ശേഷോഷ്മശാലീ വിശാലാപദാനോ വി-
നോദായ ഛന്നാ മനോഭ്രമിഷാദി ര-
ഷാ ദീപ്തചേതാസ്സദാ ചെയ്തു തജ്ജനം.

സൈപരം സമാധിയിൽ നീരന്ധ്രമായുണ്ടു
ക്രൂരിതൾപ്പൂരമകാരണം ദാരുണം
ചീരം ധരിച്ചു തൻ ദാരങ്ങളെന്നോൎത്തു
പാരം കലങ്ങി വികാരം ബഹു പൂണ്ടു
പാരിന്നധീശപരനാരുമേ കാണാതെ
പാരമുടയോരു ധീരതാവാരിധി
നാരായണാദിസമാരാധനേന വാ
മാരാശുഗപാതവീരായിതേന വാ

ഗൌരീതപോരീതിഘോരക്രമങ്ങളെ-
പ്പാരാതെ കാണ്മതിന്നാരൂഢലാലസം
ദ്വാരസ്ഥിതപരിവാരാദികൾപോലു-
മാരുമറിയാതെ നേരേ പുറപ്പെട്ടു.
ഗൌരീശിഖരേ പുരാരിയെഴുന്നെള്ളി;
മൂരിമേലല്ല വിസ്മേരതാതണ്ടിലേ.
കണ്ടു ഗിരിജയേ വിണ്ണിലേ നിന്നു താൻ
പണ്ടു പറഞ്ഞതിലുണ്ടായിതോർമ്മയും.
"പണ്ടേതിലേറുമഖണ്ഡിതസൌന്ദര്യ-
മുണ്ടായി,തിത്ര ലാവണ്യപൂരം കഥം?
അന്യൂനശൈശവസന്നാഹി യൌവന-
മന്യോന്യസൌഹൃദമെന്നോ മനോഹരം.
കണ്ണുള്ളവർക്കിതു നിർണ്ണയമുത്സവം;
കണ്ണിണ വഞ്ചിച്ചു ഹന്ത വാണേൻ വൃഥാ;
പാതിമെയ്യായതിപ്പാർവതിതാൻ മമ;
പ്രീതി മുഴുവനിയം മൂർത്തിധാരിണീ;
തയ്യലിരുൾകുഴലയ്യോ ചിടയായി;
കയ്യേററമിങ്ങായി; ചെയ്യാമിനിപ്പിഴ.
വക്ഷോരുഹങ്ങളിൽ വല്ക്കലം പുക്കതെ-
ന്നുൾക്കളങ്കമിവൾക്കൊക്കയുമോതുവാൻ;
രത്നാഭരണങ്ങളിത്തളിർമെയ്യിന്ന-
കൃത്യമെന്നോർത്തങ്ങു പ്രസ്ഥിതരായിപോൽ
ദീനാനുകമ്പി ഞാനിന്നതിനീരസൻ
നൂനമതോതുവാൻ നാനാദിഗന്തരേ.
ആസ്ഥാമതീതകാര്യാർത്ഥാവധാരണ-
മോർത്താലതീവ ഞാനാധിമൂലം ദൃഢം.
വാഴ്ത്താവതല്ല മേ നേർത്തോരു മേനിക-
ണ്ടാസ്ഥാ കുതൂഹലമാർദ്രതയും ഹൃദി.
മൽഗതഭാവമിവൾക്കിനിയെങ്ങനേ-
തൽ കില ബോദ്ധ്യ"മെന്നൊക്കയുമോർത്തുടൻ
ഉൾക്കനിവും പൂണ്ടു നിൽക്കുന്നു ദേവനു
തക്കവും കാണായി വേഷമെക്കർമ്മണി.

പുക്കു സമീപത്തു സൽക്കാരവും ചീണ്ടി-

രിക്കും മുനികൾ വചിക്കുന്ന വാർത്തകൾ
ഒക്കെയും കേട്ടു വണക്കമിണക്കവു-
മക്കുന്നിൽമാതിന്നു ഭദ്രമായ്ക്കാൺകയാൽ
അദ്ധ്വശ്രമത്താലശക്തി നടിച്ചൊരു
വൃദ്ധമുനിയായടുത്തു മഹേശ്വരൻ.
മൂത്തുനരച്ചു കുരച്ചു വടിയൂന്നി
വീർത്തുമിരുന്നും കിതച്ചുമിടയിടെ
"ആർക്കുള്ളൊരാശ്രമമിക്കണ്ടതത്ര ഞാ-
നാക്കം കെട്ടുന്നു; കിടാങ്ങളേ! നോക്കുവിൻ."
എന്നു പറഞ്ഞങ്ങു ചെന്നണയും വിധൌ
ചെന്നു കൈതാങ്ങി ജയയും വിജയയും.
"താത! മുനിവര! ഖേദമിനി മതി;
പാദശുശ്രൂഷയ്ക്കു നീ തരികാശിഷം.
നേരേ പറകിന്നു പോരായ്മയെന്തിഹ?
ചാരേ വിചാരിക്ക ഗൌരീതപോവനം.
സാദരം കാൺക നീ ഭൂധരപുത്രിയേ;
മോദമവൾക്കോ ഭവാദൃശാം ദർശനേ.
മാർഗ്ഗഖേദം തവ തീർക്കയും ഞങ്ങൾക്കു
കേൾക്കയുമാം ധർമ്മമോർക്കിൽ നന്നിദ്ദിനം.
"ഭൂരിശുഭമസ്തു ദാരികേ! നിങ്ങൾക്കു?
ഗൌരിയെന്നാരിവൾ? നാരിയോ ദേവിയോ?
ഭൂധരപുത്രിയെന്നോതിയപ്പോൾ തോന്നു്;
മോതിരം നല്കി ഞാനന്നോദനപ്രാശനേ.
കേട്ടു തപസ്സതിനിഷ്ഠുരം ചെയ്യതി-
ക്കാട്ടിലോ ഹന്ത! കാണട്ടേ ചിരാദിമാം."
എന്നു പറഞ്ഞതിമന്ദം നടന്നങ്ങു
പർണ്ണകുടീരമകംപുക്കു വൃദ്ധനും.
സാദരമാസനം നല്കീ ഗിരിമകൾ
പാദം കഴുകിച്ചു തജ്ജലമേറ്റു താൻ
അർഘ്യം മധുപർക്കമിത്യാദിയും നല്കി
തൽക്കാലിണയ്ക്കൽ നമസ്കാരവന്ദനം
പൂജനവീജനപാദസംവാഹന-
മാചരിച്ചാചരിച്ചേവമൂചേ മിതം.

"സ്വാഗതം തേ മുനേ! മോഹതന്തുച്ഛിദേ;
ബ്രൂഹി കിം തേ മയാ കാൎയ്യമന്തൎദൃശേ?
കുത്ര ഗന്തും ത്വയാ പ്രസ്ഥിതം വാ കുതോ
നിത്യസന്തോഷിണോ? ഹൃദ്യമുച്യേത ചേൽ.'
ഇക്കണക്കിൽ കണക്കുള്ള വൎണ്ണാവലീ-
സ്സുക്വാണീക്ഷിപ്തഹാസാൎദ്രപേലാ തദാ
ത്തീക്ഷ്ണഭഗ്നഭ്രൂഗവിണി തൽക്ഷണേ
ചിക്കനെച്ചിത്തമുൾപ്പൂക്കനെക്കീ കനം.
വാൎദ്ധക്യനാട്യായ മുമ്പേ ശിരഃകമ്പ-
മൊത്തോട്ടുകാട്ടുന്ന ധൂൎത്തന്നചിന്തിതം
മാദ്ധ്വീകമാൎദ്ദവം വാൎത്ത മൊഴികേട്ട-
മൂൎദ്ധ്വകമ്പത്തിനു മാത്രം മുടക്കമായ്;
കാൽത്താർ തൊഴുതട്ടത്താത്താദരേണ തൻ
വാൎത്തകൾ കേൾപ്പതിനായ് തുനിഞ്ഞാസ്ഥിതാം
മൂത്ത മുനീശ്വരനോൎത്താശിഷം ചൊല്ലി-
യോൎത്തുമാം വാഴ്ത്തുവാനായ്ത്തുടങ്ങി മുദാ.
"കായം മനോഹരം; പ്രായം സുഖകരം;
പീയൂഷവാഹിനി നിഝോതുമിമ്മൊഴി.
താരുണ്യലാവണ്യസൌജന്യകാരുണ്യ-
നൈപുണ്യപുണ്യസീമേ! ശുഭമസ്തു തേ.
ആശീരിയം തേ'സ്തു; കാശീനിവാസി ഞാൻ;
പ്രാചീനപുണ്യാൽ സമീചീനവംശജൻ.
ദ്വാശീതിവൎഷൻ സുകേശി! നിന്നെക്കണ്ടു
പേശീടുവാൻ വന്നു കേൾ ശീലശീതളേ!
ആശീവിഷാധീശദേശീയരുക് ക്വാപി,
കാശാവദാതപ്രകാശാ ച കുത്രചിൽ,
നൈശാകരം ക്വാപി വൈശദ്യമാശ്രിതാ,
ദേശേഷു നിൻ കീൎത്തി വീശുന്നു പേശലാ.
ക്ലേശിച്ചു നീ തപസ്സാചരിക്കുന്നതിൽ
ക്ലേശമെല്ലാൎക്കുമുണ്ടാശയേ ദേഹിനാം.
ആശയുണ്ടാകിലൊരുന്നശാതതില്ല തേ
നീ ചാപലം ചെയ്യുതോശയ്ക്കു നാശമാം.
നീ ചീരവും പൂണ്ടു പൂശി വെണ്ണീറുമി-

ക്ലേശം ചിടയാക്കി; വാശിയെന്തീദൃശം?
കേൾപ്പതിന്നാശ നിൻ താൽപര്യമെന്തെന്നു;
വാസ്സോട്ട ചൊല്ലു നീ ഗോപ്യമല്ലെങ്കിലോ.
ദൌർബല്യമംഗത്തിനോർപ്പതേകാദശീ
നോല്പതുപോലും മഹാപ്രയാസം തവ.
തീപ്പുകയേററഹോ രാപ്പകൽ നാല്പത;-
ല്ലീപ്പുണി കീർത്തിക്കു പൂപ്പലായീ വൃഥാ.
നാല്പമക്കാരിയം ഗോപ്യമെന്നാകിലും
മാൽപ്രതി ക്രൂരു കണ്ടാൽ പൊതിയേണ്ടതോ?
ദുർല്ലഭനായൊരു വല്ലഭനെക്കൊതി-
ച്ചല്ലയോവാ,നതും ചൊ,ല്ലൊളിയായ്ക നീ.
തെല്ലുമററാരോടും ചൊല്ലുവന,ല്ലവ-
നുള്ളറിഞ്ഞിങ്ങു ഞാൻ ചൊല്ലുവാനാളെടോ.
ഇല്ല മേ സംശയം നല്ലവനല്ലവൻ
വല്ലവനെങ്കിലും മല്ലവിലോചനേ!
ചൊല്ലുവാൻ വായിൽ നാവുള്ളവനുമല്ല
വല്ലതുമൊന്നുകേൾ ചൊല്ലണമെങ്കിലും.
കല്ലിനെക്കാൾക്കട്ടിത്തുള്ളമെന്നുള്ളതി-
പ്പല്ലവമേനികൊണ്ടല്ലയോ ചൊല്ലിനാൻ?
ഇല്ലിപ്പുണികണ്ടു ശച്യമെന്നാലിനി-
ക്കൊല്ലിപ്പതിന്നവനില്ല കില്ലോക്കിലോ.
കല്യാണി! കന്യാമതല്ലി! നിന്നംഗങ്ങൾ
പല്ലവതുല്യകമ്യങ്ങളല്ലോ പരം!
കല്യാണയോഗ്യമായുള്ളോരു നാളിവ
വല്ലാതെ വാട്ടിയാലൊല്ലാ ധരിക്ക നീ.
ഉള്ളിൽക്കിടപ്പതിങ്ങുള്ളവണ്ണം കേൾക്കി-
ലുള്ള ഫലവുമെന്തുള്ളതെന്നോതുവൻ.
കൊള്ളാമെനിക്കിതെന്നുള്ളിലും തോന്നുകി-
ലെള്ളോളമാകിലുമില്ലൊരുസംശയം
ചില്ലപാറമല്ല മേ നല്ല തപോധനം
മല്ലാക്ഷി! കേൾ നിനക്കെല്ലാം തരുന്നു ഞാൻ.
ലോകാർത്ഥമാർജ്ജിതം പാകോന്മുഖം ബഹു
നാകാഭിലാഷിയല്ലേകാകി യോഗി ഞാൻ.

ശ്ലാഘ്യമയത്നമെല്ലാൎക്കും പ്രതിഗ്രഹം;
സൌഖ്യം തവൈവ കേളോൎക്കിലെന്നാശ്രയം.
വാക്കിതു സൂത്രമാം; വ്യാഖ്യയാം കൎമ്മവും;
നീക്കമില്ലീപ്സിതം ശീഘ്രമേവോച്യതാം"
വൃദ്ധൻ മുനിവരനിത്തരം വാക്കുകൾ
ബദ്ധപ്രണയം പറഞ്ഞു വിരമിച്ചു.
ഭക്തിവിശ്വാസബഹുമതിപൂർവ്വകം
പൃത്ഥ്വീധരസുത കേട്ടാളതൊക്കവേ.
സ്നിഗ്ദ്ധസഖിയോടു മുഗ്ദ്ധമുഖി ദൃശാ
വക്തവ്യമീദൃശേ സത്യമെന്നോതിനാൾ.
ബുദ്ധ്വാ തദിംഗിതവിജ്ഞാ വിജയയും
നത്വാ വിനീതിപൂണ്ടിത്ഥമൂചേ മുനിം.
"കൃത്യജ്ഞ! താപസസത്തമ! ഞങ്ങളോ
മുഗ്ദ്ധമാരെത്രയും; വക്തവ്യമല്ലതും.
ഉത്തമന്മാരാം ഭവദ്വിധന്മാരോടു
സത്യമൊഴിഞ്ഞൊന്നുണൎത്തുവാനാരിഹ?
അസ്മൽപ്രിയസഖീ യുഷ്മൽകൃപ കണ്ടു
വിസ്മയപ്പെട്ടൊരു നില്പിതു മൽബ്ബലാൽ.
കെല്പാകിലിപ്രായമിപ്പോൾ മുനിവര!
ജല്പാകിയല്ലിവൾ മുല്പാടുമേകദാ.
സത്ഭാവമെന്റെയെന്നുൾപ്പൂവിലോൎക്ക;
മത്ഭാഷകൊണ്ടിവളിപ്പോൾപ്പറയുന്നു.
ത്വാദൃശന്മാർ ബഹുപ്രീതിപൂണ്ടിങ്ങനേ
സാദരം ചോദിക്കിലേതൊളിച്ചോതു നാം?
എന്തു കൊതിച്ചു തപം തുടങ്ങിയെന്നു
ചിന്തയുണ്ടാകുവാനെന്തു തേ കാരണം?
സന്തതം ത്വാദൃശന്മാരും തപിക്കുന്നു
ചന്ദ്രചൂഡൻ പ്രസാദം തരാഞ്ഞല്ലയോ?
എന്നതു തന്നേയവൾക്കും തപോമൂല-
മൊന്നുമാത്രം ഭേദമെന്തു ചൊല്ലാമതും.
ഭക്താനുകമ്പി ഭഗവാൻ ഭവൻ ഭവേൽ
ഭൎത്താവെനിക്കെന്നിവൾക്കു മനോരഥം.
തത്താദൃശം മതം സിദ്ധിപ്പതെന്നിനി-
യത്രനാളും തപസ്സിത്യപി നിശ്ചയം.

ബുദ്ധിന്നല്ലാ കാൎയ്യസിദ്ധിമൂലം; ദേഹ-
ശക്തിയതിന്നു പുറത്തുള്ളതല്ലയോ?
ചിത്തജദേഹദാഹത്തേയറിഞ്ഞന്നാൾ
ബദ്ധാതവിട്ടു തപസ്സിന്നായുദ്യമം.
ചിത്തമിവൾക്കുപോയ് സക്തമായി ശിവേ;
ധ്വസ്തമായ് ദേഹമമത്വമക്കാരണാൽ.
ഭൎത്താവിനന്നേ രതി തെളിവൂ; തൻെറ
ഭൎത്താവിനെക്കണ്ടുടൽ തെളിവൂ രതി.
എത്രനാൾ തിങ്ങളോടബ്ജമോ കല്പമോ
വസ്ത്രമിങ്ങെത്രനാൾ വല്ക്കലമെന്നിവൾ
വച്ചു തന്മാനസേ നിശ്ചയമെത്രയും
നിശ്ചലമെന്നതിന്നൊച്ചയായ് നീളെയും.
തപശ്ശീല*മമ്മയ്ക്കുമച്ഛനും സമ്മതം;
പശ്യ മററാരോ മറിച്ചു വച്ചീടുവാൻ?
ചൊന്നതിലൊന്നിലില്ലന്യഥാത്വം മുനേ!
നിൎണ്ണയിക്കാവതോ ധന്യതാധന്യതേ?
നന്നു സൌന്ദൎയ്യതാരുണ്യലാവണ്യങ്ങ-
ളെന്നു തോന്നേണ്ടതുമന്യജനത്തിനോ?
ചെന്നറിഞ്ഞമ്മതം വന്നു ചൊല്ലേണമി-
ങ്ങെന്നിരക്കേണ്ടതുമന്യജനത്തിനോ?
സന്ദേഹനിൎണ്ണയസ്ഥാനഗുണദോഷ-
ചിന്താവിഭാഗം പ്രയാസവുമെന്തിതിൽ?
നിൎബന്ധപൃഷ്ടം മറയ്ക്കുതനുചിത-
മിപ്പരമാൎത്ഥമതുകൊണ്ടുദീരിതം.
തൽപ്രീതികൊണ്ടിതെളുപ്പമായ് സാധിക്കി-
ലപ്രിയമെന്നും ഭവിപ്പതുമില്ല കേൾ."
ഇത്ഥം വിജയതന്നുക്തികേട്ടു മുനി-
യിത്തിരി ചിന്തിച്ചു ചിത്തഗാംഭീൎയ്യവാൻ.
"ഉക്തമെന്തേതയാ? സത്യമായ് ചൊല്ലു"കെ-
ന്നദ്രിപുത്രീം പ്രതി പ്രത്യേകമോതിനാൻ.
ഉത്തരീയാന്തേന വക്ത്രം മറച്ചതി
ചിത്തഭാവം മുനേ! സത്യ"മെന്നാളുമ.

* 'തച്ചീരമമ്മക്കും' (പാഠാന്തരം).

മാദ്ധ്യാമുനീശ്വരനായ മഹേശ്വരൻ
ജായാമതംകേട്ടനായാസമാനസൻ
ന്യായമന്യായമെന്നാക്കിയങ്ങായതു
തായമടീട്ടവാനായരുളീടിനാൻ.
"പാർവതി! നിന്മതം ചാർവതീവേതി കേൾ;
നേർ വെടിഞ്ഞോതി ഞാൻ പോവതില്ലെങ്ങുമേ;
പാഴ്‌വിധിബാധയാലോർന്നദീകർദ്ദമേ
താഴ്‌വതിന്നീയൊഴിഞ്ഞാർ കൊതിച്ചു പുരാ?
ഭ്രട്ടതാംനായകസ്സ്വേപിതാവായ ത-
സ്ത്രോഭമേതുള്ളതോ! കോപമുണ്ടാകൊലാ.
പാപത്തിലെന്തഹോ! നീ ബുദ്ധിവച്ചതി-
സ്ത്രീബുദ്ധിചാപലം താപത്തിനാസ്പദം.
ദാനവരുണ്ടിഹ ദാനവനാഥരും
മാനവവീരരും മാനികളായ്‌പ്പലർ;
ദിക്കു പ്രഥിതരാം തക്ഷകനാദികൾ
ചക്ഷുശ്രവസ്സുകൾ പക്ഷേ പലരഹോ
സുന്ദരന്മാർ നല്ല ഗന്ധർവ്വചാരണ-
കിന്നരയക്ഷരുണ്ടന്തമില്ലാതൊളം.
ജാതിയും പ്രീതിയും നീതിയും ദേഹിനാം
ഭീതി നല്കും വീര്യഭൂതിയും പാക്കിലോ
സൌഖ്യമാരോഗ്യവും ഭാഗ്യവും ഭോഗ്യവു-
മാക്കപോലെന്നതും നോക്കാഞ്ഞതെന്തു നീ?
ഭൂതേശനോ ശിവൻ; പ്രേതേശനോ ശിവൻ;
വേതാളകൂശ്മാണ്ഡജാതീശനോ ശിവൻ;
ജാതിബഹിഷ്കൃതൻ, ഗുണാദിഹീന,നമ-
ര്യാദി, കപാലി നികേതഹീനൻ ധ്രുവം
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷാനധികാരവാ,-
നുന്മാർഗ്ഗവർത്തി, വിരൂപ,നമൈഥുനികൻ;
ബന്ധുതാവർജ്ജിതൻ വന്ധ്യകർമ്മാ ഹന്ത!
സന്ധ്യാഭക്ഷകംസൻ പിതൃവനവാടി[illegible]ൽ;
മത്തൻ പ്രമത്തൻ ക്രമത്തോ വെടിഞ്ഞവൻ
ഭർത്താവയുക്തൻ മമത്വഹീനൻ തവ.
മുഗ്ദ്ധേ! നിനക്കെന്തു ചിത്തഭ്രമം വൃഥാ;

യുക്തം ഹിതം തവ വക്ഷ്യാമി കേൾക്ക നീ.
ഇത്തൊഴിൽ നന്നല്ലബദ്ധമായ്പ്പോകൊലാ!
ചിത്രം ചരിത്രം പരിത്യാജ്യമായ്‌വരും.
സ്നാനം നിയമം വ്രതങ്ങൾ ധർമ്മങ്ങളു-
മാനന്ദമൂലമാം നൂനം നമുക്കഹോ.
വേണുന്നതൊന്നുമേ കാണുന്നതേ തത്ര?
നീ നന്നിതൊന്നുമോരായുന്നതെന്തെടോ?
വൃദ്ധൻ പറവതുന്മത്തമൊഴിയെന്നു
ചിത്തമോർക്കിൽ കഥം കഥ്യതാം പഥ്യവും?
പൃഥ്വീധരേന്ദ്രനപത്യമൊരുത്തി നീ
ശുദ്ധം കുലമപ്യശുദ്ധമാക്കീടൊലാ.
തത്ത്വവിചാരേണ ബുദ്ധിവരികിലോ
കൃത്യമാർഗ്ഗം ഞാൻ വിഭക്തമായ്ക്കാട്ടുവൻ.
കുത്സിതസ്ത്രീബുദ്ധിദുസ്സ്വഭാവവ്യാധി
വത്സേ! ചികിത്സിതും ഭർത്സനമൌഷധം.
അപ്രിയമെങ്കിലില്ലിപ്പുറമപ്രിയം;
വിപ്രവൃദ്ധൻ ഞാൻ; വെറുപ്പതാരെന്നോടും?
തോഴിമാർ ഭോഷിമാർ ശേഷമെന്തോതുമോ?
ദ്വേഷിയോ ചൊല്ക ഹിതൈഷിയോ ഞാൻ തവ?
പാഴിൽപ്പറവതു ദൂഷിപ്പരേവരും
യോഷിത്സു വിപ്രിയം ഭാഷിപ്പതേറെയും.
വിപ്രൻ ദശമീ ശമീ ദമീ സംയമീ
വിപ്രലാപത്തിന്നതിപ്രൌഢനല്ല ഞാൻ.
ത്വൽപിതൃസ്നേഹമനല്പമൊന്നെന്നി മേ
ഹൃൽപങ്കജത്തിലിരിപ്പതില്ലാ മലം.
ത്വൽപ്രീതികണ്ടു സുഖിപ്പതിജ്ജന്മത്തൊ-
രല്പകാലം മേ ലഭിപ്പതൊന്നേ കൊതി."

ഇപ്രകാരമരുളി പരമേശനി-
രിപ്പൊളം ദേവീ വികല്പിച്ചു ചേതസാ.
"വൃദ്ധനെന്തിങ്ങനെ? മുഗ്ദ്ധനോ? ദുഷ്ടനോ?
സ്നിഗ്ദ്ധനത്രേ സാധു"വിത്ഥമോരോതരം
ഉക്തിവിരതിയിലുത്തരം ചൊല്ലുവാ-

ഉദ്ധരിച്ചുന്നതാം നിൎത്തി ലജ്ജാം നിജാം
തത്ര തുണനിൎത്തി മെത്തുമാലസ്യവും
വൃദ്ധമുനീന്ദ്രനോടിത്ഥമരുൾചെയ്തു.
"സാധു വൈദുഷ്യം സമാധിവശ്യം മുനേ!
ശോധിതം മാനസേ; ബോധവും വന്നു മേ.
ബാധിച്ചവൎക്കുമുള്ളാധിപ്രമാൎജ്ജനം
സാധിപ്പതിന്നിതോ നീതിപ്രകാശനം?
ബോധിച്ചു ഞാനിതെൻ ചേതസ്സിലെത്രയു,-
മോതിക്കവെനസ്മദാദിക്കു നന്നു നീ!
പ്രീതിക്കിതോ വഴി ജാതിമധു തെണ്ടി
നീതിപ്രവൎത്തനേ? കാ തത്ര ഭംഗിപോൽ?
ഏതദുദീരിതമാദൃത്യ കേട്ടോരെൻ
കാതെത്ര നന്നഹോ! വേദത്രയസ്മൃതി-
രോതി പ്രകാശ്യനല്ലാത ശിവതത്ത്വ-
വീഥിപ്പെരുമരം ദ്വൈതഭ്രമമയ-
തോതിൽ പ്രമാണിച്ചു നീ തത്ര തുലിട്ടു;
ഭേദിപ്പതിന്നു ഞാൻ വീതപ്രയോജനം.
വാദിപ്പതാർ പ്രതിവാദിപ്പരത്തിയ-
ങ്ങതിപ്പുറത്തുന്ന വൈദുഷ്യപാദ്ധ്വനാ?
ഭൂതയേ നീ ചൊന്നതേതു പോരാത്തു? നീ
ചെയ്ത തപഃഫലം പാരിതിലേവമോ?
ജ്ഞാതിപ്രമോദായ ജാതപ്രജാഗരൻ
താതപ്രണയനേ ഖേദിപ്പതാക നീ."
"നാതഃപരം ഗിരശ് ശ്രോതുമിച്ഛേദ്ദശോ;
ഹാ ധിക് പ്രമാദാൽ വിധാതാവു നിൎദ്ദയൻ!
ആദിഭൂതന്നിഖലാധിപന്നാദിശൻ
പ്രേതവേതാളസാധൎമ്മ്യമധാൎമ്മികൻ
ഏളുവാനിന്നിയുമോതുവാനദ്യമീ?
ശ്രോതും നമുക്കിതിലേതൊന്നു കൌതുകം?
ചുണ്ടിളക്കുന്നുണ്ടു; കണ്ടീലയോ സഖി?
മണ്ടുകയെന്നിയേ കണ്ടീല ഞാൻ ഗതി."
ഇങ്ങനേ തന്മതഭംഗം വരുമാറ-
ശങ്കമരുൾചെയ്തു സംഗതവൈരസ്യ-

മങ്ങു തിരിഞ്ഞു ദൃഢം ഗന്തുമുദ്യതാം
മംഗലാംഗീം കണ്ടു കങ്കടീകൻ ജവാൽ
തിണ്ണം പ്രസാദിച്ചു തന്നംഗമാണ്ടു താൻ
മുന്നിൽക്കടന്നു നിന്നൊന്നരുളീ മുദാ.
"ഹന്ത ഹേ! സുന്ദരി പിന്തിരിഞ്ഞെന്തു? നി-
ന്നന്തികേ വന്നിരുന്നെന്നിലോ നീരസം?
എന്നെ വെടിവതിനെന്തു തോന്നീടുവാൻ?
വെന്തുനീറുന്നിതെന്നന്തരംഗം പ്രിയേ!
നീയിത്തപസ്സിൽ നിൻ കായത്തെ വാട്ടിയെ-
ന്നായുസ്സൊട്ടുക്കുവാനായിത്തുടങ്ങൊലാ.
ആയത്തമന്വഹം ത്രായസ്വ മാമുമേ!
ശ്രേയസ്തതോ ഭവേൽ ഭൂയസ്തരാം തവ.
ദേഹവിയോഗം നമുക്കുവന്നന്നു തൊ-
ട്ടേകദേശം ദിനം മുപ്പതിലപ്പുറം
ആകിൽ ഞാൻ ചെയ്ത തപോദാനധർമ്മങ്ങ-
ളേകം ഫലം തന്നു ദേഹം തവൈവ മേ.
ദേഹം മമൈവ ര,ണ്ടേകോഽഹമൊന്നു നീ;-
യേകൻ പ്രമാണമീ ഞാനിതു രണ്ടിനും.
സോഽഹം പറയുന്ന ദേഹം വെറുക്കായ്ക;
വേഗം നികേതനം പൂകുന്നു നിന്നൊടും.
ദുഃഖവാരാകരേ മുക്കൊലാ നമ്മെ നീ;
വില്ക്കൊലാ കൊണ്ടു നീ ദൃക്കലാകിങ്കരം.
വല്ഗുലാവണ്യേ! ലസൽഗുണാലംബനേ!
വെയ്ക്കൊലാ മേനിമേൽ വല്ക്കലമിന്നിമേൽ.
അത്ഭുതശൃംഗാരപൊല്പതാകേ! ശൃണു
ത്വൽചിതാ ത്വാമെനിക്കർപ്പിതവാൻ ധിയാ.
ത്വൽപ്രണയം മയി; മൽപ്രണയം ത്വയി;
സ്വല്പമല്ലിത്തരം കല്പനയാരുടേ?
ചെയ്ത തപസ്സിനുചിതം ഫലം തവ
ദാതുമിങ്ങാവത,ല്ലാവതിന്നൊത്തവൻ.
സാദരമെന്നിൽ നീ ചെയ്ത തപസ്സിനാൽ
ക്രീതനായ് പ്രീതനായ് ദാസനായേൻ തവ."
ദേവദേവേശനങ്ങേവമരുൾചെയ്തു

ഭാവപ്രസാദേന മേവും ദശാന്തരേ
ദേവീ സസംഭ്രമം കൈവണങ്ങിക്കുച-
വ്യാവിദ്ധവല്ക്കലാ വൈവശ്യശാലിനീ
ഭാവനാശീലിനി പാവനപാവനം
ദേവമയ്യാ! ശിവമാവൊളം മാനവം
ദേവതാബുദ്ധ്യാ കൃതാവധാനാ കണ്ടു
നേർമിഴികൊണ്ടതിവേപിതാംഗീ പ്രിയം
രോമാഞ്ചകഞ്ചുകസ്വേദാംബുഭൂഷിതാ
പ്രേമാതുരാ നിന്നു സാമോദമാനതാ.
"വ്യോമകേശൻ ദൃശാ കാമനേച്ചുട്ടവൻ
വാമദേവൻ സതാം കാമധേനുസ്സ്വയം
മാമുനിവൃദ്ധൻെറ പേമൊഴി കേട്ടിതോ?
പോയ്മറഞ്ഞാനെങ്ങു പൊയ്മഹാകശ്മലൻ?
താമസൻ പോകാഞ്ഞു താമസിച്ചാനെങ്കി-
ലീമഹേശേക്ഷണേ ഹോമമായ്പ്പോമഹോ!
മാമകേ മാനസേ ക്ഷോഭമായീ ഭൃശം*
സ്വാമിദോഷങ്ങൾ കേട്ടാമയഭ്രമനി.
നാമതുപോക്കുവാനീമഹാദേവമെ-
യ്ക്കാമെങ്കിലോ സഖി! പോമഴലാകവെ.
കേൾ മമ തോഴി കാൺമേ മനോനാഥനെ-
ത്തുമയിൽ നീ,യെനിക്കാമല്ല; നാണമാം"
ഭൂമിഭൃൽക്കന്നി തൻ കോമളഭ്രൂകൊണ്ടു
ഭാമിനീ തോഴിയോടേവമോതീടിനാൾ.

ധീമന്മനോമണിധാമനി മേവുന്ന
യാമിനീകാമിനീകാമുകശേഖരൻ
താമപൂണ്ണാമുരുപ്രേമസന്നാഹിനീം
കോൾമയിർകൊണ്ടതിശ്യാമളാംഗീമുമാം
കണ്ടുകണ്ടങ്ങുനിന്നിണ്ടൽ പോക്കി നീല-
കണ്ഠനരുൾചെയ്തു രണ്ടാമതും മുദാ.
"പണ്ഡിതമാനിനി! ചണ്ഡികേ! നിൻ തപം
കണ്ടു വിലക്കുവാൻ മണ്ടിവന്നേനഹം.
ശ്രീമതി! പാർവതി! ഞാൻ മുനിവൃദ്ധനായ്
ധീമതി! നീ; മതി; മേ കയാതി തഥാ?

* 'ക്ഷോഭമായീടുശം' (പാഠാന്തരം).

കാമദാഹം കേട്ടു നീ മതി ഖേദിച്ചു-
ത്തോമലേ! ജീവിതം കാമനു നല്കുവൻ.
തമ്മിൽ വേർപാടിനി നമ്മിലില്ലെന്നുമേ
ബ്രഹ്മകാലത്തിലെന്നാൺമ ചൊല്ലുന്നുമേ!
മന്മഥസായകം നമ്മെയും വെന്നു കേൾ;
നിന്മനസ്സെന്നിയാലംബനമില്ല മേ.
നൻമുഹൂർത്തേ ഹിമവന്മലമന്നവൻ
നിൻമൃദുകൈ മമ നിർമ്മലാംഗി! തരും.
ഇസ്ഥലം പുണ്യമായ്; സിദ്ധമായ് നിൻതപ;-
മുത്തമേ പോക നീ പിതൃന്തികേ സുഖം;
വൃത്തം തപസ്തവ സ്മൃത്വാ മുനികൾക്കു
തപ്തവ്യമായ് മമ ചിത്തത്തിനും തഥാ.
ത്തപസ്യാ മമ വൃദ്ധമുനിതപവു-
മത്ര നാം ചെയ്യുന്നയുക്തിയുമുക്തിയും
ഭക്തിയോടോത്തിനിക്കീർത്തയിഷ്യത്തുകൾ-
ക്കത്തൽ പോ,മാപ്തയാം ഭക്തിയും മുക്തിയും.
ഇദ്ദേശമാസാദ്യ ജപ്തമെൻ പേരിനി
മദ്ധ്യേ വലിച്ചു വരുത്തുമിന്നമ്മയും.
യത്രകുത്രാപി വാണിദ്ദേശമോർത്തുടൻ
ജപ്തമെന്നാവുകിൽ ശുദ്ധിദം സിദ്ധിദം.
വസ്ത്രം ധരിക്ക നീ മുക്തദുർവ്വല്ക്കലാ;
ത്യക്ത്വാ ജടാഭരം ഭക്തം ഭുജിക്ക നീ;
സ്നിഗ്ദ്ധഹരിനീലരത്നാഭവേണിയായ്-
ച്ചതാഖ്യഹാനി നീ സ്വസ്ഥാ വസാലയേ.
നത്തം ജഗദാധി നിസ്തന്ദ്രയാ ത്വയാ;
പൃത്ഥ്വീധരാന്വയപുത്തന്നുത്തംസമേ!
നിത്യം തവാനുഗ്രഹത്തിങ്കലെന്നിയി-
ല്ലത്യന്തഭാവവും സത്യമെനിക്കിനി.
വക്തവ്യമൊന്നിനി; പ്രസ്ഥാനസംഭ്രമം
ചിത്തേ ജനിച്ചതു നിത്തരുത്തമേ!
സത്വരമോഷധിപ്രസ്ഥമകംപൂക;
ചിത്രമേ ചെയ്ക നീ പിത്രോർമ്മുദം പരം;
സ്നിഗ്ദ്ധജനങ്ങൾക്കുമത്തൽ നീക്കീടു നീ;
മുഗ്ദ്ധേ വ്രജാമി ഞാൻ കർത്തവ്യകർമ്മയേ."

ഇത്ഥമരുൾചെയ്തു പൃത്ഥ്വീധരാത്മജാ-
ചിത്തം തെളിയിച്ചു മുഗ്ദ്ധേന്ദുശേഖരൻ
ഉദ്ദാമമുദ്രാസവിസ്താരസത്താര-
സത്രാസസത്രപം തദ്ദൃശാ പീതനാ-
യെത്ര പണിപ്പെട്ടു രക്തേന ചിത്തേന
ധൂതാ ധരാത്മജാമദ്ധാ മറഞ്ഞുപോയ്.
സ്തബ്ധേവ മുഗ്ദ്ധേവ മത്തേവ തൃപ്തേവ
ബദ്ധേവ മുക്തേവ തന്ദ്രേവ പാർവ്വതീ
ദ്വിത്രാ വിനാഡികാ സ്ഥിതാ ഗൃഹംപ്രതി
പ്രസ്ഥാതുമുദ്യതാ കൃത്യാപ്രമാദിനീ.
സ്നിഗ്ദ്ധസഖിമാരൊടൊത്തു കുടമെട്ടു-
ത്തുദ്യോഗശാലിനീ സിക്തലതാതതിൻ
പ്രത്യേകമേതാൻ പെരുത്തൊരു വാത്സല്യ-
ബദ്ധാ പരാമൃശ്യ ദത്തൊരുദോഹളാ
പുത്രാനിവൌരസാൻ നിത്യം ഭരിക്കുന്നു
ഭക്താ വനദേവതാ വിളിച്ചൂ ഋഷി
പുത്രീകൃതമൃഗദത്താനുയാത്രയായ്
തത്രതത്രാദിശ്യ തത്ത്രാണമപ്യുമാ
പ്രസ്തോഭനേന താൻ മുക്താ തതസ്തതോ
ഗതാ ശനൈശ്ശനൈരാപ്താളിമാരോടും
പുക്ക നിജപുരമുൽക്കുലകൌതുകം
ഹൃൽഗൂഢസന്തോഷവല്ഗുല്ലസന്മുഖീ.
നവ്യാംബരം പൂണ്ടു ദിവ്യാഭരണവും
നിർവ്യാജനീലവേണ്യുർവ്വീധരാത്മജാ
വീതശ്രമം ചെന്നു പാദപ്രണാമേന
മാതാപിതാക്കൾക്കു മോദം വരുത്തിനാൾ.
കാണ്ഡം തപസ്യാത്മകമിതു ലോകരേ
വേണ്ടുന്നതൊക്കെയും കേൾക്കയും ചൊല്കയും*.
ഹൃദ്യയാം വിദ്യയും വിത്തസമ്പത്തിയും
സദ്യോ മനഃശുദ്ധി ഭക്തിയുമെത്തുമേ.

ഇതി ഗിരിജാകല്യാണേ തപോവൃത്തഖണ്ഡം സമാപ്തം.

---

* 'വേണ്ടുന്നതെപ്പൊഴും കേൾക്കയുമോക്കയും' (പാഠഭേദം).

തൃതീയഖണ്ഡം.

അഥ ഗിരിശനഗസുതയിലലർശരതുരാൽ പിണ-
ഞ്ഞഞ്ജസാ തദ്വിവാഹം ചെയ്തുകൊള്ളുവാൻ
കൊതി പെരുകി മതി മറുകി; വിധി മുറുകിയെത്തുവാൻ;
കൌശലം തോന്നി മഹേശനക്കമ്മണി.
സകലജഗദുപകരണപരിണതതപോധനൻ
സപ്തമുനികളെച്ചിത്തേ നിരൂപിച്ചു.
അതുപൊഴുതിലഴകുടയൊരെഴുവർ മുനിവീരരു-
മന്തികേ വന്നാരരുന്ധതീതാനുമായ്.
ദിവസമനു പരമശിവഭജനചരിതാത്ഥരായ്
ദിവ്യതേജോമയഭവ്യാകൃതികളായ്
കനകനിറമുടയ ചിടമുടികൾ ബഹുതാടിയും
കൈത്താരിലോരോരൊ രുദ്രാക്ഷമാലയും
ദശനരുചിബഹുഗുണിതധൃതഭസിതധാവള്യ-
ദത്തലോകാനന്ദനിസ്തുലമൂർത്തികൾ
അരയിലുടനുടുപുടകളമരതരുവല്കങ്ങ-
ളച്ചർമമുക്താമയകണ്ഠസൂത്രങ്ങളും
അതിമധുരമുടൽവടിവുമരുതു പുകൾവാനവ-
രദ്വൈതനന്ദനകല്പദ്രുമങ്ങളോ?
അമിതമൊരു തപവിഭവമുടലൊടു നടക്കയോ?
ഐശ്വര്യസിദ്ധികൾക്കാശ്ചര്യസീമയോ?
അസുരസുരകുലഗുരു മരീചിയുമംഗിര-
സ്സത്രി പുലസ്ത്യൻ പുലഹൻ ക്രതുസ്തഥാ
അതുലഗുണനിധി പുനരരുന്ധതീകാന്തനാ-
മത്ഭുതചേഷ്ടിതനാകും വസിഷ്ഠനും
മുനിവൃഷഭരെഴുവരഴൽ മുഴുവനൊഴിയെത്തിര-
മുമ്പിൽ വന്നപ്പോൾ കുമ്പിട്ടുണർത്തിനാർ.
"ജയ ഗിരിശ! പരമശിവ! ഹര! വരദ! ധൂർജ്ജടേ!
ജംഗമാജംഗമേശാംഗജാരേ! വിഭോ!
ഭവ! ഭുവനഭയശമന! പരചിദമൃതാകാര!
ഭദ്രവരവാഹ! രുദ്ര! പ്രസീദ നീ.
പരശുമൃഗധര! ഭസിതഫണികുലവിഭൂഷണ!
ഭക്തബന്ധോ! കൃപാമൃതേ! ജഗൽഗുരോ!

തവ ചരണസുരധരണിരുഹതണലിൽ ഞങ്ങളെ-
ത്താപംവിനാ വച്ചു ഗോപനം ചെയ്ക നീ.
യതിമതികൾ തിരകിൽ മുഹുരുതകുമുടൽ താവക-
മേവം മിഴികളിലേപനം ദുർല്ലഭം.
അപരമിതിലധികമൊരു പുതുമയിനിയെന്തുള്ള-
തങ്ങനേയുള്ള നീ ഞങ്ങളേയോർത്തതും.
അമിതമൊരു സുകൃതഫലവിലസിതമിതെത്രയു-
മാശ്ചര്യമെന്നൊഴിഞ്ഞെന്തു ചൊല്ലാവതും!
അപരിമിതമൊരുകുതുകമകതളിരിലസ്മാക-
മാജ്ഞാനിയോഗം ലഭിച്ചുകൊണ്ടീടുവാൻ.
അതിനു കനിവിനിയരുളു,കരുതു ബഹുതാമദ-
മാർത്തബന്ധോ! തവ കാൽത്തളിർ കുപ്പിടാം."
സരസമിതി സവിധഭുവി സനതിനുതിസംഗതാൻ
സപ്തർഷികളൊടങ്ങിതമൂചേ ശിവൻ;
"അതിമഹിതചരിതമെഴുമജതനയരേ! നിങ്ങ-
ളച്ചിനം ചെയ്യുരേ ശശ്വന്മമപദം.
അനഭജനനിരതജനനിനവിനു പരാധീന-
മംഗം മമാന്തരം നിങ്ങളറിയുമേ.
നിരുപധികനിരവധികനിരുപമമുരുപ്രേമ
നിങ്ങളിലുണ്ടു മേ; നിങ്ങൾക്കതെന്നിലും;
ചപല മൊഴികൾ പറവനിഹ ശിതമതികളേ! നിങ്ങൾ
ചിന്തിച്ചു ചൊല്ലുവിൻ ബന്ധുകൃത്യോചിതം.
ജ്വലദനലമിഴിയിൽ മമ ശലഭത ലഭിച്ചുപോയ്
ചൂതായുധൻ സർവ്വഭൂതസുഖാവഹൻ.
ദൃതമവനൊരുടൽ കനിവോടഹമിഹ കൊടായ്കിലോ
ദൈതപ്രപഞ്ചവിച്ഛേദമുടൻ വരും.
അഗതയൊടു രുദതിയൊടു രതിയൊടു കുറിച്ചു ഞാ-
"നദ്രിജോദ്വാഹാദനന്തര"മെന്നതും.
അസുരകൃതമമരഭയമപി നനു വിനേതവ്യ-
മദ്രിപുത്ര്യാം മമ പുത്രനുണ്ടാകിലേ.
ജഗദവനവിധികൾ പലതകതളിരിൽ വേണുന്നു
ചെമ്മേ സഹായമായ് നിങ്ങളിരിക്കിലോ.
പലമൊഴികൾവഴികൾ മമ കുലഗിരിസുതോദ്വാഹ-

പൌരോഹിതീയോഗ്യമാരോഹതാസനം.
ഉചിതവിധി പലതതിനുമുപദിശത കൎത്തവ്യ-
മൂനാതിരേകവിഹീനം വിചാൎയ്യ മേ.
പ്രണയമിതു മമ; തദിദമനുമതമിതാകിലോ
പ്രാപ്തകാലം കൎമ്മ പേൎത്തു തുടങ്ങുക.
തുഹിനഗിരിയോടു സുതയെ മമ തരികയെന്നു പോയ്
തോഷേണ യാചിപ്പി,നീഷലുണ്ടാകൊലാ.
മലയരശനിതു മനസി തെളികിലുമരുന്ധതീ
മാനിച്ചറിയണം മേനാമനോഗതം.
ഇനിയരുതു മുനിവരരെ! ലവമപി വിളംബന-
മിങ്ങു വാഴുന്നു ഞാൻ നിങ്ങൾ വരുവോളം.'
പരമശിവമൊഴികളിതി സുരമുനികളും കേട്ടു
പാരം പ്രസാദിച്ചിതാരംഭസത്വരം.
ഭൃതമമിതകുതുകമൊടു സമുചിതമുണൎത്തിച്ചു
തുഷ്ട്യാ നടപ്പാൻ നമസ്കാരവും ചെയ്തു:
"അഘനികരനിരയഭയമുയരെ നിവിരാസ്പതി-
ന്നാനന്ദമൂൎത്തേ! നമശ്ശിവായശ! തേ;
വയമിവിടെ വരുമളവുമിഹ വസ മഹാദേവ!
വന്ദാമഹേ പദ,,മെന്നു നടകൊണ്ടു.
ഉടനുഴറി വിരവൊടവർ തുഹിനഗിരിമന്ദിര-
മോഷധിപ്രസ്ഥനഗരമകംപുക്കു.
അരുതു പുനരചലപതിപുരവിഭവമോതുവാ-
നബ്ജഭുവിന്നുമനന്തനും ജീവനും.
അതുപൊഴുതിലവിടെയുടനുടമയൊടകംപുക്കൊ-
രാദിപുരുഷസുതന്മാൎക്കേഴുവൎക്കും
അനുപമമൊരനുഭവമതകതളിരിലോൎക്കിലി-
ന്നാരുമവരിലുമാളല്ല ചൊല്ലുവാൻ.
ഒരുവനൊരു കഥപറകിലപരനതു കേൾക്കില-
ങ്ങോടേണമേ ബുദ്ധിയെന്നുവച്ചോതുവൻ.*
അവനിഭുവരമരപദമഹജനതപസ്സത്യ-
മാദിയാം ലോകങ്ങളേഴിലുമില്ലഹോ;

* 'ഒരുവനൊരു കഥപറകിലപരനതു കേൾക്കില-
ങ്ങൊട്ടുമേ ബുദ്ധിയില്ലെന്നു വച്ചോതുവൻ' (പാഠാന്തരം).

അ, വി, സു, രസ, തല, മഹ, പ, സഹിതതലവാച്യങ്ങ-
ളായുള്ളധോലോകമേഴിലുമില്ലഹോ.
അവനിധരകുഹരതലമതുലബഹുവിസ്താര-
മർക്കേന്ദുനക്ഷത്രദീപ്തിക്കഗോചരം.
അവിടമുടനചലപതിജനപദമപാരമാ,-
മത്യുജ്ജ്വലം സദാ രത്നാവലിത്വിഷാ.
ജനതതികളനവധികൾ, സുരനരതിരശ്ചാം തു
ചാന്നവരല്ലവർ ചേന്നവരുമല്ല.
ഇഹ പുരകൾ മതിൽനിരകൾ കരകാസരസാം തെളി-
ഞ്ഞേകരത്നോജ്ജ്വലമെന്നിയില്ലൊന്നുമേ.
രുചിവിജിതമിഹിരവിധുഹുതവഹമഹാരത-
ത്നരൂപ്യസുവണ്ണതേജോമയമെപ്പൊഴും.
ദിനവിരതിമുകുളദശസരസിരുഹഗർഭവ-
ദ്ദൈത്യാളിദുഗ്ഗം സുഗന്ധിസുരഭിലം.
പരിമൃദുലചലദനിലമമൃതരസമാതൃകാ-
പാനീയപേശലം ദേശമേതാദൃശം.
ഇഹ മഹിയിലൊരിടമിതി പറവതുചിതം പാക്കി,-
ലീരേഴുലകിലില്ലെന്നെന്തു ചൊല്ലുവാൻ?
ഇതു പറകിലതുമുചിതമിനിയുമഹമോതുവ-
നെപ്പൊഴും ദീപിതേ രാപ്പകലില്ലതിൽ.
സതതമിഹ ദിവസമിതി പറകിലതുമൊക്കമേ;
സന്ധ്യകൾ രാത്രിയുമില്ലെന്ന ചിന്ത്യമാം.
സതതമിഹ മരുവിനവർ കരുതിന പുമത്ഥമോ
ധമ്മാത്ഥകാമമോക്ഷോത്തരം പഞ്ചമം.
ഇഹ നിയതസുഖവസതി സുജനവിതതിക്കാകി-
ലേകവാരം ജന്മ പത്മജന്മായുഷി.
വലിയൊരഴൽ മദനകൃത, മപരമഴലൊന്നില്ല;
ബാല്യതാരുണ്യാൽ പരം വയസ്സില്ലിതിൽ;
ധരണിധരപരിവൃഢനു ജനപദമതീദൃശം
തത്ര പുരം മഹദോഷധിപ്രസ്ഥമാം.
രജതമണികനകമയഗൃഹവലഭിഹർമ്മ്യാദി-
രമ്യസരസ്സരിദാരാമഭാസുരം;
മുഖരപികമധുകരമയൂരഹംസാദികം;
മുഖ്യഗജവാജികാമധേന്വാശ്രയം;

അടവവിപദതിവിതതതൃണവിടപിവല്ലിക-
ളത്യന്തദുർല്ലഭദിവ്യൌഷധീമയം.
ജിതപവനജവമവിടെ വിവശരഥ നിന്നുപോയ്
ചിത്രവച്ചിത്രേണ ചിത്രശിഖണ്ഡികൾ.
"സുരനഗരമതിസുലഭമതൊരു നരകോപമം;
സ്വർഗ്ഗമെന്നാലിതേ മൃഗ്യം സുകൃതിനാം.
അജഗജവദതിനിതിനുമറികിൽ മഹദന്തര-
മപ്സരോവൈശികവശ്യരറിയുമോ?
വിവിധജനിശതനിചിതസുകൃതഫലമൊക്കവേ
വിററുതിന്മാനുള്ള ദേശം സുരപദം.
നയവിനയധനവിഭവസുഖസുകൃതപുണ്യഭൃ-
ന്നാനാവിധിനൃപസേനാപതിയിവൻ.
നയമുടയൊരിവനുചിതമിതിനു പരമോർക്കിലോ;
നാകം സുരാസുരവ്യാമോഹകാരണം."
ഇതി വിവിധമകതളിരിലവർ നിനവു പൂണ്ടു പൂ-
ണ്ടിത്തിരി മന്ദിച്ചു നിന്നോരളവിലേ
വളരുമൊരു കുതുകമോടു ശിഖരിപെരുമാളിഹ
വന്നെതിരേററു വന്ദിച്ചു വിനീതനായ്
നിജസഭയിലളവുമുടനിതയിതയിതീരയൻ
നീതാ നിവേശയന്നാസനേഷു സ്വയം
പടുതയൊടു സുമുഖനഥ പരിജനസമാവൃതം
പാദ്യാചമനീയമർഘ്യം മധുപർക്കം
ഉചിതവിധിചതുരതരമുപചിതകുതൂഹല-
മുത്തമബാലവ്യജനാനിലാദിയും
ഇവ പലവുമഴകിനൊടുമവനുടനുടൻ കൊടു-
ത്തിച്ഛയാ ചെയ്താനതിഥിസപര്യയെ.
അവയവയുമവരുമുടനുടമയൊടു വീണ്ടിരു-
ന്നാലസ്യവും തീർത്തു ചാലെത്തെളിവൊടേ.
"അലമലമിതഖിലമപി; മലകൾകുലവര്യ! നി-
ന്നാസ്ഥയേ ഞങ്ങൾക്കൊരാർത്തിപോക്കീ സഖേ!
വരികരികിലിരി സുമുഖ! വരമണിമയാസനേ;
വന്ദ്യൻ ഭവാനും വളരെ ദുഃഖിക്കൊലാ.
അയി ഭവതു തവ കുശല"മിതി മുനിഗിരാ വിര-

ഞ്ഞന്തികേ താനും തൊഴുതിരുന്നുചിവാൻ.
„പ്രഥമപുരുഷന്ന തനയർ പ്രഥിതഗുണരെ! നിങ്ങൾ
പ്രത്യേകമത്ര വന്നാലഹം ധന്യനാം.
പ്രമദഭരമകതളിരിൽ നേട്ടശം ജാനാമി
പേർത്തുമിഹ നിങ്ങളൊന്നിച്ചു വന്നതിൽ.
ഏതുപൊഴുതുമപി വരുവതിതു കരുതിയില്ല ഞാ,-
നെന്തുചെയ്താൽ മതിയാവൂ മഹോത്സവേ?
നിഖിലജനഹൃദയഗതമറിവൊരു ഭവാന്മാൎക്ക
നിൎണ്ണയം വ്യാജമല്ലെന്നറിയാമിദം.
സഫലമിനി മമ ജനനമിതുപൊഴുതിൽ നിശ്ചയം;
സജ്ജനശ്ലാഘ്യനീ ഞാനായി മേല്ക്കുമേൽ.
മമ പദവുമുരുവിഭവമൊരുപുരമിതും മററു
മത്തഗജവാജിദിവ്യൌഷധാദിയും
പ്രണയിനിയുമൊരു മകനുമൊരു തനയ കന്യയും
പ്രേഷ്യനീ ഞാനുമടിമയെന്നോൎക്കണം.
ഒരുവിധിയുമടനുഴറിയരുളിയതു ചെയ്യിക്കി-
ലൊക്കയും കല്പിക്കിൽ വീളുവാനപ്പുയേ.”
സുരമുനികൾ തുഹിനഗിരിമധുരമൊഴികേട്ടു ത-
ത്സൌജന്യമോൎത്തു സന്തോഷിച്ചു മാനസേ.
മതിവിഭവനിധി സദസി സദൃശമതിനുത്തരം
മാന്യനായുള്ള മരീചി ചൊല്ലീടിനാൻ.
“കുലഗരികൾകുലതിലക! കുശലഫലമസ്തു തേ;
കോ വാ തവ സ്തുതിസാഹസീ വൎത്തതേ?
പെരുതു തവ ഗുണഗരിമപരിമള,മിതാൎക്കുപോൽ
പ്രാഗല്ഭ്യമുള്ളു പറവാൻ ജഗത്ത്രയേ?
വരികിലുടനൊരുവിഭവമതു മദനിദാനമാം;
മാധുൎയ്യമാന്ദ്യവും വന്നുകൂടും മദാൽ;
ഒരു നയവുമൊരു വിനയനെറിവുചിതചിത്തവു-
മൊത്തു വസിക്കുമോ വിശ്രുതമത്തേ ജനേ?
ഉലകിലിഹ മദമുഷിതഗുണവിഭവനേവനു-
മുത്തമസ്ഥാനാധികാരിതാമസ്ഥിരം.
പ്രചുരതരഗുണനിധി പരോപകാരീ ഭവാൻ
പ്രാൎത്ഥനീയൻ സതാം പ്രക്ഷീണകന്മഷൻ.

പ്രഥിതമത്തു സകലദിശി; വയമിവിടെ നിന്നോടു
പ്രത്യക്ഷമെന്തു വർണ്ണിക്കിലുള്ളൂ ഫലം?
പ്രതിദിവസമിവിടെ വരുവതിനു കൊതി ഞങ്ങൾക്കു
പ്രാലേയശൈലമേ! പാരമുണ്ടെങ്കിലും
അവശതയിലനുദിനവുമതിനു കഴിവന്നീലൊ-
രാവശ്യമിന്നു വന്നൂ ഭാഗ്യവൈഭവാൽ.
അവസരവുമൊരുതരവുമിഹ വരുവതിന്നിന്നൊ-
രാശ്ചര്യമീശ്വരാനുഗ്രഹാൽ സിദ്ധമായ്.
അതിശയിതബഹുമതിയൊടപചിതി ലഭിച്ചു നാ;-
മാശിസ്സു മറ്റെന്തു? നന്നായ്വരിക തേ.
അചലമപരകഥക,ളിനിയവഹിതമനാ ഭവാ-
നസ്മദായാന ശൃണോതു നിമിത്തവും.
പരമശിവനഖിലജഗദധിപതി സനാതനൻ
ഫാലവിലോചനൻ ബാലേന്ദുശേഖരൻ
ഭവനഭയവരദമൃഗപരശുവിലസൽകരൻ
ഭസ്മാനുലേപ,നിഭാജിനാച്ഛാദനൻ
വിജിതപുരമദനയമ,നജമുഖനികൃന്തനൻ
വിഷ്ണുപ്രിയൻ വിശ്വവന്ദ്യൻ പശുപതി
പ്രമഥപതി ഗിരിശനജനമരപതി ശങ്കരൻ
പ്രത്യക്ഷദൃഷ്ടാഷ്ടമൂർത്തി നൃത്തപ്രിയൻ
ഹര,നരുണചരണനതഭവഭയഹരൻ പരൻ
ഹർഷിതനിശ്ശേഷദേവർഷിമണ്ഡലൻ
ശ്വസിതപരിണതനിഗമശതകഥിതവൈഭവൻ
ശുക്ലവർണ്ണൻ പഞ്ചവർണ്ണമന്ത്രാത്മകൻ
സനകമുഖയതിമഹിതചരണകമലദ്വയൻ
സർവ്വസാക്ഷി ശർവനുക്ഷവരാസനൻ
തവ ശിരസി സുചിരമിഹ നിവസതി തപശ്ചരൻ
ദാക്ഷായണീദേഹമോക്ഷാദനന്തരം.
ഇതുപൊഴുതു ചിരനിചിതതപ ഇഹ സമാപയ-
ന്നിച്ഛതി തൽസുതാം വേൾപ്പാൻ സദാശിവൻ.
സകലഗിരികളിലധികമുയരമുടയോൻ ഭവാൻ;
സമ്പ്രതി നിന്നിലും നിൻപുണ്യമുന്നതം.
ദുരിതമതിനിടയിലിനി വരുതതിനായി നീ
ദുർഗ്ഗയെ ഭർഗ്ഗനു ശീഘ്രം കൊടുക്കെടോ.

യശസി കൊതി യദി മനസി യദി ച കുതുകം സുഖേ
യത്നം വിനാ തവ വന്നുകൂടും രണ്ടും.
ഭവഗഹനമിതിലമിതകദനമൃഗസങ്കുലെ
പാഞ്ഞുമാറാഞ്ഞും ഭ്രമിക്കിലും ദുർല്ലഭം
സവിധഗത,മുരുസുകൃതവിഭവഫലസിന്ധുരം
സംശയതന്തുക്കൾ കൊണ്ടു ബന്ധിക്കൊലാ.
അധികദൃഢമുചിതവിധിനിഗളനവശീകൃത-
മാദരിച്ചാചര സ്വൈരചാരം സ്വയം."

മധുമധുരതരമിതി മരീചിവാക്യം കേട്ടു
മൌലൌ കരംകൂപ്പി മേനാസഹചരൻ
സ്ഫുരിതതനുപുളകമയകവചവുമണിഞ്ഞു താൻ
ഭൂതലം ഹർഷാശ്രു കൊണ്ടു നനച്ചുടൻ
പുകഴ്പെരിയ മുനിവരരെയെഴുവരെയുമാദരാൽ
ഭൂയോപി വന്ദിച്ചുനിന്നു വിനീതനായ്
"സ്ഫുടചരണകമലപൊടിപടലമിതുകൊണ്ടു മേ
പൂതമാമന്തഃപുര"മെന്നു ചൊല്ലിനാൻ.
സദൃശമിതു സരസമിതു സമുചിതമിതെത്രയും
സംശയമെന്തെന്നു സർവ്വേ പുറപ്പെട്ടു
പൊലിമതകുമലിവിയലുമകതളിരൊടേവരും
പോയതിവേഗേന പുക്കിതന്തഃപുരം.

സഭയിലിഹ മരുവുമവർ പുരനഗരവാസികൾ
സന്തോഷസംഭ്രമൌൽസുക്യവിവശരായ്
സഹകുതുകമവരുമഥ സരസതരവാക്യങ്ങൾ
സന്ദേഹനിശ്ചയമന്യോന്യമോതിനാർ.
'ഇഹ സഭയിൽ മുനികളിവരെഴുവരെഴുന്നള്ളിനാ-
രെന്തുകാര്യം ഹന്ത! കേട്ടീലയോ ഭവാൻ?"
"വിശദമവരരുളിയതു പരമരികിലേഷ ഞാൻ
വെൺചാമരം വീശിനിന്നു കേട്ടീടിനേൻ."
'പറക പറകതു കിമിതി?" "പറവനതു വേറെ ഞാൻ;
പാട്ടാകുവാൻ കാലമല്ല പലർക്കിതും.
വിജനമിതു പറവനിഹ; വിരസത പിണയ്ക്കൊല്ലാ;
വേളി മേളിപ്പതാമുണ്ണിയുമയ്ക്കിവർ".
"ചരിതമിതു ചർത്ത, മതിചതുരതരനാരുപോൽ

ജാമാതൃഭാവേന നിശ്ചിതനായതും?
"പ്രകൃതിജള! വികൃതി തവ പെരുതു കരുതുംവിധൌ;
ഭ്രാന്തൻ ഭവാനെന്നുമുണ്ടു തോന്നുമേ?
പ്രമഥപതി മമ രമണനിതി നിനവു മിക്കതും
പാർത്തു തദർത്ഥം തപസ്സിന്നു പോയതും;
മൃദുനി ബത വപുഷി ഖരമരവുരി ധരിച്ചതും;
മേചകവേണി ചിടയായ് പിരിച്ചതും;
ഫലസലിലമരുദശനതപസി തന്നു കാച്ചതും;
പാപനാശേ പുണ്യകല്പകം കാച്ചതും;
ഒരു കിതവമുനിയിവളെ ബഹു ബത! പഴിച്ചതു-
മോടിവന്നീശൻ പ്രസാദം പൊഴിച്ചതും;
അരുതു തപമിതി ഗിരിശനിവളോടു വചിച്ചതു-
മങ്ങനേയെന്നു വച്ചിങ്ങു വസിച്ചതും;
അഖിലമിദമവരുസഖികൾ ജയവിജയമാർ പറ-
ഞ്ഞൊരുകേളാത്തതിങ്ങാരുനാട്ടിപ്പുറം?
അതൊരുകഥ വിതതമിഹ കിമപി ധരിയാഞ്ഞ നീ-
യന്ധൻ ബധിരൻ ജഡൻ ദൃഢം നിശ്ചയം."
"അറിവനഹമഖിലമിദമുമയുടെ മനീഷിത-
മസ്മാദൃശന്മാക്കുമേവം മനോരഥം.
'ഇവർ മുനികളിതു കിമപി മനസി ധരിയാതെ വ-
ന്നിച്ഛരിച്ചിരിക്കുന്നതന്യനെന്നോർത്തു ഞാൻ.
"വിരുതനതിചതുരനൊരു വിവശതയിൽ വീണതും
വിദ്യയാക്കിക്കൊണ്ടതെത്രയും നന്നെടോ.
തദിഹ ശൃണു മുനികളിവർ ശിവനുമയെ യാചിച്ചു
തന്നിശ്ചയാർത്ഥമന്തഃപുരം പുക്കതും."
"പുരകുഹരചരിതമിനിയറിവതു കഥം സഖേ?"
"പൊട്ടാ പൊതി പൊളിയും ക്ഷമിക്കിൽ ക്ഷണം."
ഒരു സുകൃതഫലകുസുമസുരപുരലതൈവ കേ-
ളുണ്ണിയുമയെന്നു നിർണ്ണീയതേ മയാ.
വളർചിടയിലണിമതിയുമൊളികനലുമീക്ഷണേ
വാപിളർന്നതിയുദിക്കും കടുക്കനും
ഉടൽമുഴുവനണിഭസിതമൊരു കറ കഴുത്തിലു-
മോട്ടുന്ന മാൻ മഴു ശൂലം കരത്തിലും

ഒരുപൊഴുതു നഹി വസനമജിനമൊരുനേരമ-
ണ്ടുജ്ജ്വലമായുള്ള മേൽപരിവട്ടമായ്
ജനിമരണകടൽതരണതരണിയുഗചങ്ങാട-
ചാരുചരണദ്വയവുമിയന്നവൻ
മമ രമണനിതി മനസി നിനവു നനു ഗൌരിക്കു;
മന്യേ മഹേശ്വരൻ വശ്യനായ്പ്രേമതിൽ.
അതുവരികിലനുപമമൊരനുഭവമഹോ നമ്മ-
ക്കാക്കുവാനെന്തുവാൻ നേച്ചുനേന്നാൽ വരു!"
"അഭിമതമിതുതകിട്ടുകില്ലയിഹ രമിക്കിലാ,-
മന്യൽ ഫലം നമുക്കെന്തുള്ളതങ്ങേടോ?"
"പരമഗുണഗിരിമകളൊരരമഹിഷിയാകിലി-
പ്പാരിൽപ്പലക്കും നമുക്കു ലാഭോ മഹാൻ.
അഖിലപതിചരണപരിചരണമണയാസ്സുരു;-
മാനവേപാം ദിക്കിൽ വാലാർ തടഞ്ഞീട്ടുവാൻ?"
ഇതി പുരിയിലവിടവിടെയിരുവരിരുവർ തമ്മി-
ലിക്കാൎയ്യമൊന്നുകൊണ്ടോരോരൊ മന്ത്രമായ്.
  ശുഭചരിതമഹിമഭരവസതി മിഹികാഗിരി
ശുദ്ധാന്തശുദ്ധയേ വൃദ്ധമുനികളെ
അവിടെ മൃദുബൃസികളിലിരുത്തിയാരാധിച്ചൊ-
രാത്മാപ്പ്ണം പൊലിക്കാണമായ് നല്കിനാൻ.
അഥ രഹസി ഗൃഹിണിയൊട്ടു കഥയിതറിയിച്ചു താ;-
നാശങ്ക പാരമായ് മേനയ്ക്കു മാനസേ.
"അയി രമണ! മകളിവളൊരുത്തിയല്ലാതെ മ-
ററാരും നമുക്കില്ല; ദുഃഖിക്കരുതിവം.
അഖിലപതി പരമശിവനതിനു നഹി സന്ദേഹ-
മാക്കുപോൽ വശ്യനായ് നില്പൂ മഹേശ്വരൻ?
ശിശുവിനിതു നഹി മനസി; ശിവനഖിലദേഹിനാം
സേവിക്കിലിഷ്ടദൻ, നിന്ദിക്കിലന്തകൻ;
മദനരിപു ശമനരിപു പുരരിപു മഹാകോപി;
മററാരു രക്ഷിപ്പതീശൻ മറക്കിലോ?
മുനികളിവർ പറവതിലൊരനുമതി കൊടായ്ക നീ;
മോഹമിവക്കു വിവേകനാശാദിദം.
ഇവർ പരമശിവഭജനരസികഹൃദയാ ദൃഢ-

മീശപരാദേശേന വന്നതും നിർണ്ണയം.
ശിവനവനു തെളിയുമവനിവർ വലിയ ബന്ധുക്കൾ;
സേവകലക്ഷണമാരറിയാത്തു പോൽ?
അനഭിമതമെന്നതി ചെവിയിലശനിപതനോപമ-
മല്പഭൂപാലനു മീശപരേ കാ കഥാ?
അതു കരുതിയവസരവുമനിശമപി പാർത്തു നി-
ന്നാത്മാർത്ഥസാധനായാസവാൻ സേവകൻ.
ഒരുവരിലുമനിയതമിതറിക ശിവവാത്സല്യ;-
മൊട്ടല്ലിവൾക്കഹോ പൊട്ടിക്ക മോഹമോ.
ദരമപി ച പിഴ വരികിലവർകുലമൊട്ടക്കുമേ
ദക്ഷജാരക്ഷണോപേക്ഷി ദക്ഷാന്തകൻ.
തദിഹ മമ രമണ ശൃണു തണലിതു കണക്കല്ല;
താപം വരുമ്പോൾ മറുപുറത്തായ് വരും.
തരളതയിലിവർ മുനികൾ പറവതു കൊതിക്കിലി-
ത്താരമ്പവൈരിയെപ്പാരം ഭയം മമ.
കൃപണമിവൾ തപവുമതിലുടൽ കെടുതി പൂണ്ടതും
കേട്ടുകണ്ടോർ പറഞ്ഞപ്പോൾ പ്രസാദിച്ചു.
അബലയിവളലസയിവളഭിലഷിതമോതിനാ-
ളങ്ങനെയെന്നനുവാദവും കേട്ടപോൽ.
അപരിചയവിലസിതമിതുപരിവരുമാധി ചെ-
റ്റാരാഞ്ഞു കാണ്മാനിവൾക്കെന്തു വൈഭവം?
കുശലനപി നയഗതിഷു പതതി; ന പതേന്മോഹ-
കൂപേ ഭവാനമപത്യവാത്സല്യവാൻ."
പിതൃദുഹിതൃമൊഴികളിതി ചെവിയിൽ മിഹികാധരൻ
പ്രീതിവിഘ്നം കേട്ടു കുണ്ഠിതചിത്തനായ്.
"നയമൊഴികൾ പറവതിഹ നഹി ഫലതി നാരീഷു;
നന്മ ബോധിപ്പതില്ലല്പഹൃദയമാർ.
മതമപഥി ഗതമിവിടെ; വഴിയിൽ വീഴിപ്പതോ
മററാക്കുമാമല്ലരുന്ധതിക്കെന്നിയേ."
ഇതി മനസി കുശൽ കരുതിയതിനുമൊരു സംഗതി-
യിച്ഛിച്ചവണ്ണം വരുവാൻ വരുത്തിനാൻ
പിതൃസുതയൊടതുപൊഴുതരുന്ധതി ചൊല്ലിനാൾ:
"പേശലമല്ലയോ പേശുന്നതിന്നു നീ.

പശിമ പെരുതിതുപൊഴുതു പശുപതിമനസ്സിന്നു;
പക്ഷയീ ഞങ്ങൾ പുറപ്പെടാം നിർണ്ണയം.
കഠിനതയുമൊരുപൊഴുതു വരു,മതിവളോടില്ല;
ഗാത്രാൎദ്ധമായതിപ്പാൎവ്വതി ശൎവ്വനോ.
ഒരു മകളിലിഹ മമത പെരുതതു നിമിത്തമാ-
യോതീടരുതു നീയൌചിത്യമെന്നിയേ.
തവ തനയ തരുണിയിവൾ താനിങ്ങിരുത്തു നീ
താതൻ മടിയിലോ തൻേറ മടിയിലോ!
സദൃശഗുണനൊരുതരുണന്നിവളെയിനി നല്കുവാൻ
സംഗതിയുള്ളോരു കാലമിതല്ലയോ?
സരസഗുണവസതിയിവൾ സകലജനസമ്മതാ
സൎവ്വവും പാൎക്കേണമദ്രീധരപ്രിയേ!
അഭിലഷതി ഹരനിവളെ;യഭിമതമതല്ലെങ്കി-
ലാൎക്കു നല്കീടുവാനോൎത്തിരിക്കുന്നു നീ?
മകളിൽ ബഹു മമത വരുമരുവയർകളുള്ളത്തിൽ;
മായതൻ വൈഭവമാൎക്കൊഴിക്കാവു പോൽ?
ജനനമപി ഭരണമപി ജനകജനനീഭരം;
ജാമാതൃഭോഗ്യം തു യൌവനം യോഷിതാം.
കവിളിണയിലണിവു മുഖകാന്തയേ കണ്ടലേ;
കാതിനേ ഭാരവും വേധവ്യഥാദിയും.
ചരിതമിതു ജഗതി; വിധി നനു ചതി പിണച്ചതേ;
ചാഞ്ചല്യമെന്തിതിൽ? വാഞ്ഛിതമെന്തു തേ?
ഉചിതനിവനിതി മനസി തവ തെളികിലപ്പുമാ-
നൊക്കുമോ നിൻ കാന്തനെന്നാലറിഞ്ഞിനി
തവ മനസി തവ ധവനു മനസി ച തെളിഞ്ഞവൻ
തന്നെ നിൻ പുത്രിക്കു രോചതെ വാനവാ?
ത്രിതയമനമിതുമൊരുമ വരികിലിഹ പോരുമൊ?
സ്ത്രീകാമിയല്ലപ്പുമാനെങ്കിലെങ്ങനെ?
സഹചരനു തെളികിലതു തെളിയണമതെയാവു
സാധ്വീജനാചാരസംഗതിയോൎക്ക നീ.
തെളിക തവ ഹൃദയമിതു പൊളിപറകയല്ല ഞാൻ;
ദിവ്യചക്ഷുസ്സുണ്ടെനിക്കെന്നറിക നീ.
ഉലകുടയ പരമശിവനപയമപരാങ്മുഖ-

നൊട്ടുനാളായീ തപോനിഷ്ഠ നിഷ്ഠുരം;
ഇതുപൊഴുതു പശുപതിയുമതിജളതപൂണ്ടു താ-
നേതദ്വിവാഹായ ജാതത്വരാഭരൻ
ഋഷികളിലുമതിശയിതമുമയുടെ തപം കണ്ടു-
മീശ്വരൻ പാരം ബഹുമതി തേടിനാൻ.
അറികിലുടനിവർ തപസി ഫലവുമിതരേതര-
മന്ന്യോന്ന്യതുഷ്ട്യൈ തപസ്സും പ്രയാസവും.
ഇവരിരുവരൊരുപൊഴുതു വിരഹമറിവോരല്ല,-
തിപ്പോളകപ്പെട്ടു കോപ്പേൽമിഴിപരൻ.
മിഹിരനവനൊരുപൊഴുതു വെയിൽ പിരികിലാമെടോ;
മേനേ! ശിവനെപ്പിരിയാ മകൾ തവ.
ഗുണരഹിതമപി ഗുണിനി! ശിവനെയിവൾ കൈവിടാ
കൌമുദി സോമനെക്കൈവെടിഞ്ഞീടിലും.
സകലജനജനനിയിവൾ; തവ മകളിതി ഭ്രമം;
സമ്പ്രതി താം പ്രതി സംഭ്രമമെന്തു തേ?
അമതി മതി; പരശിവനൊടയി തവ മകൾക്കു കേ-
ളർത്ഥന വാക്കിനു നിത്യസംബന്ധിതാ.
അകുശലത ശിവനു പെരുതിവൾ പിരികി,ലൊന്നിക്കി-
ലാനന്ദതുന്ദിലനിന്ദുചൂഡൻ മൂഢൻ.
ഇവൾ പിരികിലൊരുമമത് ശിവനു പുനരെങ്ങുമി-
ല്ലെന്നുള്ളതിന്നോ ജനങ്ങൾക്കു സമ്മതം.
അഭിസരണമനുസരണനിപുണയിവൾ ചെയ്കിലി-
നച്ഛ്യനാം വിശ്വത്തിലുച്ചൈർമ്മഹേശ്വരൻ.
ഉടമ തകുമിവൾ പിരികിലുടലിലളവേ പാതി-
യൊട്ടും കുറയാതെ കെട്ടുപോമീശനും.
ഉലകിലിവളഗതികളിൽ മമത പെരിയോളതി-
ന്നോക്കുമെങ്കിൽക്കേളടയാളമൊക്കെ നീ.
ദയിതനുടലണവതിനു ദലിതപിതൃപാതകാ
ദാക്ഷായണീ സതീ പുത്രിയായ് വന്നു തേ.
ഇവൾ വിരഹദശയിലഥ ശിവനുടലൊളിച്ചത-
ങ്ങെട്ടുപത്താളൊഴിഞ്ഞൊളിഞ്ഞിത്രനാൾ?
ഇഹ ജഗതി പരിചിതമി,തൊരുശകലമെങ്കിലു-
മിന്ധനമില്ലായ്കിലഗ്നി നിന്നീടുമോ?
അഴൽ പെരുകിയമരമുനിനതിനതികളനഘ-

മംബികയ്ക്കിപ്പോളവതാരകാരണം.
മൃഴവനിതു പലരറിവരറിക പിതൃപുത്രി! നീ
മുങ്ങൊലാ മോഹത്തിൽ മംഗലാംഗി! വൃഥാ.
അനുചിതവുമുചിതവുമൊരിരുളതിലൊളിച്ചു പോ-
മാശയാലാശയക്ലേശമുണ്ടായ്‌വരും.
അതുകരുതുകകതളിരി,ലരുതമിതസന്താപ;-
മാരാഞ്ഞു കാണ്മതാമുണ്മിഴിക്കഞ്ജനം.
പെരുമനിധി പരമശിവനൊരുമറയിൽ മാഞ്ഞുപോയ്;
പിച്ചയെറൂണായി വാനവൎക്കാക്കവേ;
പരമവിധിഹൃതി പകുതി ജഗതി ദിതിജൎക്കായി;
പത്മജന്മാദികൾ പട്ടിണി പാരമായ്.
അജമൊഴികൾ കരുതി മുഹുരമരമുനിസേവ ക-
ണ്ടഷ്ടമൂൎത്തിപ്രിയാ തുഷ്ടയായ് മാനസേ.
അതുപൊഴുതിലഗഗൃഹിണി! തവ മകൾ പുറന്നു ക-
ണ്ടമ്മയെക്കാണ്മാന്നൊരുണ്ണികൾ വിണ്ണവർ.
പെരുമതകുമവർ പലരുമൊരുമയൊടു വന്നു നിൻ
പെണ്ണിനെക്കണ്ടുള്ളമൊന്നു കുളുൎത്തുടൻ
ഇവളിവിടെ വളരുവതു ബഹുമതിപദം പര-
മെന്തു സൌഭാഗ്യം നിനക്കിവളെന്നിയേ.?
ഭുവനജനജനനിയുടെ ജനനീ ഭവതീ; തവ
പുണ്യമഗണ്യം പുകഴ്ത്തിനാലെത്തുമോ?
ഉലകിതിനുമുരപെരിയ പരശിവനുമുൾപ്രീതി-
യൊട്ടേറെ നല്കുവാനല്പന്നയായിവൾ
ഒരു വിവശദശയിലിനിയുഴലുമഴൽ പൂണ്ടന്നൊ-
രുന്മോഹസാഗരാൽ നീ കരേറീടെടോ.
വ്യസനദശ വിശദസുഖരസമയിയൊടെത്തുമോ?
വെള്ളത്തിനുണ്ടോ പിപാസയുണ്ടാവതു?
അപരനൊരു പുരുഷനൊടുമിവൾ ചെറുതിണങ്ങുമോ?
അൎക്കാഗ്നിദീപ്തികൊണ്ടാമ്പൽ വിരിയുമോ?
മതി മനസി ചപലതയിതകലെ വെടികാശു നീ;
മൌനാനുവാദമെന്നാൽ മതിയായ് വരാ.
കരുതരുതു കരളിലൊരു കല്പകവല്ലിയെ-
ക്കാഞ്ഞിരത്തിന്മേൽ പടൎത്തുവാൻ കൌതുകം.

കരുതുകിലുമിവിടെയതു കഴിവരികയില്ല ക്ലേശം;
കല്പവൃക്ഷം കണ്ടു നീളുന്ന വല്ലിതാൻ.
നികടഭുവി ലളിതമൃദുകിസലയകരാഗ്രേണ
നിന്നു ലാളിച്ചു വിളിക്കുന്നു കല്പകം.
ഇഹ ജഗതി പുകൾ പെരിയ മിഥുനമിതു മേളിക്കി-
ലെത്രയും സന്തോഷമെല്ലാർക്കുമാശയേ.
പ്രണയമിതു ഹതകപട,മിവിടെയൊരുപേക്ഷയാ
പ്രാധാന്യഹാനി നിനക്കു വന്നീടുമേ.
കനമറിക മനതളിരിലനുപമമകന്നുപോയ്
ഖട്വാംഗധാരിക്കു കാമാർത്തിമൂർച്ഛയാ.
കരബലവുമതിനു തുണ ശരബലവുമൊന്നിച്ചു
കാമൻ ജയിച്ചിതക്കാമാരിതന്നെയും.
സലിലമിവ മരുപഥികനിതുപൊഴുതു ദീയതാം
സർവേശ്വരന്നുമാസഞ്ജീവനൌഷധം.”

ഇതി രഹസി ഗിരിമഹിഷി മുനിഗൃഹിണിവാക്കുകേ-
ട്ടീശ്വരിതാനെന്നുറച്ചു തന്നാത്മജാം
വഴിപിഴകൾ നിജമനസി മൊഴിപിഴ വചസ്സിലും
വാത്സല്യവിഭ്രമാൽ വന്നതോർത്തുത്തമാ
ചകിതമതിരിവ കിമപി കഴൽ തൊഴുതരുന്ധതീം
ചാപല്യമെല്ലാം ക്ഷമിക്കെന്നു കൂപ്പിനാൾ.
രസമൊടതിൽ മനമുഴറി രമണനെയുഴറിനാൾ;
രണ്ടിനും പോരുമീ രാമാജനമനം.
സരസമിതി തുഹിനഗിരി സപദി സകുടുംബനായ്
സപ്തമുനികളെസ്സാധു വലംവച്ചു
ശിവഭജനകുതുകി ബഹു മധുരഫലമൂലവും
ചീരാജിനരത്നമാത്മദേശോത്ഭവം
വ്രതനിയമശുഭവിധികൾ പലതിലുപയുക്തമാം
വെററില പൂഗവും കാഴ്ചയായ് വച്ചുടൻ
സകലമപി ഗുണനിധി ശിവാർപ്പണമസ്ത്വിതി
സാഷ്ടാംഗപാതം നമിച്ചാശു ചൊല്ലിനാൻ.
„കനിവുടയ കമലഭവകുലതിലകരേ! നിങ്ങൾ
കാര്യമരുൾചെയ്തതിങ്ങും മനീഷിതം.
ഭുവനഹിതവരദർ മമ പുരമതിൽ നടേ നടേ
പൂകതേ പുഷ്കലപൂർവ്വപുണ്യം മമ.

അറിവനിതുമുതലിനിയുമിടതുടരെയെത്തുമി-
അഭ്യുദയങ്ങൾ വന്നത്ഭുതം മെല്ലമേൽ.
പ്രലപിതമിതഫലമിനി നിഖിലമരുളീടിനാൽ
പ്രത്യേകമൊന്നില്ലടിയനന്തർഗ്ഗതം.
ഇഹ ജഗതി ശുഭവിധികൾ ഝടിതി തുടരേണമേ;
ദിഷ്ടോപദിഷ്ടമോർത്തോട്ടു ചൊല്ലുന്നു ഞാൻ.
അതുളവതിനുചിതമിഹ ശിവമൊരു മുഹൂർത്തവു-
മാജ്ഞചെയ്താദ്യന്തമൊക്കെ നോക്കീടുക."
ധരണിധരമൊഴികളിതി മുനികൾ ബഹുമാനിച്ചു
ധാരണാധ്യാനസമാധിവിനോദികൾ.
സ്മിതധവളസുമുഖർ കൃതപക്ഷതിമിഴിയാൽ മിഥഃ
സ്മൃത്യാദിതത്വം വിചാരിച്ചുറച്ചുടൻ
അഖിലശുഭവഴിതെളിയുമടവിലമിതാശിസ്സു-
മന്പോടുചെയ്താരതീവ സന്തുഷ്ടരായ്.

അതിനുപുറകചലകുലപതിയൊടു മനം തെളി-
ഞ്ഞംഗിരസ്സാം മുനി താനരുളീടിനാൻ.
"നയവിനയനിലയ! ശൃണു നഗകുലാവതംസ! നീ;
നാളെയന്തിക്കുണ്ടു നല്ല മുഹൂർത്തവും.
ശശധരനൊടണയുമളവുത്തരഫൽഗുനീ
ശാസ്ത്രോക്തമാം ഗുണം ജാമിത്രശുദ്ധിയും.
ഗുണമധികമിവിടെയൊരു കുറവു പറവാനില്ല;
കൂട്ടുക സംഭാരമാശു വൈവാഹികം.
നിഖിലമിതു സഫലമിതി ശിവനൊടറിയിച്ചു നാം,
നേരത്തു നാളെ വരുന്നുണ്ടടോ സഖേ!"
ഇതി മധുരതരമരുളിയമരമുനിവീരര-
ങ്ങീശ്വരാദിഷ്ടം പ്രദേശം പ്രപേദിരേ.
സഫലമിതി നിജഗമനമതസമയനിശ്ചയം
സത്യസങ്കല്പനോടെപ്പേരുമോതിനാർ.
കൃപപെരിയ പരശിവനു കൃതഹൃദയകൌതുകം
കൃത്യശേഷത്തിൽ പ്രവൃത്തി തുടങ്ങിനാർ.

സരസമഥ തുഹിനഗിരി തനയനെ നിരൂപിച്ചു
സസ്നേഹഗൌരവം കാര്യകാലോചിതം.
പിതൃചരണപരിചരണരണരണികയാ ജവാൽ
പ്രീതിമാനന്തികേ വന്നു തന്നാത്മജൻ.

ഗരുഡനിലുമധികമൊരു ഗരുഡനിലസൂചിതൻ;
ഗഹ്വരനിർഝരകാന്താരകാന്തിമാൻ;
ഫണിമിഥുനരതിവസതി; നമിതബഹുനിർജരൻ;
പാവനസ്ഥാനേഷു യോഗീന്ദ്രസേവിതൻ;
സുഗുണജനവിപദുദധിമറുകരകരേററുവാൻ
സൈ്വരമായാഴിയിൽ വീണാണവാണവൻ;
ശ്വസനസഖി വരുണസഖി ശിഖരികുലശേഖരൻ;
ശോഭനനാമാ ഹിരണ്യനാഭൻ ഗിരി
മതമറിവതിനു ഝടിതി ജനകനെ വണങ്ങിനാൻ
മാലോകർമാതുലൻ മൈനാകഭൂധരൻ.
കനിവൊടഥ തുഹിനഗിരി സുതമുർസി ചേർത്തുടൻ
ഗാഢം പുണൎന്നുവാചാഘ്രായ മൂർദ്ധനി.
"അയി തനയ! വിദിതനയവിനയവസതേ! നിന-
ക്കായുരാരോഗ്യസൈ്വര്യങ്ങളെത്തീടുക.
പെരിയഭരമിതു ശിരസി മമ തനയ! താങ്ങു നീ;
പെൺകൊടയ്ക്കിപ്പോൾ മുഹൂർത്തമാസന്നമായ്.
തവ ഭഗിനി സുകൃതനിധി ബഹുവിധതപംകൊണ്ടു
തമ്പുരാൻ തന്മനം തങ്കൽ വീഴിച്ചവൾ.
മദനരിപു മമ മകളെ വിരവോടിഹ വേൾക്കിലോ
മറെറന്തു കാര്യം നമുക്കുള്ളതിൽപരം?
സകലമിതിനുചിതവിധി മുതിരുക തെരുന്നനെ-
സ്സപ്തർഷിവാക്യം പ്രമാണീകരിച്ചു നീ."
നിജജനകമൊഴികളിതി നിരുപമമുദാ കേട്ടു
നീതിമാൻ മൈനാകമേവമൂചെ തദാ:
"ജയ ജനക! മമ കുതുകമതുലമിതു കേൾക്കയാൽ;
ജന്മസാഫല്യം നമുക്കു മറെറന്തിനി?
അഖിലജഗദധിപനിഹ വരുമളവസംശയ-
മന്തമില്ലാതെ ജനങ്ങളിങ്ങെത്തുമേ.
സ്ഥലമിവിടെയിതുപൊഴുതിലതിവിതതമാക്കണം
സ്ഥാനാസനശയനാടനസൌഖദം.
കളയരുതു സമയമിഹ, പലപല വിധേയങ്ങൾ;
കല്യാണമണ്ഡപം കൽപ്പിക്കിപ്പോഴേ.

പലർ പണികിലതിനു പണി; സുകരമിതൊരുത്തനാൽ
പാകാരിവശ്യനാം വിശ്വകർമ്മാവിനാൽ.”
ഉചിതമിതി നിജതനയഭണിതമിഹ കേട്ടുട-
വോത്താൻ തുഷാരാദ്രി വിശ്വകർമ്മാവിനെ.
അതുപൊഴുതിലതികുതുകമമരവരശില്പി താ-
നഭ്യാഗതനായി സഭ്യാക്ഷിലക്ഷിതൻ.
അരികിലുടനതിസുമുഖനുളി മഴു മുഴക്കോലു-
മാണ്ടുവന്നാശു വണങ്ങിയുരചെയ്തു.
“ജയ ശിഖരികുലതിലക! പഴുതിലിനി വൈകാതെ
ചെമ്മേ നിയോഗിക്ക; ചെയ്യേണ്ടതെന്തു ഞാൻ?”
തൊഴുതരികിലിതി മിളിതമതിലളിതഭാഷിതം
ത്വഷ്ടാവോടിഷ്ടം പറഞ്ഞു ഗിരീശ്വരൻ
വിരചയിതുമനഘമൊരു കനകമണിമണ്ഡപം;
വിൺതച്ചനച്ചെരൊരുമ്പെട്ടു തൽഗിരാ.
സ്ഥലമവിടമവടശതവിഷമിതമപി ദ്രുതം
തട്ടൊത്തഭൂമിയായ്ത്തട്ടങ്കസംഗമേ.
സ്തിമിതമിഴിനിലവനൊരരനിമിഷമുണ്ടായി;
തീൎന്നു കാണായ്വന്നു മണ്ഡപമപ്പൊഴേ.
നില പലതു നിഖിലമപി കനകമണിനിർമ്മിതം;
നീലവൈഡൂര്യങ്ങൾ കാലിണക്കല്ലുകൾ;
നിലമവിടെയതിമൃദുലസുരഭിലമണീമയം;
നീളം ത്രിയോജനം വീതി നാല്ക്കാതമാം.
തരളരുചി മുതൽനിലയിൽ വളയലുകൾ വാമട
തട്ടും തുലാങ്ങളും തൂണുകൾ ഭിത്തിയും.
പലമണികളിടകലരെ നിരുപധികശില്പവും
പട്ടുനിറംപൂച്ചപാവകൾ ചിത്രവും;
ജനനയനഹൃദയഹരമരുതു പുകൾവാൻ പണി;
ജാംബൂനദഫലകം കൊണ്ടു മേച്ചിലും.
ബഹളരുചി വലഭികളിലഴികൾ ചെരികാൽ പല-
ബാലക്കൂടങ്ങളും വ്യാളപ്രതിമയും.
സ്ഫടികമണിമയമൊരിടമപരദിശി വിദ്രുമ-
പത്മരാഗാഭാപരഭാഗപാടലം
മുഹുരൊരിടമരുണമണിമയമപരഭാഗതോ

മൌക്തികജ്യോത്സ്നാഗമാവദാതീകൃതം.
ഉപരി പുനരൊരുനിലയിലഖിലദിശി വജ്രങ്ങ-
ളൊപ്പിച്ചു വച്ചു പണിചെയ്ത ദീപ്തിയാൽ
വിശദമിഹ പറവർ പലർ വരുവതു വിയൽഗംഗ
വേളിലാളിപ്പാനന്നജത്തി തന്നുടേ.
ഒരുനിലയിൽ ബഹുപണികൾ മറുനിലയിൽ വെൺപട്ട-
മൊന്നിടയിട്ടതിനായിരം പൊന്നില.
സകലനിലകളിലുമുടനുപരിനിലമൌലിയിൽ-
ത്താഴികക്കുംഭങ്ങളന്പോടു കാൺകയാൽ
സഭയതരമതുപൊഴുതു സരസിരുഹസംഭവൻ
സത്യലോകസ്ഥിതൻ മേല്പോട്ടു നോക്കിനാൻ.
"ഇനമപി ച ശശിനമപി ശിരസി ബത വച്ചുകൊ-
ണ്ടെന്തഹോ! വിന്ധ്യൻ വളൎന്നിതോ ദുൎമ്മദാൽ?
ഇവനു മദമകലുവതിനിതുപൊഴുതുപായമെ"-
ന്തെന്നിവണ്ണം പല ചിന്തയാ മേവിനാൻ.
അപി ച പുനരതിനുപരി കൊടിമരമുയൎന്നു ക-
ണ്ടപ്പൊഴെഴുന്നേറ്റു പൊല്പയോജാസനൻ
അദിതിസുതവടുചരണമിതി മനസി നിൎണ്ണയി-
ച്ചാശു കുണ്ഡീജലം കൊണ്ടു കഴുകിനാൻ.
അതിധവളസിചയമയമതിനുടെ കൊടിക്കൂറ-
യഭ്രസിന്ധൂൽഭവമെന്നും കരുതിനാൻ.
മധുപരുതിഭണിതമതിനുപരി മാല്യം കണ്ടു
മാൽപൂണ്ടു ധൂൎജ്ജടിമൌലിമാലാധിയാ.
അതുപൊഴുതു സരസിരുഹവസതിരഥഹംസങ്ങ-
ളത്യന്തകൌതുകാൽപ്പൂക്കു തന്മണ്ഡപേ
ക്വചിദതി വിശദമണിവിരചിതവിടങ്കേഷു
കുത്തിച്ചുമച്ചു വരടകളെക്കണ്ടു
കുതുകമൊടുമമരധുനിവിസകിസലഖണ്ഡങ്ങൾ
കൊത്തിക്കൊടുപ്പതു മേടിയാഞ്ഞാടലാൽ
അനുസരണരണിതമതിരണരണികയാ ചെയ്തി-
തജ്ഞാതകാരണകോപപ്രശാന്തയെ.
ഇതി വിവിധമുപരിതനനിലകളിലോരോ ചിത്ര-
മെത്രയുമത്ഭുതം കല്യാണമണ്ഡപം.

തദനു പുനരൊരു കനകതറയതിനു ചുഴവും
തൽപൃഷ്ഠഭാഗത്തു തട്ടും പലവരി.
കഥയിതുമിതരിമവരുമഹിവരനമത്ഭുതം;
കാൽക്ഷണകാലേന തീൎന്നു സമസ്തവും.
തുഹിനഗിരി ചതുരതരനതിനുചിതമായുടൻ
ത്വഷ്ടാവിനിഷ്ടം കൊടുത്തു സമ്മാനവും.
അഴകൊടവനവിടവിടെ നികടഭുവി ദൂരത്തു-
മാത്മബന്ധുക്കൾക്കു വെച്ചിതാൾ നീളെയും.
അണിവതിനു മകളെയുടനാഹതസിചയങ്ങളു-
മാഭരണങ്ങളും നല്കി മേനാകരേ.
പുരമഖിലമണിവതിനു നഗരജനമാദിശ്യ
പുത്രനെക്കല്പിച്ചു സൎവ്വകാൎയ്യത്തിനും.
പുരമഥനചരണയുഗപരിചരണകൌതുകീ
പുക്കിതു കൈലാസശൈലം ഹിമാലയൻ.
പുകൾതെളിമ മികവുടയ ഭുവനപെരുമാളുടേ
ഭോഗപുരിയുടേ പൂമുകം പൂകിനാൻ.
ശപഥശതനമദമിതമഹിതഗണമദ്ധ്യഗം
ശൈലാദിയെക്കണ്ടു ശൈലാധിപൻ തദാ.
അലമകലെ നിലകരുതി വലതി നയനേ നമി-
ച്ചാസ്ഥകണ്ടപ്പോളവസ്ഥയുണൎത്തിനാൻ.
അവസരവുമതിലുതകി കുതുകഭയഭക്തിമാ-
നാസ്ഥ മഹേശൻ നമസ്കരിച്ചാൻ മുദാ.
"ശുചിഹൃദയ! തുഹിനനഗ! സുമുഖ! സുഖമോ തവ?
ശുദ്ധാബുദ്ധേ! മേ ശ്വശുരത്വമസ്തു തേ."
പരമശിവവചനമിവ "പരമനുഗൃഹീതോസ്മി
പാഹിമാം പോററി"യെന്നേററുണൎത്തീടിനാൻ.
"ഹര! വരദ! പരമശിവ! പുരമഥന! ധൂൎജ്ജടേ!
ഹാരീകൃതാശീവിഷാശേഷപോഷക!
ഭവ! ഗിരിശ! മൃഡ! നിഖിലനിഗമനുത! ശങ്കര!
ഭക്തബന്ധോ! ഭൎഗ്ഗ! ഭസ്മാനുലേപന!
ജനിമരണകടൽനടുവിലുഴലുമടിയനു നീ
ജ്ഞാനാമൃതം തന്നു പാരേ കരേററുക.
പ്രഭുവിനൊരു പരിചരണവിധിയിലുതകീടുവാൻ

പ്രാഭൃതം കന്യാമയം മയാ ദീയതേ.
പൃഥഗതിനു പഴമനസി മതമിദമുണൎത്തുവാൻ;
ബ്രാഹ്മം വിവാഹത്തിലാഹൂയ ദീയതെ.
അതു വിഹിതമതിമഹിതമതുമിവിടെയാവശ്യ-
മാദേശകാംക്ഷി ഞാ,നീശ! പ്രസീദ മേ."
അടിതൊഴുതു പടിമയൊടൊരഭിമതമുണൎത്തിയോ-
രദ്രീശ്വരനോടരുളി മഹേശ്വരൻ:
"അഭിലഷിതമിതി സകലമവികലമതങ്ങനേ;
യഗ്രേ നടക്ക; പുറകേ വരുന്നു ഞാൻ."
ഇതി ശിവനൊടനുമതിയുമിതമൊടു ലഭിച്ചുകൊ-
ണ്ടിങ്ങു പോന്നെത്തീ ഹിമവാൻ തദന്തരേ.
അപരിചിതമപരമിതി പരിചിതചരം പുര-
മാലോകനേ ക്ഷണേ തോന്നീ ഗിരീന്ദ്രനു.
ഫലവിനമദമരതരുനിരകൾ കുലവാഴ വെൺ-
പട്ടുവിതാനം പഴുക്കാമണിഗൃഹം;
പുതിയ മണി നിറയുമണിനിറപറകൾ ദീപങ്ങൾ;
പൂൎണ്ണകുംഭങ്ങൾ; കുടികൾതോറും കൊടി;
അഖിലദിശി പവനചലദകിൽസുരഭിധൂപവു-
മദ്ധ്വാക്കൾതോറുമത്യുന്നതം പന്തലും;
സരിഗമപധനിസസനിധപമഗരിസായെന്നു
സംഗീതശാലയിലഭ്യാസഘോഷവും;
അടവികളിലജിരസമ"മടി കള തളി"യെന്നു-
"മാഹര ഹേമകദളീനിര'യെന്നും
ഭണിതമപി ഘനമരവരണിതമപി നീളെയും;
ഭക്തരുടേ ശിവനാമഘോഷങ്ങളും;
വിധുവിനൊടു സമമമലതാലവൃന്തങ്ങളും;
വിദ്രുമത്തണ്ടാണ്ട വെൺചാമരങ്ങളും;
വിരവൊടിരുകരതളിരിലിടയിടയിളക്കുന്ന
വേശാംഗനാകരകങ്കണഘോഷവും;
വിവിധജനവിഭവഗുണനുതിഭണിതി വന്ദിനാം;
വേദജ്ഞയോഗവിധിവിചാരങ്ങളും;
ഇവ പലതു നിജപുരിയിലവനിധരനായക-
നീക്ഷണം ചെയ്തു കടന്നു തെരുന്നനെ

അന്നമിളിതതനയഭടസചിവസഖബാന്ധവ-
നന്തഃപുരം പുക്കിതത്തരാനന്ദവാൻ.
അതുപൊഴുതിലചലമകൾ കതളികുളികാപ്പുകെ-
ട്ടാപ്പ്ടിവാദ്യഗീതാത്ഭുതാഡംബരം
കുരവയൊട്ടമിടതുടരെ മുരജരവമേളവും
കൊമ്പു ചിന്നം കുഴൽ കോലാഹലങ്ങളും
തുടിപടഹകിടുപിടികൾ കിടപിടിതടീമൃല-
തൂര്യഭേരീശംഖകാഹളസങ്കുലം
മുരശ്ശു തകിൽ കരഡമരു തിമിലകളിലത്താള-
മുഖ്യചതുർവ്വിധവാദ്യഘോഷങ്ങളും
പല ധരണിസുരതതിഷു മണികനകദാനവും
പട്ടു കൊട്ടുകയും പാദാദിവാദ്യവും
പുരയുവതികരകലിതമലർകുസുമവർഷവും
പുണ്യാഹഘോഷങ്ങളാശീർവചസ്സുകൾ;
ലളിതമിതി പലവിധികളതിനു പലർ നാരിമാർ
ലക്ഷ്മീ ധരിത്രീ സരസ്വത്യരുന്ധതി
അദിതി ദിതി ദനു വിനത സുരസയൊടു കദ്രുവു-
മാശ്ശു ലോപാമുദ്രതാ,നനസൂയയും
അമരമുനിസതികളിതി പലരുമവിടേ വന്നി-
തപ്സരസ്ത്രീവൃതാ പൌലോമി; ഗംഗയും
യമുനയോടു വരുണനൊടു വരുണതരുണീജന
മെത്താതെയാരുമില്ലിത്തരമുള്ളവർ.
ജയയുമഥ വിജയയുമൊരുടലിൽ ബഹു കോപ്പിട്ടു
ചെമ്പൊൽക്കുടങ്ങളിൽക്കൊണ്ടുവന്നു ജലം.
തടവി മൃദു സഖികൾ പലർ മലമകളെ മെല്ലവേ
താതനെക്കുളിപ്പിച്ചിരുത്തീ പലകമേൽ.
കുടിലതിരുമുടി ഝടിതി ചടുലമലരർച്ചിതം
കൌശലാൽ മണ്ഡം കുടഞ്ഞു വകഞ്ഞുടൻ
തളിർകുസുമകലികയൊടു കുറുകയുമഴിഞ്ഞാശു
തൈലവും തേപ്പിച്ചു തപ്പിച്ചു ബാന്ധവർ.
തദനു പുനരിവരവളെയധിമണിഗൃഹം വച്ചു
താലിയും തേപ്പിച്ചു സാദരം വാകയും.
അഥ സലിലമമൃതസമമഖിലതീർത്ഥാനീത-

മൻപൊടാറാടിച്ചിതൌഷധവാരിയും.
കുലശിഖരികുലമകരികുളികളകളങ്ങളെ *
ക്കുറിട്ടു കാണുവാൻ ക്രൂരിരുട്ടേവനും.
സരസതരമതുപൊഴുതില്ലചലപതിമന്ദിരം
സർവ്വേന്ദ്രിയാനന്ദനിഷ്യന്ദസുന്ദരം.
സുരതതികളഗസുതയെ മികവൊട്ടു കുളിപ്പിച്ചു
തോർത്തിക്കഴിഞ്ഞിഴനേർത്തൊരു വാസസാ
ഇണപുടവയിരുപുറവുമിതമിയലുമൊക്ക വ-
ച്ചിഷ്ടമുട്ടുള്ള പൊൽപ്പട്ടുത്തരീയവും
അതിവിജനമണിയറയിലണിവതിനഗാത്മജാ-
മമ്പോടിരുത്തി യഥാസുഖമാസനേ.
അകിൽ,പുഴുവു,മലയജവു,മരിയപനിനീർ,ജവാ,-
തത്തുത്തം കസ്തൂരി,കർപ്പൂരകുങ്കമം,
സിതകുസുമതളിർനിരകൾ, സുരഭിമലർമാലകൾ,
സിന്ദൂരരോചനാലാക്ഷാരസങ്ങളും,
തികയുമളവതിനരികിലനവധി നിരന്നു നൽ-
ദ്ദിവ്യരത്നാഭരണങ്ങളോരോതരം.
മുടിമണികൾ മുട്ടുകുവക മണിസരലലന്തികാ
മൌക്തികം മൂക്കുത്തി താടങ്കകുണ്ഡലം
ഗളമളവു ലളിതനവമണികനകഭൂഷണം
ഗാത്രികാകഞ്ചുളീഹാരഭേദങ്ങളും
കനകമണിരുചിഖചിതകടകമണികേയൂര-
കങ്കണം കൈമോതിരങ്ങൾ തരം തരം
ഹരിഹയനു വരദയുടെ മുദ്രരണിതനൂപുരം
കാമ്യങ്ങളായുള്ള കാഞ്ചീഗുണങ്ങളും
ശിവമഹിഷിയുടെ വപുഷി ചിരവസതികൌതുകം
ശിഞ്ജിതം കൊണ്ടുടൻ വ്യഞ്ജിച്ചു പുക്കിതു.
തരവഴിയിലവർ പലതു തിരകയുമെട്ടുക്കയും
താരതമ്യാദികൾ തമ്മിൽപ്പറകയും;
നിടിലഭുവി കവിളിണയിലിളമുലയിലും ചിലർ
നിർമ്മിക്കയും ചിത്രചിത്രകപത്രവും;
ചിലരസിതജലദകുലസരുചിചികുരോൽക്കരം
ശീലിതധൂപം ചിതത്തിൽത്തിരുകിയും;

* 'കുളികളിണ നേ' (പാഠാന്തരം).

"കലിതമിഹ കബരമിതു കഥയത കണക്കിലോ?
കാന്തിയില്ലേ ചൊല്ക് വിന്നിത്തരം ചോദ്യവും.
"ഉചിതമിതു രചിതമിനി വദനമിതു കാണ്മതി-
ന്നൊന്നേറെ വേണുന്നു കൺമൂന്നുമിത്തരം."
"നലമുടയ വകയിലയി! ന ഖലു മലർ മാലകൾ;
നന്ദനദേവതാ വന്നീലയോ സഖി?"
"ചികുരഭരമിതിനുപരി മുടിമണിയിതോ വേണ്ടൂ?
ചിന്താമണികുലസന്തതിയില്ലയോ?"
"കുടിലതിരുമുടിയിടയിലപരമണിയെന്തിനു?
കൌസ്തുഭം പൂമകൾ കൊണ്ടന്നതേ മതി."
"മണികനകമുരി, കണിക;മലർഗണമൊട്ടുക്കമാം
മാണിക്യമുക്താലലന്തിക ചൂടുക."
"കുരുൾനിരയിൽ വിതറുവതിനറുവര്യതുവീരരും
കൊണ്ടുവന്നില്ലേ മകരന്ദമെങ്ങുപോൽ?"
"മകരമൃഗഖഗവകയിലഹമെഴുതി പത്രകം;
മാഞ്ഞുപോമോ വാൻ വിയർപ്പുബിന്ദുക്കളാൽ?"
"ഭയമരുതു സഖി! നിയതമുപയമനസംഭ്രമേ
ഭസ്മപ്പൊടിവീണു വററും വിയർപ്പുനീർ."
"സുരഭിഘൃതമിളിതമഷി മിഴിയിലെഴുതീടുക;
തൂലികയല്ല ശലാക നല്ലൂ സഖി!"
"അണിയുമളവനഘമണികുഴകളഴകേറുമോ-
രാസ്യേന്ദുരസ്യാ ധുരുധുരായോഗവാൻ."
"ഇവളിലൊരു പരമശിവനിതുപൊഴുതിലുണ്ടായൊ-
രിച്ഛാവിശേഷത്തിനുത്തമം ജാതകം."
"വിദിതമപി പറവനിഹ വിഷഹരമണിവ്രജം
വേണം വളകൾ വലംകൈയിലേററവും.
തളവളകൾ സരസരുതമണിമയതുലാകോടി-
താലിപതക്കങ്ങൾ തോൾവള മോതിരം."
"അലമലമിതിനിയണികിലലസതനുവാമിവൾ-
ക്കാലസ്യമിണ്ടല്ലുമെന്നിയുണ്ടോ ഫലം?"
"അണിയുമളവിവളുടയ മൃദുമധുരപൂമേനി-
യാഭരണങ്ങൾക്കുമാഭരണായിതം."
"വിരചിതമിതിരുമുലയിൽ നവകളഭകസ്തൂരി;

വീശിയുലത്തി മുലക്കച്ച കെട്ടുക.
നിഹിതമണിനിബിഡരുചി ചട്ടലമുടനൊന്നിട്ടു
നീവിബന്ധത്തിന്നുറപ്പു വരുത്തുക.”
„ചരണതലമൊടു ഝടിതി മമ മുടിയിലാക്കുമവൻ;
ചാരുതരമാമലക്തകം ചാർത്തുവൻ.
ചരണനതശിവശിരസി ശശികലയിലെന്നിയേ
ശാതോദരി! നീ ചവിട്ടരുതെങ്ങുമേ.”
ലളിതമിതി പറയുമൊരു സഖിയെ മുഖരേ!യെന്നു
ലീലാരവിന്ദേന താഡിച്ചു ചണ്ഡിക.
ഗുരുവിനൊടു കമലജനുമഹിവരനുമംബിക
കോപ്പിടും കോപ്പുകൾ കൂപ്പിട്ടു കൂട്ടമോ?

മഹിതഭരമണവൊടഥ മലകളവിടേ വന്നു
മാമേരു മന്ദരം ഹേമകൂടാദ്രിയും
രജതഗിരി വൃഷഭഗിരിയരുണഗിരി വേങ്കടം
രത്നവിളനിലം രോഹണശൈലവും
മലയഗിരി നിഷധഗിരിയുദയഗിരി വിന്ധ്യാദ്രി
മാല്യവാൻ ചിത്രകൂടം ത്രികൂടദ്വയം
അജശിഖരി കുടചഗിരി ചരമഗിരി സഹ്യാദ്രി-
യഞ്ജനഗോവർദ്ധനമഹേന്ദ്രാദ്രികൾ.
ത്രിദശമുനിധരണിഭരഭരണനിപുണാ ഇമേ
തെററന്നു തിക്കിത്തിരക്കിയടുക്കയും
സ്ഥലസലിലഫലകുസുമസകലസുഖസമ്പത്തു
തങ്ങൾതങ്ങൾക്കുള്ളതെല്ലാം കൊടുക്കയും
സരസമിഹ സുജനകൃപ ഫലതി ബഹു പോലെന്നു
സന്തോഷവാക്യം ഹിമവാൻ വചിക്കയും
ഫലവിധിഷു പുരയിലിഹ പലരുമൊരുമിക്കയും
പാവാടപട്ടുകൾ പാടേ വിരിക്കയും
സുരയുവതിതതികൾ ചില പരിഷദി നടിക്കയും
സൂരികൾ ഭാവമറിഞ്ഞു രസിക്കയും
സുരമുനികൾ പലരുമിഹ വരികയുമിരിക്കയും
സ്വസ്വാധികാരോചിതം വ്യാപരിക്കയും.
“ജയ ജനനി! ജഗദുദയഭരണഹരണേക്ഷണേ!
ജംഗമാജംഗമബ്രഹ്മവിദ്യാമയി!
ജയ ജനനി! ശിവകമനി! ജയ ഭഗവതി! ശിവേ!

ജന്തുസന്താനസന്തോഷചിന്താമണേ!
തവ ഭവതു പരമശിവനിനി മുഴുവനിഷ്ടദൻ;
താരകബ്രഹ്മശരച്ചന്ദ്രചന്ദ്രികേ!
ജനനി! തവ മഹിമയിതു ജഗതി തതമെങ്കിലും
ജന്മാദി ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വേണ്ടിത്തവ.
ശരണമിഹ തവ ചരണയുഗളമിതു മാത്രമാം
ശങ്കരാലങ്കാരശൃംഗാരശൃംഖലേ!"
ഇതി സുജനതതിഷു നതിഭണിതികൾ ഭവിക്കയു-
മെന്നുവേണ്ടാ സർവ്വസൌഖ്യം മുഴുക്കയും
ഇതമൊടിതു ഗിരിപുരിയിൽ വിരവിനൊടൊരുങ്ങേണ്ട-
തെല്ലാമൊരുങ്ങിയണഞ്ഞു മുഹൂർത്തവും.
കവിയുമിതു കവിളും കുഴയുമരിയ കവികൾക്കിനി-
ക്കൈലാസശൈലകോലാഹലമോതുകിൽ.
നതവരദപരമശിവമതകരണപാരീണ-
നന്ദീശസങ്കല്പദൂരസംപ്രേരണാൽ
തെളിവിനൊടു സകലകളമന്നമിളിതമോരോരോ
ദേശങ്ങളിൽ നിന്നസംഖ്യം മഹാജനം.
കരളിലുരുകുതുകമൊടു കടയിളകി വന്നിതു
കാലാഗ്നിരുദ്രരും ഹാടകാധീശനും.
അവർ വരവിലതിവരുമഖിലഗണമണ്ഡല-
മാടോപപാടവപാടിതദിക്തടം
അടവികളിൽ വിടപിനിര പൊടിപൊടവെ;യാഴിക-
ളാകെക്കലങ്ങിമറിഞ്ഞു കവിയവേ;
കുതികളൊടു പദഹതികളിതവുമതിവേഗേന
കുന്നു കുഴിയെ,ക്കുഴികൾ കുന്നാകവേ;
അഖിലനദിനദഗതികൾ മറുവഴിതുടങ്ങവേ;
ആകാശഭൂമ്യവകാശങ്ങൾ വിങ്ങവേ;
അവനിപുമട്ടുരഗപതി തെരുതെരെയുടൻ പക-
ന്നായിരം മൂർദ്ധാക്കളൊക്കെക്കുഴയവേ;
അതിചകിതമലറി നില വഴുതി ബഹുലാണ്ഡമി-
ട്ടഷ്ടദിഗന്തികൾ പൊട്ടെന്നു ഞെട്ടവേ;
അഖിലമപി ഭരമവനിലമരുമളവത്ഭുത-
മാദികൂർമ്മത്തിന്റെ കർപ്പരം പൊട്ടവേ;
അഴകുടയ രജതഗിരിപുരമതിൽ നിറഞ്ഞുവ-

ന്നണ്ഡാന്തരങ്ങളിൽ നിന്നു വിശൃംഖലം.
വിനതയുടെ തനയനുടെ ഗളഭുവി സമാരുഹ്യ
വിഷ്ണുഭഗവാനെഴുന്നള്ളി തൽക്ഷണം.
സനകമുഖമുനിവരരുമപി ച നവയോഗികൾ
സാരൂപ്യശാലികൾ സാലോക്യശാലികൾ;
സരസബിസധവളമൃദുസുലളിതകളേബരൻ
സങ്കർഷണസ്വാമി സാക്ഷാദനന്തനും;
വിരവൊടിഹ പരമശിവനഗരമതിൽ വന്നിതു
വൈകുണ്ഠവാസികൾ മററും മഹാജനം.
ഹരപുരിയിലതുപൊഴുതു കമലഭവനും വന്നു
ഹംസയുക്തം വ്യോമയാനമേറിദ്രുതം.
കുതുകമൊടുമനവധികയതിമുനിസമൂഹങ്ങൾ
കൂറിട്ടുചൊല്ലുവാനാവതല്ലാവൊളം.
മികവുടയ ഭൃഗുമുനിയുമഴകുടയ ദേവലൻ
മൈത്രാവരുണിയും ഗാലവൻ ഗൌതമൻ
ഭരതമുനി ശുനകമുനി കപിലമുനി പൈലനും
ഭാർഗ്ഗവൻ മൈത്രേയനും ഭരദ്വാജനും
കലശഭവനരിയൊരു കണാദനും പിംഗലൻ
കാശ്യപൻ കണ്വൻ മൃകണ്ഡു വിഭണ്ഡകൻ
പകലിരവു പാദമിതവടപടലവേഷ്ടിതൻ
പാണിനി ജൈമിനി മാഭ്യനും രൈഭ്യനും
നലമുടയ കലഹരുചി നാരദൻ പർവ്വതൻ
നാസ്തികദ്വേഷിയുച്ചഥ്യനൌർവ്വനും.
ശതമയുതമൃഷികളതുപൊഴുതിലവിടേ വന്നു
ശക്തിദത്താത്രേയയാജ്ഞവല്ക്യാദികൾ.
സുരപതിയൊടനലയമനിരൃതിവരുണാനില-
സോമേശമുഖ്യദിക്പാലരും കൂട്ടവും
അമരഗണമഖിലമപി വിരവൊടവിടേ വന്നി-
തക്കരുദ്രാശ്വിവിശ്വന്മാർ വസുക്കളും
ഉഡുതതികളൊടുമുഡുപനുടമയൊടുമെത്തിനാ-
നൊട്ടൊഴിയാതെയുപദേവവൃന്ദവും.
അസുരവരർ നിശിചരരുമരുണഗരുഡോൽപന്ന-
മത്തുത്തദിവ്യപക്ഷിപ്രകരങ്ങളും
വളരുമൊരു കുതുകമൊടു ഭുജഗവരരും വന്നു

വാസുകിതക്ഷകകാൎക്കോടകാദികൾ
സുരസുരഭികുലമപി ച പുരത്തിദഭിവന്ദന-
സൌഖ്യലാഭൌൽസുക്യസൌമുഖ്യസങ്കുലം
ഭുവനമതിൽ മരുവുമൊരു ജനവിതതി വന്നിങ്ങു
പുക്കിതു കൈലാസശൈലം തെരുതെരെ.
ബഹുവിഭവമവരവർകളുപദയുമെടുത്തുപോയ്
വന്ദിച്ചു നന്ദിയെ വൃന്ദമായ് നില്ക്കയും
അഖിലജഗദധിപതിയൊടവരെയറിയിക്കയു-
മാജ്ഞകേട്ടാലവരന്തികേ ചെല്കയും
കമലശരരിപുവിന്റെ കഴലിണ നമിക്കയും
കാഴ്ചകൾ വെക്കയും വന്ദിച്ചു നില്ക്കയും
അവരവരൊടുചിതമൊഴി ഗിരിശനരുൾചെയ്കയു-
മാനന്ദമേവൎക്കുമുള്ളിൽ നിറകയും
അവരവർകൾ തദനു മൂൎദ്ധനികടമതൊഴിക്കയു-
മാശു വന്നന്യജനങ്ങൾ നമിക്കയു
നളിനഭവവരവിബുധ ഗിരിശനെഴുന്നേല്ക്കയും
നാൻമുഖൻ വന്ദിച്ചരികേയിരിക്കയും
മധുമഥനനണയ വരുമളവിലെതിരേല്ക്കയും
മാനിച്ചു കൈപിടിച്ചൊന്നിച്ചിരിക്കയും
അഹിശയനനുചിതവിധി പലതുമറിയിക്കയു-
മങ്ങനേ തന്നെയെന്നീശാജ്ഞ കേൾക്കയും
അവരവരെയരികിലുടനഴകൊടു വിളിക്കയു-
മാജ്ഞാപനം ചെയ്തു വേഗമയയ്ക്കയും
വെളിയിലുടനമരഗുരു മുഹൂരടിയളക്കയും
വേളിമുഹൂൎത്തമാസന്നം ഭണിക്കയും
അഖിലജനഹൃദി തെളിമ വിളകയു,മതത്രമേ-
ലായനേരം മുദാ നാളീകസംഭവൻ
വിലപറകിലുലകതിനു വിലപിടിയ വിശവും
വിന്യസ്തതാദൃശാലങ്കാരപൂരിതം
അജനരനിതുചിതമിതി കവിരിവ മഹാകാവ്യ-
മാഭരണപ്പെട്ടി സൃഷ്ടിച്ചു നല്കിനാൻ.
“നളിനഭവകതുകമിതു വെടിയരുതു പൊററീ”തി
നന്ദീശനാരായണന്മാരുണൎത്തിനാർ
പെരുമനിധി പരമശിവനജനിഹിതമത്ഭുതം

പെട്ടകം പെട്ടെന്നു തുഷ്ട്യാ ചവിട്ടിനാൻ.
പുനരരുളി കമലജനോ"ടയി ശൃണു സുരജ്യേഷ്ഠ!
പൂർണ്ണമാകെപ്പൊഴും ത്വൽകൃതം പെട്ടകം.
അണിവുകളിതമരജനമണിക സുഖമുത്സവേ-
യാഖണ്ഡലൻകൈയിൽ നല്കുക പെട്ടകം.
ഭവമൊഴികളിതുകരുതി മണികനകഭൂഷണ-
ഭാണ്ഡം വിരിഞ്ചനിരുന്നു നല്കീടിനാൻ.
അതിലലിതമതിൽ നിഹിതമനഘമണിഭൂഷണ-
മാപാദചൂഡമണിഞ്ഞു വിണ്ണോർകളും.
അതിവിവിധമവരവർകളവയവവിശേഷത്തി-
ലത്യന്തവും ചേൎച്ചഭംഗി വിളങ്ങവേ
കുലിശധരമുഖനിഖിലസുരവിതതി കോപ്പിട്ടു
കൊന്നക്കൊട്ടങ്കാട്ടു പൂത്തകണക്കിനെ.
അസികളൊട്ടു പരിചമുതലിതി വിവിധമായുധ-
മാണ്ടുനിന്നാരങ്ങകമ്പടിക്കൂട്ടുവാൻ.
മണികനകമയമണിവു സുരജനമണിഞ്ഞിട്ടു
മഞ്ചമൊഴിഞ്ഞീല; മിഞ്ചുന്നു പിന്നെയും
പുനരുരഗദിതിജദനുജാപ്സരോഗന്ധർവ്-
ഭൂതവൃന്ദത്തിനും നല്കീ വിഭൂഷണം.
പുരമഥനതിരുവുടലുമതുപൊഴുതു കാണായി
പൂർണ്ണേന്ദുകോടിപ്രഭാഭോഗസൌഭഗം.
അരുണരുചിജടകളുടനസിതകചഭാരമാ;-
യർദ്ധേന്ദു തത്രത്യന്തത്തംസപുഷ്പമായ്.
അഹിപടലിവിധിതലകളമരനദിയും ഭയാ-
ദഭ്യന്തരം പുക്കൊളിച്ചു ശിരോരുഹേ.
ഹരശിരസി വിലസി പുനരണിമണികിരീടവു-
മല്ലേതരാഭോഗമത്ഭുതശില്പമായ്.
കനൽ ചൊരിയുമൊരുമിഴി ലലാടമദ്ധ്യോചിതം
കാശ്മീരപങ്കതിലകമായ്ക്കാണായി.
സരസിരുഹദളസദൃശമിഴികൾ പൊഴിയും കൃപാ-
സാഗരാന്തപമായ് സർവ്വഭുവനവും.
സരസമൃദുഹസിതമൊട്ടു തിരുമുഖവുമാബദ്ധ
സൌവർണ്ണകുണ്ഡലോല്ലാസിഗണ്ഡസ്ഥലം.
ജഗദുദരഹൃദ്യമൃദ്യമിതപരിമളതരംഗമായ്-

ച്ചാത്തുവാനംഗരാഗം നല്കി വാസവൻ;
കമലജനമരുളിയതു രജതമണിഭാജനേ
കഞ്ജനാഭനു നൽക്കാഞ്ചനഭാജനേ.
തിരുവരയിലഹതമൊരു കനകപട്ടാംബരം
ദിവ്യാംഗരാഗവും ചാത്തിനാൻ മൂത്തിമേൽ.
നിബിഡരുചി വിലസി ബഹുമണിഗണകലാപങ്ങൾ
നീലകണ്ഠന്റെ കഴുത്തിൽ നിരന്തരം.
തരിവളകൾ പിരിവളകൾ കടകനിര തോൾവള
തങ്കജാംബൂനദരത്നാമ്മികാശതം.
പദകടകമണിരശന വരമണിപതക്കങ്ങൾ
പാകാരിചാപചായക്കാരരംബരേ.
പറകിലിതിലൊരു മണിയെയിരവുപകൽ സേവിച്ചു
പത്മാദികളാം നിധികൾ പണ്ടൊമ്പതും;
ഫലമതിനു വിഭവമിതു; പരമണികുലോത്ഭവൻ
പാരമൌദാര്യമുള്ളൊരു ചിന്താമണി;
അതിലധികദശഗുണിതനതിഗുണിതവൈഭവ-
മത്ഭുതതരത്തം നിറയുന്ന ഭൂഷണം
അരനിമിഷമതിനിടയിലരനുടെ തിരുമേനി-
യാപാദചൂഡമണിഞ്ഞുകാണായ്‌വന്നു.
"ജയ വരദ! പരമശിവ! ഹര! ഹര! മഹാദേവ!
ശംഭോ! മഹേശ്വര! ശർവ്വ! സവ്വേശ്വര!
ഇരവുപകലിഹ വപുഷി മണികനകഭൂഷണ-
മിങ്ങനേ കാണ്മതിന്നെത്ര കൊതിച്ചു നാം!
ശരണ"മിതി നതിനുതികൾ സുരമുനികൾ ചെയ്യവേ
ശങ്കരൻ മെല്ലെന്നെഴുന്നേററിതാസനാൽ.
ചെറുതതിനു പരമജനി പരിജനപരിഭ്രമം;
ചെന്നു തൃക്കൈ താങ്ങി നിന്നിതു ശാർങ്ഗിയും.
സ്ഫടികമണിമെതിയടികൾ പൊടികളകയും ചെയ്തു
പാട്ടിലഗ്രേ വച്ചു കൂപ്പി നന്ദീശ്വരൻ.
കരതളിരിലിളകുമൊരു കനകമണിവേത്രവാൻ
കാണ്മിനെഴുന്നരുളുന്നവെന്നാൻ ഭൃഗു വാ.
തൊഴുക ചിലർ, കഴലിണയിൽ വിഴുക,യെഴുന്നേല്ക്കയും
സ്തോത്രങ്ങൾ ചൊല്ലിപ്പുകഴുകയും ചിലർ

മുനിസദസി സുരസദസി തൊഴിലൊടു മറിച്ചിലും
മോഹനനാട്യങ്ങൾ വാദ്യഗീതങ്ങളും.
ഹരനരികിലിരുപുറവുമനുരണിതവീണരായ്
ഹാഹാശ്ച ഹൂഹൂശ്ച തുംബുരുനാരദൌ
ഭുവനപതി പുതുമയൊടു മെതിയടിയിലേ ചെന്നു
ഭോഗാപുരിമണിപ്പൂമുകന്സീമനി.
കുശലർ ചില പ്രമഥവരർ കോപ്പുമിടിയിച്ചു
ക്രൂരനെക്കൊണ്ടന്നു നിർത്തി തദന്തരേ.
ഖരഖുരവിലിഖിതഭുവമുരുകകുദമുന്നതം
കാന്തസ്വരമണികിങ്കണീമണ്ഡിതം
ഉഡുപരുചിപടലപരിചരിതപൃഥുലാംഗ്രല-
മുത്തുംഗശാതശൃംഗാബദ്ധചാമരം
ജഗദധിപനഴകിനൊടു വൃഷവരമമും ജവാ-
ജ്ജംഗമകൈലാസശൈലം കരേറിനാൻ.
പരമശിവമെതിയടികൾ കരതളിരിലാണ്ടുതാൻ
പന്നഗാരാതിഗളമേറി മാധവൻ.
കമലജനുമഴകൊടു വിമാനമേറി നിജം
കാലാഗ്നിരുദ്രാദികളും പുറപ്പെട്ടു.
അതുപൊഴുതിലമരഭടർ നടനടനടായെന്നു-
മാർഭടിഘോഷവുമാർപ്പിടും നാദവും
തിമിലയൊടു പറനിരകൾ ചെറുപറകൾ ചെണ്ടകൾ
തിത്തികൾ നാഗസ്വരങ്ങൾ ചീനക്കുഴൽ
തകിൽ പണവമുരവവക ബഹുധവളകംബുക്കൾ
തംബുരുവീണകൾ രാവണഹസ്തവും
കുടുമുരളി കുറുമുരളി കാഹളം നേക്കുഴൽ
കൊമ്പു ചിന്നം മുഖവീണ കടുന്തുടി
കുടുരടിതകിടുപിടികൾ മുരശു വിരലേറുകൾ
കൈയലയ്ക്കും ഭേരി ഗോമുഖമാനകം
തദനു പല തരവഴികൾ മദ്ദളം തമ്മിട്ടം
തപ്പുകൾ ചന്ദ്രവളയമിടയ്ക്കകൾ
ശിരസി പരമുരസി പുനരഥ മടിയിലും വച്ചു
ചേർത്തടിച്ചീടും ത്രിവിധം മൃദംഗവും
ചെകിടടയുമുരുരണിതഡമരുകൾ പെരുമ്പറ

ചേങ്ങലയുമിലത്താലമുട്ടുകകൾ
അതിവിവിധമപരമപി മിളിതരുതിവാദ്യൌഘ-
മണ്ഡകടാഹം മുഴക്കീ നിരർഗ്ഗളം.
കൊടികളൊട്ടു കുടകളൊട്ടു തഴകൾ സിതചാമര-
ക്കൂട്ടങ്ങളാലവട്ടങ്ങൾ ചുരുതികൾ
കതിനവെടി കുസുമവെടിയെലിവെടി പടക്കങ്ങൾ
കൈവെടി കമ്പവെടി,യേറുവാണവും
ചരട്ടതിരിയമ്മിട്ടുതിരി മെഴുതിരി നിലാത്തിരി
ചക്രവാണങ്ങൾ കയററുവാണങ്ങളും
മുനിനിവഹനിഗമജപമുഷിതദുരിതവ്രജം
മോഹനഗന്ധർവഗീതപ്രബന്ധവും
അമരഗണമുഖമിളിതജയജയനിനാദവു-
മപ്സരസ്ത്രീജനലാസ്യക്രമങ്ങളും
പ്രമഥഗണവിഹൃതിരണവികൃതികളുമിത്തരം
പ്രാഭവഘോഷം പറയാവതല്ല മേ.
അതിവിതതജനനടുവിലഖിലഭുവനേശ്വര-
നാകാശമാർഗ്ഗേണ മെല്ലേ നടകൊണ്ടു.
അമരതരുകുസുമചയമിളിതകളഗുഞ്ജിത-
മത്ഭുതം മേഘങ്ങൾ വർഷിച്ചു തൽക്ഷണേ.
മധുമസൃണമതിലൊരിതളിഹ മഹിയിൽ വീണില
മാലോകർ മാനത്തു നോക്കി നടക്കയാൽ.
ജനവിതതി രജതഗിരിപരിസരമൊഴിച്ചീല;
ചെന്നു നിറഞ്ഞു ഹിമാലയം നീളെയും.
വഴിയിലിഹ വളരെ ജനമുഴറി വിവശപ്പെട്ടു
വർഷാത്ത്യയനദീമന്ദം നടകൊണ്ടു.
പ്രളയദശവരുമളവിലെഴുകടലുമൊന്നിച്ചു
ചേർത്തു പുളയ്ക്കും പ്രകാരം പ്രകാശിതം.
അഥ തുഹിനഗിരി ഗിരിശമഴകൊടെതിരേല്പതി-
ന്നഞ്ജസാ നിർഗ്ഗതനായി നിജാലയാൽ.
ജനതതികളനവധികളവനൊടു പുറപ്പെട്ടു
ചെന്നു തമ്മിൽച്ചേർന്നു രണ്ടു യോഗങ്ങളും.
വശതയോടു വലിമയൊടു പൊലിമയുമഹോത്സവം
വന്ന യോഗത്തിനും നിന്ന യോഗത്തിനും.

സ്ഫുരിതകളകളമൊടിഹ പരമവർ പുളപ്പോടേ
പുക്കിതങ്ങോഷധിപ്രസ്ഥപുരോദരേ
വിനയനെറിവൊടു ശിഖരിപരിവൃഢനനന്തരം
വിശ്വേശനെക്കണ്ടു വിണ്ണിൽ വൃഷോപരി.
രജതഗിരിരുചിതടവുമനുപമകളേബരം
രത്നകിരീടിനം മേചകകൈശികം
അളികതലധൃതഘുസൃണതിലകമസിതഭ്രൂക-
മാനന്ദശൃംഗാരജാഗരൂകേക്ഷണം
ജനനയനഹൃദയഹരനിരുപമമുഖദ്യുതി
ജാംബൂനദമണികുണ്ഡലമണ്ഡിതം
ഉടൽ മുഴുവനതിസുരഭിവിലസദനുലേപന-
മുത്തമരത്നാഭരണയോഗോജ്ജ്വലം
മുദിതസുരമുനിദനുജഗുഹ്യകഗന്ധർവ-
മൂർത്തിത്രയാവൃതം ദീപ്തിലിപ്താംബരം
നിഖിലജഗദധിപതിയെ നിജനികടമാഗതം
നീരാജനം ചെയ്തു നത്വാ ഗിരീശ്വരൻ.
കഴൽതൊഴുതു നിറയുമൊരു ജനനടുവിലഞ്ജസാ
കാളക്കഴുത്തീന്നിറങ്ങി മഹേശ്വരൻ.
പതഗപതിഗളഗളിതപരമപുരുഷാർപ്പിതേ
പാദുകേ പദ്ഭ്യാമലങ്കരിച്ചീടിനാൻ.
കമലഭവമജിതമപി വലവുമിടവും ചേർത്തു
കൈകൾ താങ്ങിച്ചെഴുന്നള്ളി മെല്ലവേ
പദപതിതമഗപതിയെ മമതയൊടു മാനിച്ചു
പാവാടമേലേ പശൂനാം പരിവൃഢൻ
ഉരുകുതുകമതുപൊഴുതു ഗിരിവരമഹാപുരി-
ഗോപുരദ്വാരം കടക്കും ദശാന്തരേ
പറവതിനുമറിവതിനുമരുതരുതതിൽപ്പരം
പാരിച്ചൊരാഘോഷമോഷധിപ്രസ്ഥഗം.

പടഹരവകുരവയൊടു ഭടകളകളങ്ങളും
പത്തിരട്ടിച്ചു കേട്ടപ്പോൾ പരിഭ്രമാൽ
കരളിലുരുകുതുകമൊടു പുരവനിതമാരഹോ
കാണ്മാൻ മഹോത്സവം മാടമേറീടിനാർ.
"വരിക സഖി! പരമശിവനയമഥമെഴുന്നള്ളി

വാണീപതിയൊടും ലക്ഷ്മീപതിയൊടും.
ചപലതകളരുതരുതു സകലമപി പിന്നെ ഞാം
ചാലകവാതിൽ തുറന്നു നില്ക്കുന്നു ഞാൻ.
ഇതി സഖികൾ വചനമനു ഗിരിപുരപുരന്ധ്രിമാ-
രീശനെക്കാണ്മതിന്നെങ്ങും നിറഞ്ഞുതേ"
ഒരു കമനിയുടൽമുഴുവനണിവുകളണിഞ്ഞൊടി;
യൊട്ടൊട്ടു കോപ്പിട്ടൊരുത്തി മണ്ടീടിനാൾ.
ഒരുമിഴിയിൽ മഷിയെഴുതി മറുമിഴിയെഴുതാതെ-
യോടിനാളന്യാ മഷിക്കോലുമായുടൻ.
കരയുമൊരു ശിശുവിനൊരു കമനി മുല നല്കാതെ;
കാചിൽപാൽ വാങ്ങിവെക്കാതെയും കാചന.
ഉഴറിയൊരു കരതളിരിലുരുളയുമെടുത്തുകൊ-
ണ്ടൊക്കത്തു കുട്ടിയെത്താങ്ങിവന്നാൾ പരാ.
ഒരു തരുണി കഴലിണയിലണിയുമൊരു യാവക-
മൊട്ടുമേ തോരാതെയോടി വന്നീടിനാൾ.
അവളിടയിലടിവഴുതി വിവശമവനൌ വീണ-
താരുമേ കാണാതെ മണ്ടിനാൾ കാചന.
ഒരു യുവതി തഴുതിടയിലിടയുമണിഹാരവു-
മൂക്കോട്ടു പൊട്ടിച്ചു പെട്ടെന്നു മണ്ടിനാൾ.
അതിനുടയ മണികളുടനവിടവിടെ വീണതി-
ലന്യാ വഴുക്കിവീണാടൽപൂണ്ടെത്തിനാൾ.
ഹരനികടമഗമദൊരു പുരതരുണി പൂണ്ടുകൊ-
ണ്ടാരം തലയിലും മാല്യങ്ങൾ മാറിലും.
അവശതയിലുചിതവുമൊരനുചിതവുമാരറി?-
ഞ്ഞന്യോന്യമാരുമേ നോക്കീല തൽക്ഷണം.
മടവർകുലമഖിലമപി മനസി ബഹുസംഭ്രമാൽ
മാടങ്ങൾതോറും കരേറീ നിരന്തരം.
ചലിതധൃതി പുരസതികൾ പുരമഥനമീക്ഷിതും
ചാലകവാതിൽതോറും നിറഞ്ഞീടിനാർ.
ശരദുഡുപശതസുഷമമഖിലജഗദീശ്വരം
ചാരത്തുകണ്ടാർ വരവേഷഭാസുരം.
പരൽമിഴികൾ പരമശിവനുടൽ മുഴുവനെക്കണ്ടു
പാരമാനന്ദിച്ചിതാപാദമാശിഖം

നഗരയുവതികളുടയ നയനകിരണാച്ചിതൻ
നാരായണാഭിന്നനായീ തദാ ശിവൻ.
ചിരമിതരദവിദൂഷികാ ശിഖരിപുരനാരിമാർ
ശേഷേന്ദ്രിയവൃത്തി കണ്ണിലൊതുക്കിനാർ.
തെളിമയൊട്ട കിളിമൊഴികൾ മിളിതകിളികിഞ്ചിതം
ചേതോമയേ ശിവേ ചെന്നുചേന്നാർ ധിയാ.
ബഹളജനഗളഗളിത കളകളമുഴക്കവും
വാദിത്രമാറെറാലി വായ്ക്കുരൽപ്രൌഢിയും.
പുരസതികളിതിനിടയിൽ മുഡനെയുടയോരോരൊ
പ്രൌഢചാട്ടക്തികൾ തമ്മിൽത്തുടങ്ങിനാർ.
"പുലർപൊഴുതു പുരസരസി വിരിയുമൊരു താമര-
പ്പൂവിൻതൊഴിൽ തോഴി! കേന നിന്നാനനേ?
പുളകമിതു ജനനദസി തവ സഖി! വൃഥാ കഥം?
പോരായ്മ പോരനോ ചെയ്യുസംവേദനേ?"
"വചനമലമനചിതമി,തവഹിതമനാ മനാ-
ഗ്ചന്ദ്രനാമിന്ദുചൂഡം കാൺക തോഴി! നീ.
ഉടൽമുഴുവനമൃതൊഴുകുമര,നതു നിപീയ ചെ-
റവ്ദ്ഗാരമേ സഖി! ഹാസമെന്നോത്തു നീ.
പൊളി കിമിതി സഖിയൊ,ടയി! പുകൾപെരിയ ഗൌരി
പുണ്യമോത്തുള്ളം കുളുത്തേൻ പുളകിനീ!" [തൻ
"കഥയ സഖി! വിദിതമിതു കഥിതമപി നൂറുരു."
"കണ്ടു നാമീശനെഗ്ഗൌരിതൻ വൈഭവാൽ.
സുമുഖി! സഖി! കുതുകമിതു പരമുമയുടേ തപം;
സ്വല്പകാലം കൊണ്ടു കല്പശാഖീ മഹാൻ.
ഉഡുപകലയണിയുമരനല്പകൊരുകുടുംബമാ;-
യുണ്ണിയുമയിവന്നൊത്ത കുടുംബിനി."
"ഉഡുപശിശു തിരുമുടിയിലെവിടെയധുനാ സഖി!"?
"ഒട്ടൊട്ടു കാൺൻ കൈതമൊട്ടിൻ പ്രകാരമായ്."
"പുരമഥനതിരുമുടികൾ ചിടകളിതി കേൾപ്പു നാം."
"പൊട്ടീ! വിവാഹോചിതം വേഷമല്ലയോ'
ഹരശിരസി മണിമകുടമറിവർ ചിലരാരു പ-
ണ്ടന്തമില്ലാതോന്നഗാത്മജാവൈഭവം."
"വെളിയിൽ വരുമിതിലധികമപി വിരുതു ഗൌരിക്കു

വേളികഴിഞ്ഞിനി വ്രീളനീങ്ങും വിധൌ."
"സമയമതു വരുമളവിലഗമകന്മനോരഥം
സാധിപ്പതല്ലെന്നു ഞാനുറച്ചു ദൃഢം."
"സുഖവിഭവമനുഭവതു സുകൃതവതി നമ്മുടേ
സ്വാമിപുത്രീ ചിരം ശ്രീമതീ പാർവ്വതീ."
"നളിനഭവഹരികളിരുപുറവുമിരുകൈതാങ്ങി
നാഥനെഴുന്നള്ളി നമ്മുടെനേരെയായ്.
നവകളഭരസമിളിതനറുമലരൊടും മലർ
നന്നായ്പ്പൊഴിച്ചു നാം വന്ദിക്ക ഭർഗ്ഗനെ."
ജഗദധിപതിരുനയനമിതയിത;വരുന്നു കാൺ!
ജന്മസാഫല്യമെത്തീ നമുക്കിന്നഹോ."
തുഹിനഗിരിവരനഗരയുവതിജനമിങ്ങനേ
തോഷമാണ്ടോരോന്നു ഭാഷിച്ചിരിക്കവെ
യുഗവിഗമഘനനിനദപടുപടഹവും വാർ-
യോഷിതാം വായ്ക്കുരൽ മാറ്റൊലിക്കൊള്ളവേ
സ്ഫടികമണിമെതിയടിമേൽ മൃദുമൃദു നടന്നങ്ങു
പർവതമന്ദിരം ശർവനെഴുന്നള്ളി.
അഴകുടയ പവിഴമണിഘടിതനടുമിറ്റത്തൊ-
രാസനേ ചെന്നങ്ങിരുന്നള്ളി മെല്ലവേ.
    അജനജിതനിവരിരുവരിരുപുറവുമന്തിക-
ത്തഗ്രേ തു നന്ദിയും പൃഷ്ഠത്തു രുദ്രനും.
അപരജനമഖിലമപി മരുവുക പുറത്തെന്നൊ-
രാജ്ഞയുണ്ടായ്വന്നു നന്ദീശചില്ലിയിൽ.
മമതയൊടു ജനമഖിലമഥ ജനകശാസനാൽ
മാനിച്ചിരുത്തിനാൻ മൈനാകമന്നവൻ.
സഭയിൽ മുദ ബൃസിഷു ബഹുമുനിവരരിരുന്നിതു
സാക്ഷികളായിട്ടു സർവ്വകർമ്മത്തിനും:
തിരമറയിലൊരുപരിഷ തറകളിലഥാപരേ
തിക്കും തിരക്കും വരാതേ നിരാകുലം.
അമരഗണമസുരഗണമഹിനരഗണങ്ങളു-
മങ്ങുമിങ്ങും നാലുപാടുറച്ചു നില.
അണിസഭയിൽ നടിതുമുടനണിയറകളും മറ-
ച്ചപ്സരോഗന്ധർവവിദ്യാധരാദികൾ.

കനകമണിയറയിൽ മണി നിറപറകൾ ദീപങ്ങൾ
ഖട്വാക്കൾ മെത്തകൾ മേലാപ്പുനേർതരം
അവരവർകൾപദവിയതിനുചിതമുപചാരവു-
മത്ഭുതതാംബൂലപൂഗപതൽഗ്രഹം
സുരഭിസുരതരുകുസുമഗുണമലയജദ്രവ-
സൌഖ്യസമ്പത്തുകൾ വേണ്ടുന്നതൊക്കയും
പ്രഥിതഗുണതുഹിനഗിരിപരിജനനിവേദിതം;
പ്രത്യേകമഷ്ടദിക്പാലർ വാണു സുഖം.
അമരമുനിപരിഷകളെയഴകിനൊടു പൂജിച്ചി-
തർഘ്യപാദ്യമധുപർക്കങ്ങൾകൊണ്ടുടൻ.
ക്വചന പുനരതിവിതതഭുവി ദനുജരക്ഷസാം
കൌതുകാപാദനം മദ്യമാംസാദിയാൽ;
ക്വചിദഥ ജനസദസി കുശലത പരീക്ഷിച്ചു
കോപ്പു കൊടുക്കയും വിദ്യോപജീവിനാം;
ക്വചിദുദിതഹുതവിധികൾ ക്വചിദഥ ദക്ഷിണ;
ഗോധനമോദനമാരണക്കാദരാൽ.
അഹിവരനമജനമമരാദ്ധ്യനാമല്ലൊ-
രംബികോദ്വാഹഘോഷാഡംബരസ്തവം.
സരസമിതി സകലജനമവിടെ മരുവുംവിധൌ
സംഭ്രമമൂലമൊന്നുണ്ടായി തൽക്ഷണം.
ഭുവനപതി ഗിരിശനുടെ ചരണതളിർ വന്ദിച്ചു
ഭൂമിദേവീ കരഞ്ഞേവമുണർത്തിനാൾ.
„ജഗദധിപ! ജയ ഗിരിശ! വിപുലകരുണാനിധേ!
ചേച്ച്യില്ലിപ്പോളിതെങ്കിലും കഥ്യതേ.
ജഗതി തതമഖിലജനമിവിടെയൊരിടത്തായി;
ചെമ്മേ ചരിഞ്ഞു ഞാൻ വീഴുമിന്നാഴിയിൽ.
സരസമിതിനുചിതവിധിയുഴറിയരുൾചെയ്ക നീ;
സർവ്വംസഹയെന്നെനിക്കു പേർ നിഷ്ഫലം.
അയി! വരദ! പരമശിവ! കലയ മമ ദുർദ്ദശാ-
മൈരാവതാദികളെവരേ വിട്ടുഞാൻ.
പൊളിവചനമിതി മനസി കരുതരുതു ശങ്കര!
പുഷ്പദന്താദികൾ മൂവർ ചതഞ്ഞുപോയ്.
ഫണിവരനു ഫണകൾ പലതൊഴിവതു കണക്കല്ലേ;
പാതിയും പ്രായേണ പാരം കുഴഞ്ഞുപോയ്.

പുഴകൾ പലതൊരുകരകൾ കവികയുമഹോ കാൺക;
പൊട്ടി ഞാൻ ഭ്രഷ്ടയാം; പോററി! തുണയ്ക്ക നീ."
ഇതി ധരണി കരയുമളവതിവിശദമപ്പൊഴു-
തേററക്കുറച്ചിലും കാണായി ഭൂമിയിൽ
തദനു പുനരതിനു വഴി നിജമനസി ചിന്തിച്ചു
തമ്പുരാൻ കുംഭോത്ഭവനേ വരുത്തിനാൻ.
"കലശലിഹ വരുമറിക കലശഭവ! മാമുനേ!
കാത്തുകൊൾവാൻ നാമിരുവരേയുള്ളു കേൾ.
മമ തു പുനരിതുപൊഴുതിലനവസരമാകയാൽ
മാന്ദ്യമുണ്ടാകൊലാ; പോക നീ സാമ്പ്രതം.
മലയഗിരിശിരസി വസ; മതി മനസി സംശയം;
മഗ്നയാമല്ലെങ്കിലൂഴിയിന്നാഴിയിൽ"
ഇതി സപദി ശിവവചനമവനതു ചെവിക്കൊണ്ട-
തേവമെന്നംഗീകരിച്ചൊന്നുണർത്തിനാൻ.
"കലുഷഹര! ഹര! ഗിരിശ! സുരഗിരിശരാസ! നിൻ
കല്യാണകൌതുകമെല്ലാക്കുമുത്സവം.
അധനനിവനിതി വെടികിലഹമഗതി നിർഭാഗ്യ-
നാജ്ഞകേളായ്കിലിന്നാത്മഹത്യാഹതൻ.
പശുമതികൾ വയമറിക പശുപതി ഭവാൻ പ്രഭോ!
പാഹി മാമെന്നൊഴിഞ്ഞെന്തുണർത്താവതും."
അവശമിതി വിടതൊഴുതു കലശഭവനന്നേര-
മാശു ലോപാമുദ്രതാനും പുറപ്പെട്ടു.
അരനവനെയരികിലുടനഴകൊടു വിളിച്ചു മ-
ററാരുമേ കേളാതെ വേറേയരുളിനാൻ.
"പരമസുഹൃദിഹ ജഗതി പരമൊരുവനാരുള്ളു?
പാരവശ്യം പാരമെന്തിനു മാനസേ?
നിമിഷമുപയമനമഥ ഝടിതി കുടിയുംകൊണ്ടു
നിൻമുമ്പിൽ വന്നൊഴിഞ്ഞങ്ങു പോകില്ല ഞാൻ.
കൊതി കളവനഴലരുതു ചതി പറകയ'ല്ലെന്നു
കുംഭോത്ഭവൻ കേട്ടു ശംഭോരുദീരിതം
ത്രിപുരഹരനടിതൊഴുതു ഝടിതി വിയദദ്ധ്വനാ
ദക്ഷിണദിഗ് ഭാഗമാശ്രയിച്ചീടിനാൻ,
മിഥുനമതു മലയഗിരിമുകളിലിഴിയുംവിധൌ

മേദിനീ മെല്ലെന്നു നേരെയായീ തദാ.
പുതുമയൊടു സുരമുനികൾ കലശജനെ മാനിച്ചു
ഭൂമീതലേ പൂർവ്വസംസ്ഥാനസുന്ദരേ
ഗുണനുതികൾ കരുതി പലർ മഹിതലഘുടീയന്ത്ര-
ക്കൂടയിൽക്കല്ലെന്നു കുംഭോത്ഭവനോടേ.
നഗനഗരപുരിവിപിനനദനദിതടങ്ങളും
നാനാജനൗഘനിശാന്താസവും നേരായി.

നഗപുരിയിൽ മികവുടയ സുരമുനിസതീകുലം
നായകപൂജയ്ക്കൊരുമ്പെട്ടു തൽക്ഷണം.
മിടമയൊടു മൂർദ്ധനികടമുടനുപഗതാ തദാ
മേനാകപാർവ്വതീമാതാ ഗിരിപ്രിയാ.
അവൾ വരവിലപ്പൊഴിലജനമിഴികൾ കുളിരുമ്മാറൊ-
രംഗനാലോകവും വന്നു ശിവാന്തികേ.
അമരതരുനറുമലരുമർഘ്യപാദ്യാദിക-
ളഷ്ടമംഗല്യങ്ങൾ തൂക്കുവിളക്കുകൾ
നിബിഡപരിമളഭരിതവരകളഭകസ്തൂരി-
നീരാജനഭാണ്ഡവെൺചാമരാദിയും.
ഇവ പലതു കരതളിരിൽ മിളിതരസമാണ്ടുകൊ-
ണ്ടെല്ലാവരും വന്നു നല്ലാർ കുതൂഹലാൽ.
ശശിശകലമണിയുമരനരികിലഥ മേളിച്ചു
ശംഖഭേരീതൂര്യനാദവും ഗീതവും.
ത്വരിതമഥ ഗിരിമഹിഷി സുരസുരഭിദുഗ്ദ്ധേന
തൃക്കാൽ കഴുകിച്ചു വിശേഷശാരൻടേ.
ശിശിരമതിമധുരമതു ശിരസി ച ശരീരേ ച
ചേർത്തു പ്രീത്യാ ശിവശ്രീപാദതീർത്ഥവും.
അഖിലജഗദധിപനവളതിനുപിറകർഘ്യവു-
മാചമനീയവുമാശു നല്കീടിനാൾ.
അതിസുരഭിമലർഗുണവുമനഘമനുലേപന-
മൻപോടു നല്കി നീരാജനം ചെയ്തുടൻ
അഴകുടയൊരണികുഴലിൽ നറുമലർകടന്നുകൊ-
ണ്ടാരാദ്ധ്യ സാദ്ധ്വീ നമസ്കരിച്ചീടിനാൾ.

മലമകളുമതുപൊഴുതു തൊഴുതു ജനകാഗ്രജ-
ന്മാരെയും മററു പലരെയും മാതരം

സകലജനജനനി നിജസഹചരികളൊടുമ-
സ്സർവേശ്വരനേ വരിപ്പാൻ പുറപ്പെട്ടു.
മൃദുരണിതപദകടകമിടയിടയിൽ മന്ദിച്ചു
മെല്ലെമെല്ലെച്ചെന്നു വല്ലഭം ദുർല്ലഭം
കളമധുരമളിമുരളുമൊരു വരണമാലയാ
കണ്ഠത്തിൽവച്ചു തൻകൈയിണയ്ക്കുങ്ങിടം.
അടിമുടിയൊടിടകുളിരുമമൃതകടൽ തന്നിൽ നീ-
രാടിയാടീരേഴിൽ വാഴും ചരാചരം
അടിമലരിലടിമപ്പെട്ടുമവർകളവനം കൊതി-
ച്ചംബികാ മാലയാലംബിത ത്ര്യംബകം.
"അഴലൊഴിയുമെഴുമഴകുമഖിലഭുവനൈകസാ-
മാപത്തിനി മേലിലാർക്കുമില്ലോർക്കിലോ"
ഇതി വിയതി മുനിമൊഴികൾ മലർമഴകളൂഴിയി-
ലീശ്വരീമാലയേററീശ്വരൻ നിന്നനാൾ.

അഥ പടലമിളകി വലമിടമൊഴികെ മാലോക-
രമ്പോടെഴുന്നള്ളി കല്യാണമണ്ഡപേ.
അമിതമുനിസുരസദസി ഗിരിസുതയൊടും തുട-
ന്നാസനേ നാഥനിരുന്നള്ളി സാദരം.
പടുതയൊരു പരിണയനസമുചിതവിധാനങ്ങൾ
പാടുപാടേ ചെയ്തു സപ്തർഷിചൊല്പടി.
അഖിലജനഭരണമതിനിഹ തുണ നമുക്കു നാ-
മന്യോന്യമെന്നു ചെയ്തു പാണിപീഡനം.
ലളിതപദചകിതഗതി ദഹനനു പ്രദക്ഷിണം
ലജ്ജാരതിസ്വേദരോമാഞ്ചചഞ്ചലം
ലസദനഘമണികഗളഗുണഗണനിബന്ധനം
ലാജഹോമാദിചെയ്താചാരപേശലം
അതിമൃദുലമചലമകൾ തളിരടി പിടിച്ചു താ-
നമ്മിചവിട്ടിച്ചു കൃതപാ ധ്രുവേക്ഷണം
ശിവനുഴറി രജതഗിരിപുരിയിലെഴുന്നള്ളുവാൻ
ചെമ്മേ സമാപ്യ ക്രിയാകലാപം ക്രമാൽ.
അമരമുനിമടവർകുലമരനുമഥ ഗൌരിക്കു-
മാർദ്രാക്ഷതംകൊണ്ടുഴിഞ്ഞു സഭാന്തരേ.
ത്രിപുരരിപു ഹരനുമിഹ തുഹിനഗിരി നിസ്തുലം

സ്ത്രീധനം നല്കി സമസ്തം നിജധനം.
അഥ പരമശിവനഴറി വൃഷഭവരമേറിനാ-
നന്തോളമേറിനാളംബികാദേവിയും.
കുടതഴകൾ കൊടിവടികൾ തുടിപടഹമദ്ദളം
കൊട്ടുപാട്ടാട്ടംപിടിച്ച കളികളും.
ഇതി വിവിധകളകളമൊടളകയൊളമാളുക-
ളേകാണ്ണവപ്രളയാഭം നടകൊണ്ടു.
ബഹളജനഗളഗളിതകളകളതിളപ്പിലി-
ബ്ബ്രഹ്മാണ്ഡഭാണ്ഡം മുഴങ്ങിവിങ്ങി ഭൃശം.
ഭുവനപതി ജഗദവനകുതുകി കുടിയും കൊണ്ടു
ഭോഗപുരി പുക്ക ഭോഗിവിഭൂഷണൻ.
അതുപൊഴുതു തൊഴുതകലെ നിടിലനയനനു ത-
ന്നാതങ്കമോൎമ്മവരുത്തീ രതീ സ്വയം.
അഗതിഗതിരിഹ ജഗതി പശുപതി തദാ തെളി-
ഞ്ഞംഗജന്മാംഗനാമിങ്ങനേ ചൊല്ലിനാൻ.
"തവ രമണനുടൽ തരുവനിതുപൊഴുതിലേ രതി!
തന്വംഗി! സൌന്ദൎയ്യധുൎയ്യം നടേതേലും.
എതുപൊഴുതുമധിവസതു മമ രതി! ഗൃഹാങ്കണം
യാമി; കേൾ മാമകൻ കാമകൻ താവകൻ.
വിഹരതു സ ഭവതിയൊടു; വികിരതു ശരാനെങ്കൽ;
വീരനോടേതുമേ വൈരമില്ലുള്ളിൽ മേ.
വിധുവിനൊടു മധുവിനപി വിധുരത വൃഥാ വേണ്ട;
വീജാരരായ് വാഴുക നിൎജ്ജരന്മാർ സുഖം.
അഖിലജനമപി ചലതു നാജനിജനിവാസമി-
ന്നന്യോന്യമാരുമുപദ്രവിച്ചീടൊലാ.
ചില പിഴകൾ വരുകിൽ മമ കഴൽ തൊഴുവിനേവരും;
ശിക്ഷയും രക്ഷയുമെങ്കലുണ്ടക്ഷയം."
നതവരദനിതി പലതുമരുളി വിളയും മുദാ
നന്ദിതൻ കൈപിടച്ചങ്ങിറങ്ങീ വൃഷാൽ.
അജനജിതനമരപതിശിഖിമുഖഹരിൽപാല-
രാകേ നമിച്ചങ്ങുണൎത്തിച്ചു യാത്രയായ്.
കഴൽതൊഴുതു കളകളമൊടിളകി നടകൊണ്ടിതു
കാലാഗ്നിരുദ്രാദികളും പുറപ്പെട്ടു.

അമരമുനിയുവതിജനനടുവിലചലപ്പെണ്ണു-
മന്തോളവും വിട്ടു പുക്കു പുരോദരേ.
പരമശിവമണിയറയിലന്നലരമണി ചെന്നു
പാടുപാടേ വച്ചു ദീപം മണിമയം.
തദനു സുരപതിമഹിഷി സഖികളൊടുമാഗത്യ
തട്ടിക്കുടഞ്ഞു വിരിച്ചിതു മെത്തയും.
കരളിലുരുകുതുകമൊടു സലിലമിഹ കൊണ്ടന്നു
ഗംഗാഭഗവതീ ഭൃംഗാരഭാജനേ.
സുരയുവതിസമുപഹൃതസുരഭിമലർമാലകൾ
തൂക്കിനാർ മേടിച്ച മാതൃക്കൾ നീളയും.
ശിവമഹിഷിപദഭജനസുകൃതപരിപാകേന
ശൃംഗാരയോനി തൻമേനി ലഭിച്ചുടൻ
ശിവശയനഗൃഹമതിനു ബഹിരജിരസീമയിൽ-
ച്ചെന്നു രതിയോടു ചേൎന്നു ശിവാജ്ഞയാ
കുസുമമയശരനിരകൾ തിരികയുമെടുക്കയും
കോട്ടങ്ങൾ തീക്കയുംചെയ്തു മരുവിനാൻ.
കുയിൽനിനദവിരുതുമൃതുവരമധുവിലാസവും
കൂലങ്കഷപുഷ്പഗന്ധപ്രബന്ധവും.
സവിധഭുവി സതതമഥ സകലജഗദീശനും
സംസാരഭോഗേ രിരംസാതിമൂലമായ്
ചിരമുമയൊടൊരുമയൊടുമരമത മഹേശ്വരൻ
ചിത്തൊരു ലജ്ജയെത്തീർത്തു ദിനേ ദിനേ.
പരിചിനൊടു ഗിരിശനിതി ഗിരിസുതയെ വേട്ടതും
പാരിച്ച സങ്കടം പാരിൽക്കെടുത്തതും
ദുരിതഹരമിതി കിമപി ചതി പറകയല്ല ഞാൻ
ദുഃഖഹരമെന്നെനിക്കുണ്ടു നിശ്ചയം.
ബഹുസുഖദമിതു ജഗതി ബഹുമതപദം പരം
ബ്രഹ്മസഭയിലും പ്രൌഢിയാം പാടിയാൽ.
ഗിരിശനുടെ ചരിതമിതു രചിതമധുനാ മയാ
ഗീർവാണകേരളഭാഷാവിമിശ്രിതം.
കഠിനതയുമിടയിടയിൽ വരുവതുമിരുമ്പിനാൽ-
ക്കപ്പൽ മരംകൊണ്ടു കല്പിക്കിലേവനും.
അഭയമിതു ഭവജലധിനടുവിലടിതും കപ്പ,-

ലഭ്യസിച്ചീടിനാലത്ഥമുണ്ടാം ബഹു.
മറുകരയിലണവതിനുമറികിൽ മതിയായ് വരും
മാലോകരെ! ഘോരസംസാരസാഗരേ.
പരിണയനവിധികളിലുമിതു സദസി പാടിയാൽ
പ്രായേണ സവ്വമംഗല്യകമ്മത്തിനും
അഘശമനമതിസുഖദശുഭസുഭഗതാവഹ,-
മാരറിയാത്തതി,താരോടു ചൊല്ലു നാം?
കൃതമിതതിവിതതമിഹ ഗിരിദുഹിതൃകല്യാണ-
ഗീതപ്രബന്ധം മുദേസ്തു മേധാവിനാം.

ഇതി ഗിരിജാകല്യാണെ ഗിരിജോദ്വാഹഖണ്ഡം സമാപ്തം.

ശുഭമസ്തു.

അനുബന്ധം.

ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ വടക്കുന്നാഥസ്തോത്രങ്ങൾ.

അലമലമലമല്ലകമേകം
മലമലിനിതമപി കില വസനം
തിലമശനം ഫലമപി മൂലം
നിലമശിഥിലമപി കില ശയനം.
നിലയൎന്നസ്വജനാകുലതയി-
ലലപലതതിവിലസിതമലസത.
പരശിവ! നിൻ പദഭജനത്തിനു
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ.

ആലവുമുണ്ടാശു ജഗൽപരി-
പാലനപര! പരമൊരു മാമുനി-
ബാലനിലനുകൂലതയാ കില
കാലനെവെന്നവനതബന്ധോ!
നാലമഹം തവ നമനേ ശിവ!
കാലിനു തൊഴുതേനവനപര!
പാലയ മാമുരുദയയാ മമ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ.

ഇഹലോകസുഖേച്ഛ തഴച്ചതി-
ലഖിലോദ്യമമതു ഹതവിധിയാൽ
വിഫലാതി ദൂനോതി കഥഞ്ചന
സഫലോ ന മുദേതി ച ഹൃദയം.
ന ഖലോ ന ജഹാമി ജരസ്യപി
മൃഗലോചനമാരിൽ മനോരതി-
മവലോകയ മാമുരുദയയാ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ.

ഈശ്വരനായതു നീ കേവല-
മാശ്രയണീയോഽസി സദാപദി.
താഴ്ചവരാമോഹമഹോ മുഹു-
രോച്ച്യ വരാ ചരണാൎച്ചനയിൽ

കാച്ചെവ്വാരു പാലായുരിദം ലഘു
പൂച്ചരനാം പൂച്ച രസജ്ഞം.
നോച്ചുയിതേ ധൂർജ്ജടയേ! തേ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൨

ഉലകീരേഴിലുമോരോവക
കുലതതിഷു ജനിച്ചു മരിച്ചേൻ.
ഫലമതിനാലെന്തിഹ വന്നതു
മലമകൾധവ! മമ വാതംചകട-
മലർമകൾനിലമിനി മമ നിലയം.
മുലതരികിലുമിടനില നീ താൻ.
ബലവദിദം മമ രുദിതം ശൃണു
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൩

ഊത്തുജപിച്ചന്തിമുടിപ്പവ-
രോത്തുപടിച്ചറിവു തദത്ഥം.
ക്രുത്ത ധിയാ കമ്മ കഴിപ്പവർ
ധൂത്തതതൻ വാത്ത തൊടാതേ,
പാത്തലസുരർ പോലുമമീ തവ
വാസ്തവമറിയാഞ്ഞുഴലുമ്പോൾ.
ഊർദ്ധ്വഗതികളെല്ലാരു വഴികളിൽ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൪

എത്രയുമതിചിത്രമിതാ നിൻ
മസ്തകമതിനുപരി ജടാവന-
ഗത്തഗതാ ഗളിതബഹിർഗതി
വത്തത എവ്വാമരതടിനീ.
നൃത്യമതെന്നില്ലൊരുറപ്പിതു
പുത്രവതിക്കദ്രിസുതയ്ക്കും
നൃത്തവിധാവപി; ബഹുധാ മമ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൫

ഏകൻ പ്രഥമോദിതനേവം
ലോകങ്ങൾ ചമച്ചവനാദ്യൌ
ദേഹം പുരികാന്തരതസ്തുവ
വാഗംബികതൻപതി ധാതാ

ശോകം പരിഹൃത്യ വിധായ വി-
വേകം മത്തത്തമജ്ഞാനൻ
ആകമ്പത ഏവ ധിമേ; മമ
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൮

ഐരാവതമേറി നടക്കില്ല-
മൈരാവതിപോലെ കണ്ണിരിക്കില്ല-
മോരോ ജനതാദ്ധ്യരൊടൊക്കില്ല-
മാരാദ്ധ്യരൊടൊപ്പമിരിക്കില്ല-
മാരോമലൊരാപഗയാകില്ല-
മീരേഴുലകോട്ടകില്ലം ചിര-
മാരാരറിവോർ തവ മഹിമകൾ?
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൯

ഒരു വഴി പുനരുരുതരതപസാ-
മൊരു പരിണതിയാൽ മുനികളി-
ലൊരു മുനിവരനൊരുദിനമൊരു-
പൊഴുതെങ്കിലുമമയായ്തില്ലുമാം.
സുരമുനിനുത! പരിചരണം തവ
ഹരമൂഢശിവനാമജപാദി ച
പരിചേത്തും പരശുധരപ്രിയ
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൦

ഓമിതി ഭവതോ മനനം മതി-
ജ്ജേമനമിതി യാ മതി ധീമതി
ജേമനമിതി നാമനി തേ ശിവ!
... ...
സാ മതി മതി ധാമഗതൌ തവ.
കാമരിപോ! കാമദയാമതു
നാമതിനധികാരികളാമോ?
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൧

ഔദരശിഖിയായതു നീ പര-
മോദനസമിദാഹുതി മേ തായി.
മോദരസം ഭവതു ഘൃതാഹുതി-
രാദരമമുനാ യദി ഹൃദയേ

ഭൂതപതേ! പൂതപദം നയ.
ഭൂധരജാജാനേ ഞാ നാരു
പാതകിയെന്നാലുമെനിക്കൊരു
വരമരുൾക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൨

അൎക്കനിശാകരശിഖിലോചന!
സൽകരുണാവരുണാനികേതന!
ദുഷ്കൃതിനാം ദൂരാപാസന!
രുക്മമഹാശൈലശരാസന!
ഭൎഗ്ഗ! വിഭോ! ഭസ്മവിലേപന!
ഭദ്രകരോ ഭവ വൃഷകേതന!
ഭക്തജനേ മാദൃശി ദീനേ
വരമരുൾക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൩

ഹര! ഹലധരവസനദ്യുതിഗള!
ശിവ! ശിപിവിഷ്ടാഷ്ടകളേബര!
കരതലധൃതശൂലപരശ്വധ-
ഹരിണവരാഭയ! പരമേശ്വര!
ധരതനയാധവ! ഗിരിജേശ്വര!
ധനദസഖേ! ധാൎമ്മികവത്സല!
ഭരതനയാശ്രയ! ജയ ശങ്കര!
വരമരുൾക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൪

---

(൨)

നരകമുണ്ടിനി മേലിൽ വരുവാനെന്നൊരു പേടി
പെരുതായേ മനതാർ വെന്തുരുക്കീടുന്നു.
തിരുനാമമുരചെയ്വാൻ വരമൻപോടരുളേണം
കരുണാവാരിധേ! ശംഭോ! വടക്കുന്നാഥാ. ൧

മടിക്കൊല്ലേ ജഗന്നാഥാ! നിനക്കല്ലേ പരിഭവം?
ഇളപ്പമില്ലെനിക്കേതും തടുത്തീടായ്കിൽ.
തിരുപ്പാദം വണങ്ങി ഞാനിരിക്കെ വന്നവർ ചെയ്യു-
മതിക്രമം തടുക്കേണം വടക്കുന്നാഥാ. ൨

ശിരസ്സിലമ്പിളിഗംഗ ധരിച്ചു പാമ്പെലുമ്പിരു
കരത്തിൽ മാൻ മഴു ശൂലം തലയുമായി,
ഇരിക്കേണമൊരുനേരം പിരിയാതെൻ മനതാരിൽ
ഭജിക്കുന്നേനതിന്നു ഞാൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൩

വടക്കുന്നാഥനെക്കണ്ടു മരിക്കേണം നമുക്കിപ്പോ-
ള്ളൊട്ടുക്കം നിൻ പദത്തിങ്കലിരിക്കവേണം.
ഗുണംപോരാ നമുക്കെന്നു പറകിലും ഭവാൻപോക്കൽ
സമസ്തവും വഴങ്ങിനേൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൪
യമൻതന്റെ പുരത്തിങ്കലയയ്ക്കൊല്ലായിനി നമ്മെ-
ശ്ശിവൻതന്റെ പുരത്തിങ്കലിരുത്തീടേണം.
ജഗത്തൊക്കെ നിറഞ്ഞുള്ള പരബ്രഹ്മം മനക്കാമ്പിൽ
സ്മരിക്കേണം മരിക്കുമ്പോൾ വടക്കുന്നാഥാ. ൫

---

(൩)*

അമ്പിളിത്തെല്ലും പിച്ചകമാലയും
തുമ്പമാലയും ചാർത്തി വിളങ്ങുന്ന
അമ്പിൽ നല്ല തിരുമുടി കാണണം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧
ബാലചന്ദ്രനോടൊത്തു വിളങ്ങുന്ന
ഫാലദേശേ തിളങ്ങും നയനവും
ലീല കോലുന്ന ചില്ലീയുഗളവും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨
ലീലകൊണ്ടു ജഗത്തിനെസ്സൃഷ്ടിച്ചു
പാലനംചെയ്തു സംഹരിച്ചീടുന്ന
നീലപത്മസമാനനയനങ്ങൾ
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൩
ചാരുതൈലസുമസമനാസയും
പാരം മിന്നുന്ന ദന്തവസനവും
നേരേ കാണണം ദന്താവലികളും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൪
പന്നഗപതികുണ്ഡലഭംഗിയും
മിന്നും ഗണ്ഡയുഗളം മുഖാബ്ജവും
മുന്നിലാമ്മാറു കാണാസ്വരേണമേ
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൫
കണ്ഠശോഭയും കാളകൂടാഭയും
കണ്ടാൽ കൌതുകമേറും തിരുമാറും

---

* ഇതിന്റെ കർത്തൃത്വത്തെപ്പററി സംശയമുണ്ട്.

കണ്ഠാവൃ നീലകണ്ഠ! ദയാനിധേ!
ത്തുശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ!
എപ്പൊഴും തിരുമാറിലണിയുന്ന
സപ്പമാലകൾ പൊന്മണിമാലകൾ
പുഷ്പമാലകൾ കാണാസ്സരേണമേ
ത്തുശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ!
മാനും വെണ്മഴുവുമഭയം പരം
മാനമെന്യേ വിളങ്ങും തൃക്കൈകളും
മാനസതാരിലെപ്പോഴും തോന്നണം
ത്തുശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ!
വിശ്വമെല്ലാം പ്രളയേ ലയിക്കുന്ന
വിശ്വയോനേ! നിൻ നല്ലോരുദരവും
നിശ്ചലം മമ മാനസേ തോന്നണം
ത്തുശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ!
നാഗചർമ്മലസിതകടീതടം
നാഗകാഞ്ചീഗുണാഞ്ചിതശോഭയും
നാഗരാജകരാഭം തുട രണ്ടും
ത്തുശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ!
കാന്തികോലുന്ന ജാനുയുഗളവും
കാമബാണധിക്കൊത്ത കണങ്കാലും
ചന്തമേറും പുറവടി നൂപുരം
ത്തുശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ!
പാദപങ്കജയുഗ്മസുഷമയും
പാരം ശോഭകലരും വിരലുകൾ
ആദരവോടു നിത്യം വണങ്ങുന്നേൻ
ത്തുശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ!
ഭസ്മഭൂഷിതമാം തിരുമേനി
ഭക്തിയോടേ വണങ്ങി സ്തുതിക്കുന്നേൻ.
അസ്മദാദിമനസ്സിൽ വിളങ്ങേണം
ത്തുശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ!
ഈശ്വരാ നിൻ മടിയിൽ മരുവുന്ന
വിശ്വമോഹനസുന്ദരഗാത്രിയാം

ഈശ്വരിതൻ കടാക്ഷമുണ്ടാകണം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൪

ഒററക്കൊമ്പനും താരകവൈരിയു-
മററമില്ലാത്ത ഭൂതഗണങ്ങളും
ചുററും നിന്നു സ്തുതിപ്പതു കാണണം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൫

താരിൽമാനിനീകാന്തൻ മുകുന്ദനും
സാരസാസനൻതാനും സുരന്മാരും
നാരദാദിമുനികളും സേവിപ്പതും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൬

സിദ്ധചാരണഗന്ധർവ്വഗുഹ്യക-
സാദ്ധ്യവിദ്ധ്യാധരാപ്സരോവൃന്ദവും
ബദ്ധമോദം വണങ്ങിസ്തുതിപ്പതും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൭

യക്ഷരാക്ഷസപന്നഗകിന്നര-
ഋക്ഷപൈശാചദൈതേയവീരരും
അക്ഷീണാനന്ദം വാഴ്ത്തിസ്തുതിപ്പതും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൮

ഭൂസുരന്മാർ ചുഴലേയിരുന്നുടൻ
ഭാസുരമായ വേദഗണം കൊണ്ടു
വാസരംതോറും വാഴ്ത്തിസ്തുതിപ്പതും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൯

വെള്ളിമാമല പോലെ വിളങ്ങുന്ന
വെള്ളക്കാളതന്നത്ഭുതകാന്തിയും
ഉള്ളിൽ കാണായ്വരേണം കൃപാനിധേ!
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨൦

തൃക്കഴൽക്കൂപ്പ്! വന്ദിക്കും ഞങ്ങളെ
നൽക്കാരുണ്യം കലൎന്നു ദയാംബുധേ!
തൃക്കൺപാൎത്തരുളേണമേ സന്തതം.
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨൧

(൪)

അനൎഗ്ഗളം ദുരിതം ചെയ്തിരിക്കും കാലവും പോകു-
മട്ടുകളമന്തകനായുസ്സൊടുക്കത്തിങ്കൽ.
നടുക്കമുണ്ടവൻ വന്നിങ്ങടിക്കുമെന്നതിനാൽ നി-
ന്നടിക്കോളമടുത്തേൻ ഞാൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൧

ആദിയും നിന്നവധിയും ജാതിയും പേർ മഹിമയും
മാധവനുമറിഞ്ഞീല ചതുർമ്മുഖനും.
ആതിര നിന്തിരുനാളെന്നേതു ഹേതു ജനം ചൊല്ലാൻ?
ഭൂതനാഥാ! ശിവ! ശംഭോ! വടക്കുന്നാഥാ. ൨

ഇരിക്കുന്നു ഗിരികന്യ തിരുത്തുടയിലെപ്പോഴും;
രമിക്കുന്നു സുരധുനി ജടമുടിയിൽ.
ഭരിക്കുന്നു ജഗദ്വാസികളേ; നിന്റെ ചരിത്രങ്ങൾ
ധരിക്കാവല്ലെനിക്കേതും വടക്കുന്നാഥാ. ൩

ഠരംവിധങ്ങൾ നിരൂപിച്ചാൽ സേവ ചെയ്യാനധികാരം
ദേവകൾക്കും മുനികൾക്കുമെനിക്കുമൊക്കും.
ആവോളം ഞാൻ ഭജിക്കുന്നേൻ താവകം മേ പരം തത്വം
ഭാവനയിലുദിക്കേണം വടക്കുന്നാഥാ. ൪

ഉററവരും പററുപാങ്ങും ചിത്തപൂരം വസ്തുസാരം
ചെററുപോരാ ചെററുപോരാ എന്നൊഴിഞ്ഞുണ്ടോ?
അററുപോമായുസ്സൊരുനാൾ; ചെററതുണ്ടോ ചിന്തയുണ്ടാം
വിററുതിന്നും വിധൌ പുണ്യം? വടക്കുന്നാഥാ. ൫

ഊട്ടുവൻ ഭൂസുരകോടി; വെട്ടു വംശമുറപ്പിപ്പൻ;
നാട്ടിലെല്ലാം ഗുണൈരിട്ടംകൂട്ടുവൻ കീൎത്തിം;
മുട്ടുവനീശ്വരചിത്തമെന്നിരിക്കേ യമരാജൻ
തിട്ടുവന്നു പലക്കേള്ളാ! വടക്കുന്നാഥാ. ൬

എന്നിലേക്കു കൃപാം മുൻപേ; സമ്പദമിങ്ങയക്കേണ്ട;
മന്ദധീകൾ പുരമൊക്കും വന്നു പോയ് നാശം;
ദന്തിവക്ത്രനെതിൽ കൂട്ടും? കുന്തിപുത്രൻ? ഭവൽഭക്തൻ
നന്ദികേശനഹം വന്ദേ വടക്കുന്നാഥാ. ൭

ഏതുപുണ്യമേതുപാപമാരറിഞ്ഞു? ദേഹി നീ മേ
പ്രീതിഭൂതിസ്ഫീതമേധാമമോദിതാം ദൃഷ്ടിം;

പാർവ്വതിക്കും നിധിപതിക്കും പാവകിക്കും ഗണപതിക്കും
പാതിപോരും ഭക്തബന്ധോ! വടക്കുന്നാഥാ. ൮

ഇതിഹാസം ചാന്ദ്രമൈന്ദ്രം പൂതൃബാണം ....
ശ്വേതകപാലം ധൂതക്രൂലം പീതക്കാകോളം
പാർവ്വതിയും ഗംഗയേവം തവ ചരിത്രം ബഹുവിചിത്രം
സർവ്വകാലം നിനയ്ക്കുന്നേൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൯

ഒഴിക്കേണം പുനർജ്ജന്മം പിഴക്കേണമിനിബ് ഭയം
ലഭിക്കേണമപവർഗ്ഗമെനിക്കെന്നാശ.
മനക്കാമ്പു നിനയ്ക്കിൽ ജയിക്കുവല്ലതിനൊത്ത
വഴിക്കെന്നെ നയിക്കല്ലേ വടക്കുന്നാഥാ. ൧൦

ഓപ്പമേറും ജടമുടിയും തിറ്റപ്പൊരിയും തിരുമിഴിയും
ക്രൂപ്പുവോരിൽ കൃപാപൂരോദ്ബാഷ്പമാം നോക്കും
വായ്യേഴും വസ്ത്രവും വന്ദേ ഭസ്മനാംഗരാഗനാം നിൻ
തോല്പടവും നാല്പദവും വടക്കുന്നാഥാ. ൧൧

....

വായ്യേഴും സപ്തമമന്ത്യം യജമാനൻപോൽ
അഷ്ടമൂർത്തേ വദ ഗാത്രമെട്ടൊഴിഞ്ഞുണ്ടൊരേടത്തു
വിഷ്ടപേ വിദ്യതേ/വസ്ഥ? വടക്കുന്നാഥാ. ൧൨

അർക്കചന്ദ്രശിഖിനേത്രം പുഷ്കരാക്ഷീപൂതഗാത്രം
ദുഷ്ടതോത്സാരണവേത്രം സദ്ഗുണസ്തോത്രം
രക്ഷ സച്ചിൽസുഖമാത്രം വിഗ്രഹപ്രാണിതചിത്രം
.... സുചരിത്രം വടക്കുന്നാഥാ. ൧൩

അക്ഷയോക്ഷവരവാഹ! ദക്ഷയാഗക്ഷതിദക്ഷ!
ലക്ഷകോടിജഗദണ്ഡഭക്ഷണതൃപ്ത!
ഭൈക്ഷവൃത്തിചര സിംഹ ....
ദക്ഷിണകൈലാസവാസ! വടക്കുന്നാഥാ. ൧൪

ശുദ്ധിപത്രം.

പുറം.	വരി.	അശുദ്ധം.	ശുദ്ധം.
vii.	൨൮.	ംപാഠപാതാ.	പാഠപാനം.
,,	൨൯.	പുരാ.	പുരഃ.
ix.	൮.	കുവെ.	കുവേ.
xiv.	൯.	പ്രൊഫസർ.	പ്രൊഫെസർ.
3.	൰.	ബിലപൂ.	നല്പൂ.
4.	൨൬.	നിരസ.	നീരസ.
6.	൩൩.	ബിജ.	ബീജ.
11.	൧൭.	മിതരൈം.	മിതമൈം.
12.	൮.	ശായിതംകായം.	ശായിതകായം.
,,	൰.	വിസ്മേരനായ.	വിസ്മേരനായ്.
,,	൩൧.	കാൺമത്.	കൺമൂന്ന്.
13.	൧.	മൃദ്രസ.	മൃദ്രസാ.
15.	൧൩.	കാണായ.	കാണായ്.
18.	൧൰.	ഷഡ.	ഷഡ്.
32.	൨൦.	പ്രതിസീരവും.	പ്രതിസീരയും.
,,	൨൭.	ചെമ്പോൽ.	ചൊമ്പോൽ.
36.	൧൨.	ബാഹേ.	ബാഹ്യേ.
37.	൧൬.	ചേത്തു.	ചേത്തു.
,,	൨൧.	വളർപ്പു.	വളത്തു.
39.	൨൧.	വക്കിനം.	വാക്കിനം.
48.	൧൫.	അതിത്സുകം.	അത്യുത്സുകം.
56.	൧൪.	സംവിധാ.	സംവിദാ.
57.	൧൭.	ഉരംകാമ്പിഷാളി.	ഉറംകാമ്പിനാളി.
58.	൨.	നിന്നോളം.	നിന്നോളം."
,,	൩.	കേറപ്പതേ.	"കേറപ്പതേ.
,,	൧൭.	എന്തപ്പുന്നന്നു.	എന്തപ്രപന്നന്നു.
61.	൨.	രധനം.	രാധനം.
,,	൧൯.	തളിക്കേ.	തെളിക്കേ.
64.	൧.	തർഷ.	മർഷ.
66.	൨൧.	ദേവിയൊ.	ദേവിയേൊ.
74.	൨൦.	പോകുന്നു.	പോകുന്നു.
76.	൧൬.	തത്തപസ്യാ.	തത്തപസ്യാ.
85.	൧൨.	കൊണ്ടു.	കൊണ്ടു.
90.	൧൨.	ഗ്ഗണിനി.	ഗ്ഗണിനി.
92.	൭.	ഗത.	ഗത.
93.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
94.	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
99.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
105.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
107.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
111.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
"	[illegible]	[illegible]	[illegible]
114.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
116.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
"	[illegible]	[illegible]	[illegible]
117.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
118.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
"	[illegible]	[illegible]	[illegible]
19.	[illegible]	[illegible]	[illegible]

17 NOV 1942